

Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki

raport z badań

Listopad 2014 r.

Zamawiający:

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Wykonawca:

ACTIV
Group

Spis treści

INFORMACJE	4
WPROWADZENIE	5
I. SYNTEZA METODOLOGICZNA.....	7
• Cele badania	8
• Pomiar badania	9
• Techniki badawcze	10
• Schemat doboru próby	12
II. STRUKTURA ZREALIZOWANEJ PRÓBY	13
III. WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD ABSOLWENTÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH.....	36
• Kompetencje i umiejętności	46
• Ocena egzaminu zawodowego	55
• Kontynuacja nauki.....	62
• Praca zawodowa	71
• Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym	75
• Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym	86
• Brak pracy	98
• Ocena wyboru profilu kształcenia.....	104
• Praca za granicą.....	106
IV. WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH	110
• Kompetencje i umiejętności	119
• Kontynuacja nauki.....	127
• Praca zawodowa	134
• Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym	138

Spis treści

•	Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym	147
•	Brak pracy	157
•	Ocena wyboru profilu kształcenia.....	161
•	Praca za granicą	163
V.	WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD PRACODAWCÓW.....	167
•	Kryteria oceny absolwenta	171
•	Ocena egzaminu zawodowego	179
VI.	ANALIZA OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH KSZTAŁCĄCYCH KADRY DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ	191
VII.	ANALIZA OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ WYŻSZYCH KSZTAŁCĄCYCH KADRY DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ.....	213
VIII.	EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE ZAWODOWE	230
IX.	ZMIANY W SYSTEMIE EDUKACJI.....	239
X.	ANALIZA RYNKU PRACY W ZAKRESIE TURYSTYKI	245
	
	PODSUMOWANIE.....	251
	REKOMENDACJE.....	264

Informacje

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie zadania badawczego realizowanego w ramach monitorowania efektywności kształcenia kadr dla turystyki na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym. To już czwarta edycja projektu.

Raport zawiera wyniki trzech badań ilościowych, które są wsparte analizą danych wtórnych. Wyniki są porównywalne z raportem opracowany przez IBC Group w 2010 roku.

Badanie zostało wykonane na zlecenie i ze środków budżetowych Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Zadanie realizowane było w okresie od 21 lipca do 24 listopada 2014 roku.

Wykonawcą badania jest agencja badawcza: Activ Group, ul. Staszica 10a/43, 99-300 Kutno.

Realizacja i opracowanie:

Katarzyna Janczak – Kierownik projektu
Krzysztof Patelak

Konsultacja merytoryczna:

Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak
Dr Elżbieta Woźnicka

Wprowadzenie

Turystyka to jedna z najszybciej rozwijających się gałęzi gospodarki na świecie. Potwierdzają to dane statystyczne Światowej Organizacji Turystyki (UNWTO) i Światowej Rady Podróży i Turystyki (WTTC), notujące ciągły wzrost zarówno w zakresie liczby turystów, jaki i wpływów z turystyki. Rozwój turystyki stanowi istotny impuls dynamizujący progres społeczno-ekonomiczny kraju. Stwarza on również perspektywy wzrostu w innych sektorach rynku. W Polsce turystyka została doceniona jako istotny czynnik aktywizacji gospodarczej gmin i regionów, podnoszenia jakości życia lokalnych społeczności i podwyższania konkurencyjności regionów.

Turystyka, zwłaszcza w krajach rozwiniętych gospodarczo, stworzyła potężny rynek pracy, który eskaluje i zwiększa zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowane kadry do pracy w usługach turystycznych. Sektor turystyki nie tylko tworzy nowe miejsca pracy, ale równocześnie wzbogaca strukturę gospodarczą, stanowi pomost pomiędzy działalnością społeczną, a działalnością komercyjną oraz jest ważną składową zrównoważonego rozwoju, której odpowiednie kształtowanie wpływa na ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, a także na pielęgnowanie tradycji lokalnych i regionalnych.

Jednym z warunków rozwoju turystyki jest sprawnie funkcjonujący system kształcenia kadr dla turystyki. Szczególną uwagę należy tu poświęcić szkołom ponadgimnazjalnym i uczelniom. Przygotowanie wykwalifikowanych kadr dla sektora turystyki zostało zdefiniowane w Polsce jako jeden z celów strategicznych w dokumencie rządowym: „Kierunki rozwoju turystyki do roku 2015”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 26 września 2008 roku.

Badania pokazują, że polski system kształcenia kadr dla turystyki wymaga kontynuowania modernizacji, które rozpoczęły się w ostatnich latach. Ważną rolę w tym zakresie odgrywa śledzenie losów zawodowych absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki. Losy zawodowe człowieka to temat zainteresowań socjologów, psychologów, pedagogów, a ostatnio coraz częściej ekonomistów i polityków. Problematyka losów zawodowych – szczególnie współcześnie – absorbuje różne środowiska, grupy, społeczności, co wynika z aktualnego kontekstu społeczno-politycznego oraz ekonomicznego, którego ważnym elementem jest polityka dotycząca rynku pracy i zatrudnienia.

Wprowadzenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badań poświęconych diagnozie aktualnego stanu dotyczącego losów zawodowych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i uczelni kształcących kadry dla turystyki.

Badania objęły swym zakresem absolwentów z roku 2012/2013 z uczelni i szkół turystycznych, hotelarskich i gastronomicznych z całego kraju. W badaniach wzięli udział także pracodawcy z branży hotelarskiej, gastronomicznej i obsługi turystycznej. Przedstawione w raporcie wyniki badań zostały odniesione do badań opublikowanych w raporcie przygotowanym w roku 2010 przez IBC GROUP Central Europe Holding S.A. na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki. Dokonana analiza porównawcza ukazuje zachodzące zmiany zarówno w ofercie edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych i uczelni kształcących kadry dla turystyki w Polsce, jak i losów zawodowych absolwentów tych szkół i uczelni. Nie zawiera ona analizy efektów dopiero wdrażanych zmian w szkolnictwie zawodowym obejmujących: nową klasyfikację zawodów, modernizację podstawy programowej kształcenia w zawodach, modernizację egzaminów zawodowych, zmianę struktury szkolnictwa zawodowego, ponieważ efekty tych reform będą możliwe do zmierzenia i weryfikacji dopiero w kolejnych latach i edycjach badania.

Badania pokazują, że polski system kształcenia kadr dla turystyki powinien zostać poddany gruntownym zmianom w celu podniesienia jego jakości i dostosowania go do standardów Unii Europejskiej oraz pojawienia się nowych możliwości zatrudnienia polskich kadr za granicą. Zmiany w zakresie kształcenia kadr dla turystyki wymagają rozwiązań systemowych, przystosowanych do wymogów międzynarodowego rynku pracy.

Zapraszamy do lektury!

SYNTEZA METODOLOGICZNA

Cele badania

Celem badania losów absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki jest monitorowanie efektywności procesu kształcenia kadr dla turystyki na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym.

Efekty realizacji zadania umożliwią precyzyjniejsze programowanie ofert edukacyjnych i szkoleniowych uwzględniających aktualne uwarunkowania rynku pracy. Raport z badań pozwoli zdiagnozować rynek pracy w zakresie preferencji pracodawców działających w gospodarce turystycznej wobec wiedzy i umiejętności absolwentów, a także oczekiwania absolwentów w stosunku do pracodawców. Wyniki badań pozwolą placówkom edukacyjnym na podnoszenie jakości kształcenia i dostosowanie go do wymogów zmieniającego się rynku pracy.

Szczegółowe cele badania to:

1. Charakterystyka oferty edukacyjnej z uwzględnieniem liczby uczniów/słuchaczy i absolwentów.
2. Losy zawodowe absolwentów:
 - sposób pozyskania pracy
 - podjęcie pracy,
 - bezrobocie.
3. Analiza zatrudnienia w poszczególnych zawodach:
 - sposób pozyskania pracy,
 - forma zatrudnienia (rodzaj umowy o pracę),
 - miejsce pracy (lokalizacja: region, kraj - zagranica),
 - sprawdzenie zgodności zatrudnienia z przygotowaniem zawodowym.
4. Ocena kompetencji z punktu widzenia absolwentów:
 - znajomość języków obcych (ilość i jakość),
 - ocena umiejętności praktycznych.

Podmiot badania

Badaniem objęte zostały **trzy grupy** respondentów:

1. Absolwenci **szkół ponadgimnazjalnych** rocznika 2012/2013 kształcących w zawodach:

- ✓ Technik hotelarstwa,
- ✓ Technik obsługi turystycznej,
- ✓ Technik organizacji usług gastronomicznych,
- ✓ Kucharz,
- ✓ Kucharz małej gastronomii,
- ✓ Kelner,
- ✓ Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

2. Absolwenci **uczelni** z rocznika 2012/2013, którzy kształcili się na kierunku:

- ✓ turystyka i rekreacja.

3. Pracodawcy z branż:

- ✓ Hotelarstwo,
- ✓ Gastronomia,
- ✓ Obsługa turystyczna.

Techniki badawcze

W celu uzyskania wiarygodnych wyników badań i uzyskania pełnego i rzetelnego obrazu procesu kształcenia kadr dla turystyki, niezbędne było przeprowadzenie badań i połączenie w analizie różnorodnych rodzajów danych (o charakterze ilościowym i jakościowym).

Triangulacja danych pozwoliła na obserwację i analizę przedmiotu badania z różnych punktów widzenia, które wzajemnie się uzupełniają i weryfikują. W projekcie badawczym miały miejsce:

- analiza danych zastanych (desk research),
- analiza danych wywołanych,
- udział zespołu badaczy i naukowców, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanego przedmiotu.

Badania ilościowe zapewniły uzyskanie reprezentatywnych danych pozwalających na uogólnianie wyników na całą zbiorowość generalną, co dało mierzalny obraz rzeczywistości. Uwzględniając specyfikę badań i charakterystykę grup respondentów, a przede wszystkim mając na względzie wymagania Zleceniodawcy w zakresie techniki badań oraz ich powtarzalności i porównywalności, w badaniach pierwotnych zastosowano metodę CATI. Pozwoliła ona ponadto w szybki sposób zapewnić rzetelność i dywersyfikację uzyskanych danych oraz szczegółową i bieżącą kontrolę jakości pracy teleankieterów.

Zakres i tematyka narzędzi badawczych były spójne z zakresem i tematyką analogicznego badania realizowanego i opracowanego w 2010 r. przez IBC GROUP Central Europe Holding S.A. na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki. Miało to pozwolić na uzyskanie, podczas analizy i prezentacji danych w raporcie, wyników porównywalnych z danymi zawartymi w raporcie z 2010 r.

CATI (Computer Assisted Telephone Interview) – metoda pozyskiwania danych pierwotnych polegająca na przeprowadzaniu wspomaganych komputerowo wywiadów telefonicznych.

Techniki badawcze

Na etapie analizy danych szczególnie ważny jest etap strukturyzacji, uzupełnienia i weryfikacji uzyskanych danych. Na tym etapie wykorzystywane są dokumenty programowe, strategiczne i legislacyjne, a także raporty i opracowania oraz statystyki dotyczące przedmiotu badania.

Aby osiągnąć ten cel konieczne więc było przeprowadzenie analizy danych zastanych (desk research).

Wykorzystano rozszerzony zakres źródeł danych:

- ✓ dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- ✓ dane Eurostat,
- ✓ dane urzędów miejskich, powiatowych, gminnych,
- ✓ dane i publikacje Krajowego Ośrodka Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej,
- ✓ dane i publikacje Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- ✓ dane i publikacje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- ✓ dane i wyniki badań Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- ✓ dane i publikacje Centralnej Komisji Egzaminacyjnej,
- ✓ publikacje i opracowania dotyczące analiz rynku pracy, sytuacji absolwentów na rynku pracy, analiz branży turystycznej,
- ✓ dane zamieszczane przez uczelnie i szkoły na stronach internetowych,
- ✓ publikacje na temat badań losów absolwentów realizowanych przez Biura Karier, Obserwatoria Rynku Pracy, Urzędy Pracy i inne,
- ✓ informacje uzyskane bezpośrednio ze szkół i uczelni.

Desk research – analiza źródeł wtórnych to metoda poszukiwania informacji, z wykorzystaniem istniejących już źródeł danych i dokumentów. Często polega ona na analizie danych zgromadzonych przez inne podmioty.

Schemat doboru próby

Badanie obejmowało wszystkie województwa i prowadzone było wśród respondentów z całej Polski. W każdej z badanych grup respondentów zastosowany został warstwowy proporcjonalny dobór jednostek do próby.

W przypadku absolwentów szkół i uczelni warstwy wyznaczone były przez rodzaj i poziom kształcenia, lokalizację palcówki, kierunek kształcenia/profil klasy.

W grupie przedsiębiorstw warstwami były: główny profil działalności wg PKD, wielkość zatrudnienia, województwo w którym mieści się firma i wielkość miejscowości. Respondentami były wyłącznie osoby odpowiedzialne za zatrudnianie pracowników.

Tab. 1. Schemat doboru próby.

		Liczba respondentów
Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych	rocznik 2012/2013	500
Absolwenci uczelni	rocznik 2012/2013	500
Pracodawcy	z hotelarstwa	50
	z gastronomii	50
	z obsługi turystycznej	50

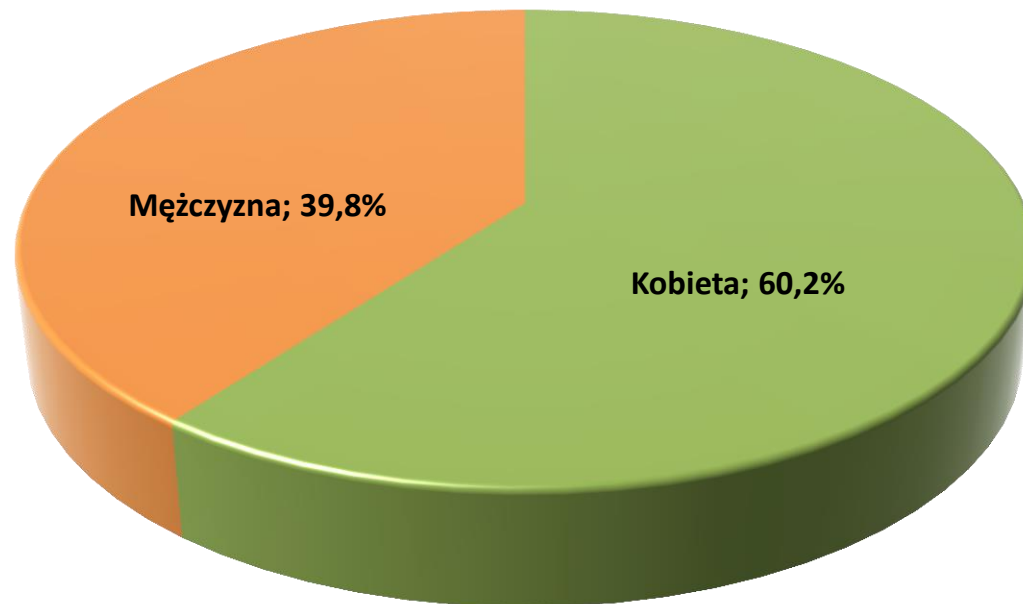
STRUKTURA ZREALIZOWANEJ PRÓBY

Struktura zrealizowanej próby

- W zrealizowanej próbie, zarówno wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, jak i szkół wyższych, większość respondentów stanowiły kobiety, odzwierciedlając rozkład populacji. W obu przypadkach ich udział wynosił ok. 60%.
- Respondenci najczęściej byli absolwentami placówek publicznych (88% - dla szkół ponadgimnazjalnych, 63% - dla szkół wyższych). W przypadku absolwentów uczelni to odwrócenie proporcji dla form w odniesieniu do roku 2010. W poprzedniej edycji badania przewagę mieli respondenci kończący niepubliczne szkoły wyższe (94%).
- Wśród przebadanych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych dominowali absolwenci techników (84,2%). Zasadniczą szkołę zawodową ukończyło 13,6% badanych, a szkołę policealną – 2,2%.
- W próbie uczniów znalazło się 39,6% techników hotelarstwa, 15,2% techników usług gastronomicznych, 16% kucharzy, po 9% kucharzy małej gastronomii i techników obsługi turystycznej, 7% kelnerów oraz 3,6% pracowników pomocniczych obsługi hotelowej.
- W przypadku badanych absolwentów uczelni, 2/3 z nich ukończyło studia stacjonarne, niewiele więcej – studia I stopnia.
- Wśród absolwentów uczelni na kierunku turystyka i rekreacja, najwięcej osób ukończyło specjalizacje mieszczące się w kategoriach: organizacja i obsługa ruchu turystycznego (26,6%) oraz turystyka i rekreacja (17,9%). Powstawanie nowych specjalizacji, ich dywersyfikacja spowodowały znaczne rozproszenie respondentów oraz problemy z porównaniami poszczególnych podgrup.
- W grupie pracodawców, zgodnie z wytycznymi Zamawiającego, próba została rozdzielona równolicznie pomiędzy przedsiębiorców reprezentujących branże: hotelarstwo, gastronomia i obsługa turystyczna. Z uwagi na wieloprofilowy charakter niektórych firm, jako kryterium doboru przyjęto dominujący profil działalności.
- Najwięcej przebadanych firm zlokalizowanych jest w dużych miastach – pow. 200 tys. mieszkańców (co trzecia z nich).
- 47,3% przedsiębiorstw działa na rynku od co najmniej 10 lat. Co trzecia przebadana firma zatrudniała 1-5 pracowników i była to grupa najliczniej reprezentowana.
- Wywiady wśród pracodawców prowadzone były wyłącznie z osobami odpowiedzialnymi za politykę personalną firmy. Najczęściej byli to właściciele (59,4%) oraz dyrektorzy/kierownicy (24%).
- Wśród respondentów w grupie przedsiębiorstw przeważały kobiety – 54,6%.

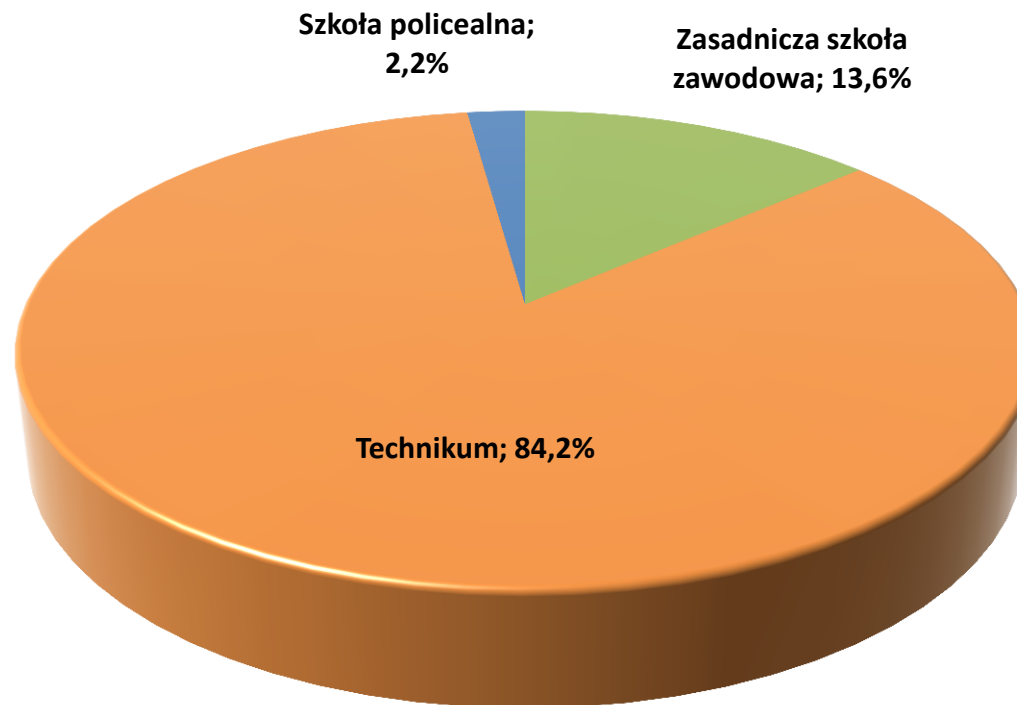
Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Rys. 1. Płeć.

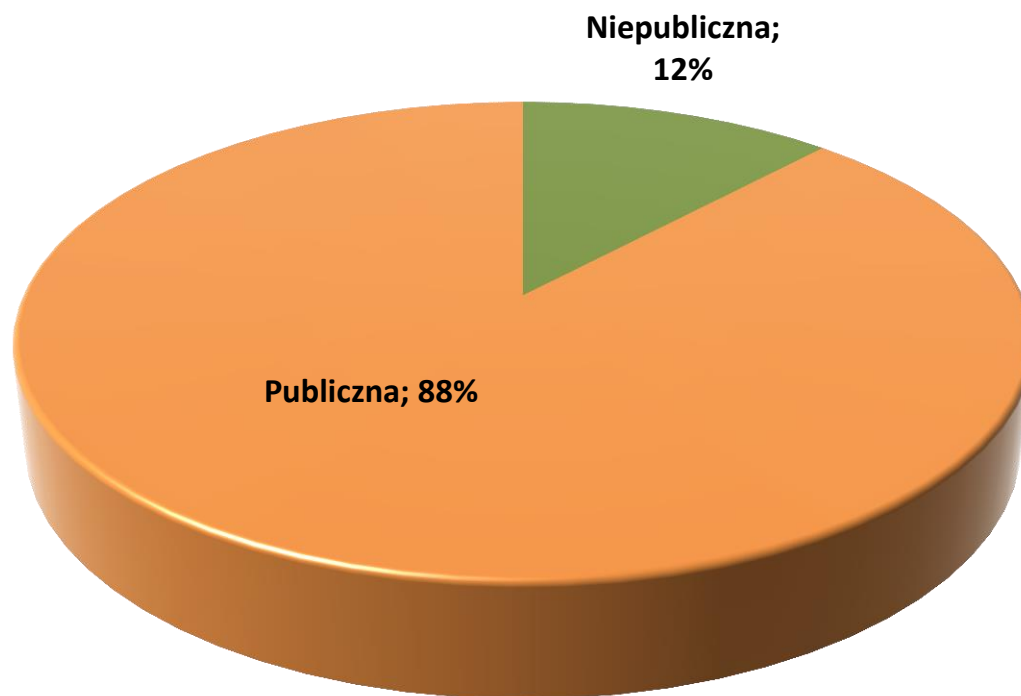
Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Rys. 2. Rodzaj ukończonej szkoły.

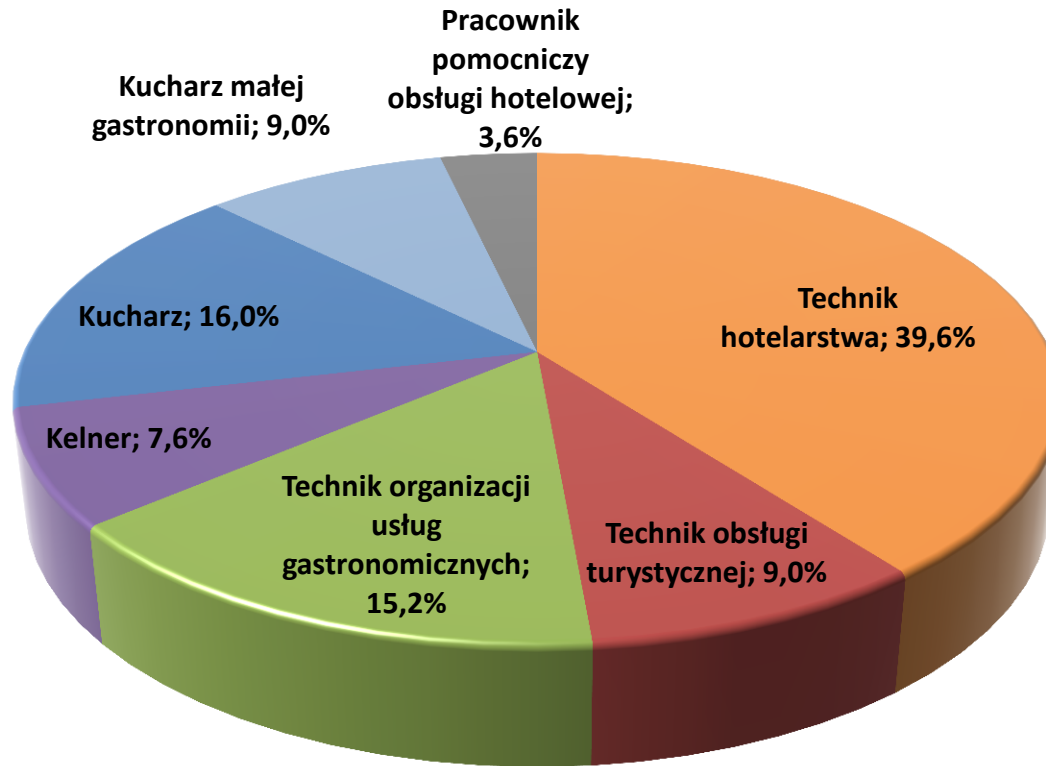
Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Rys. 3. Podmiotowość szkoły.

Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Rys. 4. Zawód.

Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Tab.2. Struktura próby według zawodu i płci respondentów.

Zawód	Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Technik hotelarstwa	13,2%	26,4%	39,6%
Technik obsługi turystycznej	2,0%	7,0%	9,0%
Technik organizacji usług gastronomicznych	6,4%	8,8%	15,2%
Kelner	1,4%	6,2%	7,6%
Kucharz	12,4%	3,6%	16,0%
Kucharz małej gastronomii	2,8%	6,2%	9,0%
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	1,6%	2,0%	3,6%
Ogółem	39,8%	60,2%	100%

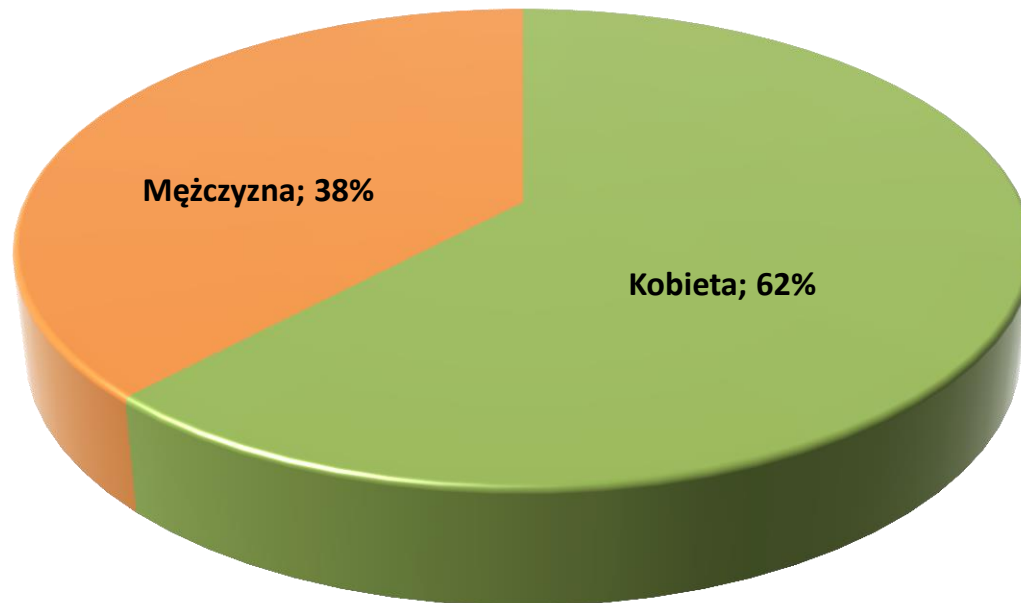
Badanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – struktura próby

Tab. 3. Struktura próby według zawodu i wielkości miejscowości zamieszkania.

Zawód	Wieś	Miasto pon. 20 tys. mieszk.	Miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszk.	Miasto od 50 tys. do 200 tys. mieszk.	Miasto pow. 200 tys. mieszk.	Ogółem
Technik hotelarstwa	15,2%	2,8%	6,8%	5,6%	9,2%	39,6%
Technik obsługi turystycznej	4,2%	0,8%	1,4%	2,2%	0,4%	9,0%
Technik organizacji usług gastronomicznych	6,8%	2,0%	2,0%	1,4%	3,0%	15,2%
Kelner	3,4%	1,0%	0,8%	,8%	1,6%	7,6%
Kucharz	4,8%	1,4%	0,8%	6,4%	2,6%	16,0%
Kucharz małej gastronomii	4,0%	2,8%	0,8%	0,4%	1,0%	9,0%
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	0,8%	0,0%	0,8%	0,0%	2,0%	3,6%
Ogółem	43,8%	9,7%	13,2%	16,0%	17,4%	100%

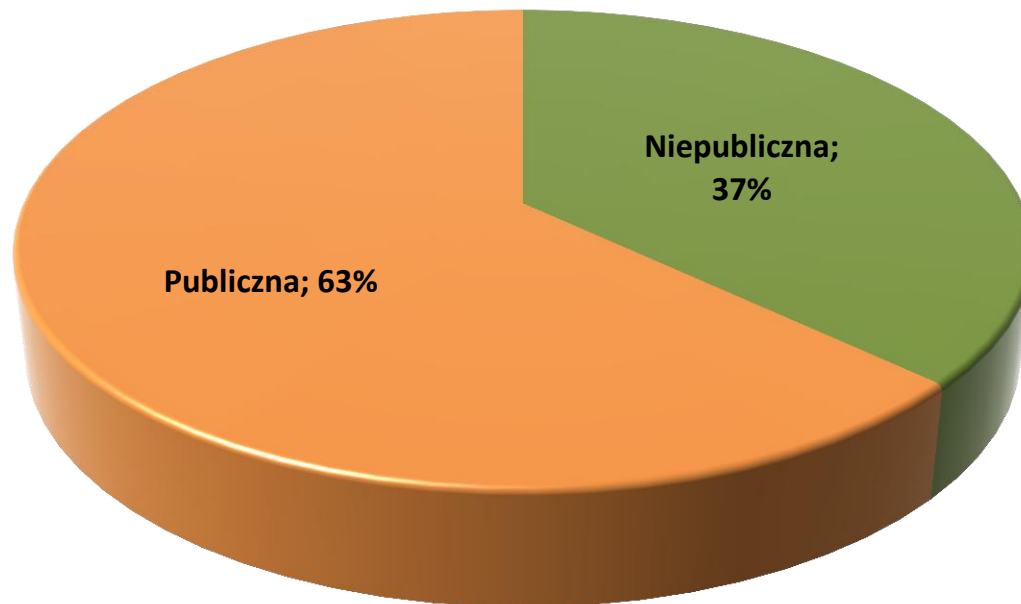
Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Rys. 5. Płeć.

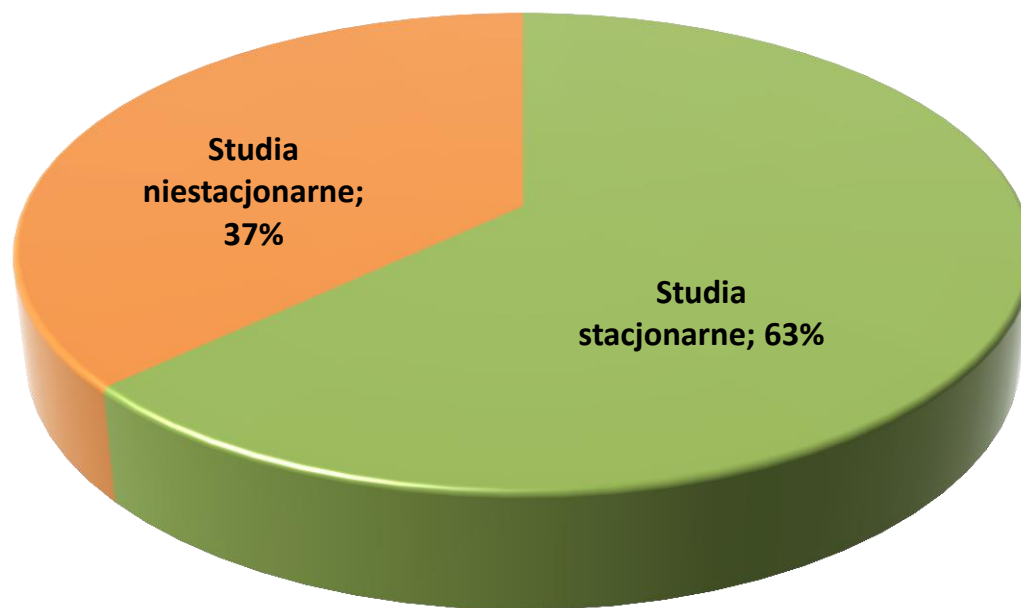
Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Rys. 6. Podmiotowość uczelni.

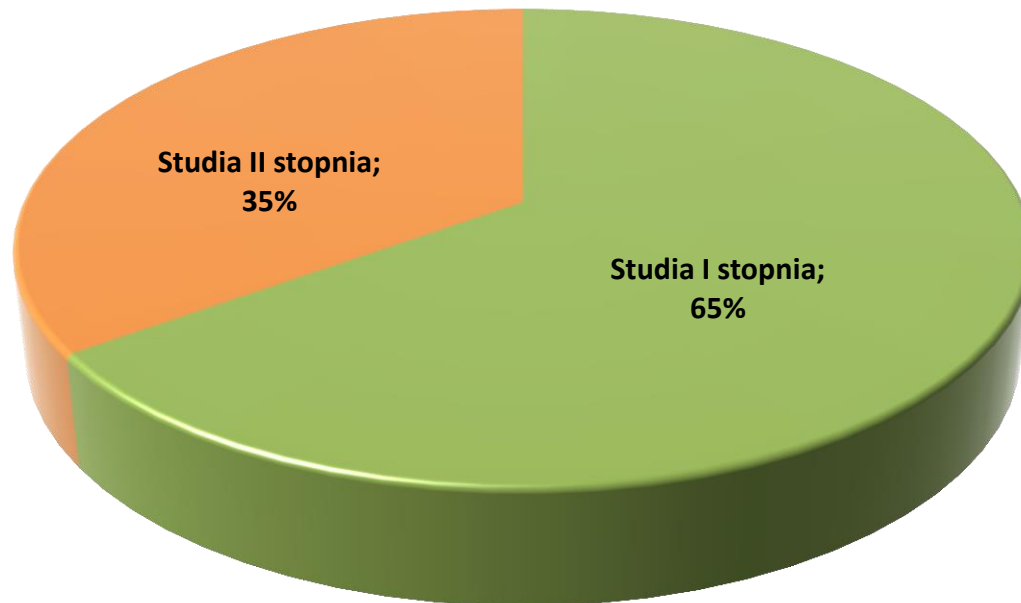
Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Rys. 7. Tryb studiów.

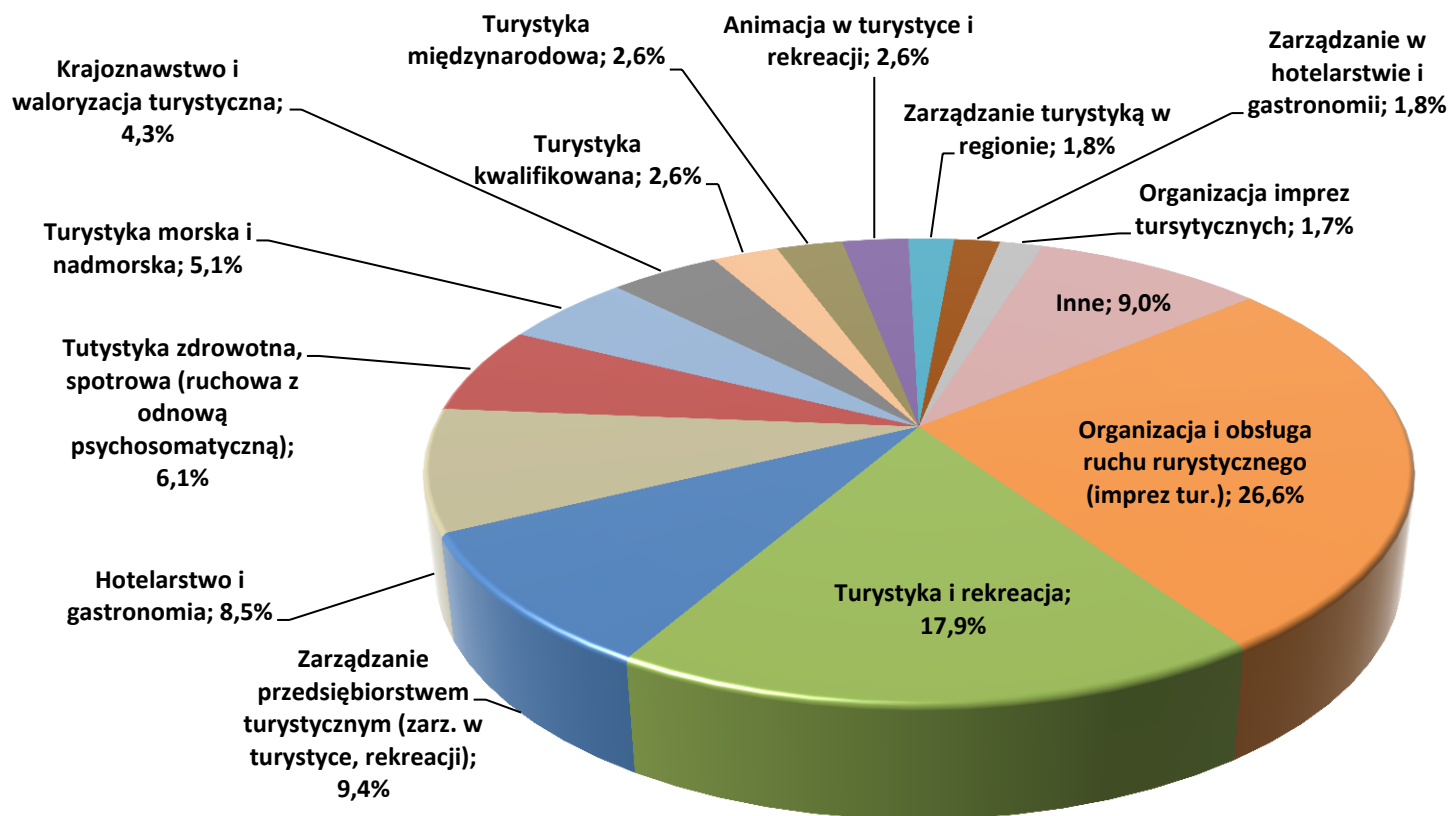
Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Rys. 8. Tryb ukończonych studiów.

Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Rys. 9. Specjalizacja lub specjalność ukończonych studiów.

Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Tab. 4. Struktura próby według specjalizacji lub specjalności studiów i płci respondentów.

Zawód	Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Organizacja i obsługa ruchu turystycznego (impres tur.)	8,8%	17,8%	26,6%
Turystyka i rekreacja	9,0%	9,0%	18,0%
Zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym (zarz. w turystyce, rekreacji)	4,4%	5,0%	9,4%
Hotelarstwo i gastronomia	3,2%	5,4%	8,6%
Turystyka zdrowotna, sportowa (ruchowa z odnową psychosomatyczną)	3,0%	3,2%	6,2%
Turystyka morska i nadmorska	2,0%	3,2%	5,2%
Krajoznawstwo i waloryzacja turystyczna	1,0%	3,4%	4,4%
Turystyka kwalifikowana	0,6%	2,0%	2,6%
Turystyka międzynarodowa	1,2%	1,4%	2,6%
Animacja w turystyce i rekreacji	1,0%	1,6%	2,6%
Zarządzanie turystyką w regionie	0,4%	1,4%	1,8%
Zarządzanie w hotelarstwie i gastronomii	0,6%	1,2%	1,8%
Organizacja imprez turystycznych	-	1,8%	1,8%
Inne	2,8%	5,6%	8,4%
Ogółem	38%	62%	100%

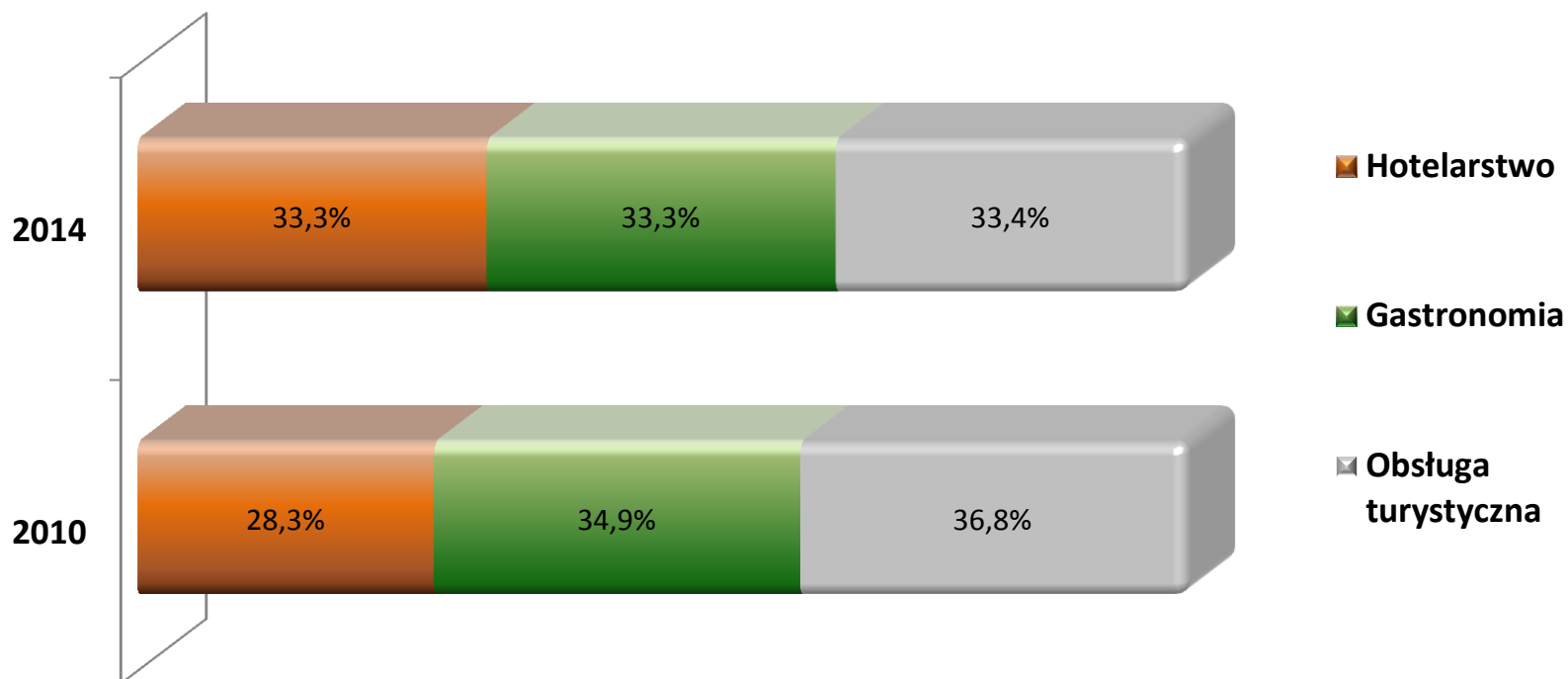
Badanie absolwentów szkół wyższych – struktura próby

Tab. 5. Struktura próby według specjalizacji lub specjalności studiów i wielkości miejscowości.

Zawód	Wieś	Miasto pon. 20 tys. mieszk.	Miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszk.	Miasto od 50 tys. do 200 tys. mieszk.	Miasto pow. 200 tys. mieszk.	Ogółem
Org. i obsługa ruchu turystycznego (impres tur.)	8,4%	4,2%	3,6%	2,4%	8,0%	26,6%
Turystyka i rekreacja	4,4%	2,2%	1,8%	1,8%	7,8%	18,0%
Zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym (zarz. w turystyce, rekreacji)	1,6%	2,4%	2,8%	1,4%	1,2%	9,4%
Hotelarstwo i gastronomia	1,8%	1,2%	1,4%	2,0%	2,2%	8,6%
Turystyka zdrowotna, sportowa (ruchowa z odnową psychosomatyczną)	2,0%	0,2%	0,6%	0,8%	2,6%	6,2%
Turystyka morska i nadmorska	-	-	0,4%	-	4,8%	5,2%
Krajoznawstwo i waloryzacja turystyczna	0,6%	-	-	0,4%	3,4%	4,4%
Turystyka kwalifikowana	-	-	-	-	2,6%	2,6%
Turystyka międzynarodowa	0,2%	-	0,4%	0,6%	1,4%	2,6%
Animacja w turystyce i rekreacji	0,6%	0,2%	0,6%	-	1,2%	2,6%
Zarządzanie turystyką w regionie	-	-	0,4%	-	1,4%	1,8%
Zarządzanie w hotelarstwie i gastronomii	0,6%	-	0,6%	0,6%	-	1,8%
Organizacja imprez turystycznych	-	-	-	1,0%	0,8%	1,8%
Inne	2,0%	1,0%	2,6%	1,4%	1,4%	8,4%
Ogółem	22,2%	11,3%	15,2%	12,4%	38,9%	100%

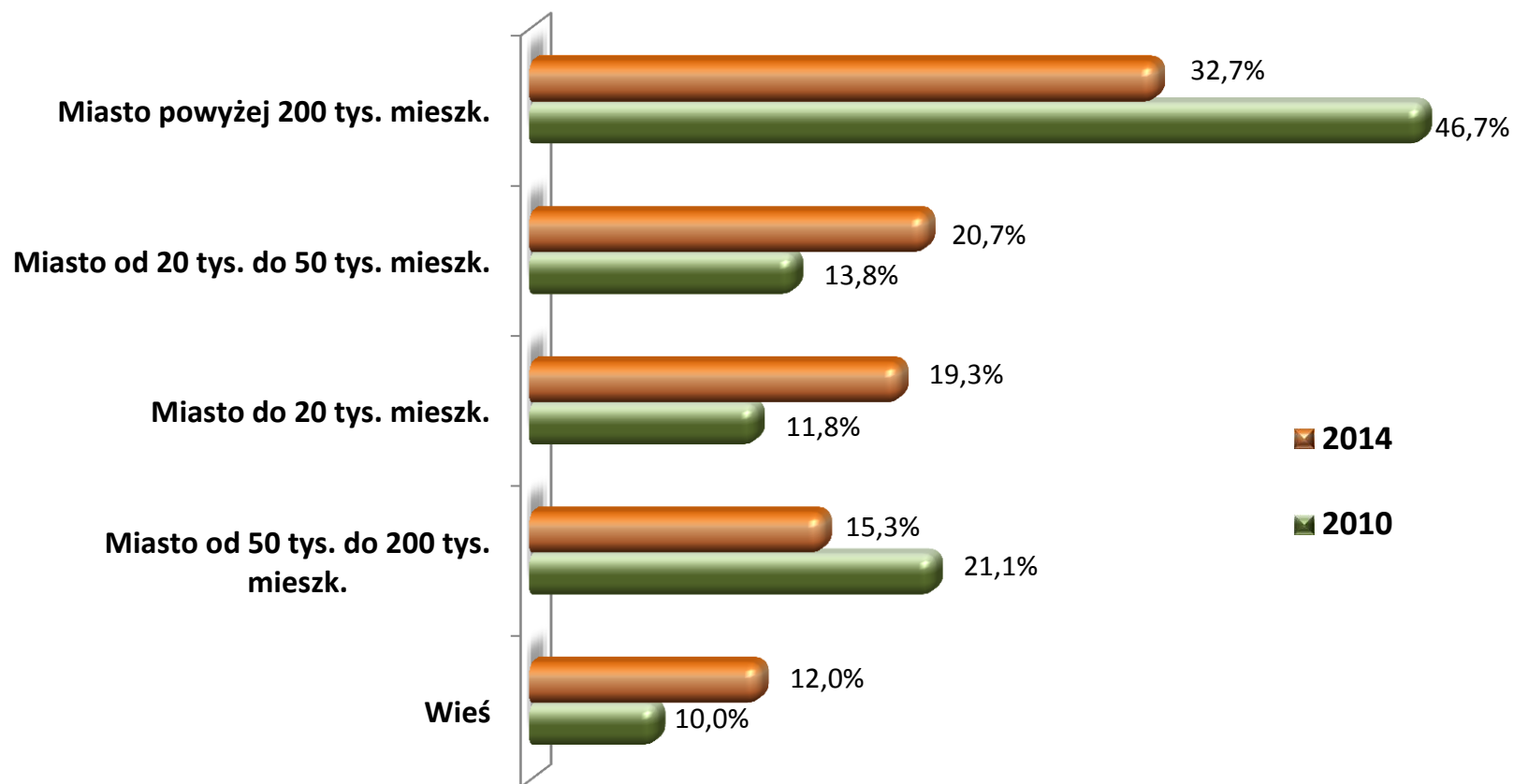
Badanie pracodawców – struktura próby

Rys. 10. Profil działalności firmy.

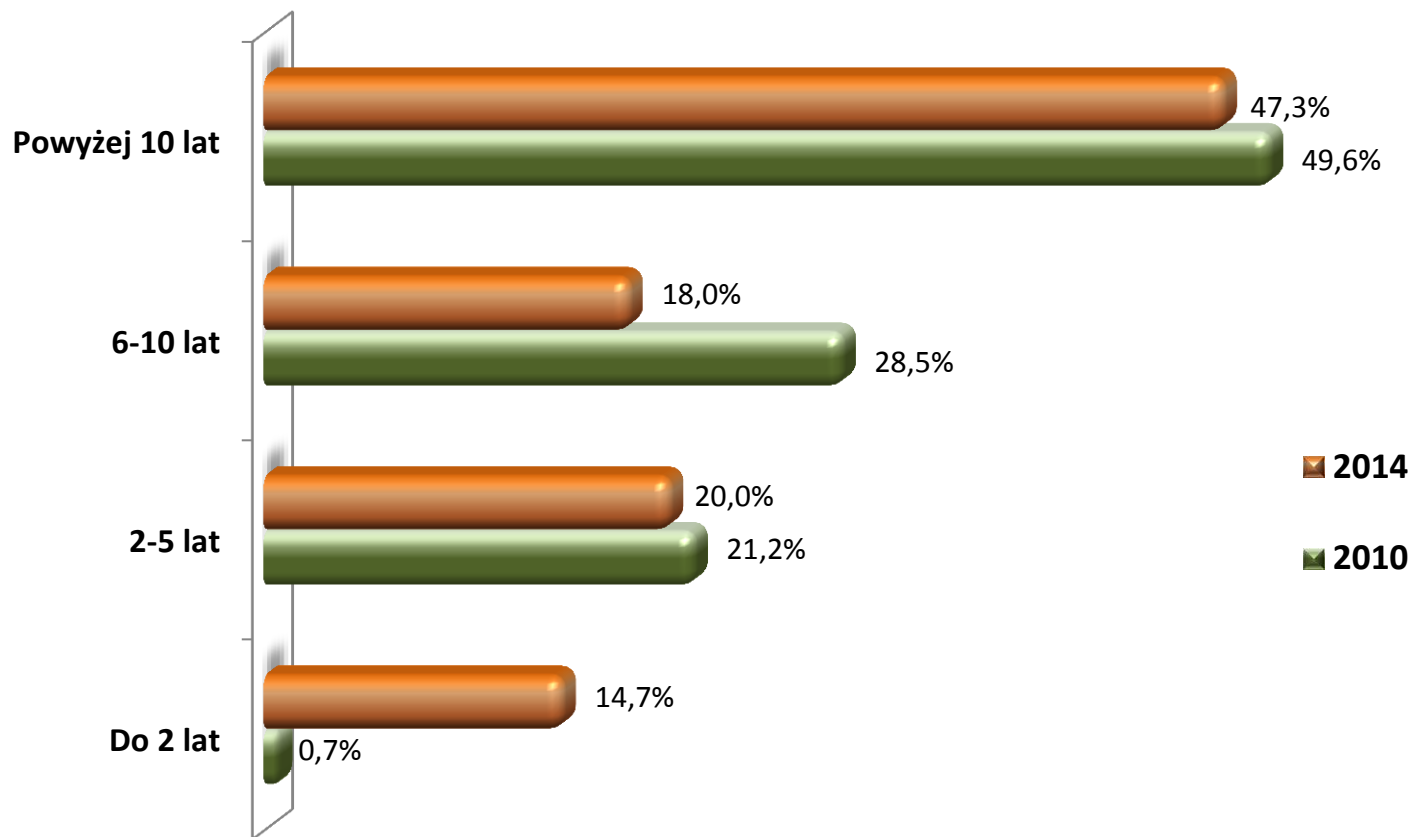
Badanie pracodawców – struktura próby

Rys. 11. Wielkość miejscowości, w której mieści się firma.

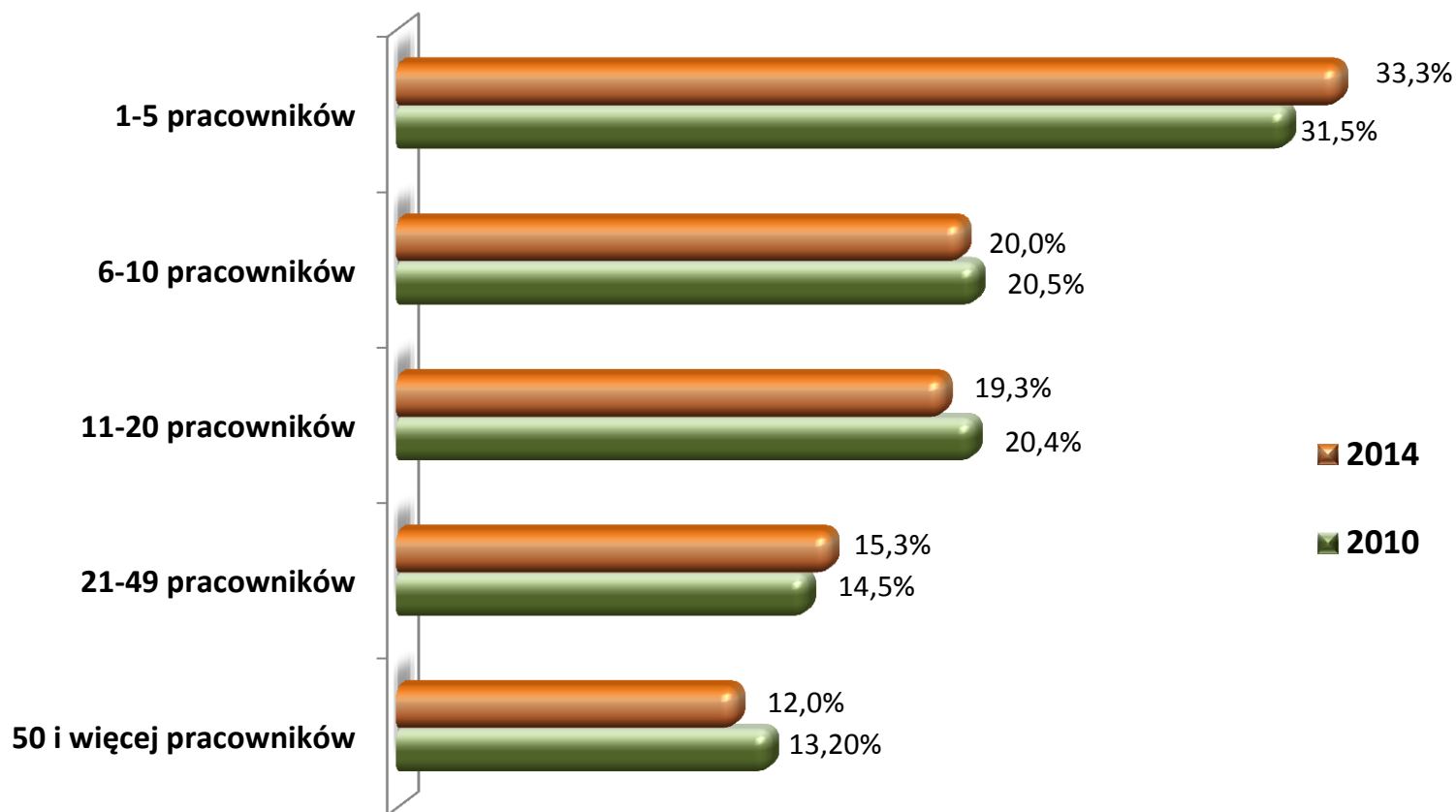
Badanie pracodawców – struktura próby

Rys. 12. Okres działalności firmy.

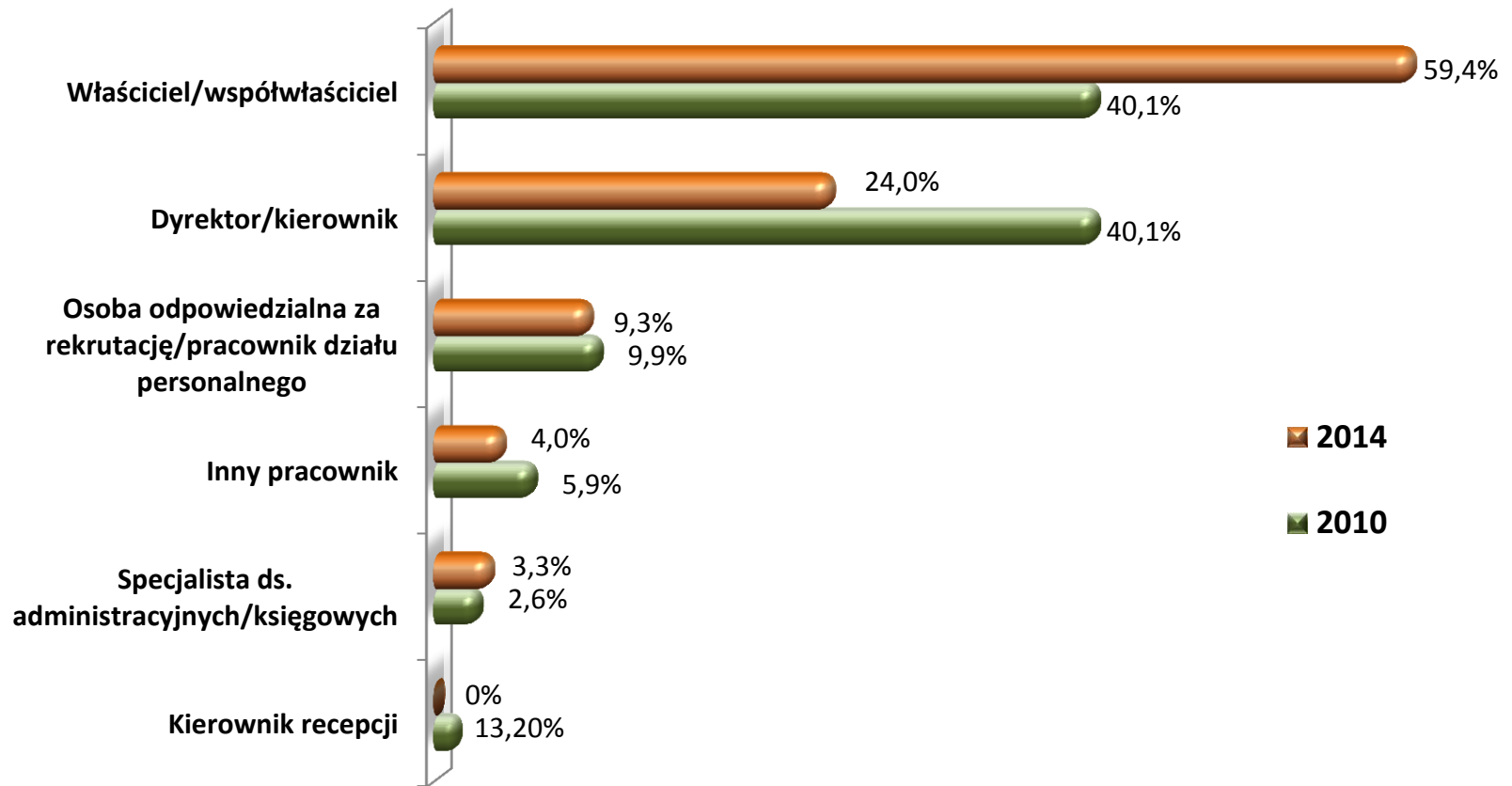
Badanie pracodawców – struktura próby

Rys. 13. Wielkość zatrudnienia.

Badanie pracodawców – struktura próby

Rys. 14. Stanowisko respondenta w firmie.

Badanie pracodawców – struktura próby

Tab. 6. Struktura próby według profilu firmy i płci respondenta.

Profil firmy	Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Hotelarstwo	13,0%	20,4%	33,4%
Gastronomia	17,6%	15,8%	33,4%
Obsługa turystyczna	14,8%	18,4%	33,2%
Ogółem	45,4%	54,6%	100%

Badanie pracodawców – struktura próby

Tab. 7. Struktura próby według profilu firmy i wielkości zatrudnienia.

Profil firmy	1-5 pracowników	6-10 pracowników	11-20 pracowników	21-49 pracowników	50 i więcej pracowników	Ogółem
Hotelarstwo	6,8%	4,8%	6,6%	8,6%	6,6%	33,4%
Gastronomia	6,6%	10,0%	9,4%	4,0%	3,4%	33,4%
Obsługa turystyczna	19,8%	5,2%	3,4%	2,8%	2,0%	33,2%
Ogółem	33,2%	20,0%	19,4%	15,4%	12,0%	100,0%

Badanie pracodawców – struktura próby

Tab. 8. Struktura próby według profilu firmy i wielkości miejscowości.

Profil firmy	Wieś	Miasto do 20 tys. mieszk.	Miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszk.	Miasto od 50 tys. do 200 tys. mieszk.	Miasto powyżej 200 tys. mieszk.	Ogółem
Hotelarstwo	5,4%	6,0%	6,8%	6,0%	9,2%	33,4%
Gastronomia	5,4%	8,0%	8,0%	4,6%	7,4%	33,4%
Obsługa turystyczna	1,2%	5,2%	6,0%	4,8%	16,0%	33,2%
Ogółem	12,0%	19,2%	20,8%	15,4%	32,6%	100,0%

WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD ABSOLWENTÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Kompetencje i umiejętności

- W 2014 roku ocena przygotowania do pracy zawodowej, w opinii absolwentów szkół zawodowych, jest nieco gorsza, niż w 2010 roku. O ile odsetek ocen bardzo dobrych i celujących jest podobny, to umiarkowane opinie pozytywne występują rzadziej (ok. 5 pkt. proc. mniej), natomiast pojawiło się więcej osób niezadowolonych i bardzo niezadowolonych.
- Najczęściej wskazywanymi umiejętnościami nabytymi podczas nauki są umiejętności praktyczne (szczególnie obsługa klienta), choć w przypadku niektórych z nich odsetek wskazań jest dużo mniejszy, niż cztery lata temu (umiejętności kulinarne, obsługa hotelowa). Częściej za to doceniano poprawę znajomości języków obcych i obsługi komputera oraz umiejętności miękkie – organizacji i kreatywności.
- Jeśli chodzi o ogólną ocenę przydatności umiejętności praktycznych zdobytych w szkole, to w stosunku do roku 2010 obserwujemy poprawę ich postrzegania, szczególnie za sprawą zdecydowanie mniejszej ilości ocen bardzo negatywnych („w ogóle nieprzydatne” - ponad 11 pkt. proc. mniej) na korzyść wzrostu ocen umiarkowanie pozytywnych („raczej przydatne” +12 pkt. proc.).
- Podobnie jak w 2010 r., jedynie co trzeci respondent wykorzystuje nabyte umiejętności w pracy zawodowej, w tym 12% tylko częściowo. Podobny odsetek z tych umiejętności nie korzysta. Wykorzystywanie nabytych umiejętności jest ściśle powiązane z wykonywaną pracą. Jeśli ich praca jest zgodna z przygotowaniem zawodowym, z nabytych umiejętności nie korzysta jedynie 23% z nich, jeśli pracują w innych zawodach – nie korzysta 60%.
- Odsetek absolwentów deklarujących znajomość języków obcych pozostaje na podobnym, jak w 2010 r. poziomie. Najpopularniejszym językiem nadal jest angielski – 91,3% wskazań, następnie niemiecki – 48,6% (spadek o 10 pkt. proc.). Spadł nieco odsetek osób deklarujących znajomość języka rosyjskiego (do 13,2%), wzrósł - francuskiego (do 10,4%).
- Stopień znajomości najpopularniejszego języka obcego – angielskiego można określić mianem pół na pół. Zarówno w mowie, jak i w piśmie, około połowa respondentów deklaruje znajomość dobrą i bardzo dobrą, a druga połowa – słabą i bardzo słabą. Podobnie wygląda deklarowany poziom znajomości języka rosyjskiego. Drugim pod względem popularności językiem – niemieckim dobrze i bardzo dobrze posługuje się w mowie tylko ok. 20% badanych, a w piśmie – 13%.
- Dwa razy częściej lepszą znajomość języków obcych deklarują absolwenci, którzy kiedykolwiek pracowali za granicą.
- Niemal wszyscy absolwenci szkół uczyli się języków obcych w szkole. Więcej osób, niż przed czterema laty, uczy się samodzielnie oraz podczas zagranicznych wyjazdów, coraz mniej osób korzysta z płatnych korepetycji.

Ocena egzaminu zawodowego

- Do egzaminu zawodowego w 2013 r. przystąpiło 96,5% badanych respondentów, z czego 11% go nie zdało. Tylko 3,5% respondentów zrezygnowało z egzaminu w ogóle. Podobnie było w 2010 roku. Odsetek zdanych egzaminów wyniósł (wśród badanych respondentów) 80,2%, niezdanych – nieco więcej – 16,6%. Nie przystąpiło do egzaminu 3,2%.
- Idea przeprowadzania egzaminu zawodowego jest nadal bardzo popularna wśród kończących szkoły zawodowe, ma $\frac{3}{4}$ zwolenników spośród badanych. To jednak mniej, niż w 2010 roku, kiedy 83% badanych pozytywnie i bardzo pozytywnie oceniło tę ideę. Zmiana jest spowodowana spadkiem o 10 pkt. proc. zdecydowanych „entuzjastów”, a wzrostem odsetka zdecydowanych „przeciwników” egzaminów zawodowych.
- Zwolennicy egzaminów zawodowych popierają je głównie za sprawą zdobycia tytułu zawodowego (68,5%), potwierdzenia zdobytych umiejętności (56,5%), w tym umiejętności praktycznych (39%). To zmiana w stosunku do 2010 r., kiedy głównym atutem egzaminu zawodowego było rzetelne sprawdzenie wiedzy (62,8%). Świadczyć to może o zmianie postrzegania egzaminu, który obecnie ma wartość dużo bardziej praktyczną.
- Wśród przeciwników egzaminu zawodowego dominuje opinia, że jest on jedynie sprawdzianem wiedzy teoretycznej (69%), a pytania i zadania są źle skonstruowane (53%).
- Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe jest częściej potwierdzeniem zdobycia wiedzy, niż umiejętności. Wg ponad $\frac{2}{3}$ badanych egzamin daje możliwość obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta wiedzy z zakresu danego zawodu (z czym 30% zgadza się zdecydowanie).
- Nieco mniej, bo 58% badanych uważa (w tym 14% uważa „zdecydowanie”), że egzamin stanowi gwarancję obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta umiejętności praktycznych z zakresu danego zawodu.
- Pomimo znacznej przewagi opinii pozytywnych na temat egzaminu jako obiektywnej oceny wiedzy i umiejętności, obserwujemy stały wzrost zdecydowanie przeciwnych opinii, szczególnie w przypadku oceny egzaminu jako obiektywnej oceny wiedzy. Osób, które się z tym stwierdzeniem nie zgadzały w 2007 r było 17%, w 2010 – 23%, a w 2014 – już 27% (z dużym wzrostem „zdecydowanych” przeciwników).

Kontynuacja nauki

- Od 2003 do 2010 roku systematycznie wzrastała liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych kontynuujących naukę. W okresie ostatnich czterech lat ta tendencja uległa odwróceniu i obecnie absolwentów, którzy nie podjęli dalszego kształcenia jest niemal o 22 pkt. proc. więcej, niż w 2010 roku. Niewątpliwie wpływ na to miała dewaluacja wykształcenia wyższego z jednej strony oraz wzrost zainteresowania pracodawców osobami po szkołach zawodowych z drugiej strony. Dodatkowo trend ten spotęgował wzrost odsetka pracujących absolwentów oraz emigracja zarobkowa.
- Absolwenci, którzy zdecydowali się kontynuować naukę, najczęściej wybierali szkołę publiczną (71%), kształcenie w trybie dziennym (54,5%) na studiach I stopnia (65,5%).
- Jako powód podjęcia dalszego kształcenia najczęściej wskazywano aspekty praktyczne, takie jak: podniesienie kwalifikacji (41%), zdobycie nowych umiejętności (35%). Obecni absolwenci są nieco bardziej pragmatyczni, niż ci sprzed czterech lat, częściej motywowani są potencjalnymi korzyściami zawodowymi, niż zainteresowaniami i względami osobistymi.
- Tendencja zmiany profilu kształcenia, zaobserwowana kolejno w latach 2003, 2007 i 2010, utrzymuje się nadal. W 2014 roku jedynie 18% absolwentów kształcących się dalej, kontynuowało naukę na dotychczasowym profilu. Najczęściej ma to miejsce na studiach I stopnia.
- Wśród przyczyn decydujących o zmianie profilu kształcenia nadal dominują względy praktyczne takie, jak: rozszerzenie kwalifikacji, zdobycie dwóch zawodów. Istotna jest również zmiana zainteresowań. W obecnej edycji badania, częściej niż wcześniej, wskazywano na brak perspektyw w branży turystycznej oraz lepsze perspektywy finansowe w innych branżach, co może świadczyć o świadomości nasycenia rynku pracy w tej branży. Znacznie wzrósł również odsetek osób, którym nauka w dotychczasowym zawodzie nie dawała satysfakcji.
- Najczęściej wybieranym kierunkiem niezwiązanym z dotychczasowym profilem kształcenia jest nadal pedagogika (ok. 10%), dalej kierunki ekonomiczne, humanistyczne i techniczne. Coraz bardziej zróżnicowana oferta edukacyjna powoduje coraz większe rozproszenie preferencji kształcenia i co za tym idzie, problemy z ich sklasyfikowaniem i porównaniem z poprzednimi edycjami badania. Na zmiany te wpływ mają również trwające procesy zmian w systemie edukacji, szczególnie wygaszanie liceów profilowanych, szkół uzupełniających dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej – tj. dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego oraz trzyletniego technikum uzupełniającego, a także zasadniczej szkoły zawodowej dla dorosłych i technikum dla dorosłych.

Praca zawodowa

- W roku 2014 odsetek pracujących absolwentów jest wyższy, niż w poprzednich latach i wynosi niemal 68%. To o 8 pkt. proc. więcej, niż w 2010 roku.
- 55% absolwentów pracuje i nie kontynuuje nauki, natomiast ok. 17% absolwentów jednocześnie i uczy się, i pracuje.
- Przyczyn większej aktywności zawodowej upatrywać należy w poprawie sytuacji na rynku pracy w 2014 roku, poszukiwaniu pracy za granicą, większej mobilności zawodowej i świadomości zapotrzebowania rynku na pracowników z wykształceniem zawodowym i technicznym.
- Dla prawie 28% absolwentów, podjęcie pracy wiązało się ze zmianą miejsca zamieszkania. To o 10 pkt. proc. więcej, niż przed czterema laty.
- Obserwujemy odpływ kadr wykształconych w branży gastronomiczno-hotelarsko-turystycznej do innych branż. Spośród wszystkich pracujących absolwentów, prawie 2/3 nie pracuje w zawodzie. To znacznie więcej, niż w 2010 roku, kiedy 54% absolwentów podjęło zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym. W „branży” pracę znajdują najczęściej absolwenci techników.

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

- Najwięcej (65,5%) absolwentów decydujących się na pracę zgodną z przygotowaniem zawodowym wybrało gastronomię (praca w restauracji, barze, stołówce itp.).
- Ponad połowa pracujących w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej zatrudnionych jest na stanowisku samodzielnego specjalisty. Odsetek ten wzrasta od roku 2004.
- W odniesieniu do roku 2010 obserwujemy skracanie okresu poszukiwania pracy. Zdecydowana większość pracujących absolwentów znalazła pracę w miesiąc po skończeniu szkoły (61,2%; 11 pkt. proc. więcej niż w 2010 r.). Łącznie 94% absolwentów podjęło pracę w okresie do pół roku od ukończenia nauki.
- Jeśli chodzi o formę zatrudnienia, nadal najpopularniejsza jest umowa o pracę, natomiast częściej, niż w 2010 roku umowa ta jest podpisywana na czas określony (46,2% - 2014 r.; 34,7% - 2010 r.), niż nieokreślony (7,7% - 2014 r.; 18,7% - 2010 r.). Biorąc również pod uwagę spadek odsetka umów stażowych, wzrost odsetka umów zlecenie i umów o dzieło, możemy powiedzieć, że w ciągu czterech lat nastąpiła zmiana w formach zatrudnienia, postrzegana zapewne przez zatrudnionych jako dla nich niekorzystna. Warto również zauważyć dość istotny odsetek (7,7%) „innych” form zatrudnienia.
- Większość pozyskała pracę poprzez polecenie, znajomości bądź rodzinę (35,3%). Co czwarty odwiedzał pracodawców zdobywając pracę samodzielnie. Warto zauważyć, że samodzielne działania są coraz mniej popularne, natomiast coraz częściej wykorzystywane są tzw. „znajomości”. Z każdym rokiem dynamicznie rośnie znaczenie internetu jako źródła informacji na rynku pracy, wypierającego gazety.
- W procesie rekrutacji pracodawcy coraz rzadziej zadają pytanie o egzamin zawodowy. 2/3 absolwentów nie usłyszało takiego pytania szukając pracy. Pomimo tego taki sam odsetek absolwentów uważa, że zdanie egzaminu zawodowego jest atutem na rynku pracy.
- Co trzeci respondent pracujący „w branży” uważa swoją pracę za bardzo atrakcyjną, kolejne 44% z nich – za raczej atrakcyjną. Tych umiarkowanie zadowolonych jest mniej, niż cztery lata temu; przybyło za to osób pracujących w nieatrakcyjnej dla nich pracy.
- O atrakcyjności pracy decydują głównie czynniki społeczne – kontakt z ludźmi i przyjazna atmosfera. Kolejne pod względem ważności są elementy prorozwojowe - możliwość awansu, dalszego rozwoju, zdobywania nowych umiejętności. Wysokie wynagrodzenie znalazło się dopiero na piątym miejscu.
- Jeśli chodzi o stopień zadowolenia z pracy, jest on niezmiennie wysoki. Zadowolonych ze swojej pracy jest 90% absolwentów, w tym 42% jest „bardzo” zadowolonych.

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

- Brak pracy w branży gastronomiczno-hotelarsko-turystycznej jest głównym powodem poszukiwania przez absolwentów pracy niezgodnej z profilem wykształcenia. Często też decydujące są: okazja podjęcia pracy w innej branży i satysfakcjonujące zarobki.
- Połowa absolwentów w tej grupie wybrała zatrudnienie w handlu (26%) oraz usługach (24%). Popularne są również budownictwo, produkcja oraz transport i spedycja.
- Połowa zatrudnionych pracuje na stanowisku samodzielnego specjalisty. Licznie reprezentowane są ponadto stanowiska niesamodzielne oraz stażowe.
- Podobnie, jak w przypadku absolwentów pracujących „w branży”, okres poszukiwania pracy skrócił się w odniesieniu do 2010 roku, jednak z analizy wynika, że szybkie znalezienie pracy nie jest już takie proste, jak w przypadku tych, którzy podjęli pracę zgodną z wykształceniem. W ciągu miesiąca od zakończenia szkoły pracę znalazło 39% absolwentów, a w okresie do pół roku – 87%.
- Połowa pracujących zatrudniona jest na umowę na czas określony, 15% - na umowę na czas nieokreślony. W tym wypadku obserwujemy wzrost odsetka umów bezterminowych, a spadek tzw. „umów śmieciowych”. Pozostaje 6,5% pracujących w „innych formach.
- Większość absolwentów pozyskała pracę poprzez polecenie, znajomości bądź rodzinę (38,1%); 28,4% - samodzielnie poprzez szukanie pracy bezpośrednio u pracodawców. Z każdym rokiem dynamicznie rośnie znaczenie internetu jako źródła informacji na rynku pracy, wypierającego gazety i inne tradycyjne źródła. Prawie co piąta osoba zdobyła pracę poprzez ogłoszenie w internecie - to dwa razy częściej, niż w 2010 roku.
- 90% pracodawców w procesie rekrutacji nie zadaje pytania o egzamin zawodowy. Wynika to z faktu jego nieprzydatności w innych branżach. Mimo to 69,5% badanych postrzega zdanie egzaminu jako atut na rynku pracy.
- W tej grupie badanych ocena atrakcyjności wykonywanej pracy jest ogólnie wyższa (77,8%), niż w 2010 roku, szczególnie, że trzykrotnie wzrósł odsetek osób postrzegających wykonywaną pracę jako bardzo atrakcyjną.
- O atrakcyjności pracy decydują głównie aspekty społeczne – przyjazna atmosfera i kontakt z ludźmi, ale prawie tak samo istotne jest wysokie wynagrodzenie. Samodzielność i możliwość dalszego rozwoju to kolejne pod względem ważności atuty.
- Utrzymuje się wyraźny wysoki stopień zadowolenia z pracy (87,2%), przy czym osób bardzo zadowolonych jest dwa razy więcej, niż cztery lata temu.

Brak pracy

- Prawie połowa niepracujących absolwentów pozostaje bez pracy, ponieważ kontynuuje naukę. Więcej, niż co czwarty niepracujący dotychczas nie znalazł zatrudnienia. Warto zauważyć, że oba te odsetki nieco zmalały w stosunku do 2010 roku. Zwiększyła się natomiast grupa osób, które jako powód pozostawania bez pracy podają wyjazd za granicę (prawdopodobnie w celu podjęcia tam pracy).
- Prawie 53% pozostających bez pracy nie szuka jej. To wzrost o ok. 13 pkt. proc. w odniesieniu do 2010 r. Wśród tych osób dominują osoby uczące się.
- Poszukujący pracy nieco częściej (52,6%) szukają jej w branżach niezwiązanych ze zdobytym wykształceniem.
- Podczas rozmów kwalifikacyjnych pracodawcy w większości przypadków (84,2%) nie zadają pytania o egzamin zawodowy. Prawdopodobnie dzieje się tak, ponieważ absolwenci poszukują pracy w innych branżach.
- 74,4% poszukujących zatrudnienia absolwentów uważa, że zdany egzamin zawodowy jest atutem na rynku pracy.

Ocena wyboru profilu kształcenia

- Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych zapytani zostali o to, czy ponownie wybraliby ten sam profil kształcenia. 2/3 spośród nich ponownie dokonałoby tego samego wyboru, 1/3 – wybrałoby inny profil.
- Im wyższy poziom edukacji ponadgimnazjalnej, tym poziom zadowolenia z wyboru kierunku kształcenia jest większy.
- Na zadowolenie z wyboru kierunku kształcenia nie wpływa sytuacja zawodowa ani fakt podejmowania dalszej nauki, natomiast wyraźnie częściej wybór obecnego profilu pozytywnie oceniają osoby związane dalej zawodowo lub edukacyjnie z branżą turystyczno-hotelarsko-gastronomiczną. Są to absolwenci, których praca ma związek z wykształceniem zawodowym lub ich dalsza edukacja odbywa się na kierunku turystyka i rekreacja bądź pokrewnym.

Praca za granicą

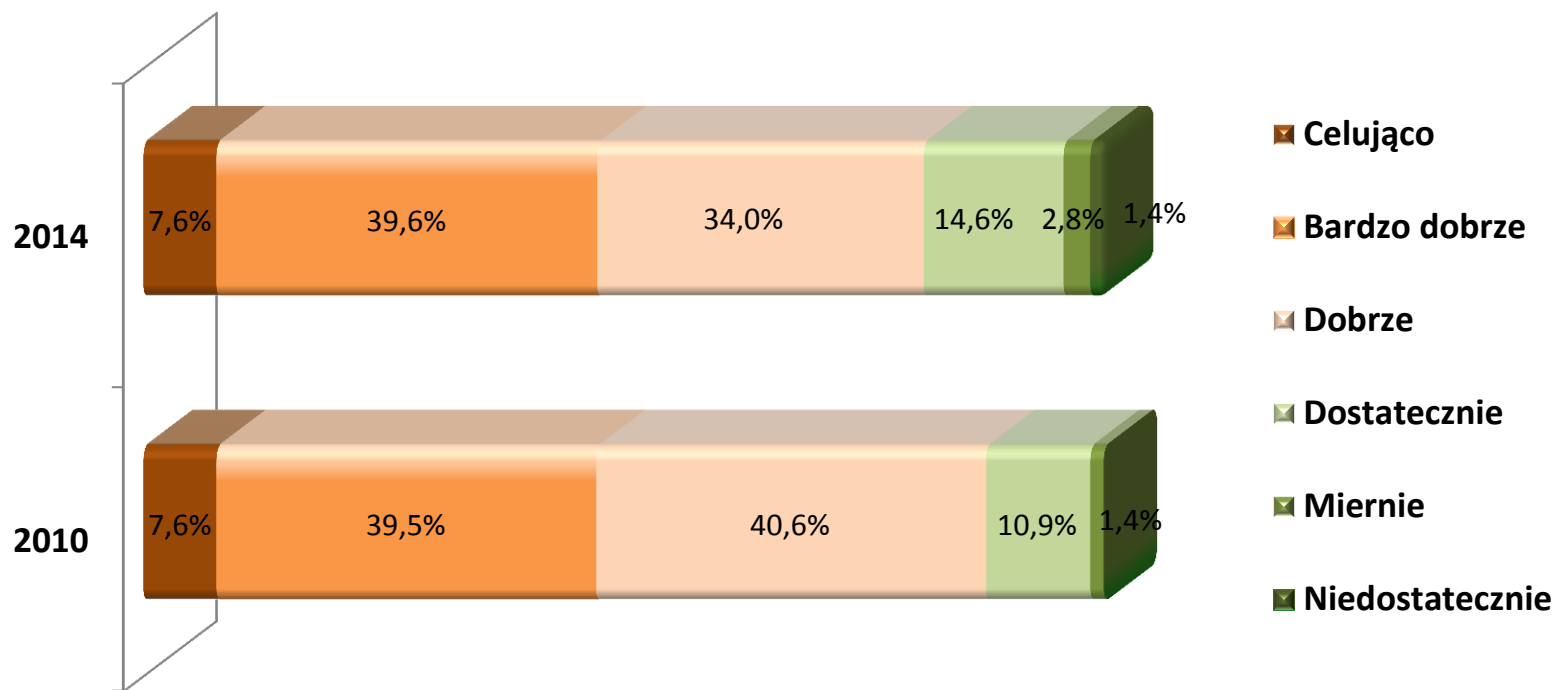
- Jeden na czterech absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ma doświadczenie związane z pracą za granicą. Częściej są to absolwenci techników.
- Co piąty absolwent pracował za granicą w przeszłości, a 4,4% pracuje obecnie. Można przyjąć, że odsetek ten jest nieco zaniżony z uwagi na trudności w dotarciu do respondentów mieszkających za granicą i tym samym niedoszacowanie tej grupy w próbie.
- Odnosząc udział absolwentów mających na swoim koncie epizod pracy za granicą do sytuacji z roku 2010, obserwujemy wzrost migracji zarobkowej o 10 pkt. proc.
- Absolwenci pracujący za granicą najczęściej wyjeżdżali na krótkie okresy wakacyjne – 3-2 miesiące (53%) i do jednego miesiąca (31%).
- Większość spośród pracujących za granicą (59%) podejmowało pracę poza branżą turystyczno-hotelarsko-gastronomiczną.

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Kompetencje i umiejętności

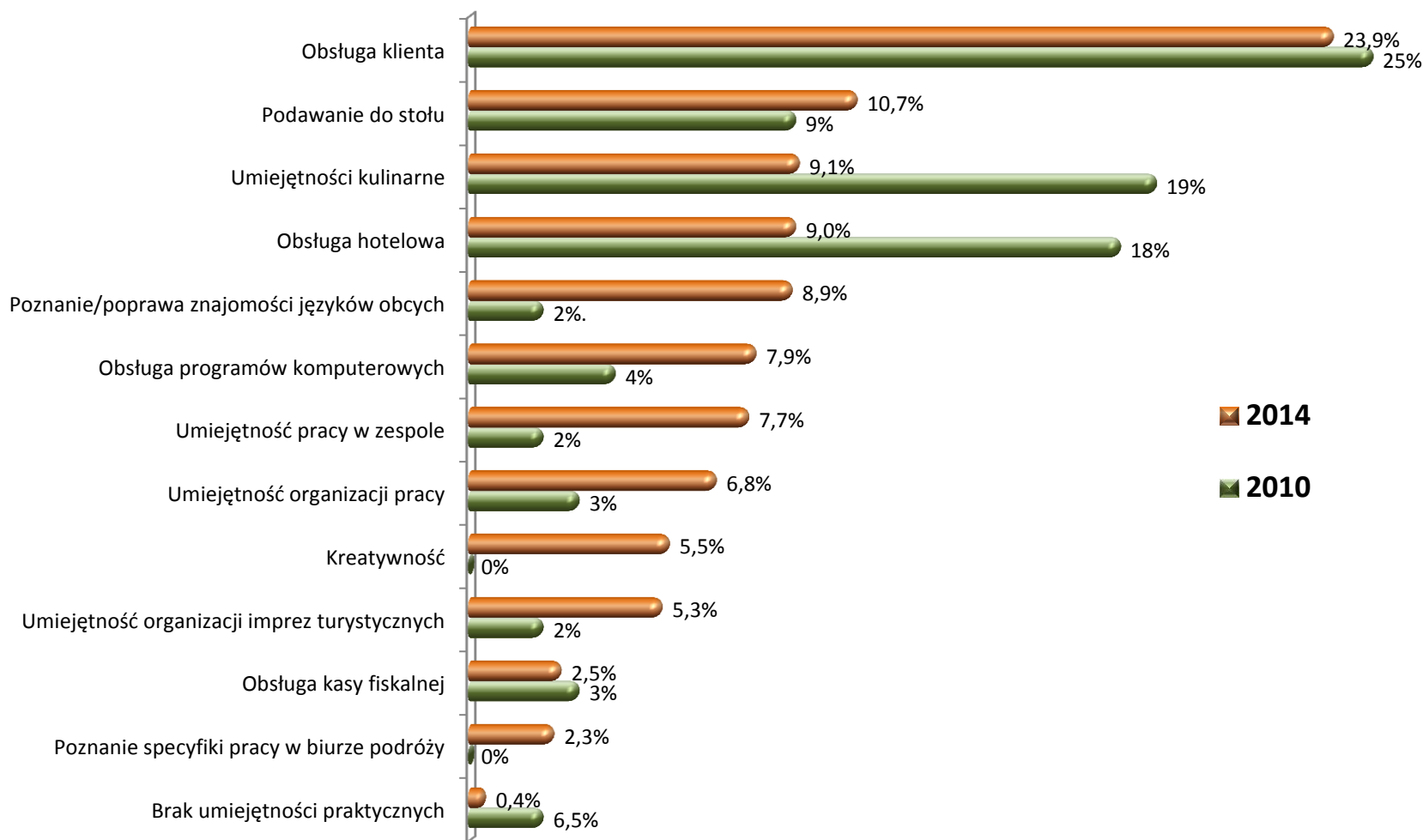
Kompetencje i umiejętności

Rys. 15. Ocena przygotowania do pracy zawodowej zdobytego podczas nauki w ukończonej szkole.

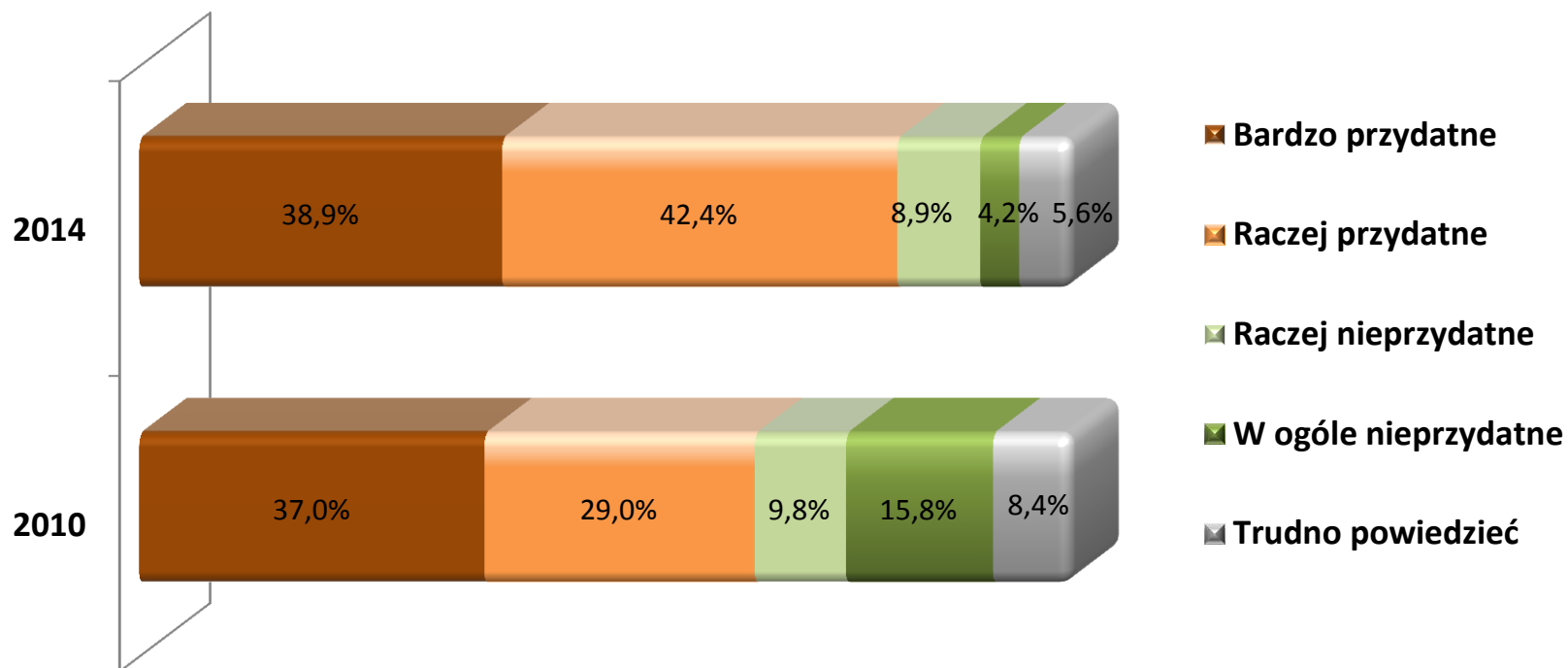
Kompetencje i umiejętności

Rys. 16. Rodzaj nabytych w szkole umiejętności praktycznych.

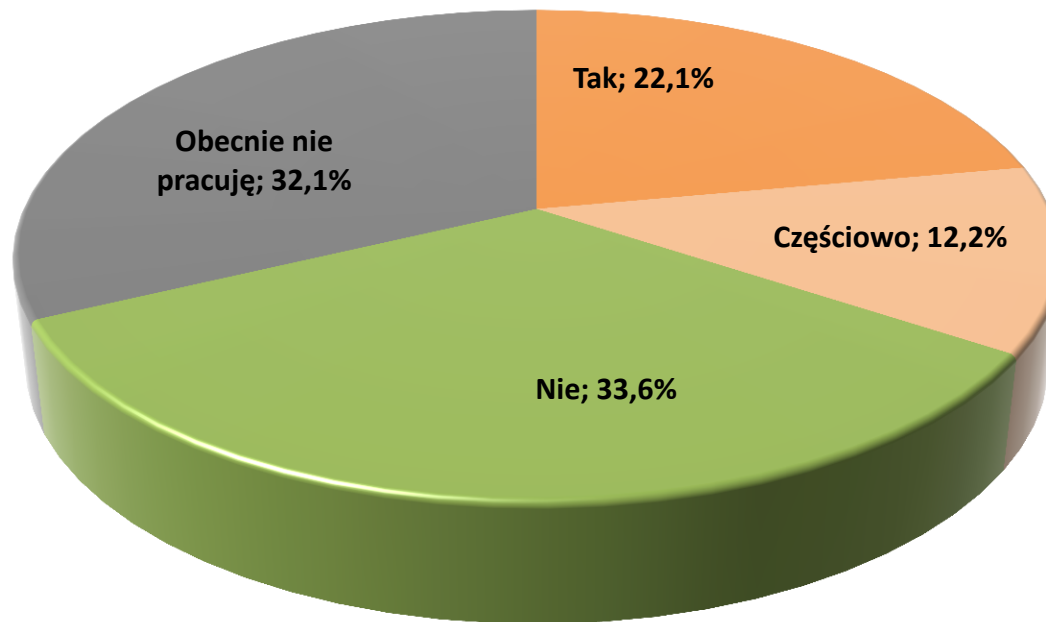
Kompetencje i umiejętności

Rys. 17. Ocena przydatności zdobytych w szkole umiejętności praktycznych.

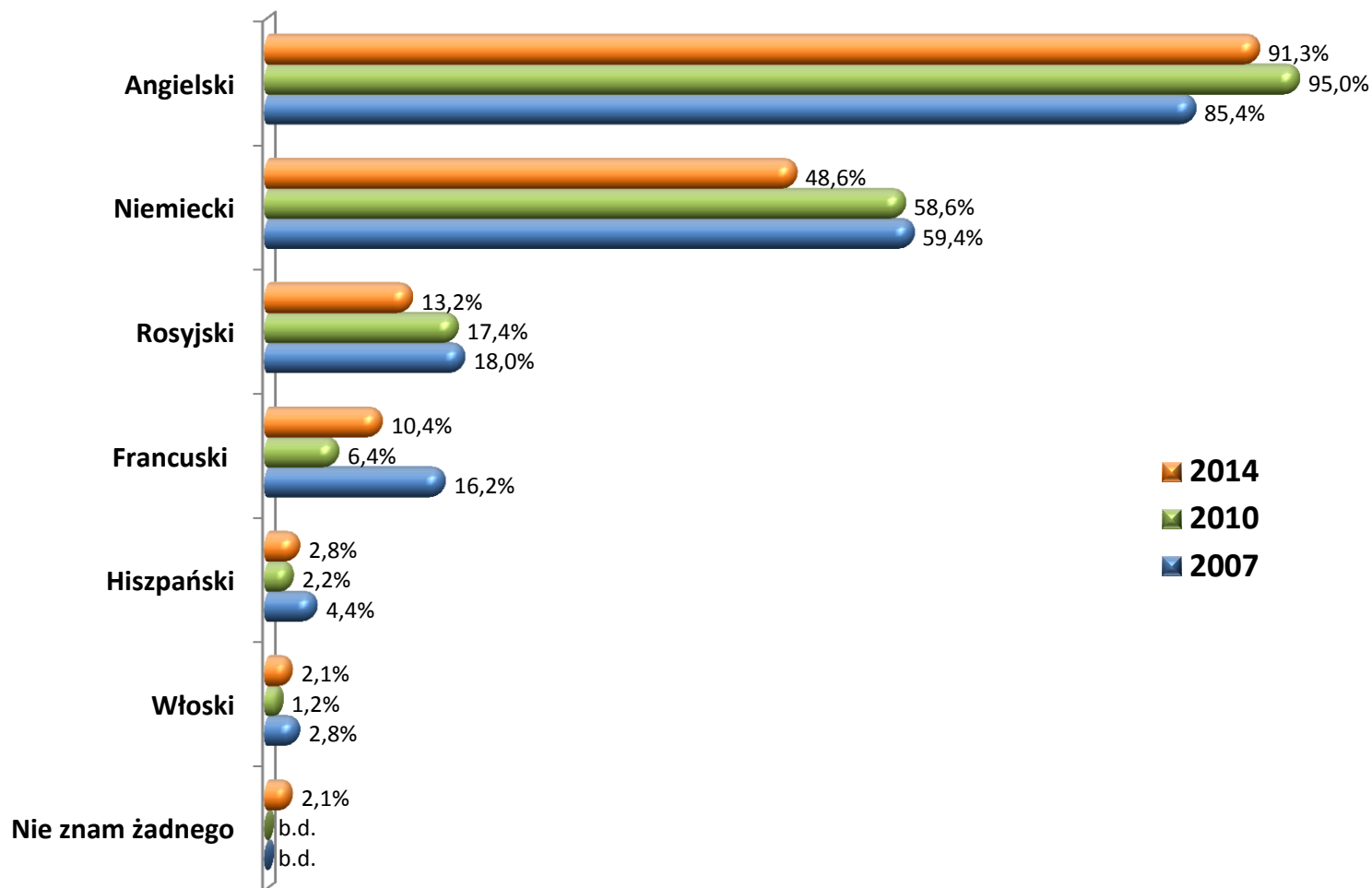
Kompetencje i umiejętności

Rys. 18. Wykorzystywanie umiejętności zdobytych w trakcie nauki w obecnej pracy.

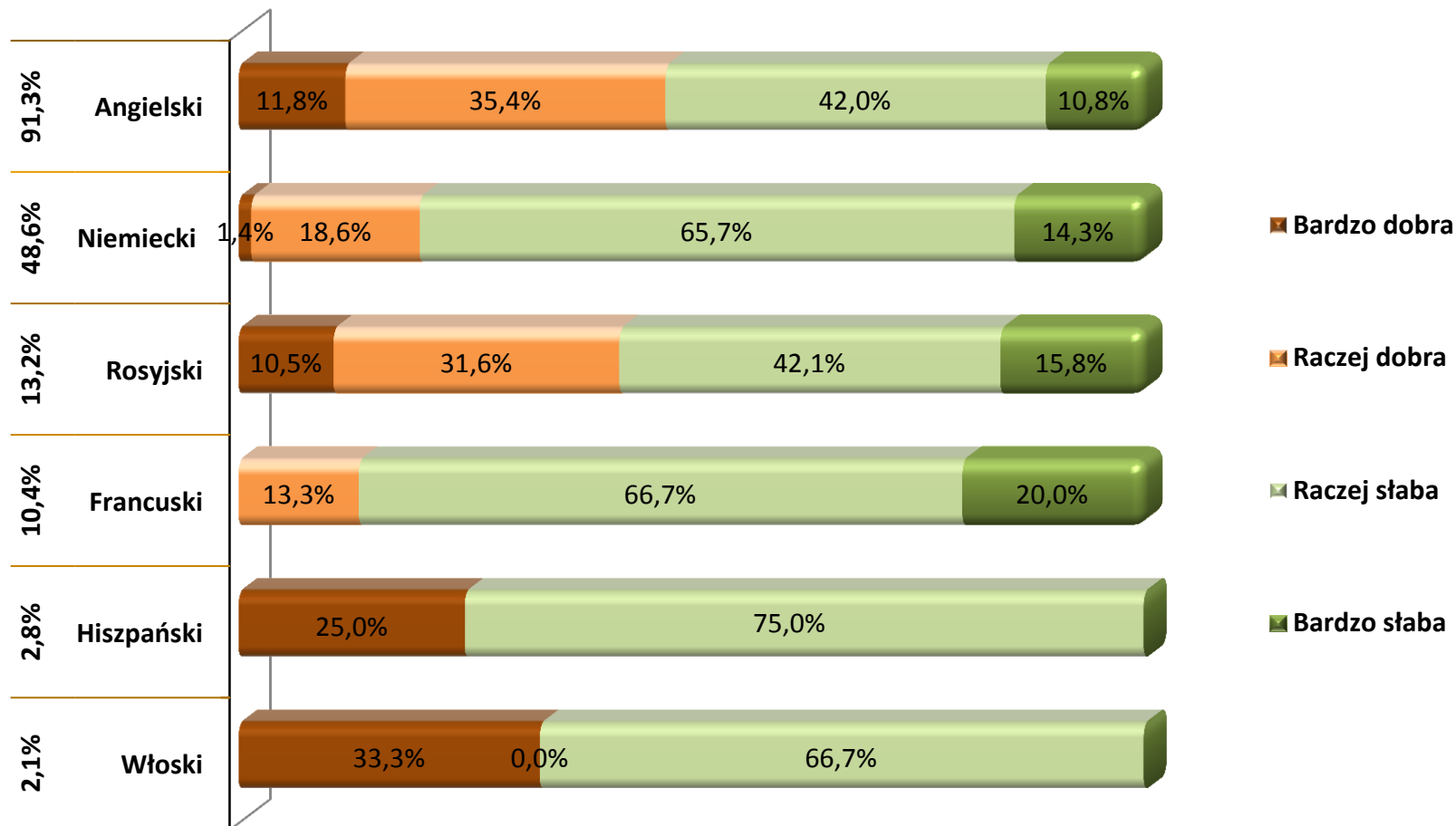
Kompetencje i umiejętności

Rys. 19. Znajomość języków obcych.

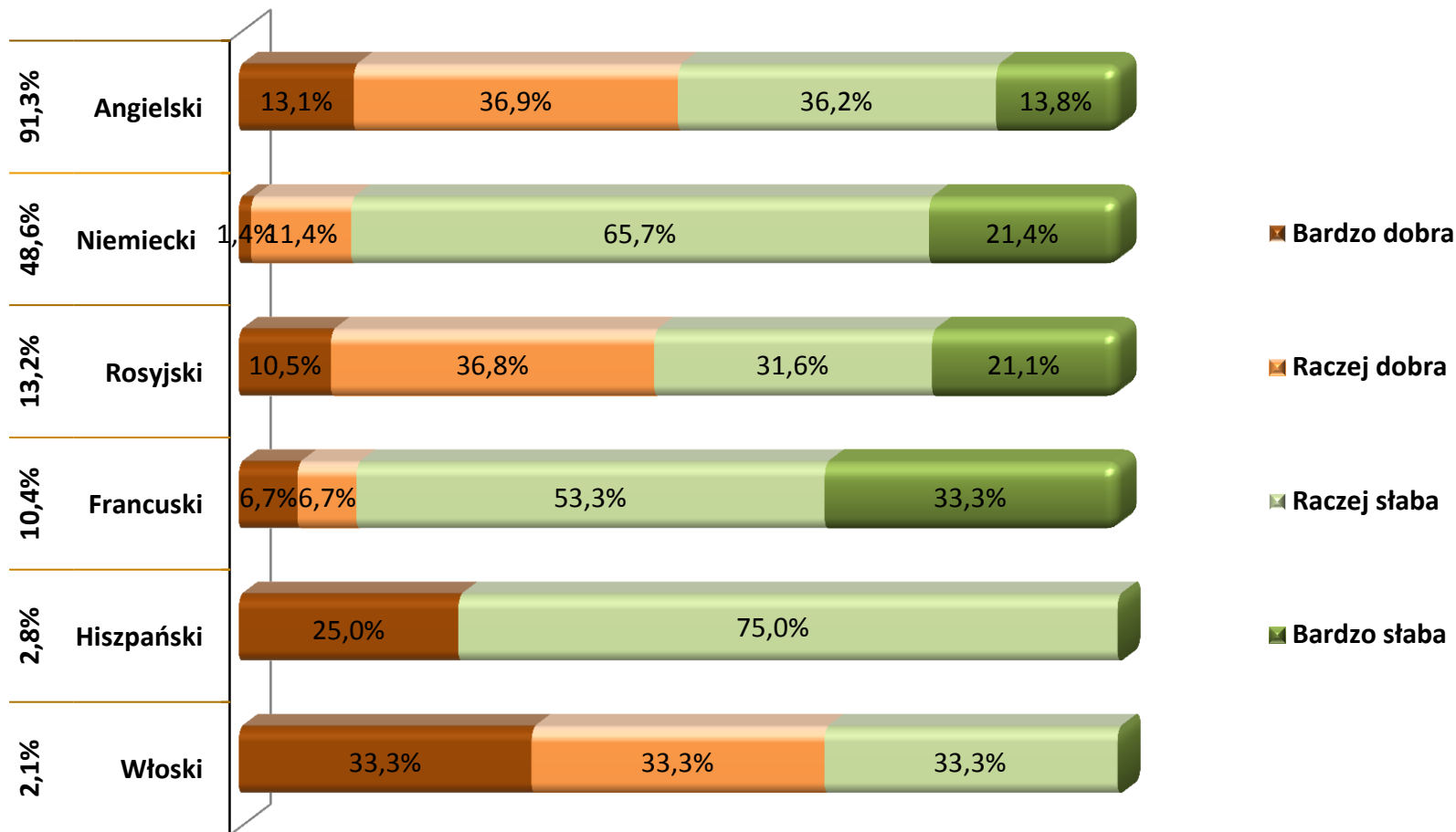
Kompetencje i umiejętności

Rys. 20. Stopień znajomości języków obcych w mowie.

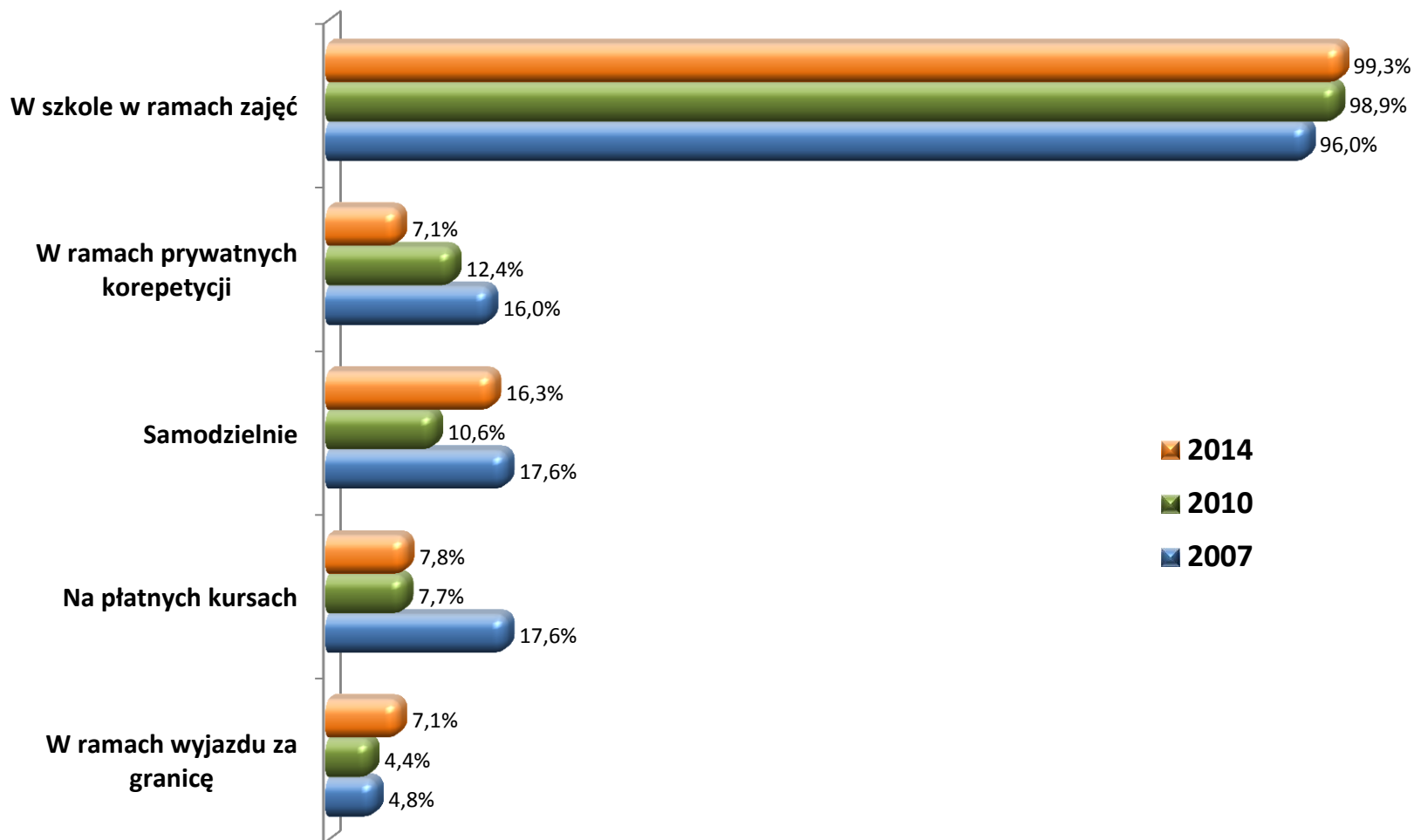
Kompetencje i umiejętności

Rys. 21. Stopień znajomości języków obcych w piśmie.

Kompetencje i umiejętności

Rys. 22. Miejsce nauki języków obcych.

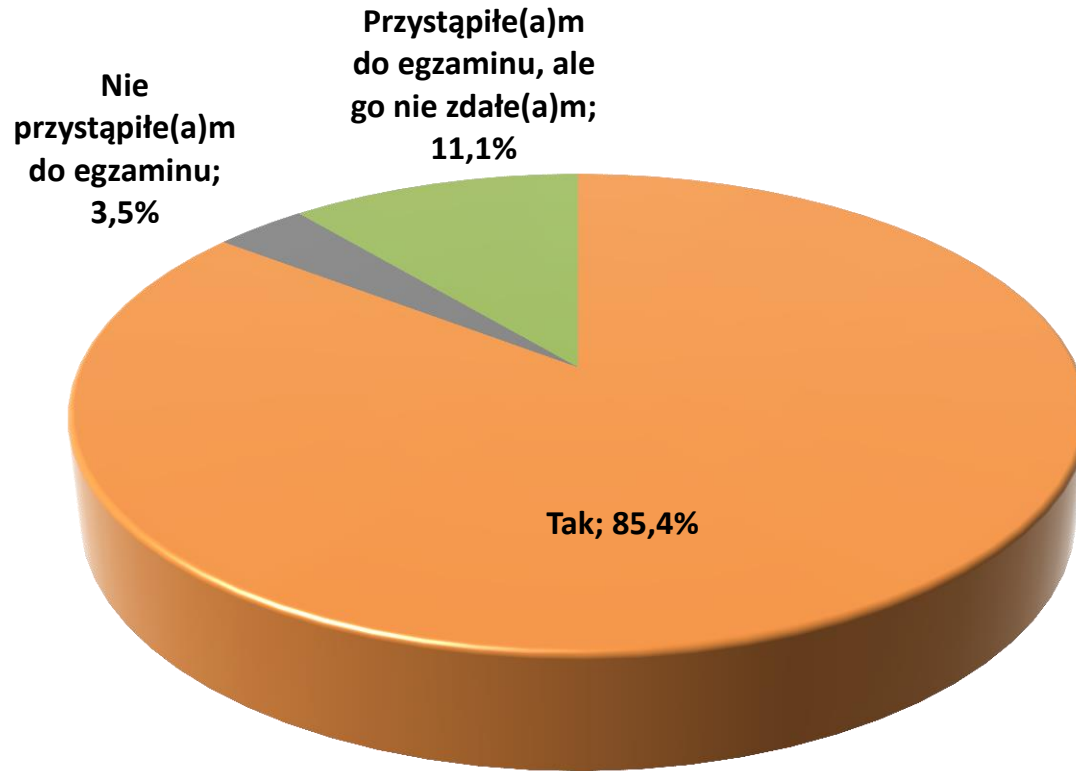

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Ocena egzaminu zawodowego

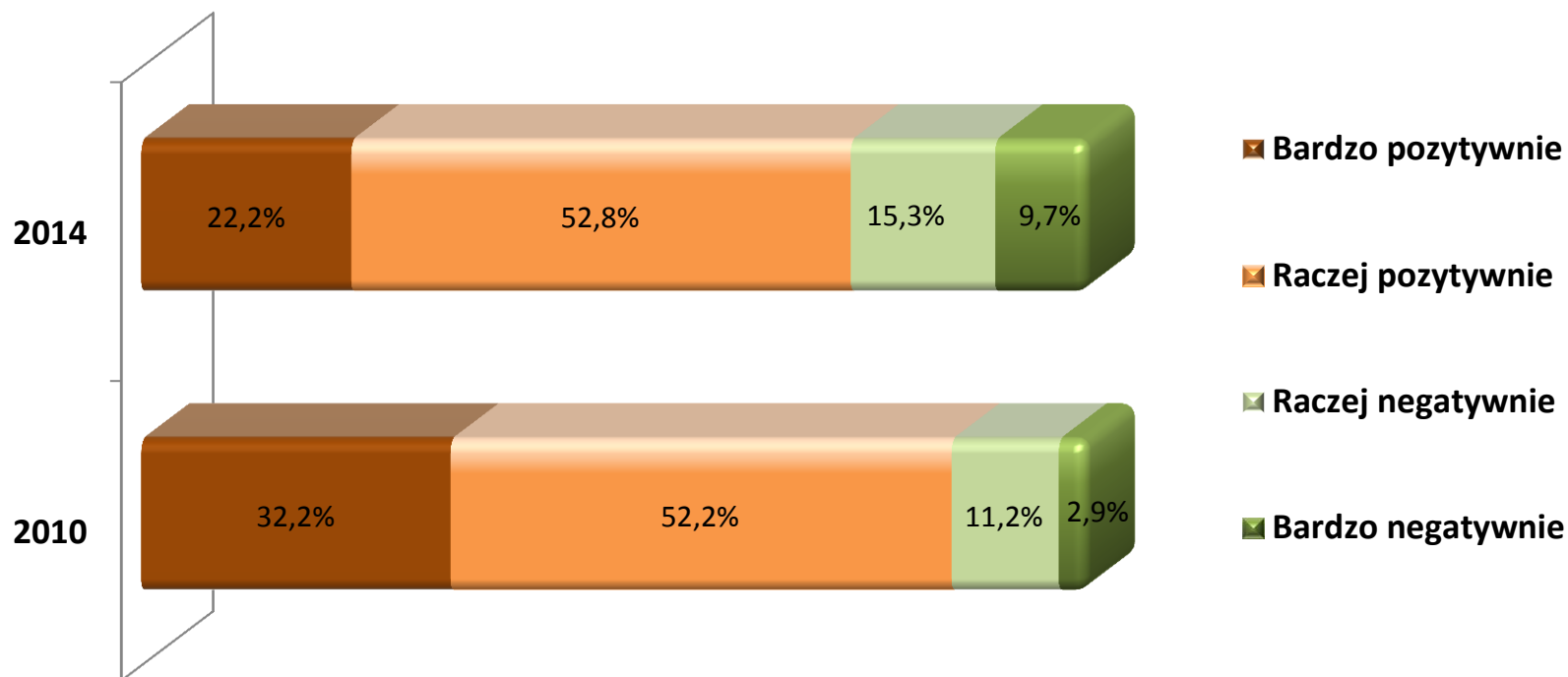
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 23. Zdany egzamin zawodowy.

Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 24. Ocena idei przeprowadzenia egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

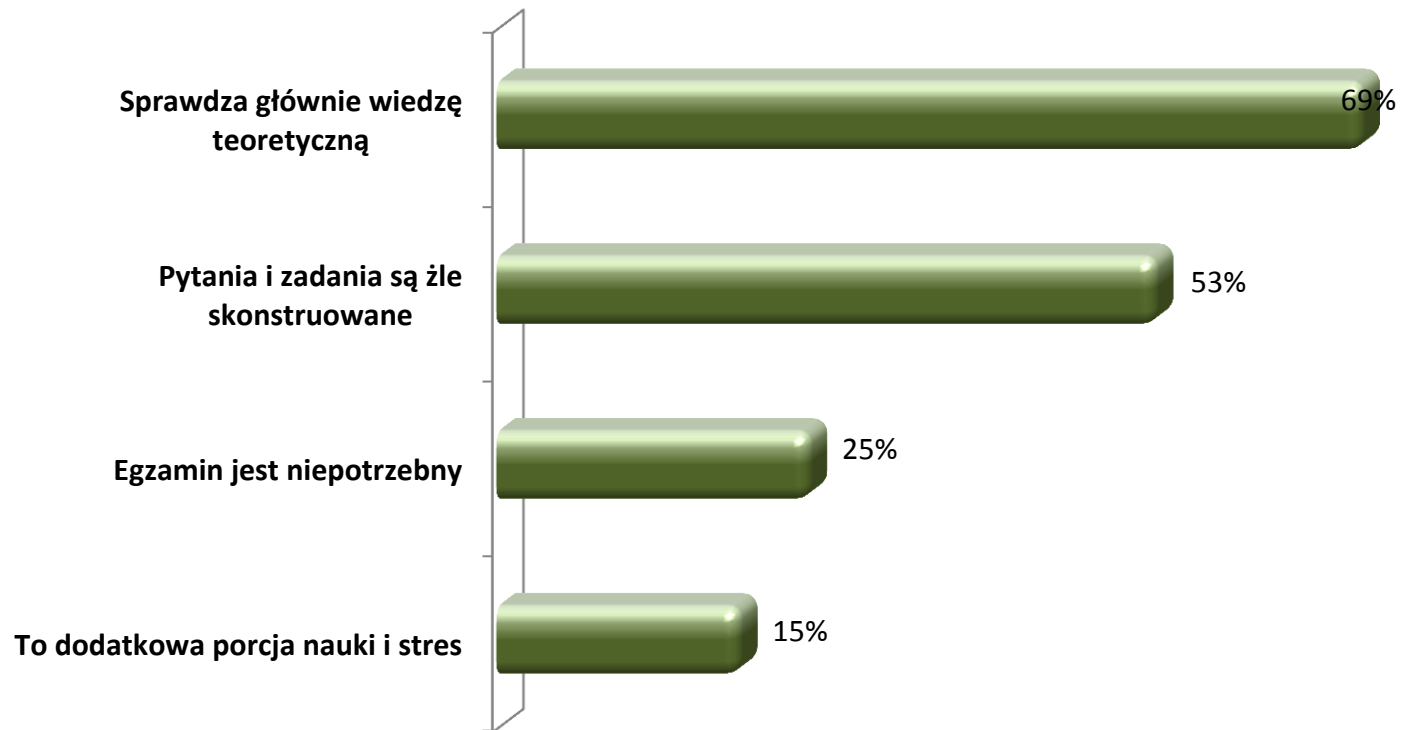
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 25. Przyczyny pozytywnej oceny idei przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

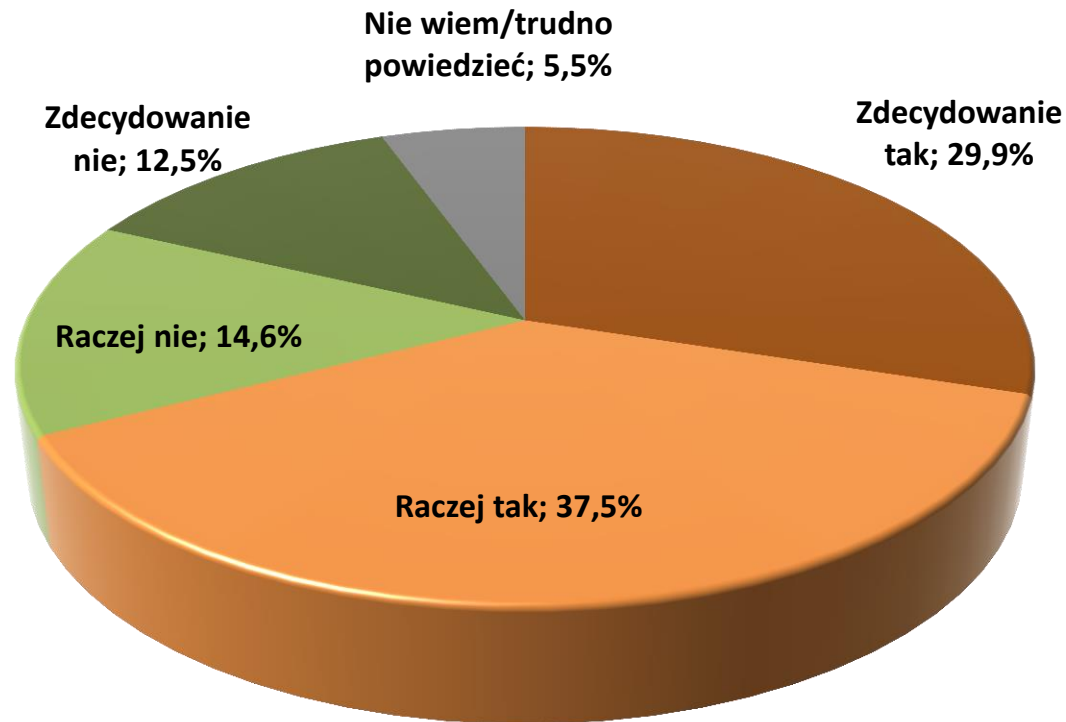
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 26. Przyczyny negatywnej oceny idei przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

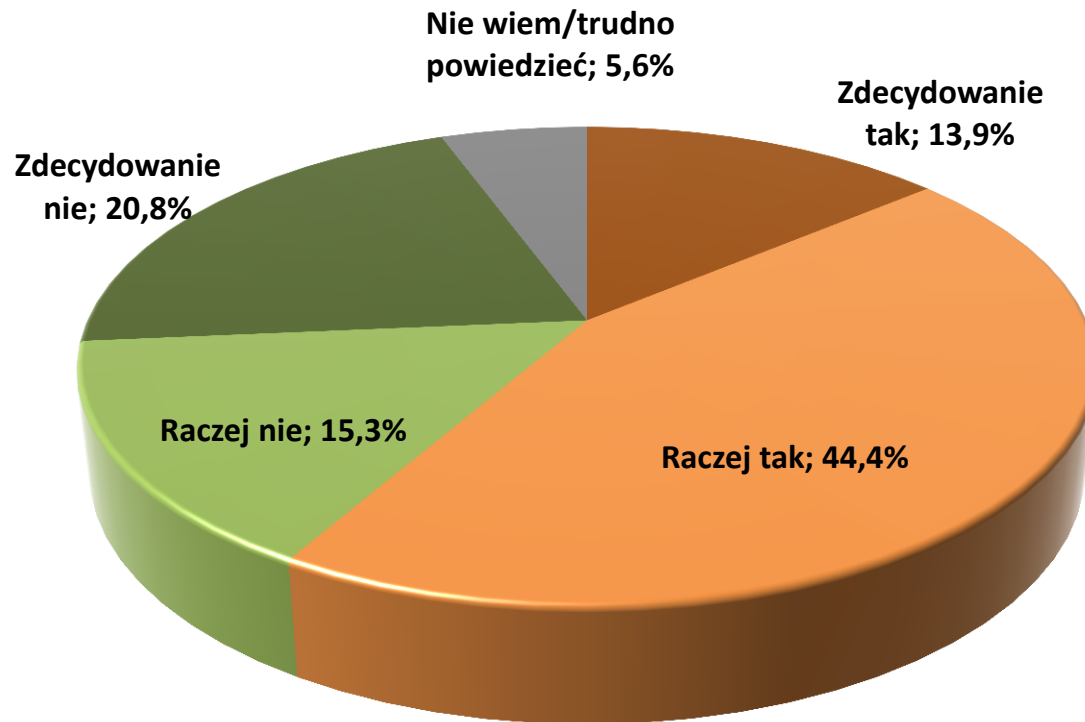
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 27. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a możliwość obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta wiedzy z zakresu z zakresu danego zawodu.

Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 28. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a możliwość obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta umiejętności praktycznych z zakresu z zakresu danego zawodu.

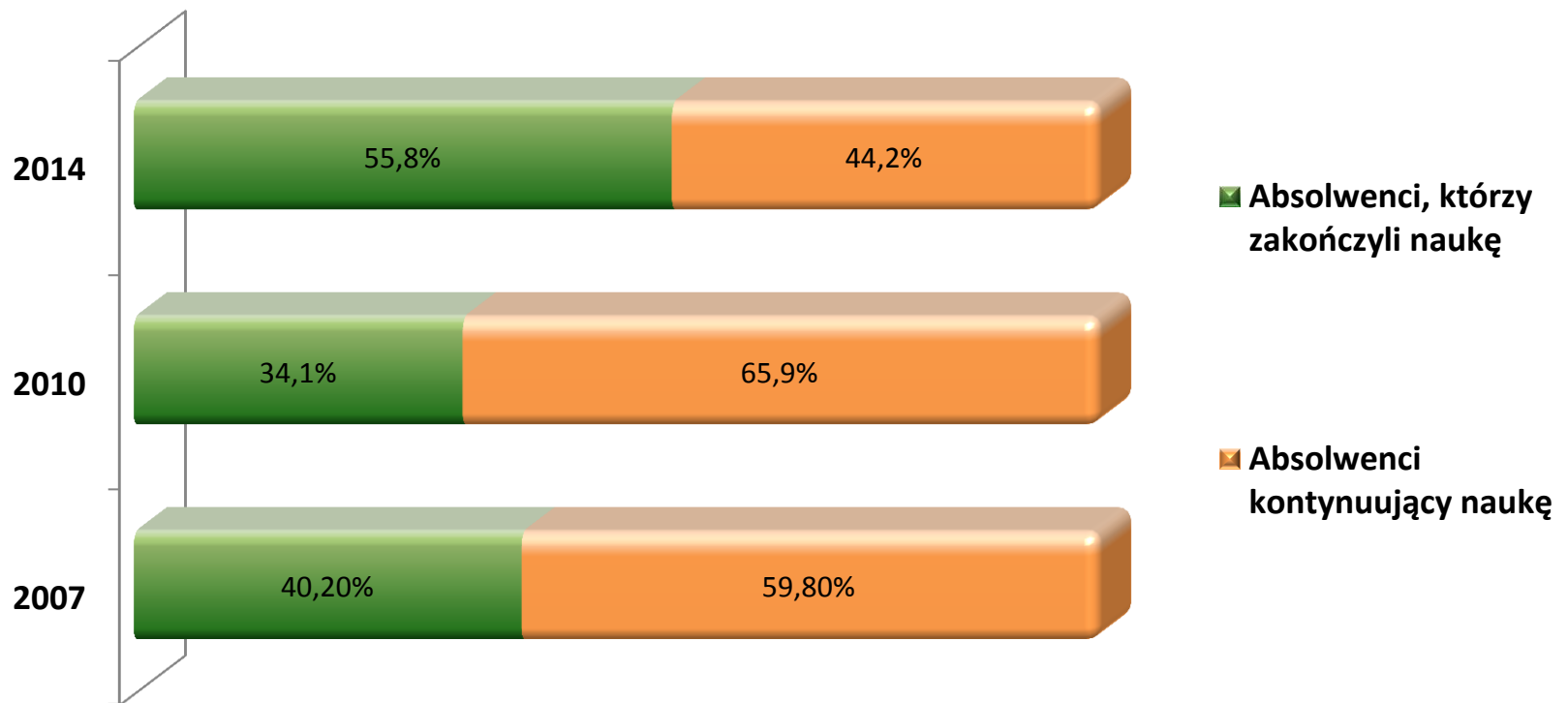

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Kontynuacja nauki

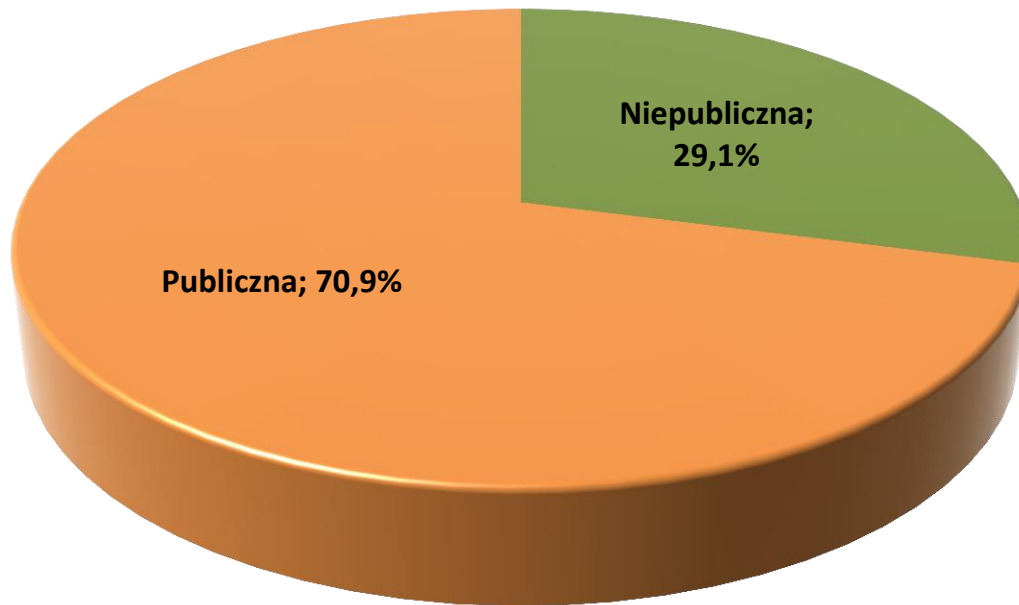
Kontynuacja nauki

Rys. 29. Odsetek absolwentów kontynuujących naukę.

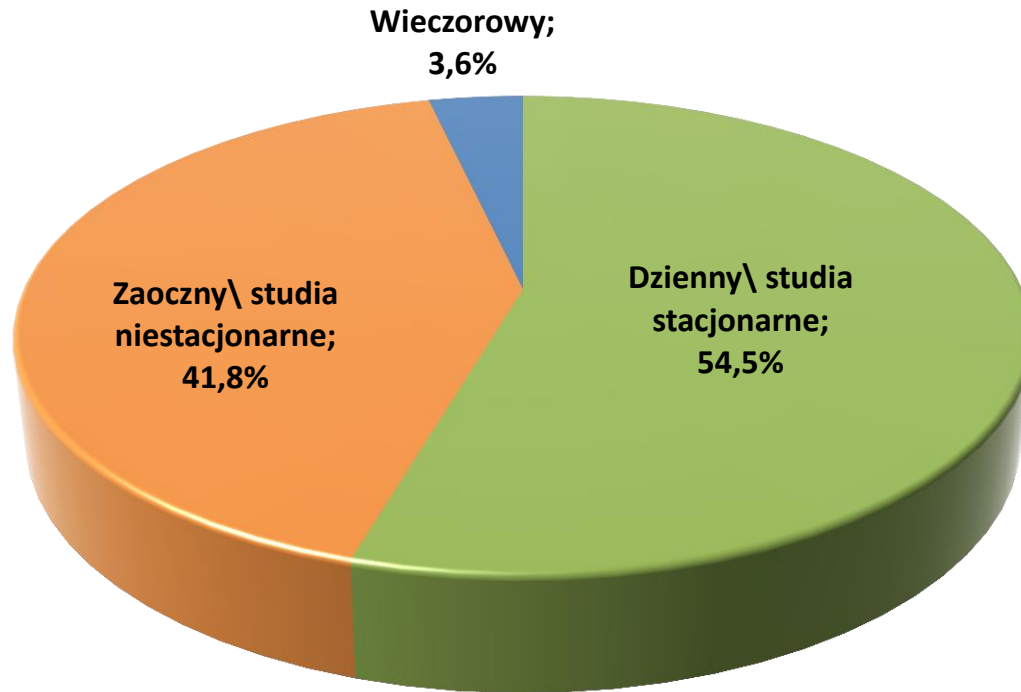
Kontynuacja nauki

Rys. 30. Typ szkoły/uczelni w której kontynuowana jest nauka.

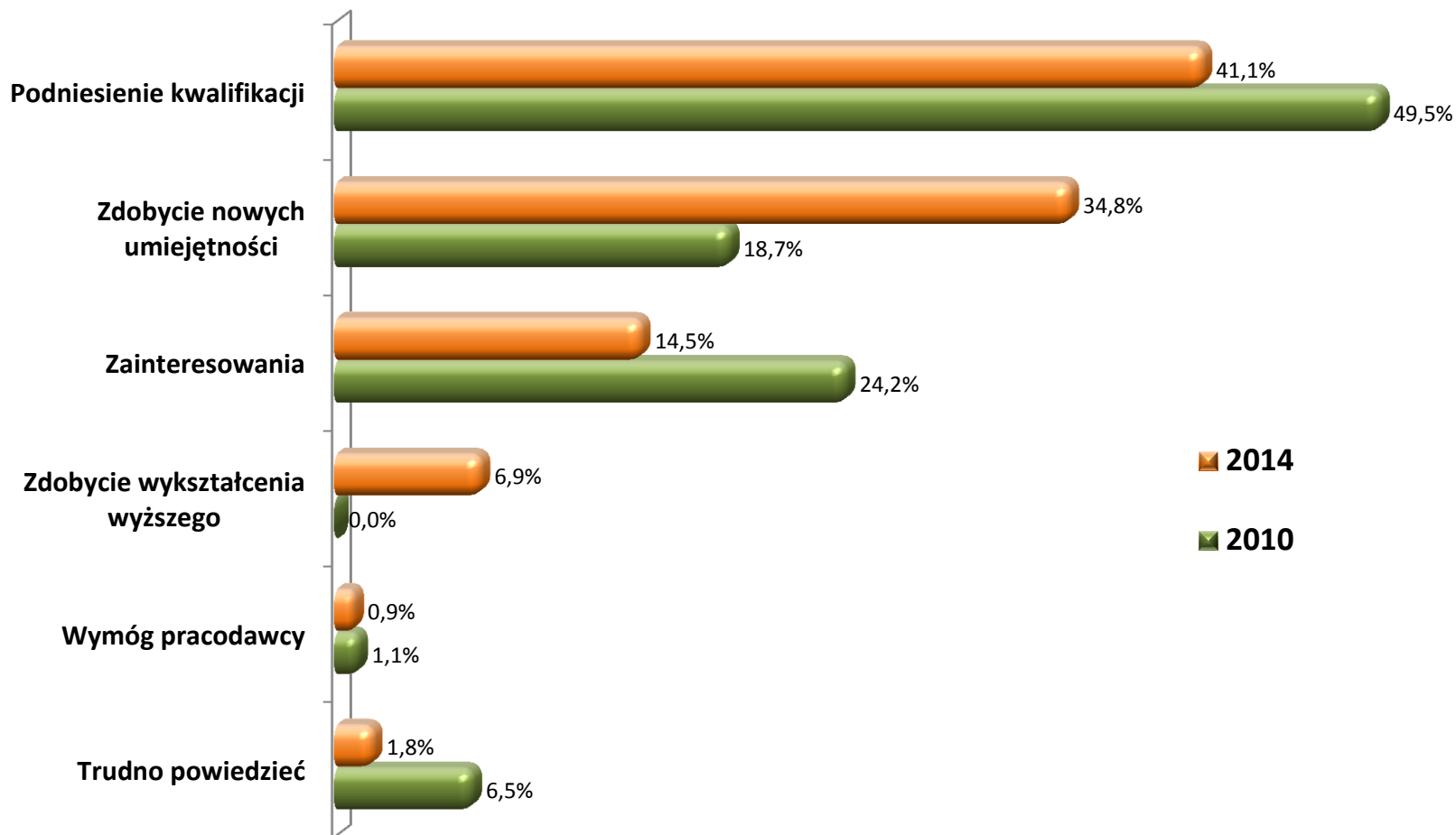
Kontynuacja nauki

Rys. 31. Tryb w jakim kontynuowana jest nauka.

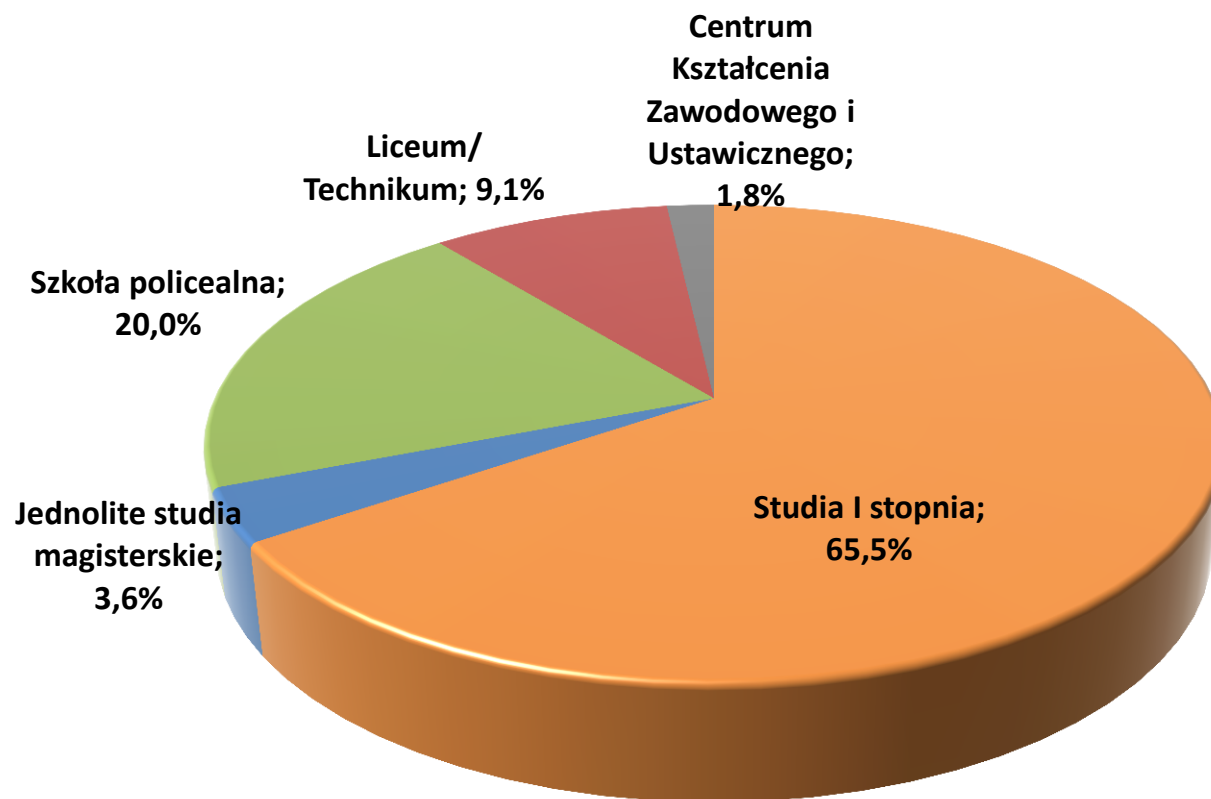
Kontynuacja nauki

Rys. 32. Przyczyny kontynuacji nauki.

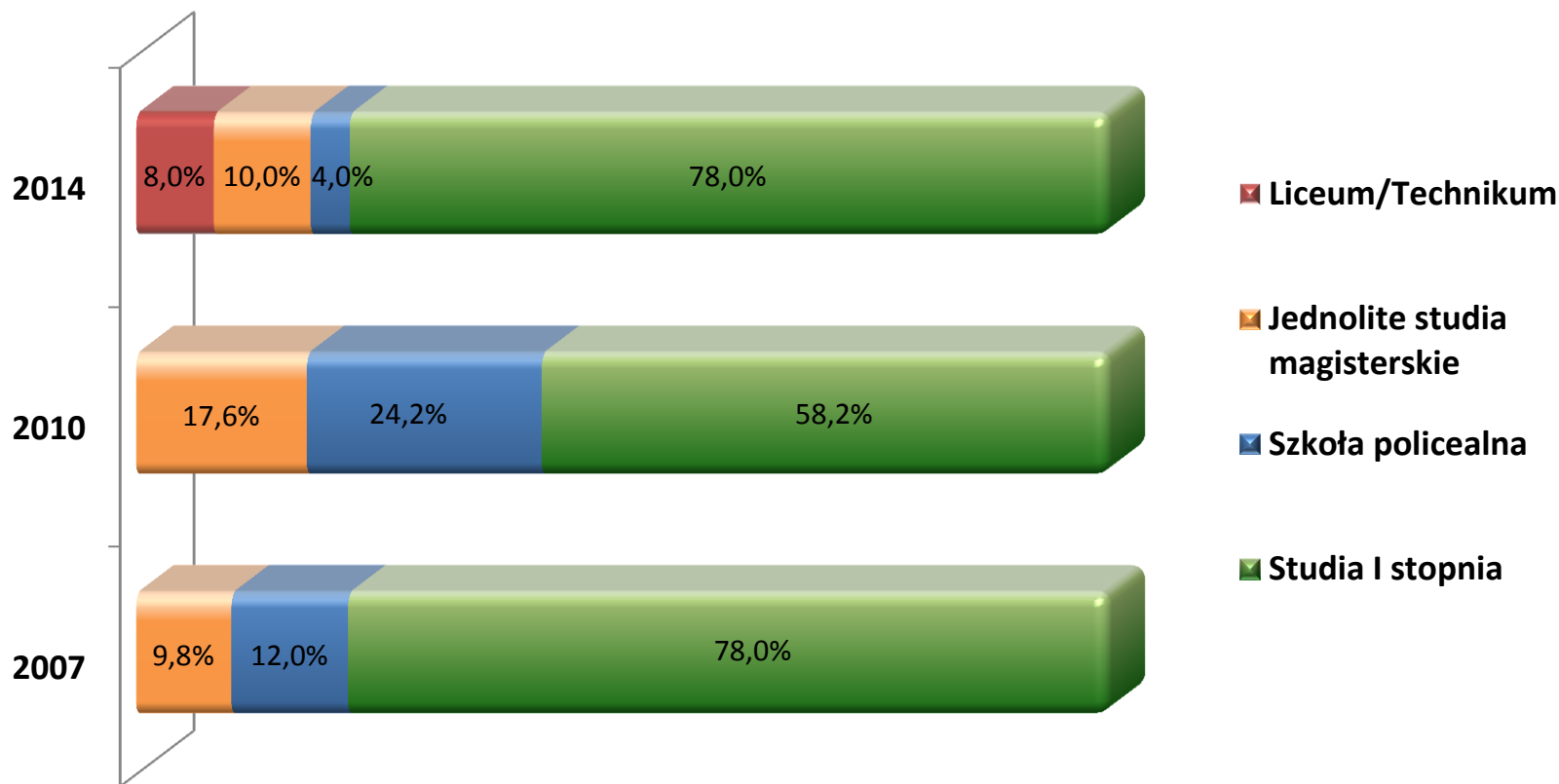
Kontynuacja nauki

Rys. 33. Rodzaj szkoły/studiów, gdzie kontynuowana jest nauka.

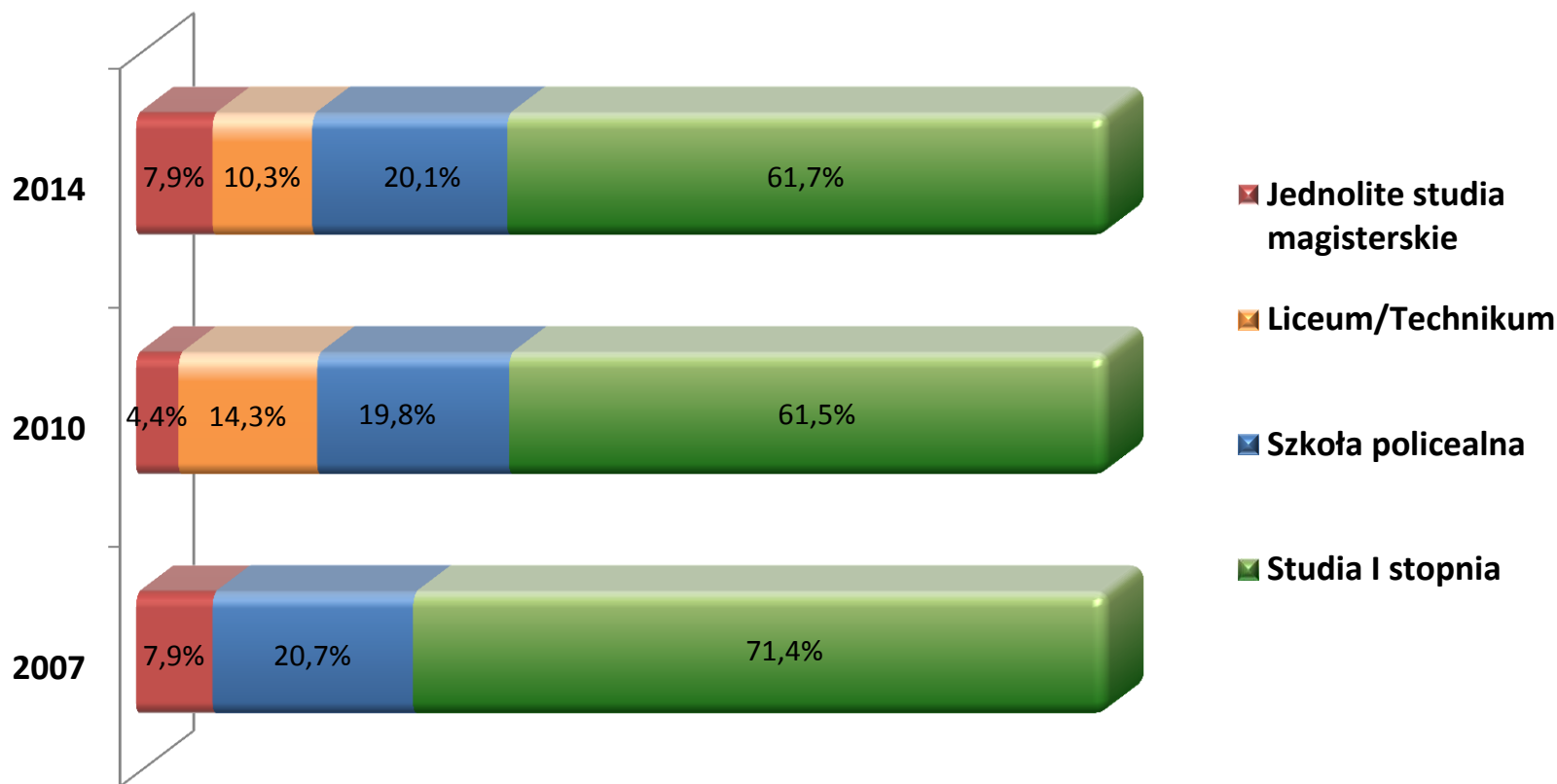
Kontynuacja nauki

Rys. 34. Kontynuacja dotychczasowego profilu/kierunku – rodzaj szkoły/uczelni.

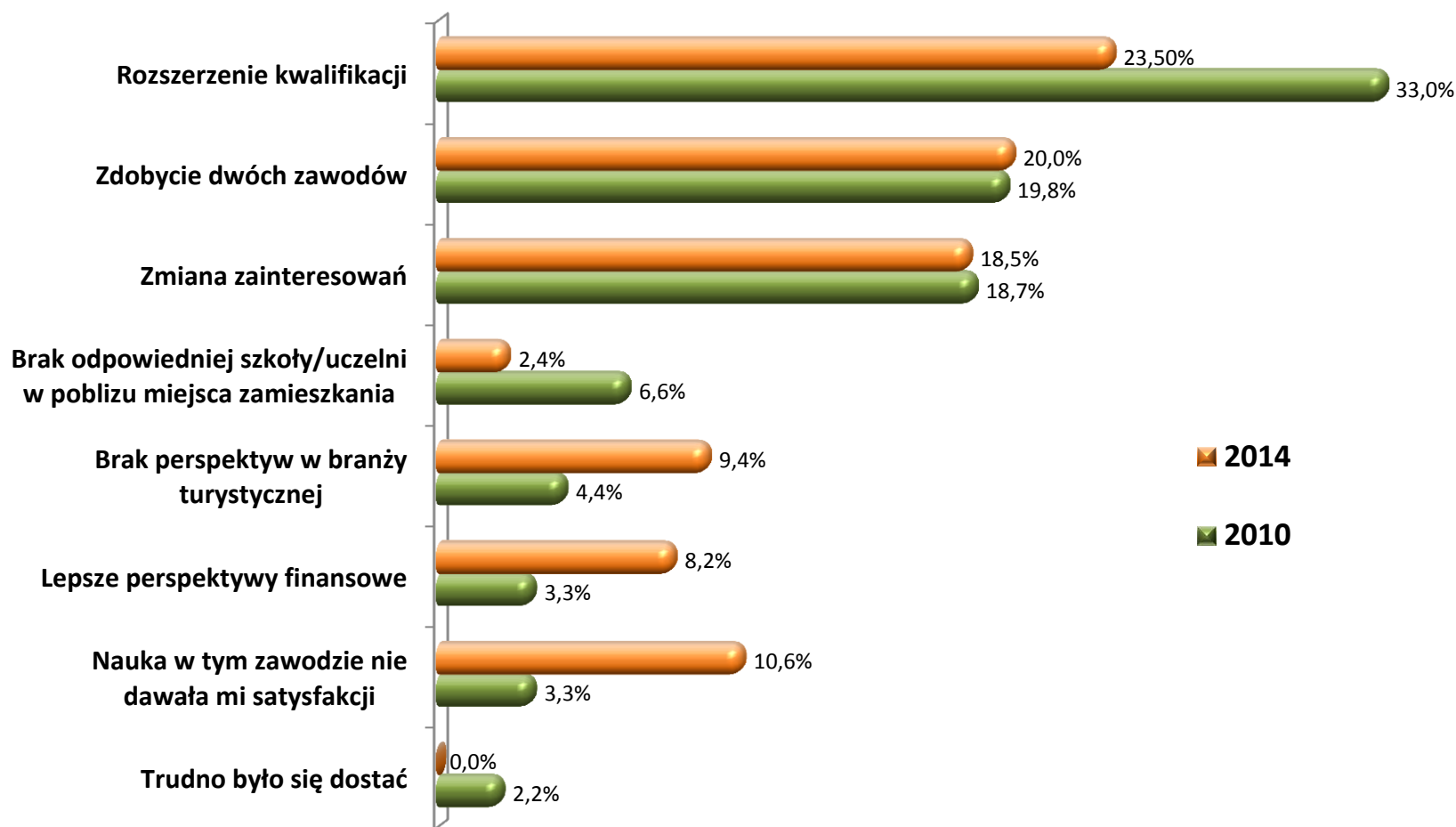
Kontynuacja nauki

Rys. 35. Kontynuacja kształcenia na innym profilu/kierunku – rodzaj szkoły/uczelni.

Kontynuacja nauki

Rys. 36. Przyczyny zmiany profilu/kierunku kształcenia.

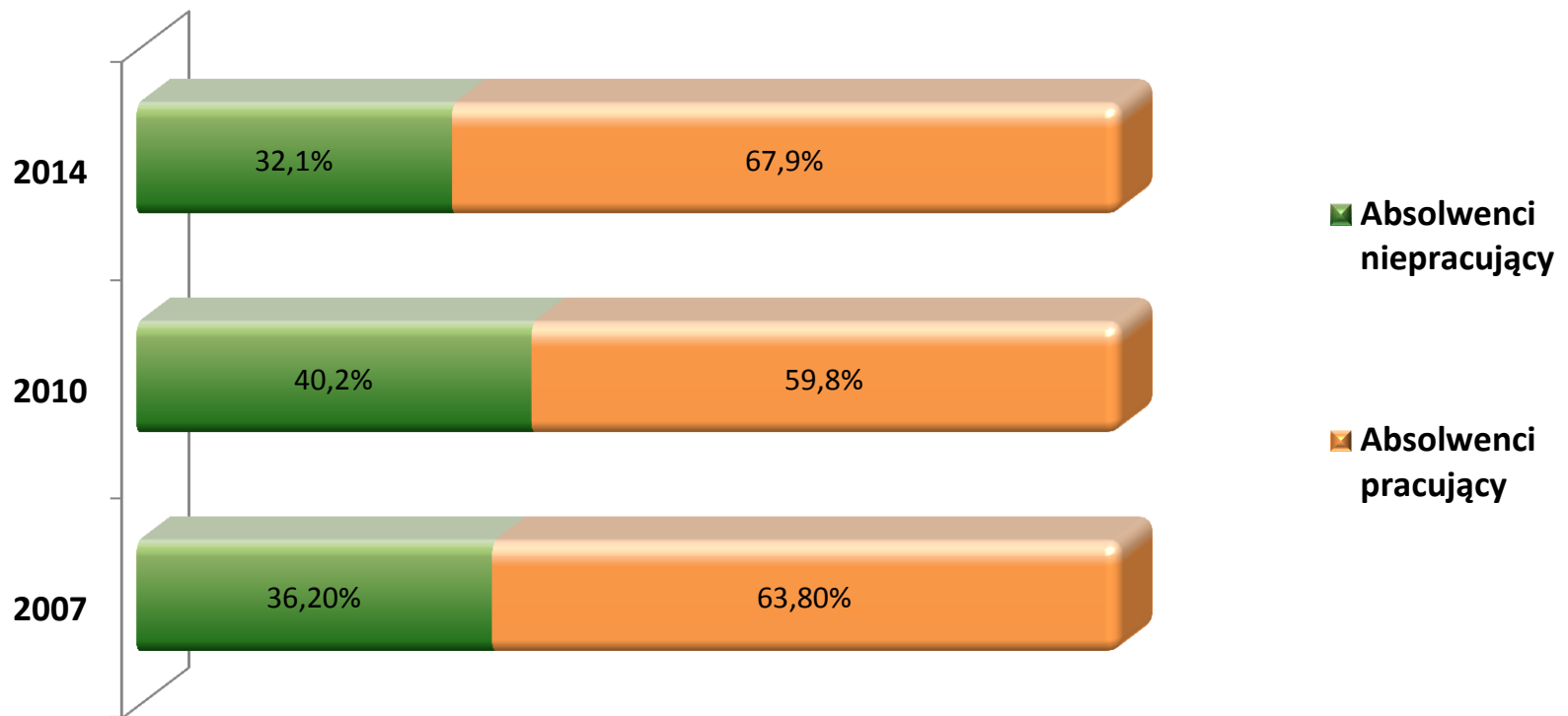

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Praca zawodowa

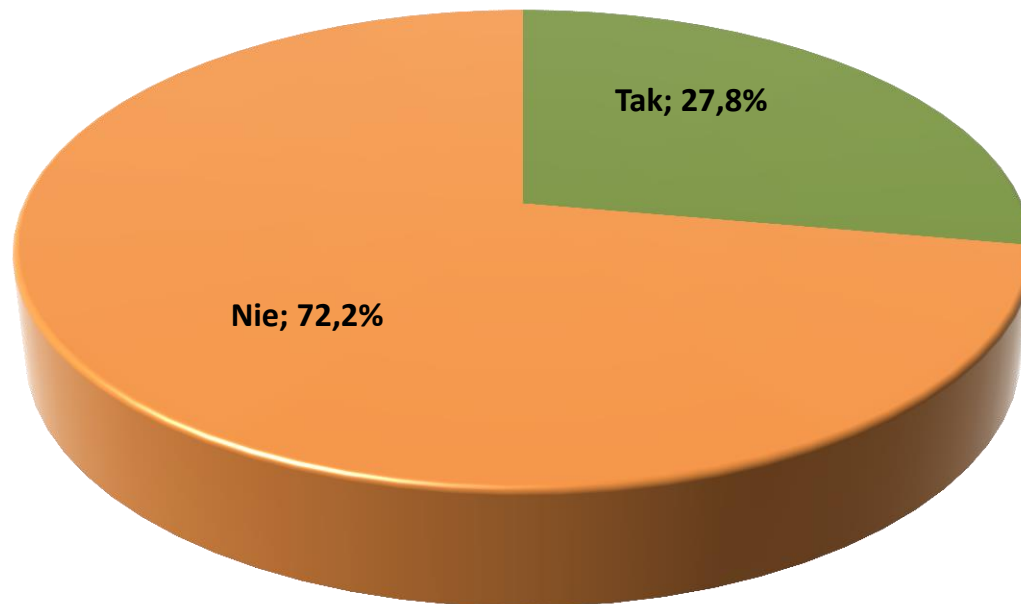
Praca zawodowa

Rys. 37. Odsetek pracujących absolwentów.

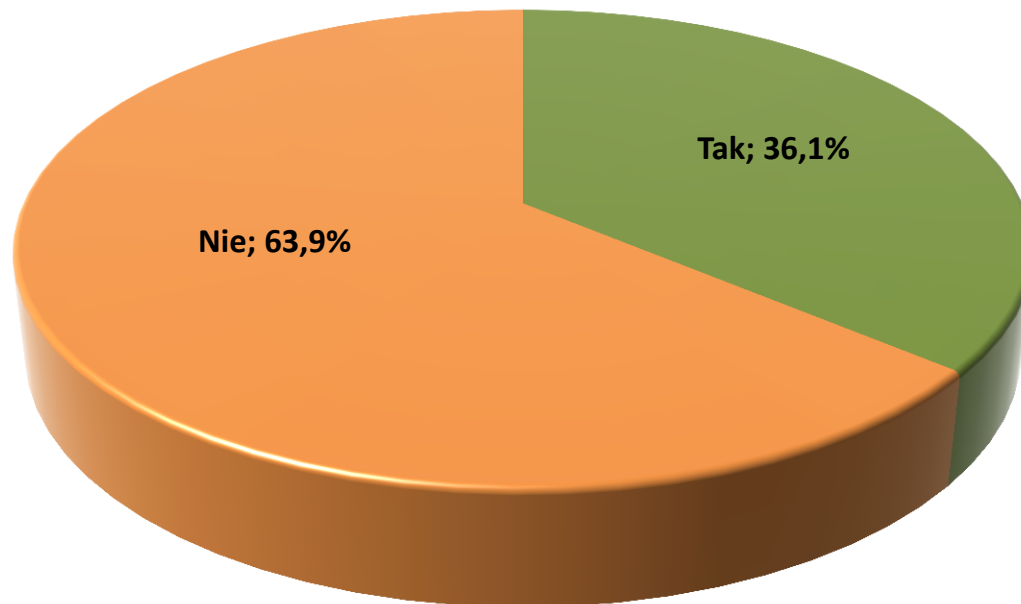
Praca zawodowa

Rys. 38. Podjęcie pracy, a zmiana miejsca zamieszkania.

Praca zawodowa

Rys. 39. Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym.

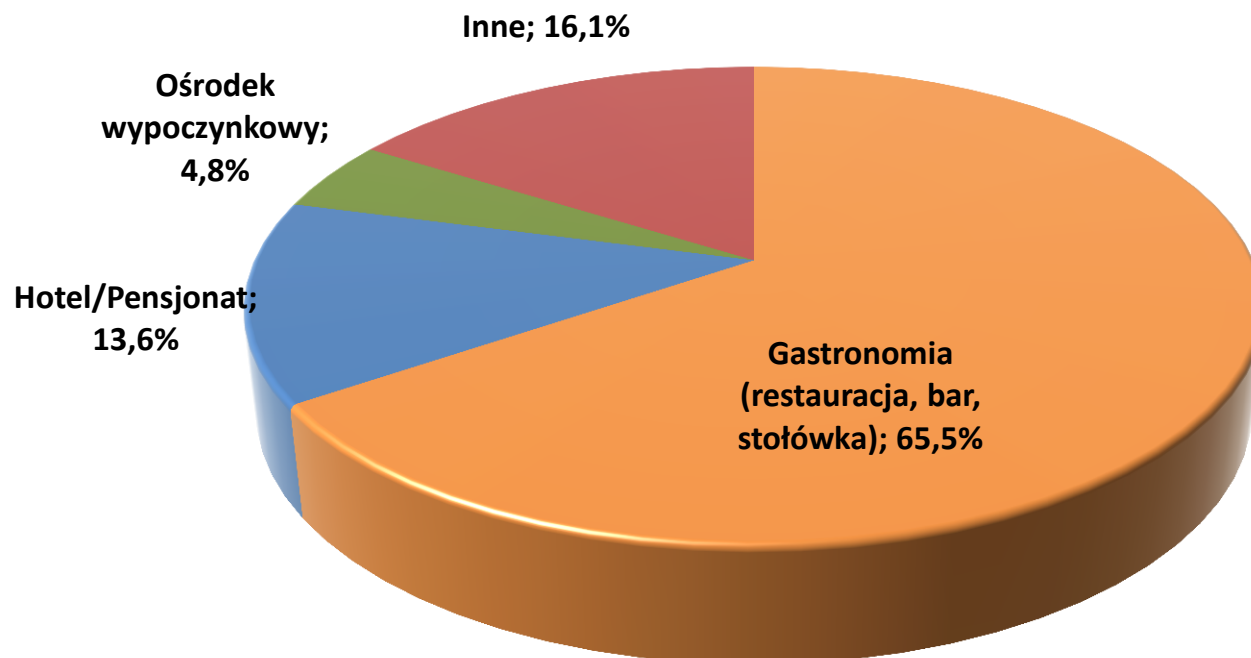

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

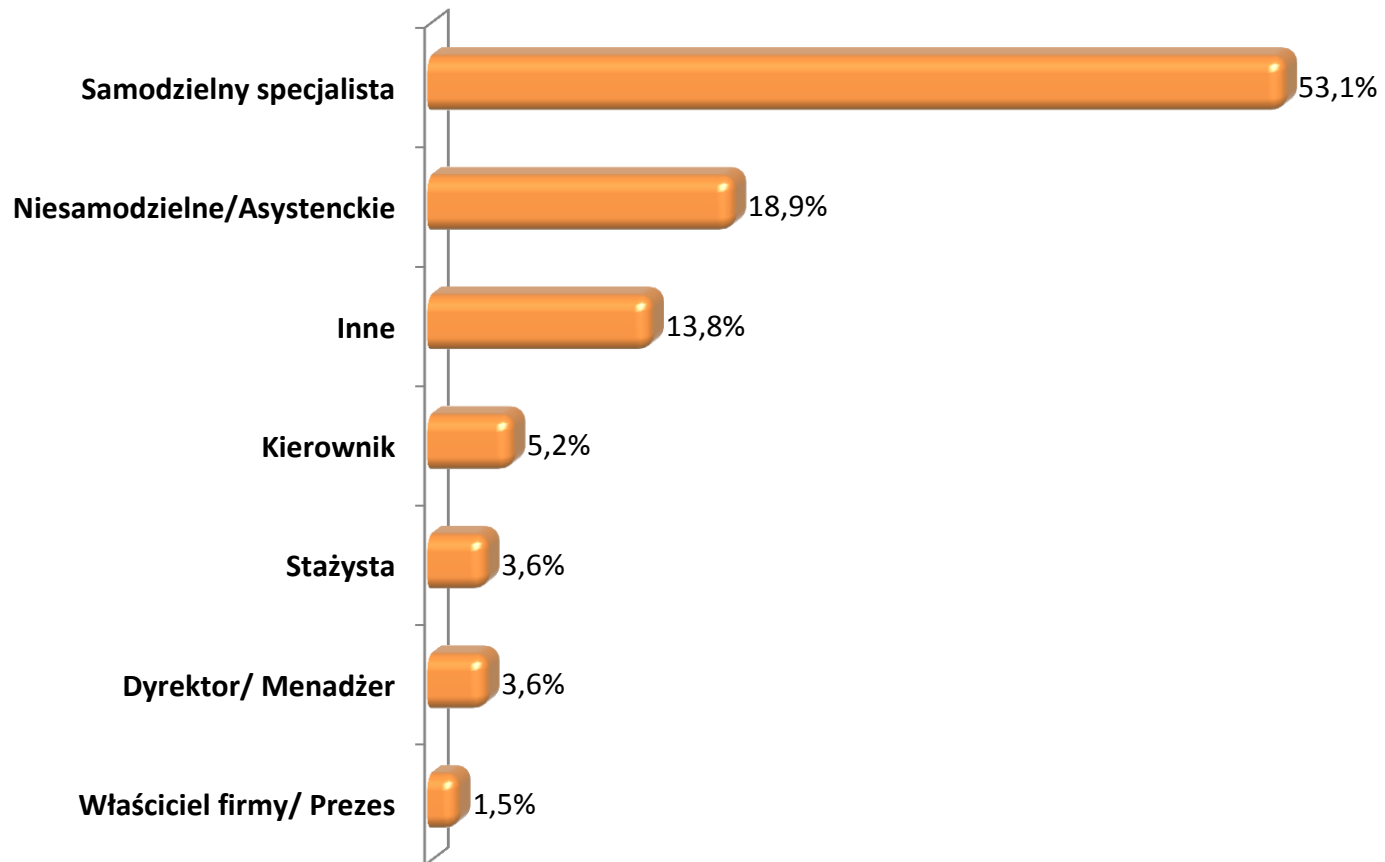
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 40. Obecne miejsce zatrudnienia.

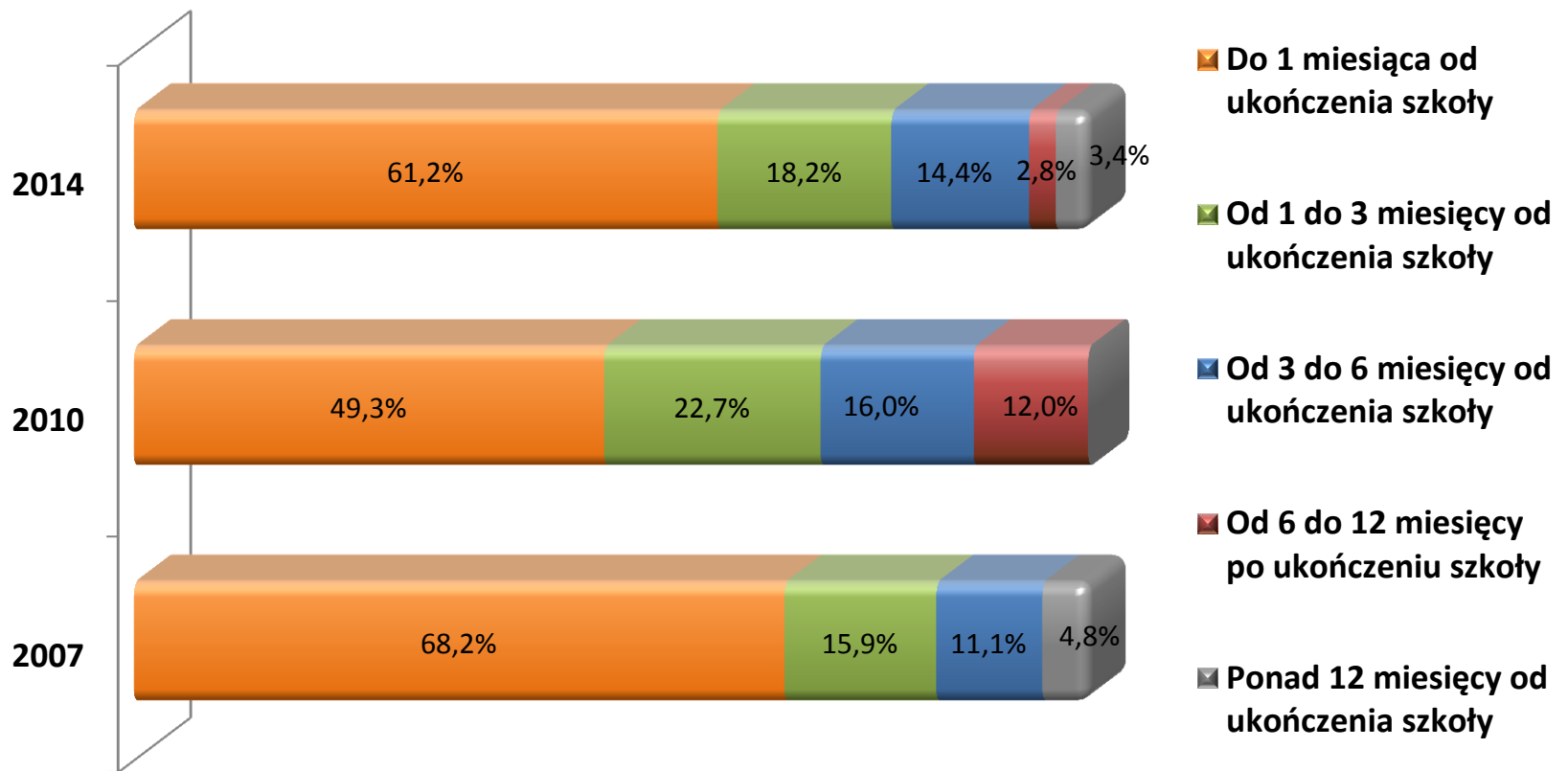
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 41. Stanowisko zajmowane w obecnym miejscu pracy.

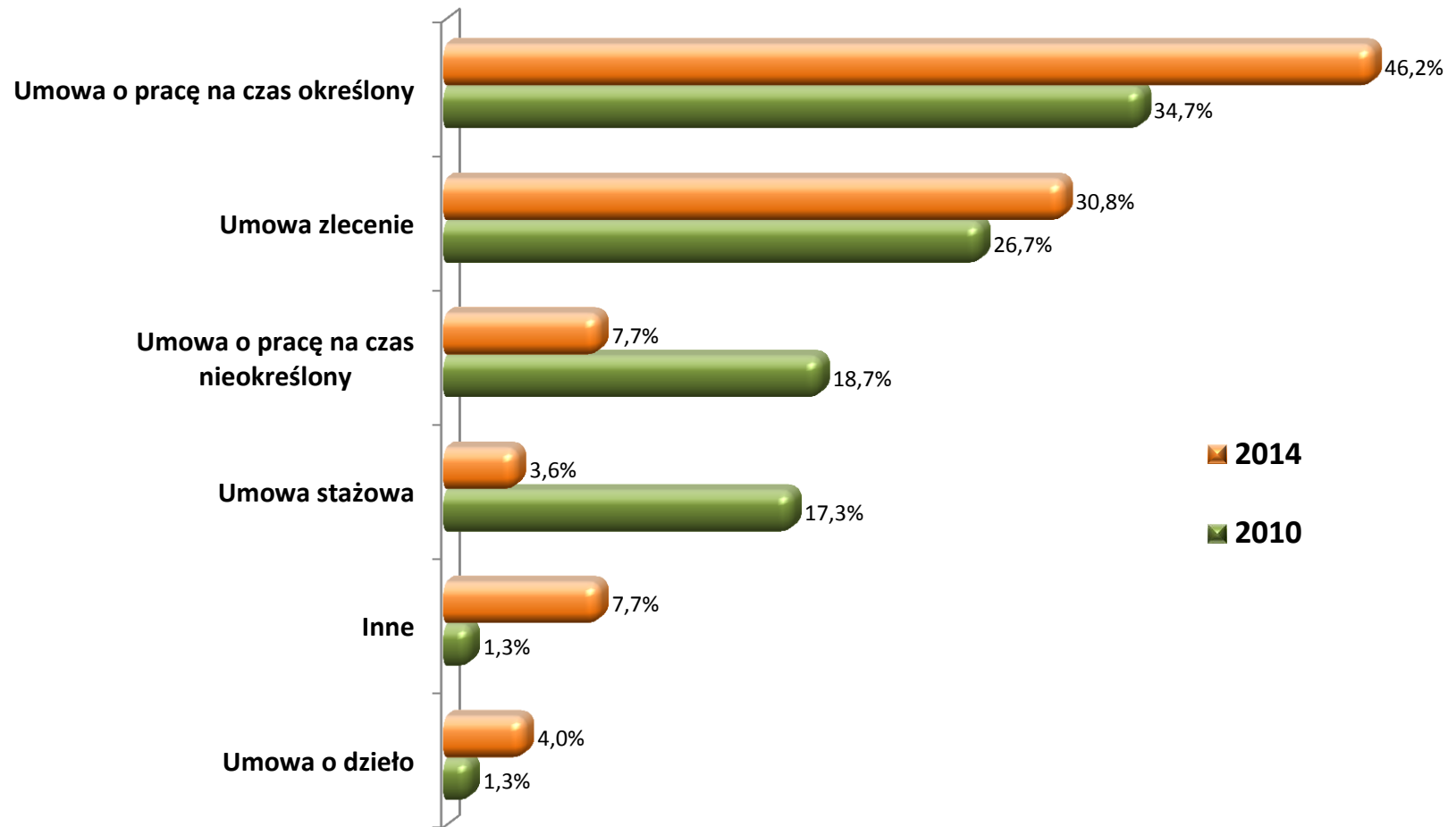
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 42. Okres poszukiwania pracy.

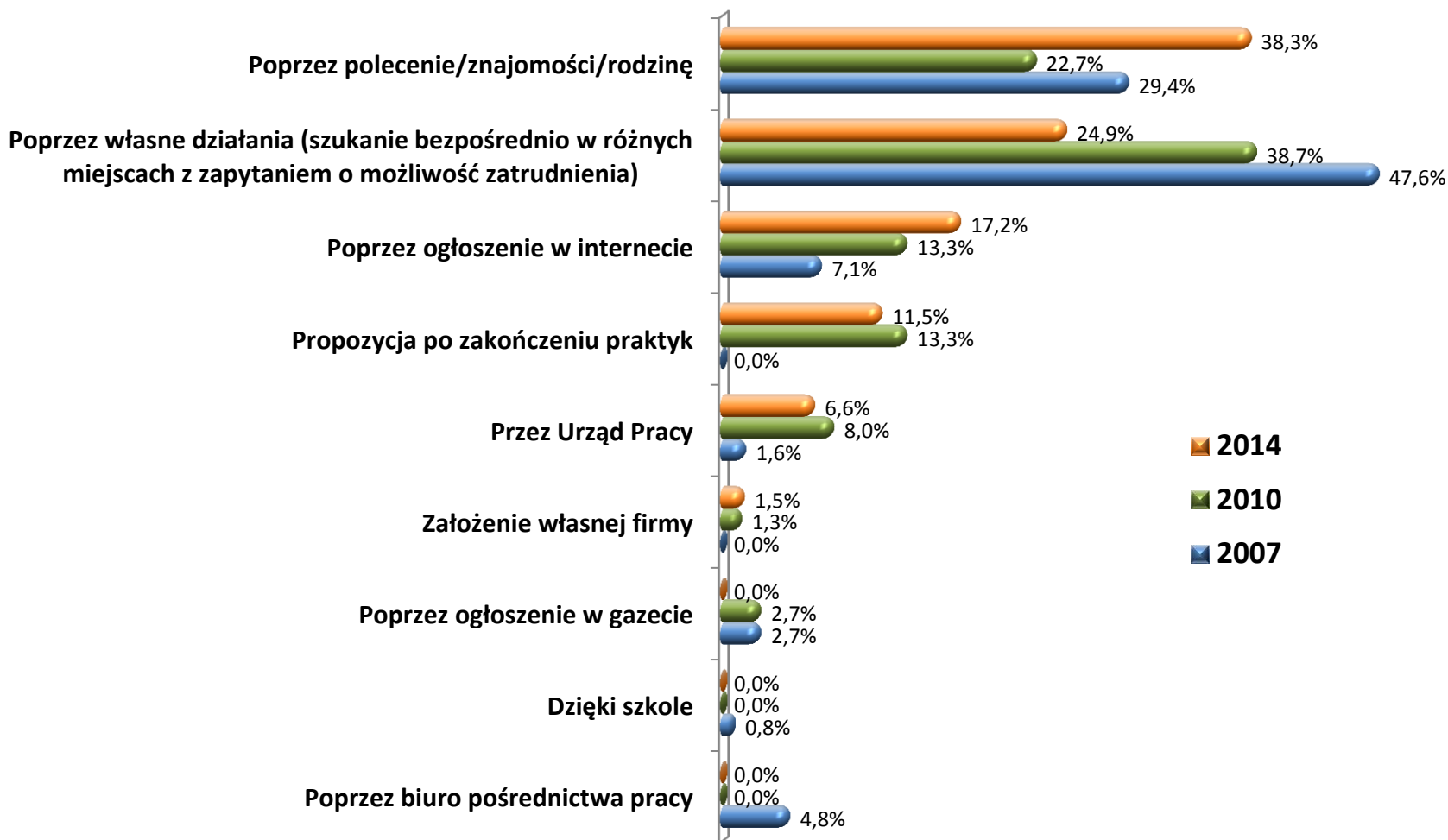
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 43. Forma zatrudnienia.

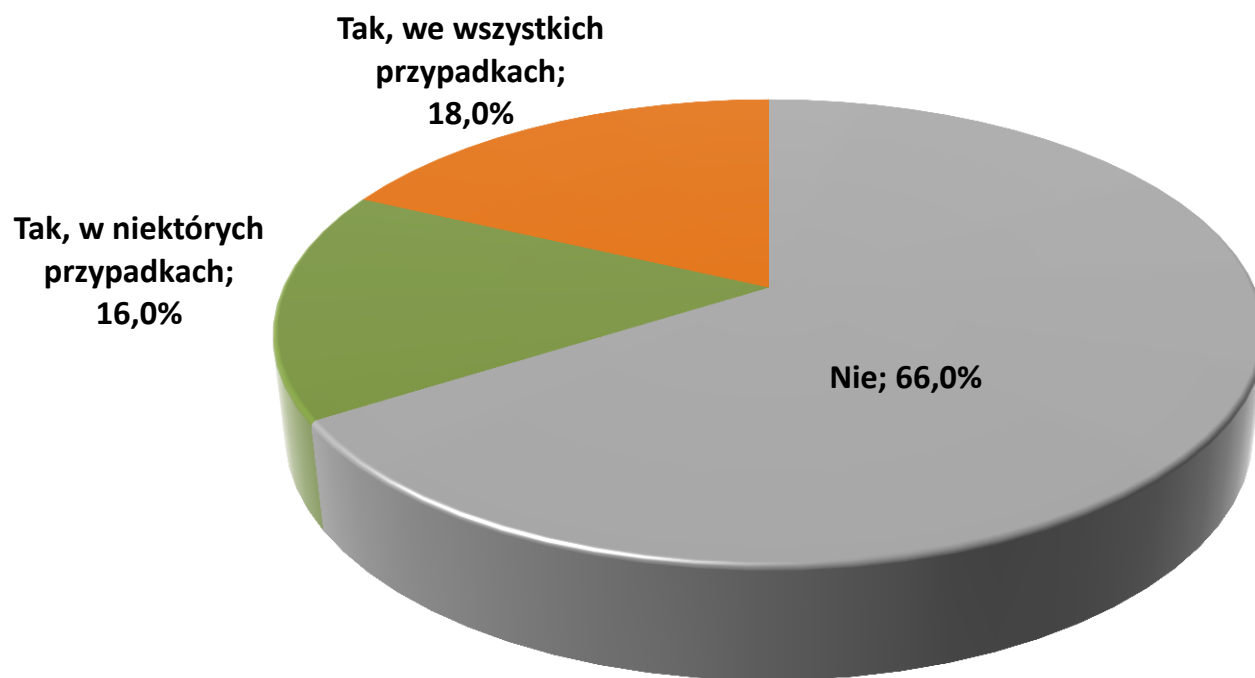
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 44. Sposób pozyskania pracy.

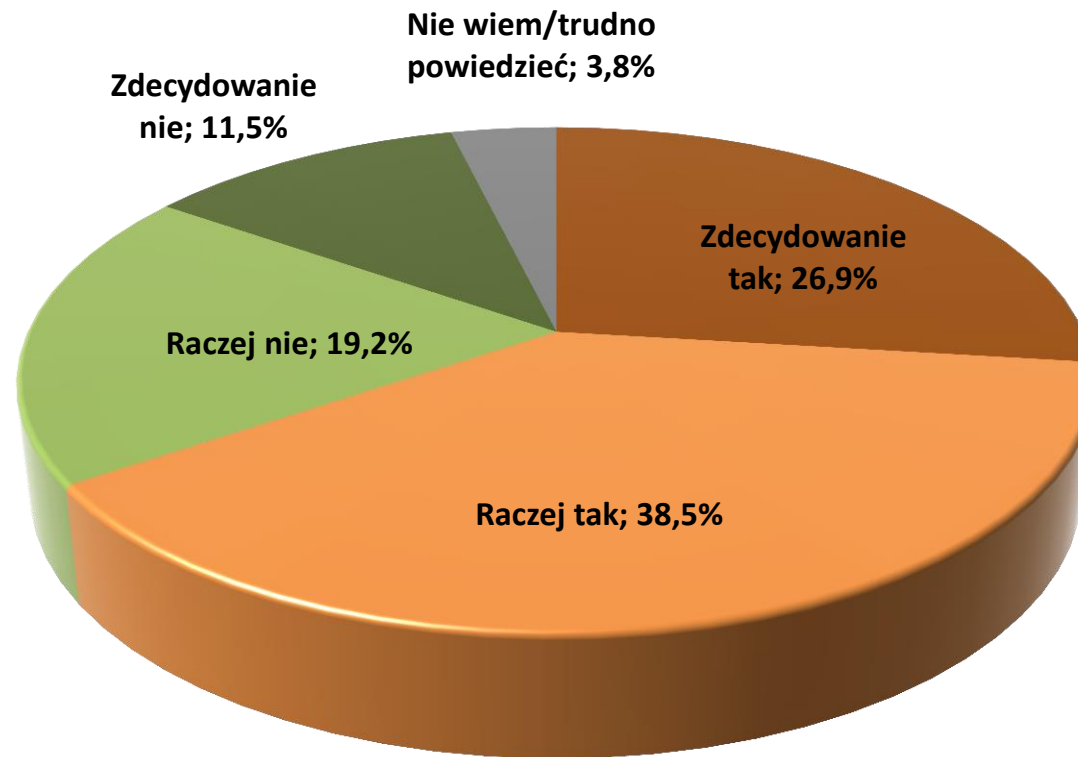
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys.45. Pytanie o egzamin zawodowy podczas procesu rekrutacyjnego.

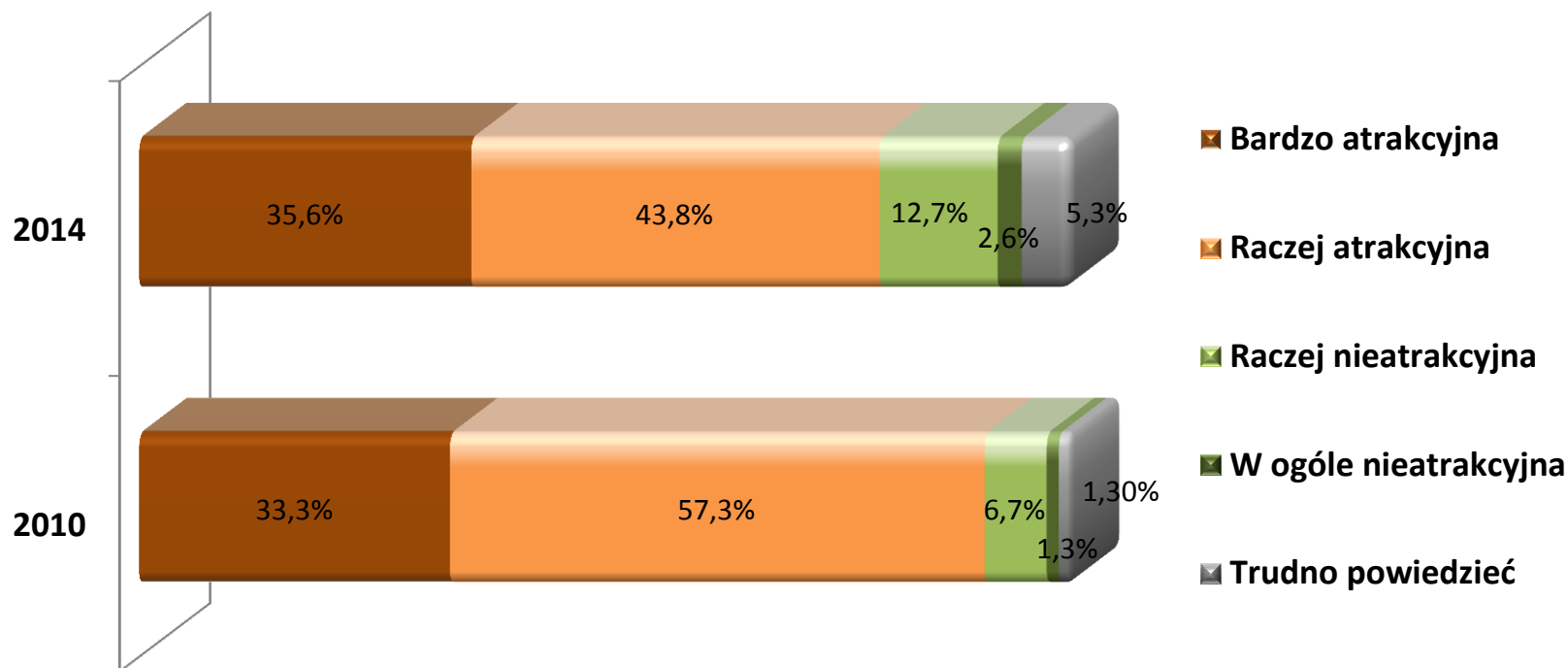
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 46. Zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe jako atut na rynku pracy.

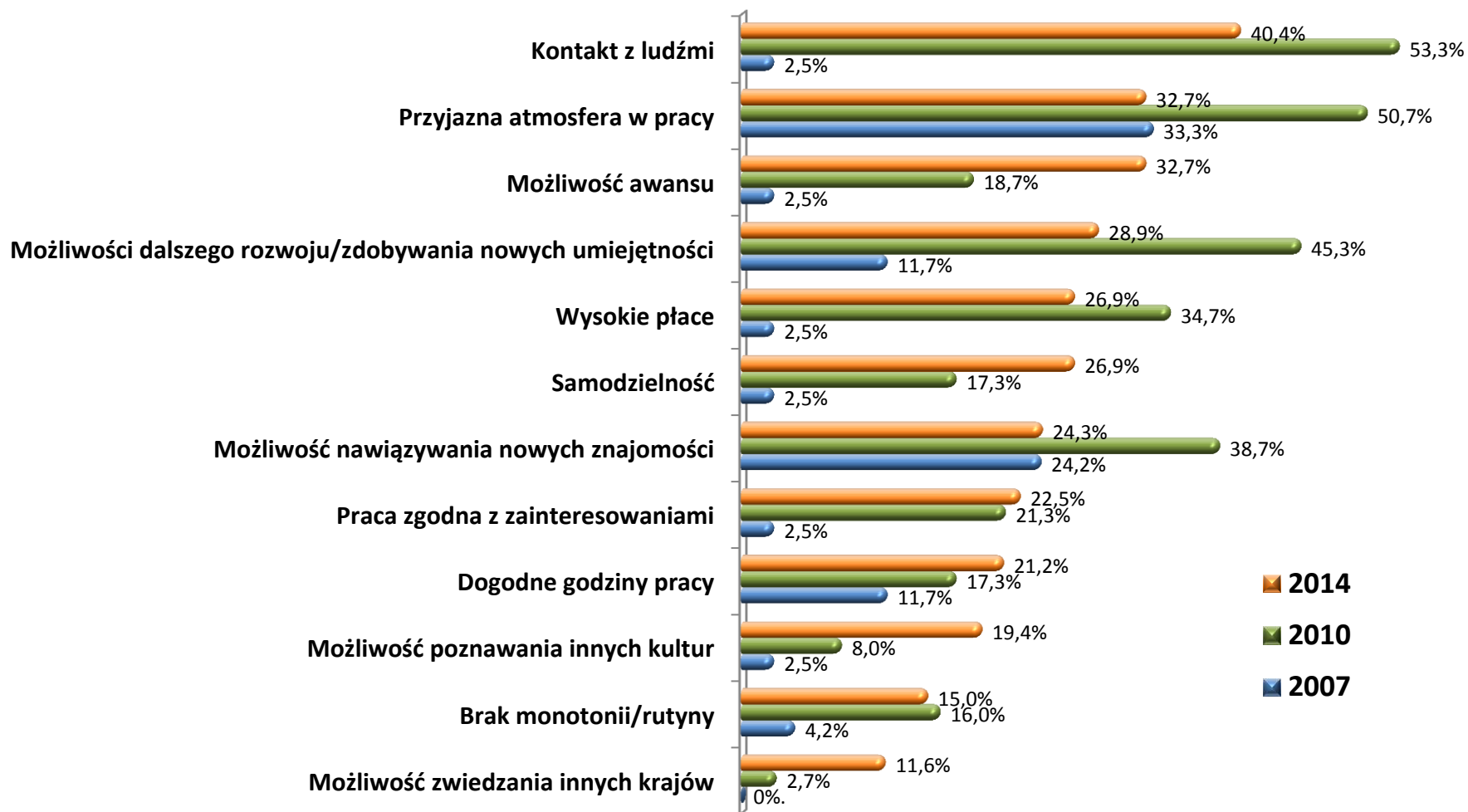
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 47. Ocena atrakcyjności wykonywanej pracy.

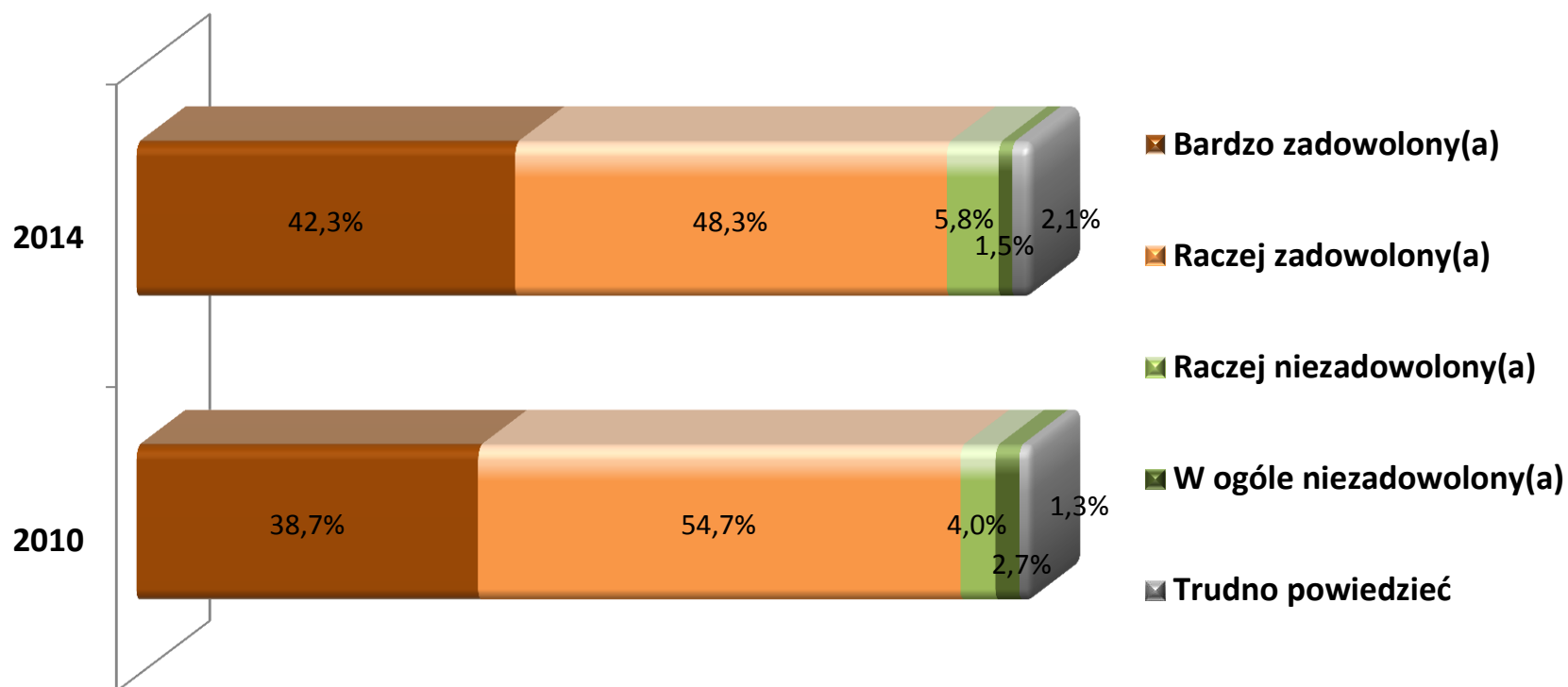
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 48. Czynniki decydujące o atrakcyjności pracy.

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 49. Stopień zadowolenia z wykonywanej pracy.

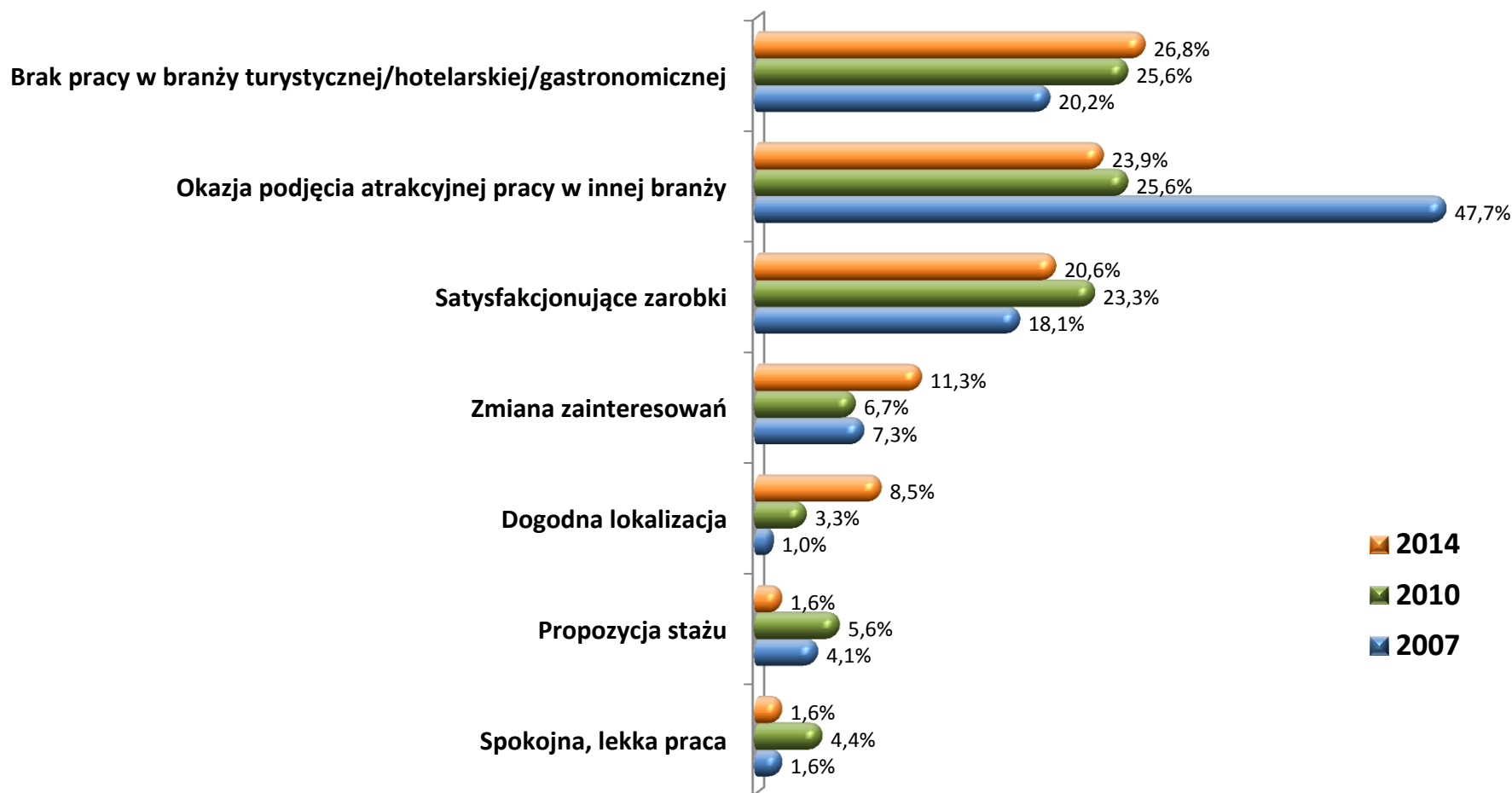

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

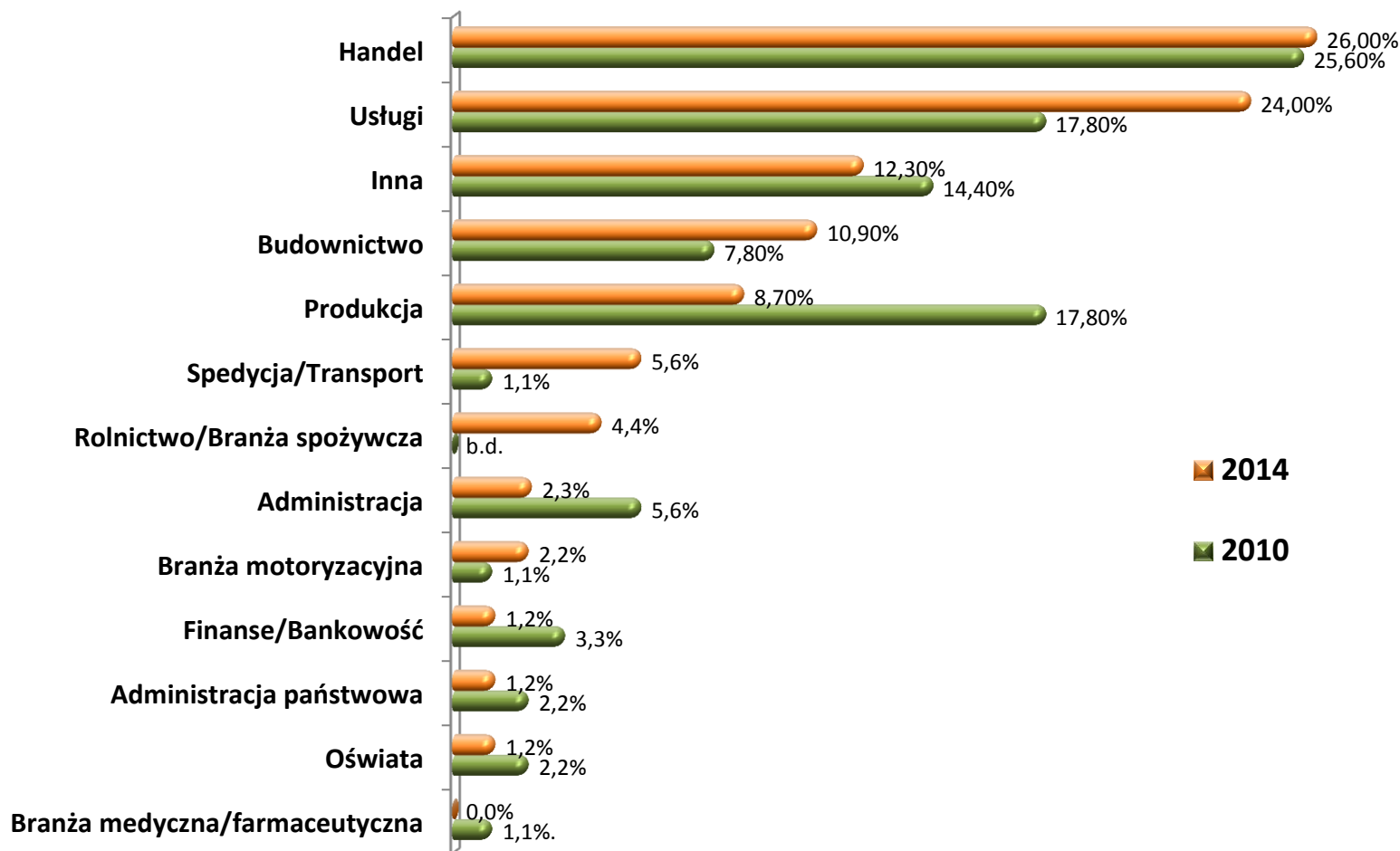
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 50. Przyczyny podjęcia pracy niezgodnej z przygotowaniem zawodowym.

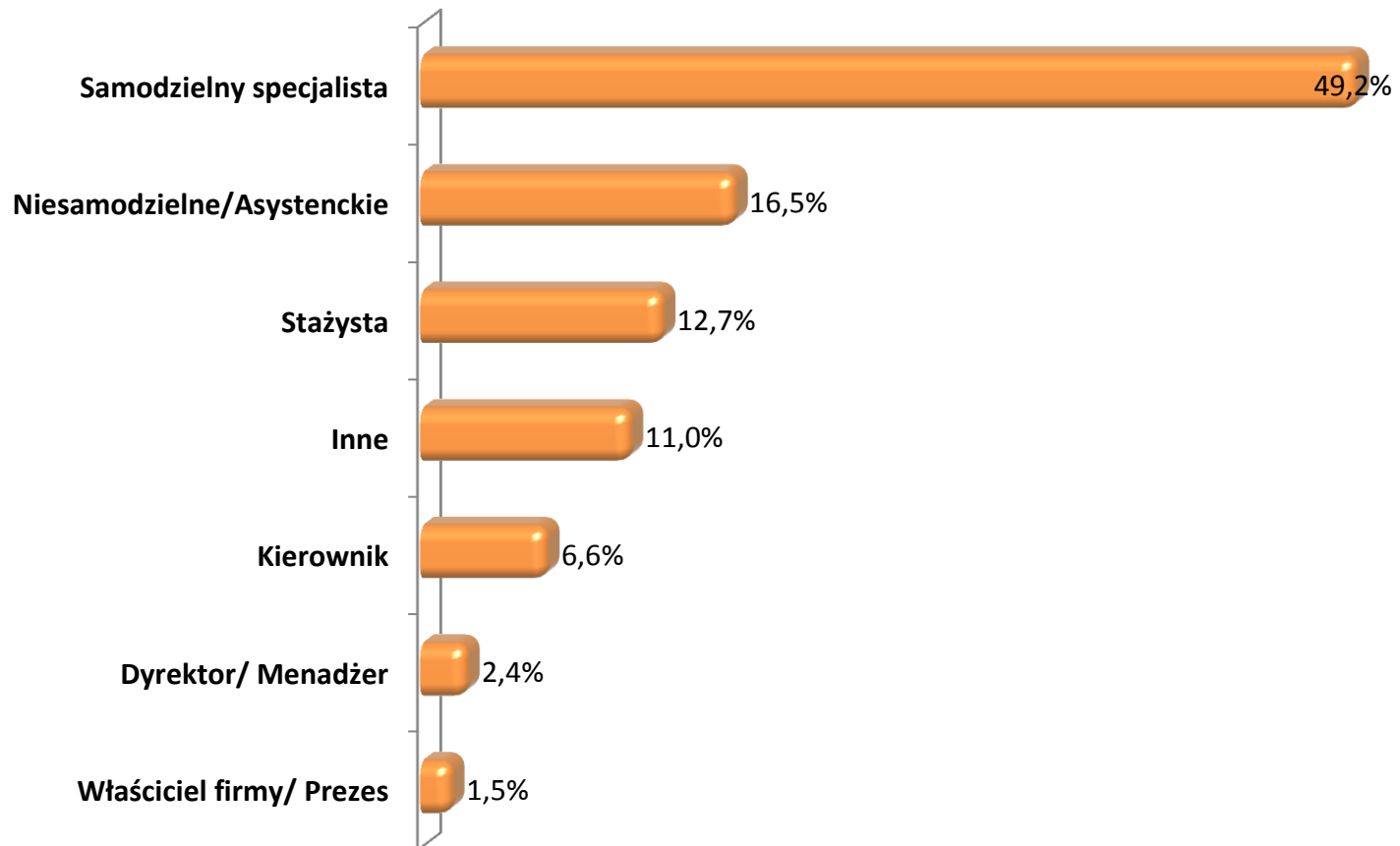
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 51. Miejsce obecnego zatrudnienia (branża).

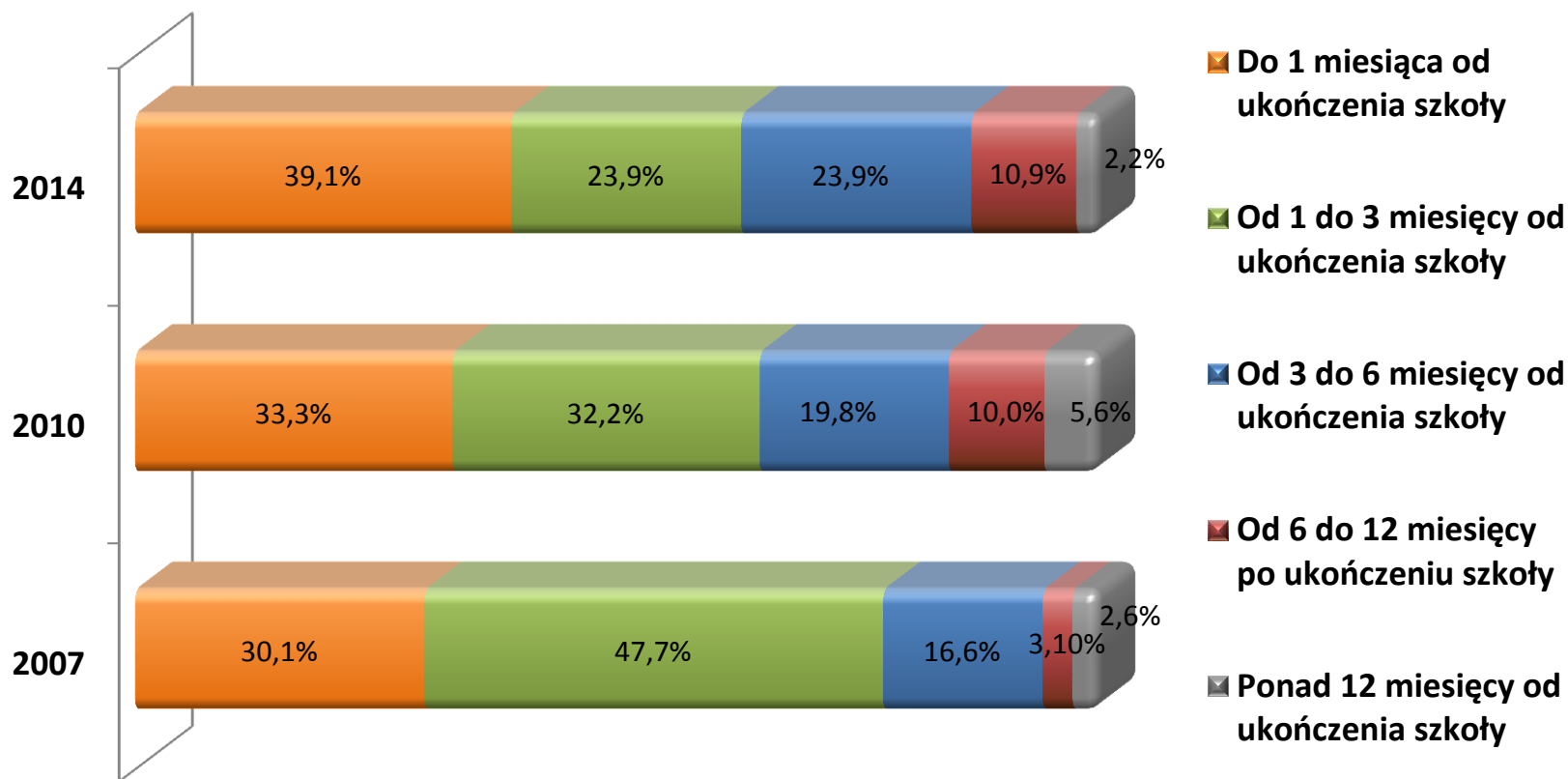
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 52. Stanowisko zajmowane w obecnym miejscu pracy.

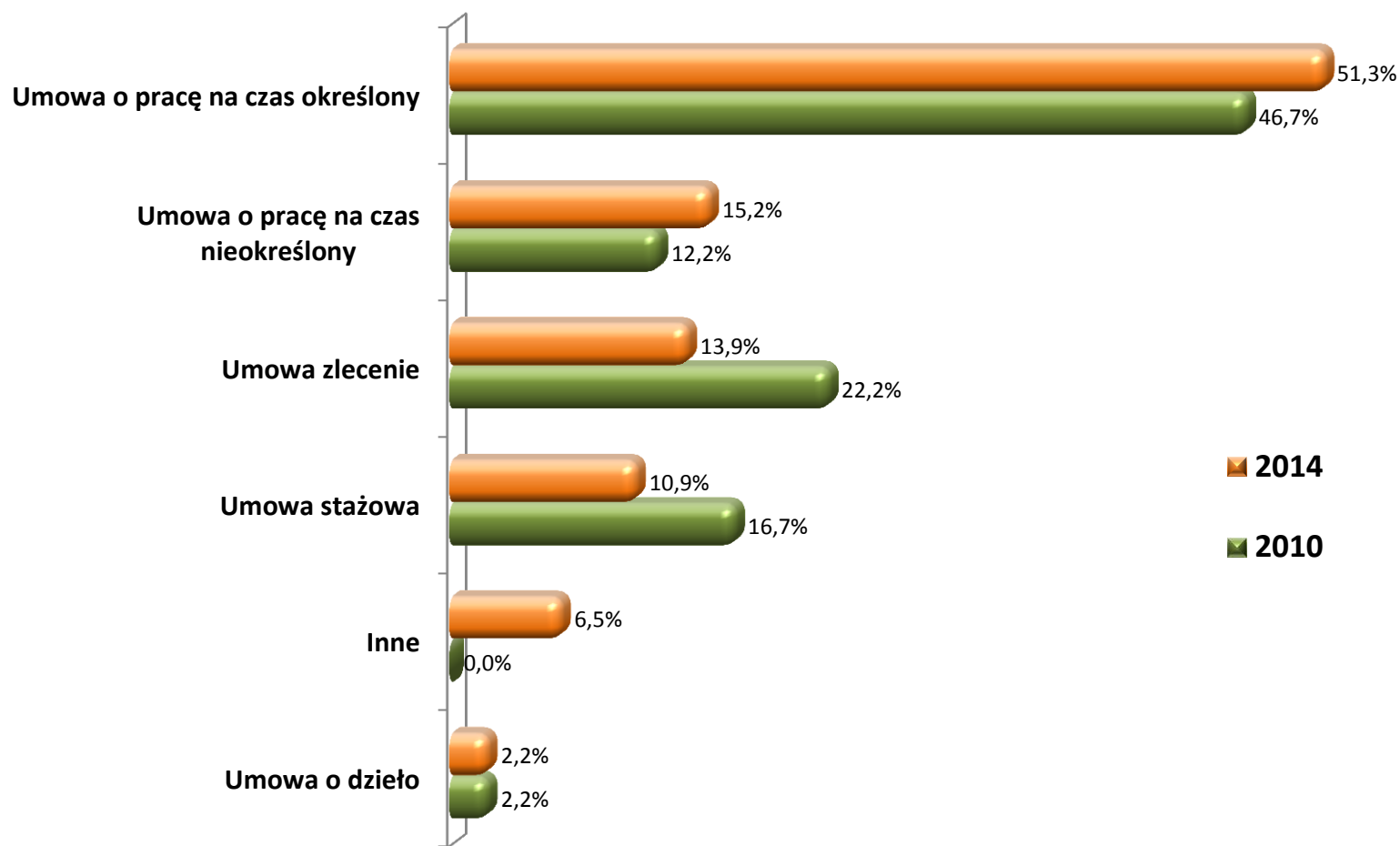
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 53. Okres poszukiwania pracy.

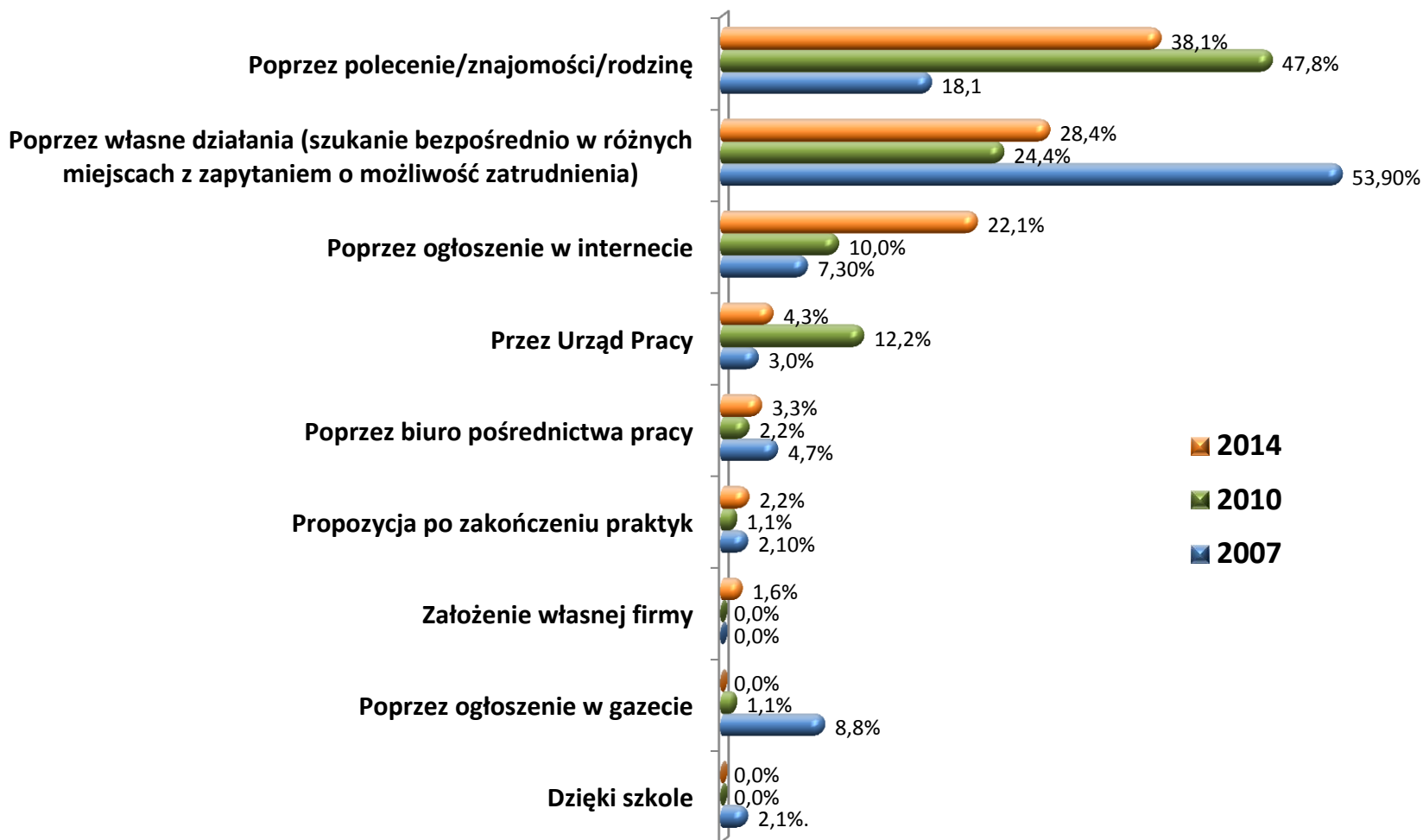
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 54. Forma zatrudnienia.

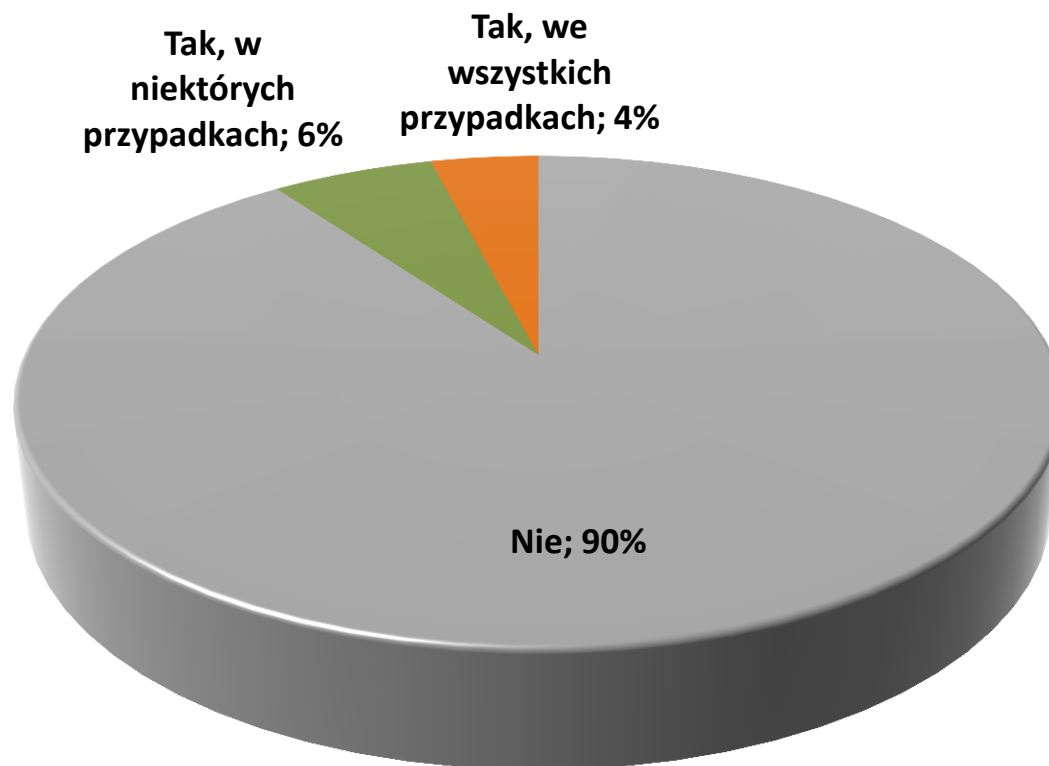
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 55. Sposób pozyskania pracy.

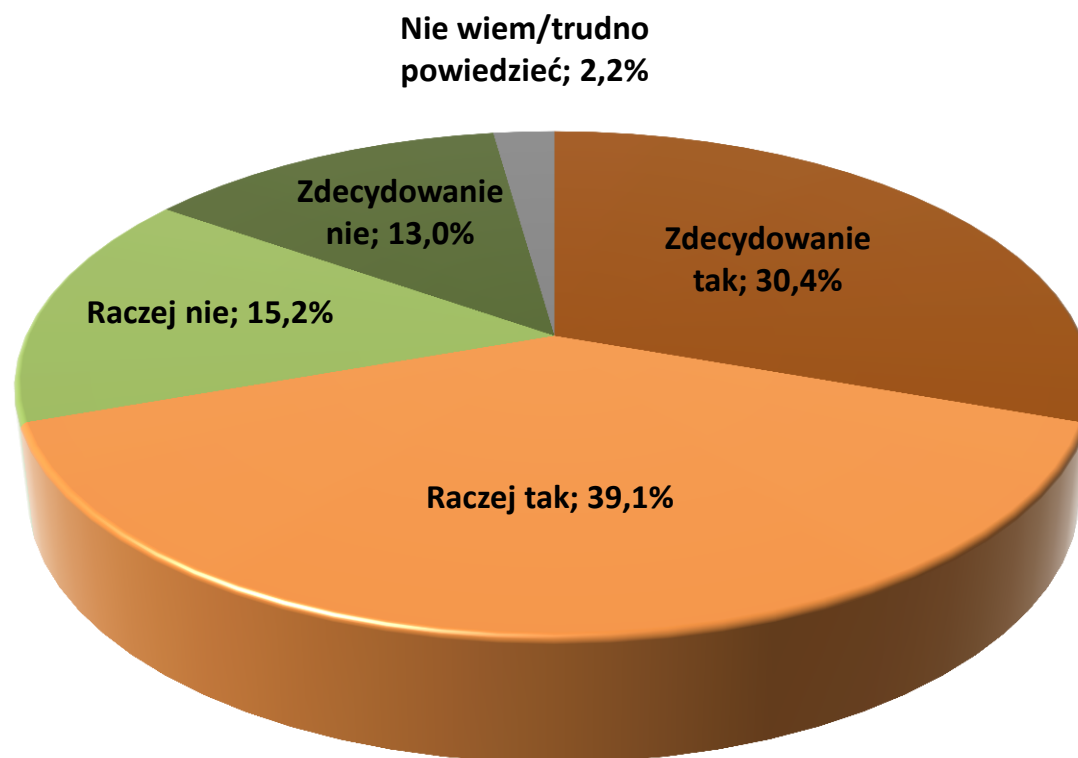
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 56. Pytanie o egzamin zawodowy podczas procesu rekrutacyjnego.

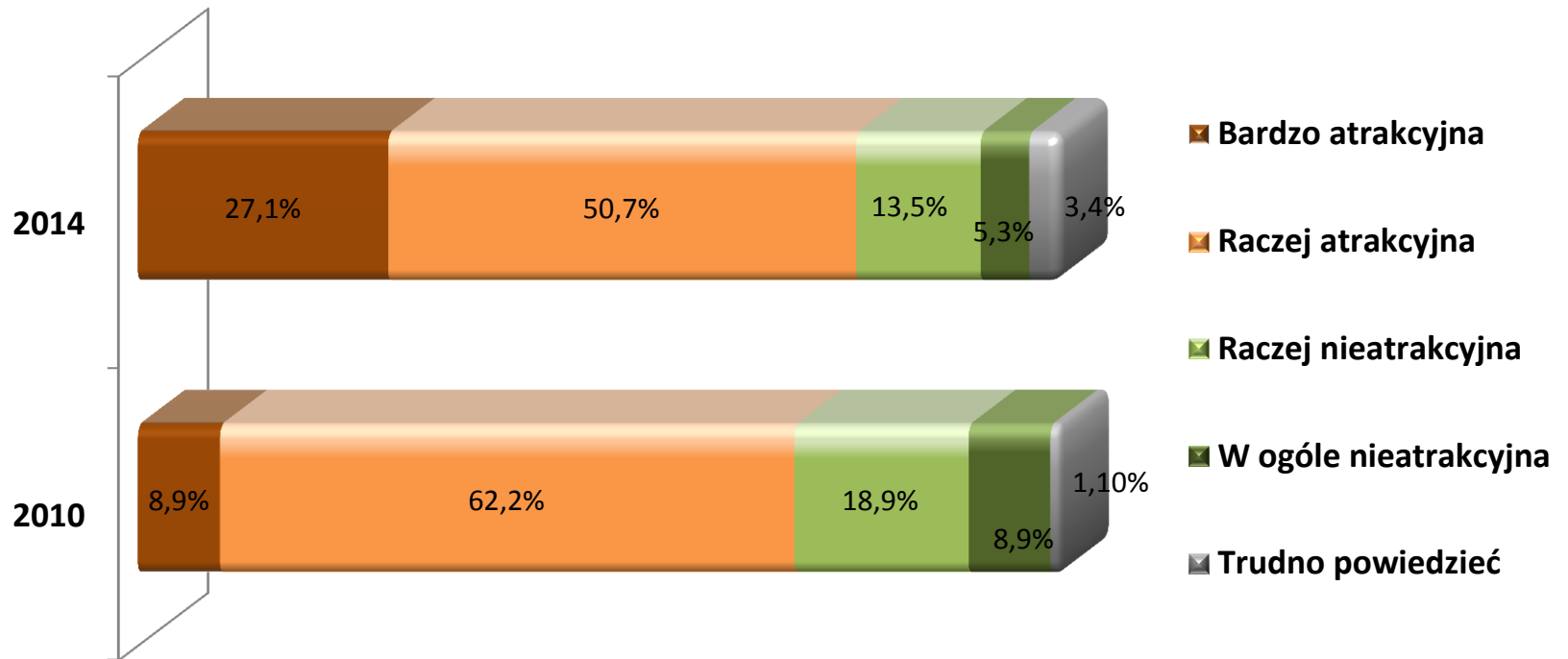
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 57. Zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe jako atut na rynku pracy.

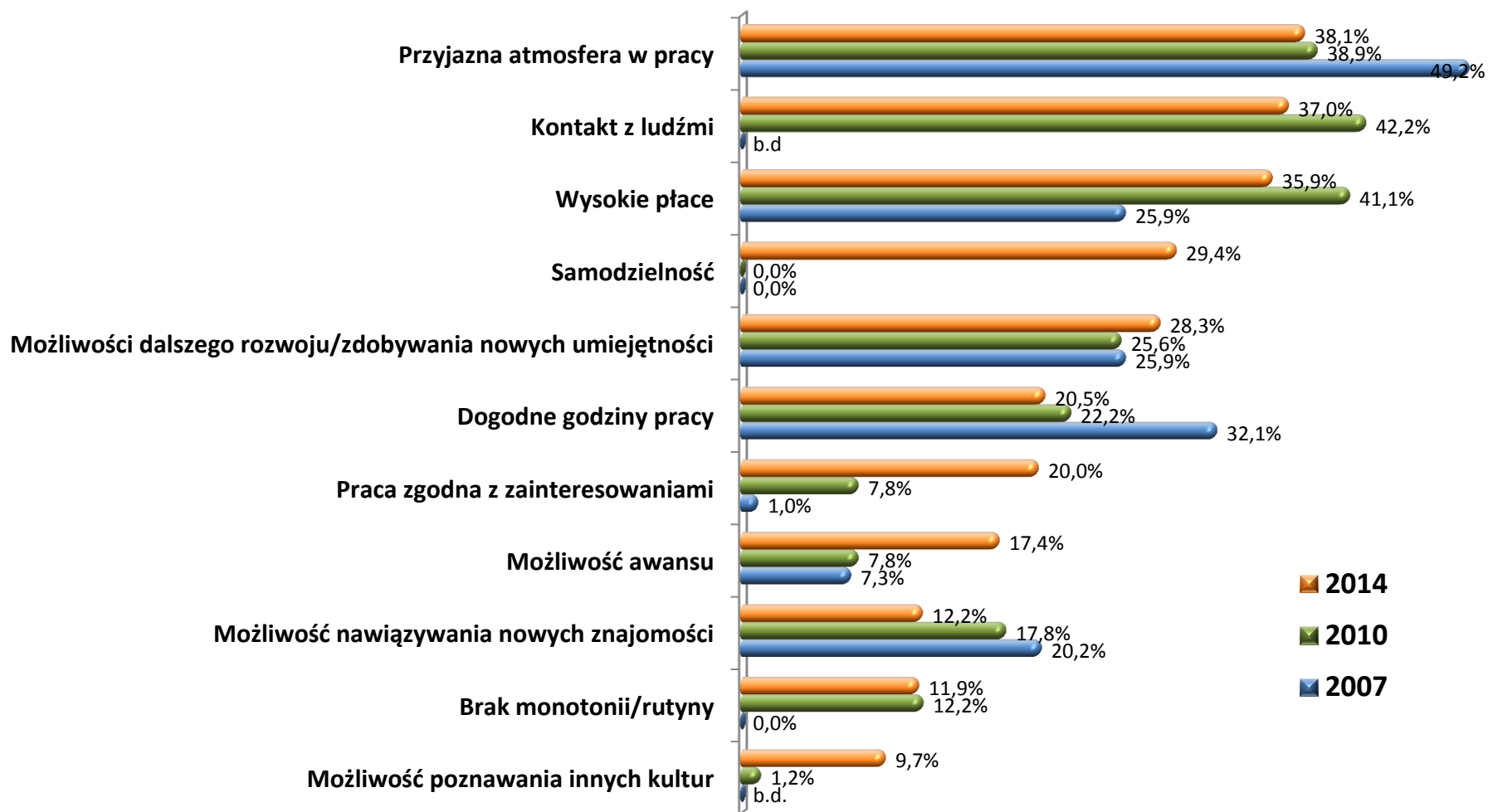
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 58. Ocena atrakcyjności wykonywanej pracy.

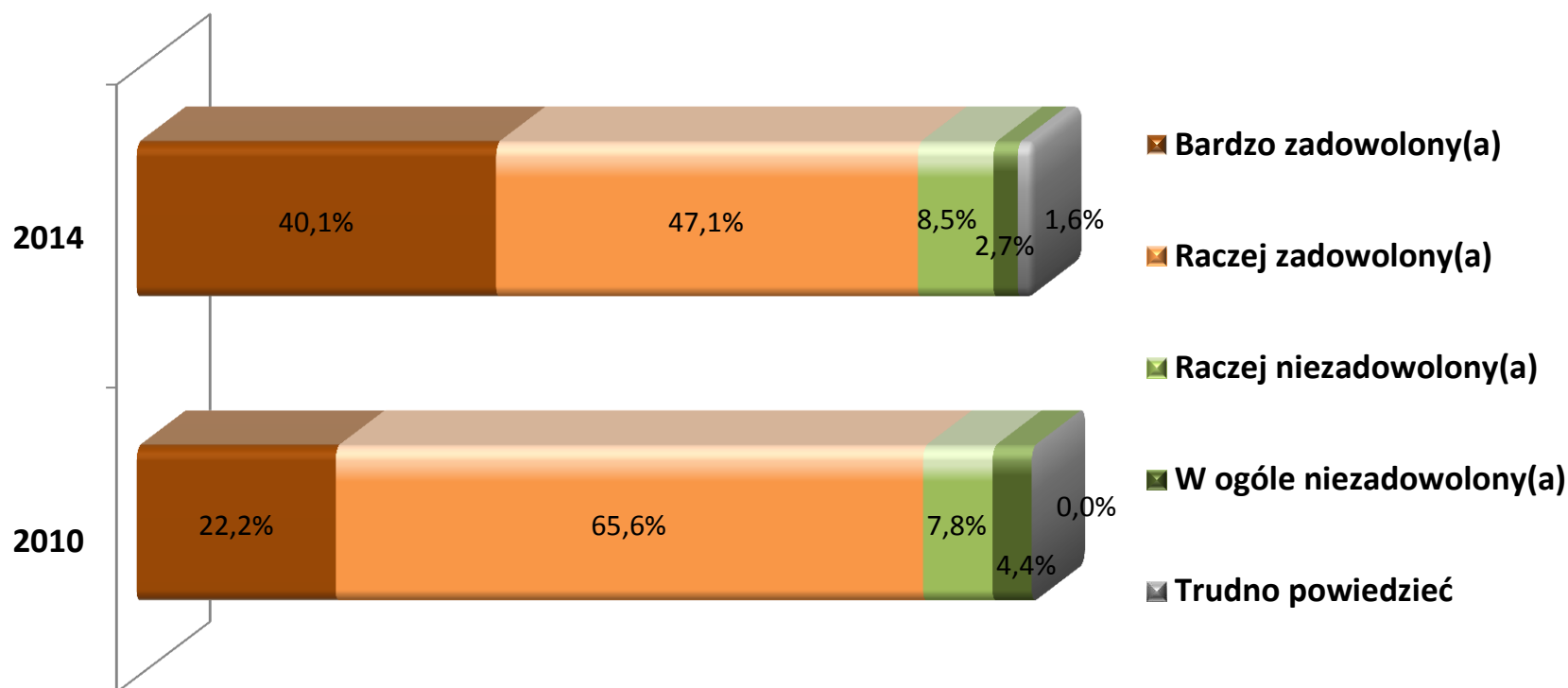
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 59. Czynniki decydujące o atrakcyjności pracy.

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 60. Stopień zadowolenia z wykonywanej pracy.

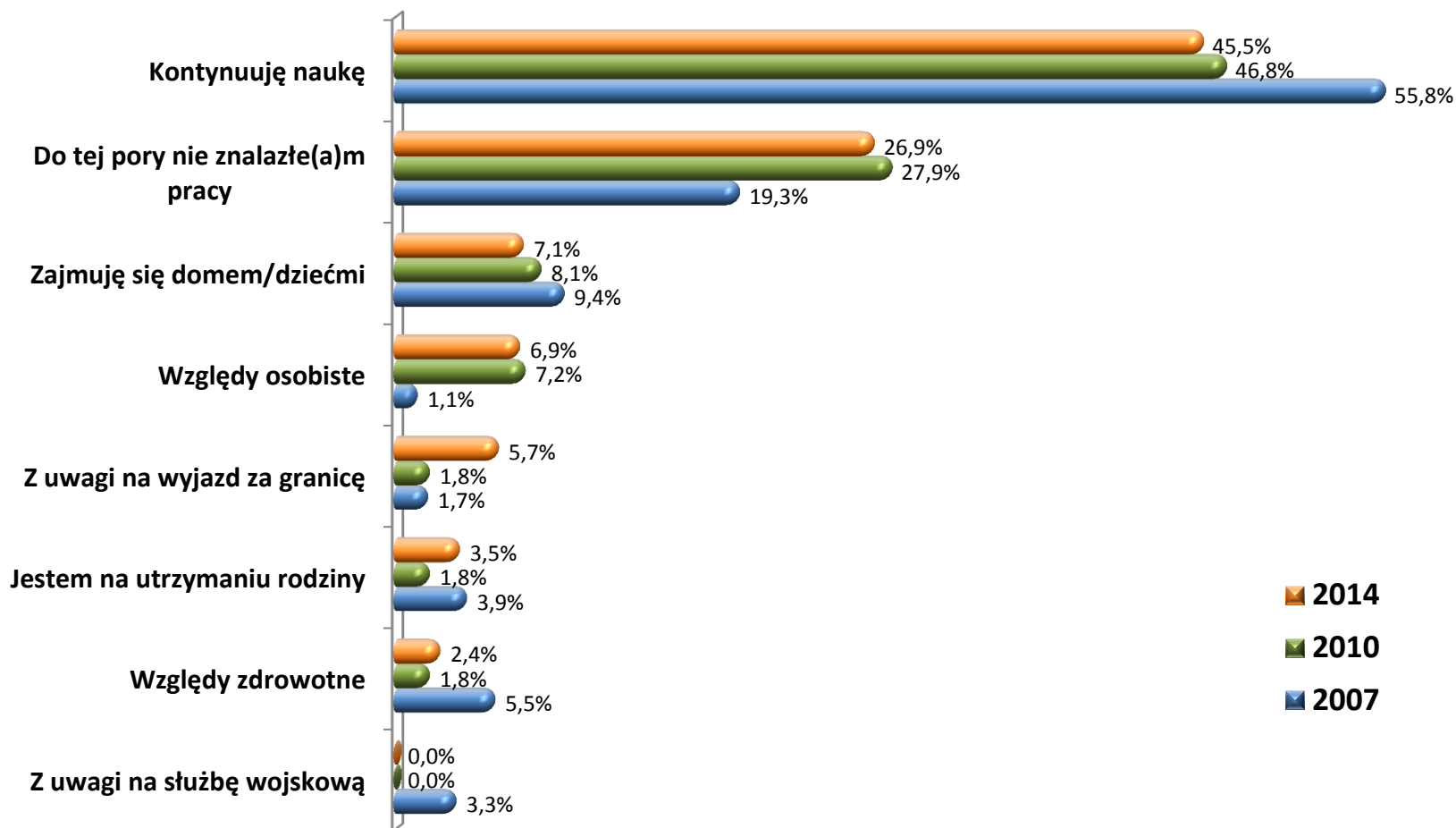

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Brak pracy

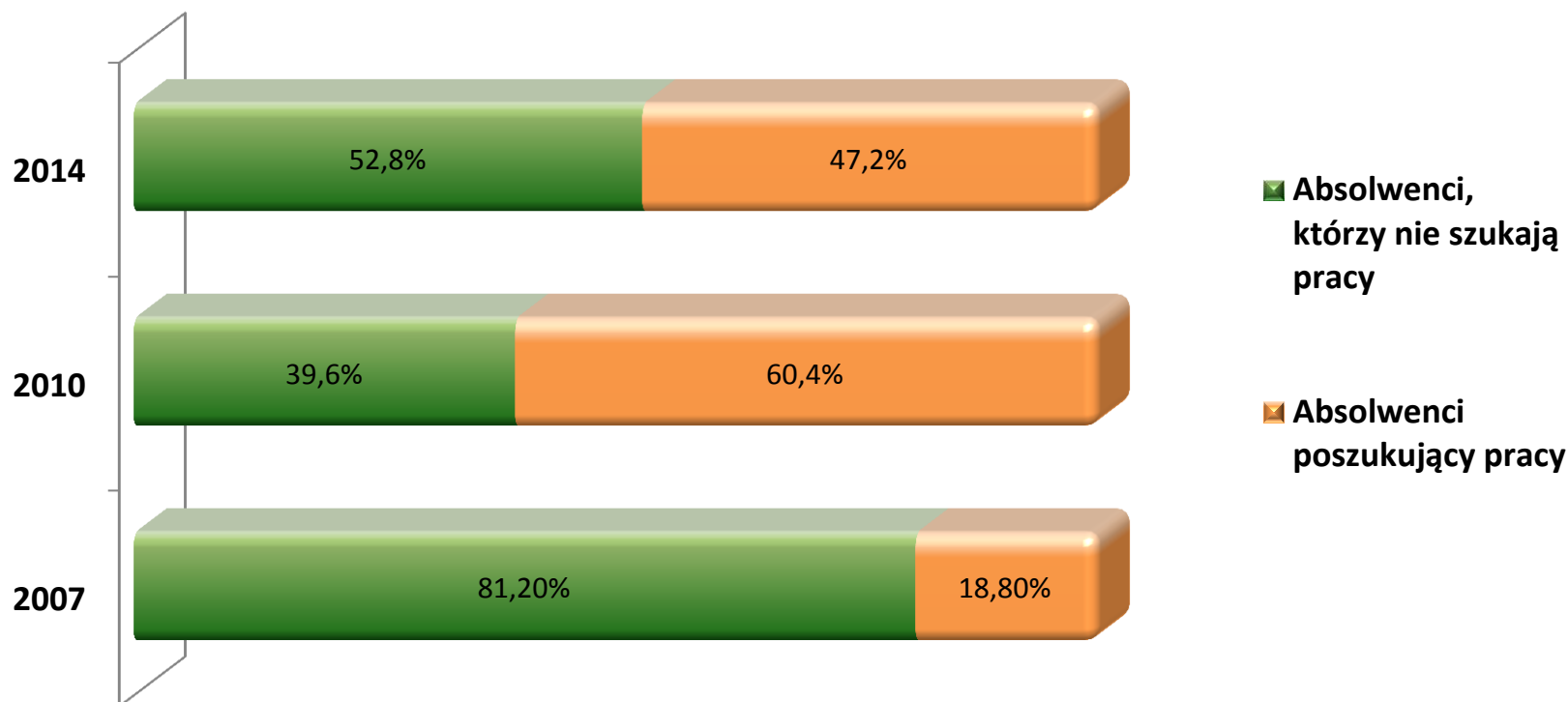
Brak pracy

Rys. 61. Przyczyny braku pracy.

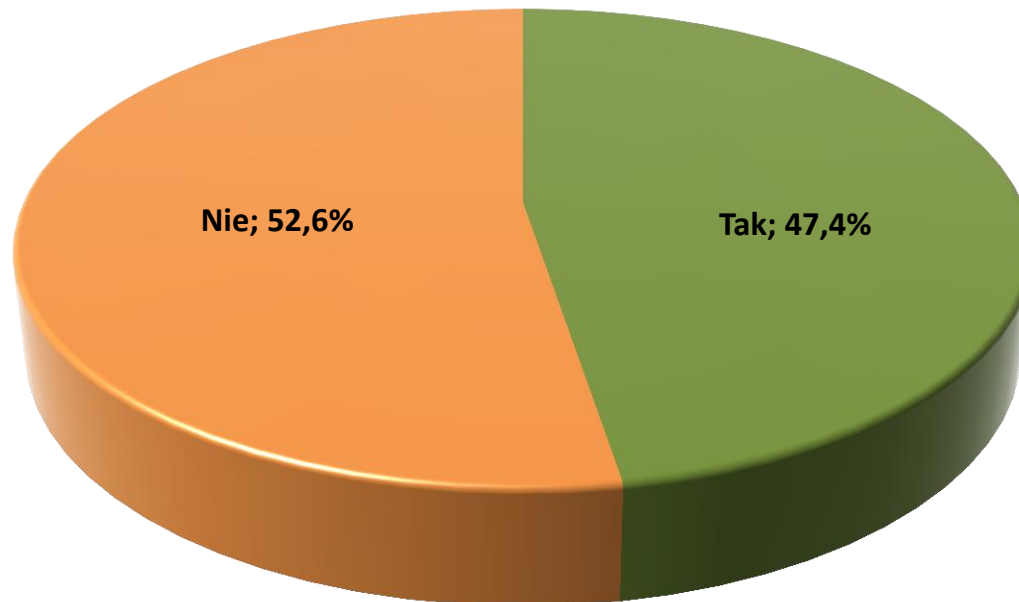
Brak pracy

Rys. 62. Poszukiwanie pracy.

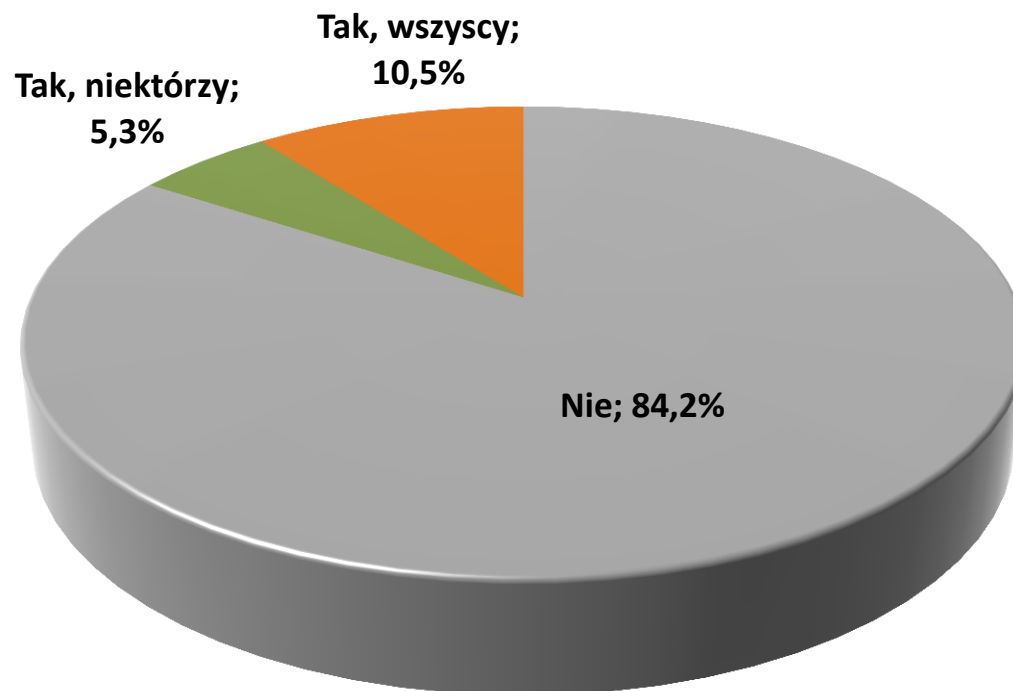
Brak pracy

Rys. 63. Poszukiwanie pracy zgodnej z wykształceniem zawodowym.

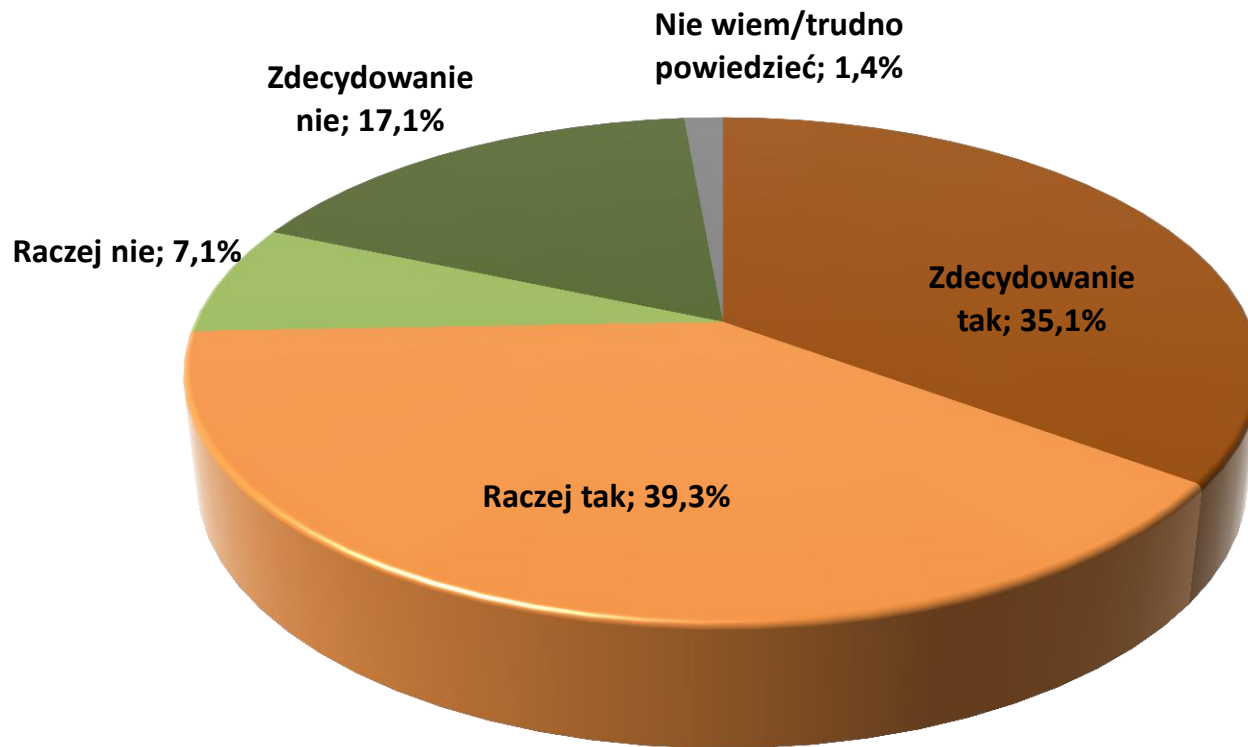
Brak pracy

Rys. 64. Pytanie o egzamin zawodowy podczas procesu rekrutacyjnego.

Brak pracy

Rys. 65. Zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe jako atut na rynku pracy.

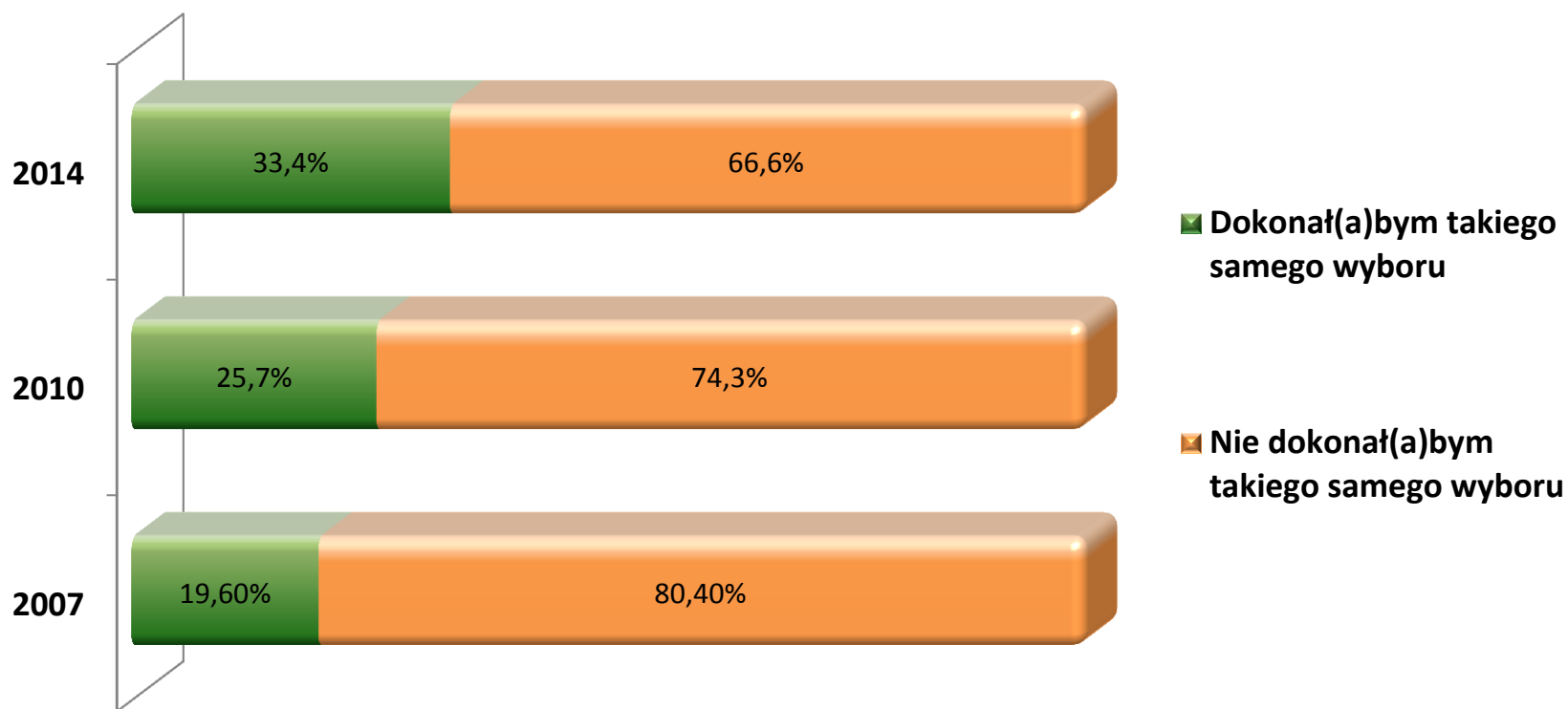

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Ocena wyboru profilu kształcenia

Ocena wyboru profilu kształcenia

Rys. 66. Ocena wyboru profilu kształcenia kierunkowego.

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

PRACA ZA GRANICĄ

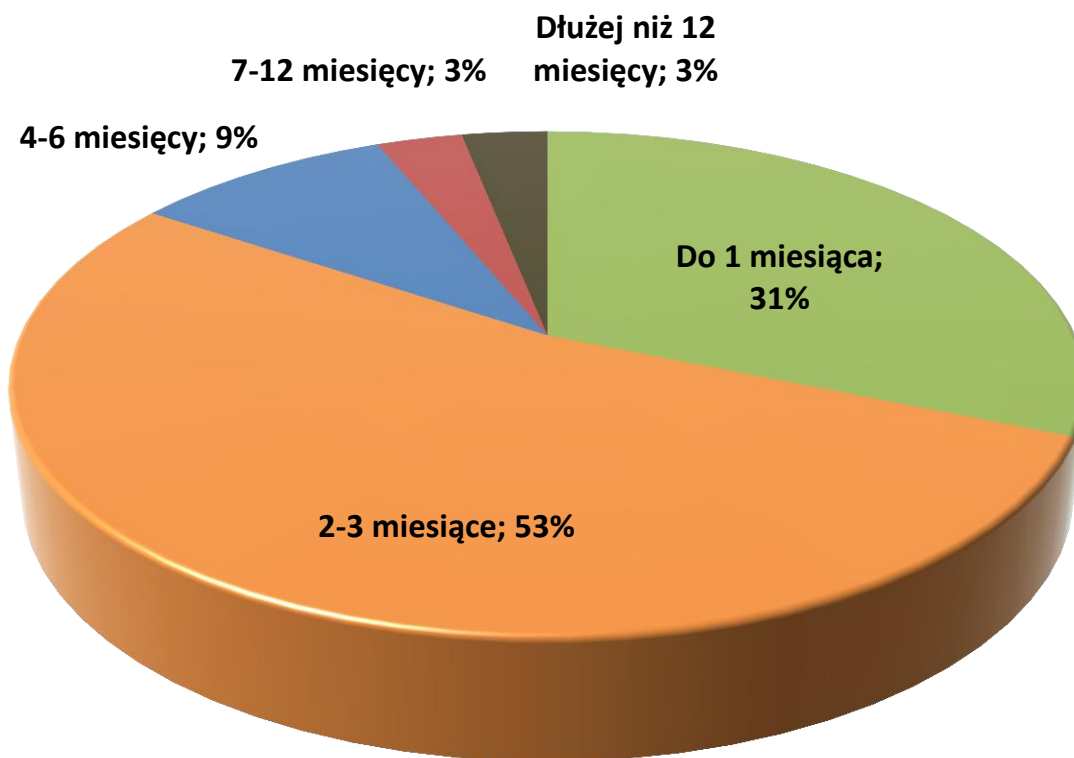
Praca za granicą

Rys. 67. Praca za granicą.

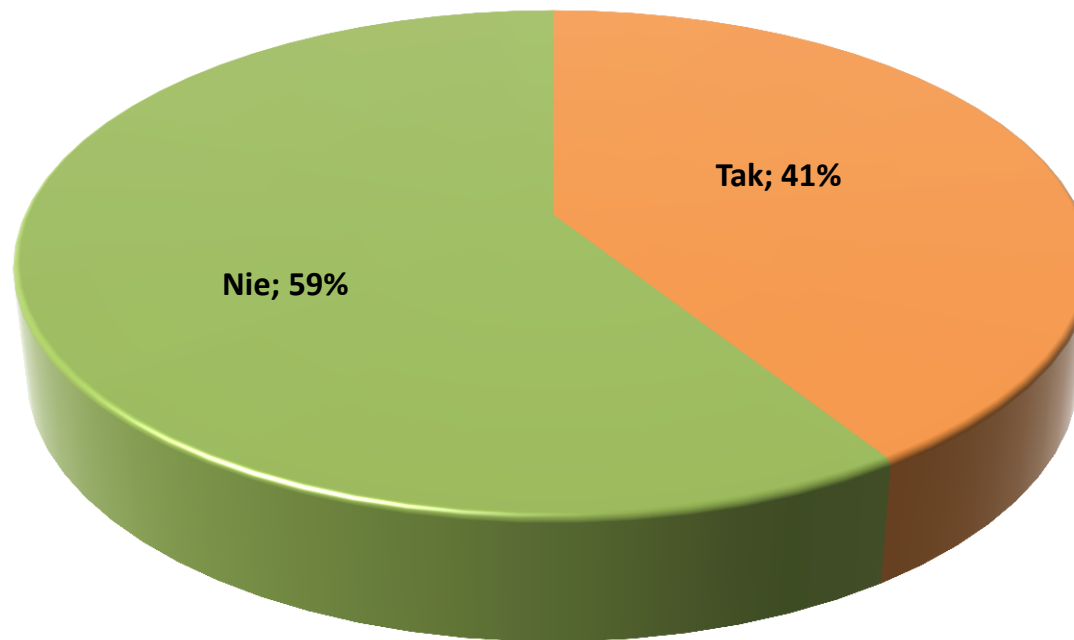
Praca za granicą

Rys. 68. Czas pracy za granicą.

Praca za granicą

Rys. 69. Praca za granicą w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej.

WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH

Kompetencje i umiejętności

- W 2014 roku ocena przygotowania do pracy zawodowej, w opinii absolwentów szkół wyższych, jest mniej korzystna, niż w 2010 roku. Pojawiło się trzykrotnie więcej ocen miernych i niedostatecznych i oznacza to, że co ósmy absolwent kierunku turystyka i rekreacja uważa, że studia nie przygotowały go do pracy zawodowej. Niewątpliwie na te opinie wpłynął fakt pogorszenia w latach 2010-2013 sytuacji na rynku pracy, mogący potęgować frustracje i dewaluować znaczenie zdobytego wykształcenia.
- Jednocześnie ogólna ocena zdobytych na studiach umiejętności praktycznych wypada nie najgorzej. Osób, które oceniają te umiejętności pozytywnie jest nawet więcej, niż w 2010 roku, ale wśród tych ocen więcej jest umiarkowanie pozytywnych, niż bardzo pozytywnych (spadek o połowę).
- Coraz mniej absolwentów kończących studia wykorzystuje umiejętności zdobyte w trakcie nauki w pracy zawodowej. Z jednej strony dzieje się to za sprawą wzrostu, w odniesieniu do roku 2010, odsetka absolwentów niepracujących (o 7 pkt. proc), ale z drugiej strony wzrósł też udział osób, które deklarują, że z nabytych umiejętności nie korzystają (o 7 pkt. proc.) oraz zmalał tych, którzy wykorzystują w pełni – aż o 15 pkt. proc.
- Odsetek absolwentów deklarujących znajomość języków obcych pozostaje na podobnym, jak w 2010 r. poziomie. Najpopularniejszym językiem nadal jest angielski – ok 94% wskazań, następnie niemiecki – 38,1% (spadek o 5,5 pkt. proc.). Spadł nieco odsetek osób deklarujących znajomość języka rosyjskiego (do 23,4%),.
- Deklarowana znajomość języków obcych jest nieco lepsza w mowie, niż w piśmie. Najpopularniejszy język obcy – angielski – jest też najlepiej opanowanym językiem; 70% respondentów posługuje się nim w stopniu dobrym i bardzo dobrym w mowie, 60% - w piśmie. Deklarowany poziom znajomości języków niemieckiego i rosyjskiego to dobra i bardzo dobra znajomość u ok 43-45% absolwentów, którzy nimi się posługują. Odsetek osób nieznających żadnego języka obcego to tylko 0,8%.
- W odniesieniu do roku 2010 deklarowany poziom znajomości języków obcych, które absolwenci wskazali, jest – paradoksalnie - nieco niższy. Nie ma to związku z obniżeniem poziomu nauczania języków, ani ich faktyczną znajomością. Wydaje się, że zwiększona mobilność młodzieży, emigracja zarobkowa i częstszy bezpośredni kontakt z obcokrajowcami, weryfikują własny pogląd na poziom opanowania języków, podnosząc poprzeczkę.
- Dwa razy częściej lepszą znajomość języków obcych deklarują absolwenci, którzy kiedykolwiek pracowali za granicą.
- Niemal wszyscy absolwenci uczyli się języków obcych na uczelni. Więcej osób, niż przed czterema laty, uczy się samodzielnie oraz podczas zagranicznych wyjazdów, coraz mniej osób korzysta z płatnych korepetycji.

Kontynuacja nauki

- Od 2003 do 2010 roku systematycznie wzrastała liczba absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę. W okresie ostatnich czterech lat ta tendencja uległa odwróceniu i obecnie absolwentów, którzy nie podjęli dalszego kształcenia jest niemal o 16 pkt. proc. więcej, niż w 2010 roku. Naukę kontynuowało tylko 38% absolwentów.
- Absolwenci, którzy zdecydowali się kontynuować naukę, najczęściej wybierali szkołę publiczną (65,2%).
- Jako powód podjęcia dalszego kształcenia najczęściej wskazywano aspekty praktyczne, takie jak: podniesienie kwalifikacji (31,5%), zdobycie nowych umiejętności (15%). Ważnym argumentem jest zdobycie wykształcenia wyższego, na które wskazała co piąta osoba. Obecni absolwenci są nieco bardziej nastawieni na poszerzenie, niż podniesienie kwalifikacji, niż ci z roku 2010. Wzrosło również znaczenie wyższych zarobków, które przynosi w perspektywie dalsze kształcenie.
- 86,3% kontynuujących naukę absolwentów, wybrało studia II stopnia; 6,5% studia I stopnia, zmieniając profil kształcenia, a 4,6% - studia podyplomowe.
- Ponad połowa absolwentów kształcących się dalej, kontynuowało naukę na dotychczasowym profilu – turystyka i rekreacja na studiach II stopnia.
- Najczęściej wybieranym kierunkiem niezwiązanym z dotychczasowym profilem kształcenia jest zarządzanie i marketing (ok. 14,6%), dalej transport i logistyka, pedagogika i administracja oraz inne kierunki ekonomiczne i humanistyczne. Coraz bardziej zróżnicowana oferta edukacyjna powoduje coraz większe rozproszenie preferencji kształcenia i o za tym idzie, problemy z ich sklasyfikowaniem i porównaniem z poprzednimi edycjami badania.
- Wśród przyczyn decydujących o zmianie profilu kształcenia najistotniejszy to zdobycie dwóch zawodów. Odsetek osób wskazujących na te odpowiedź jest dwukrotnie większy, niż przed czterema laty i oddaje w pełni zmianę podejścia do zdobytego zawodu i odpowiedź na potrzeby rynku pracy, który wymaga elastyczności i przekwalifikowania. O zmianie profilu kształcenia generalnie decydują względy pragmatyczne i finansowe, coraz mniejsze znaczenia mają zainteresowania uczącego się.

Praca zawodowa

- W roku 2014 odsetek pracujących absolwentów jest taki sam, jak w roku 2010 i wynosi 79%. To o 12 pkt. proc. więcej, niż w 2007 roku.
- Absolwenci kierunku turystyka i rekreacja z 2013 r. są nieco bardziej mobilni, niż ci sprzed czterech lat, nadal jednak poszukują pracy w pobliżu swojego miejsca zamieszkania. Tylko co czwarty z nich zmienił miejsce zamieszkania podejmując pracę (w 2010 r – 18%).
- 56% absolwentów pracuje i nie kontynuuje nauki. Ponadto ok. 20% absolwentów jednocześnie i uczy się, i pracuje.
- W odniesieniu do roku 2010 wzrósł udział absolwentów wykonujących pracę zgodną z wykształceniem zawodowym. Obecnie jest to 45,3% absolwentów vs. 37% w 2010 r.

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

- Absolwenci podejmujący pracę zgodną z przygotowaniem zawodowym, jako miejsce zatrudnienia wybierali najczęściej hotel bądź pensjonat (20,6%), restaurację (17,6%), biuro podróży/agencję turystyczną (17,6%) lub firmę usługową w branży turystycznej (11,8%).
- Co trzecia osoba pracująca w branży turystycznej zatrudniona jest na stanowisku samodzielnego specjalisty. W porównaniu z rokiem 2010 więcej osób zajmuje kierownicze stanowiska (ok. +4 pkt. proc.), z kolei mniej prowadzi własną działalność gospodarczą (ok. -5pkt. proc.).
- W odniesieniu do danych z roku 2010, w 2014 r. znacznie mniej osób znalazło pracę w ciągu miesiąca od ukończenia studiów (55,1% vs.71,1%). Łącznie 91,2% absolwentów podjęło pracę w okresie do pół roku od ukończenia nauki (94,7% w 2010 r.).
- Jeśli chodzi o formę zatrudnienia, nadal najpopularniejsza jest umowa o pracę, natomiast częściej, niż w 2010 roku, umowa ta jest podpisywana na czas określony (50,8%- 2014 r.; 34,3% - 2010 r.), niż nieokreślony (20,1% - 2014 r.; 38,8% - 2010 r.). Łącznie 71% pracujących absolwentów zatrudnionych jest w oparciu o umowę o pracę, jednak dominującą formą jest umowa terminowa.
- Badani w tej edycji absolwenci szukający pracy wykazali się większym osobistym zaangażowaniem w jej zdobyciu, niż ich koledzy cztery lata temu. 39% osób poszukiwało pracy i zdobyło ją samodzielnie, pytając pracodawcę o możliwość zatrudnienia. Co trzeci skorzystał z internetu jako źródła informacji o zatrudnieniu; znaczenie internetu wzrosło dwukrotnie. O połowę osób mniej (17,6%), niż w 2010 roku pozyskało pracę poprzez polecenie, znajomości bądź rodzinę.
- Zdecydowana większość respondentów pracujących w branży turystycznej uważa swoją pracę za atrakcyjną (łącznie ponad 80%), w tym co piąty – za bardzo atrakcyjną. To nieco mniej, niż w 2010 roku, jednak wśród pozytywnie oceniających atrakcyjność pracy jest mniej tych, którzy uznali ją za bardzo atrakcyjną.
- O atrakcyjności pracy decyduje głównie wysokie wynagrodzenie. To ważne dla 2/3 badanych. Ważne są również czynniki społeczne – przyjazna atmosfera i kontakt z ludźmi oraz to, aby by praca była zgodna z zainteresowaniami oraz samodzielną.
- Jeśli chodzi o stopień zadowolenia z pracy, jest on niezmiennie wysoki. Ogromna większość absolwentów (94%) jest zadowolona ze swojej pracy, w tym 23,5% - bardzo.

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

- Brak pracy w szeroko pojętej branży turystycznej jest głównym powodem poszukiwania przez absolwentów pracy niezgodnej z profilem wykształcenia. Często też decydujące są: okazja podjęcia pracy w innej branży i satysfakcjonujące zarobki.
- 29% absolwentów w tej grupie wybrała zatrudnienie w handlu, 22% - w branży usługowej. Pozostali rozproszeni są po innych branżach.
- 44% zatrudnionych pracuje na stanowisku samodzielnego specjalisty. Licznie reprezentowane są ponadto stanowiska niesamodzielne (co piąty badany).
- Okres poszukiwania pracy, w porównaniu z rokiem 2010, ale też 2007, wydłuża się. Obecny absolwentom pracującym niezgodnie z przygotowaniem zawodowym trudniej było znaleźć pracę, niż ich kolegom w poprzednich latach. Znacznie mniej osób (o 24 pkt. proc.) znalazło pracę w ciągu miesiąca od ukończenia nauki. Ponadto pięciokrotnie wzrósł odsetek poszukujących pracy ponad pół roku (obecnie 19,5%).
- 2/3 pracujących zatrudnione jest na umowę o pracę, w tym 39% na czas określony, 26,8% - na czas nieokreślony. W oparciu o umowy cywilno-prawne pracuje ok 17% absolwentów.
- Większość absolwentów pozyskała pracę poprzez polecenie, znajomości bądź rodzinę (36,5%); 27,3% - samodzielnie poprzez szukanie pracy bezpośrednio u pracodawców. Z każdym rokiem dynamicznie rośnie znaczenie internetu jako źródła informacji na rynku pracy, wypierając gazety i inne tradycyjne źródła. Co piąta osoba zdobyła pracę poprzez ogłoszenie w internecie - to dwa razy częściej, niż w 2007 roku.
- Absolwenci pracujący poza branżą turystyczną, postrzegają swoją pracę jako mniej atrakcyjną, niż pracujący w wyuczonym zawodzie. W 2010 roku ta ocena była również mniej optymistyczna, niż cztery lata temu. Spadł odsetek osób, których praca jest bardzo atrakcyjna (z 30,7% na 14,8%), a zwiększyło się grono niezadowolonych (łącznie z ok 12% na ok. 30% ze znacznym wzrostem odsetka pracy w ogóle nieatrakcyjnej).
- O atrakcyjności pracy decydują głównie: przyjazna atmosfera, wysokie wynagrodzenie i możliwość dalszego rozwoju. Ważne jest ponadto aby praca odbywała się w dogodnych godzinach, była zgodna z zainteresowaniami oraz pozwalała na kontakt z ludźmi.
- Stopień zadowolenia z pracy, co nie dziwi patrząc na ocenę jej atrakcyjności, również spadł w porównaniu z rokiem 2010. Zmniejszył się odsetek bardzo zadowolonych z pracy, a ponad dwukrotnie wzrósł odsetek niezadowolonych. Nie zmienia to faktu, że stopień zadowolenia z pracy jest nadal wysoki (3/4 respondentów).

Brak pracy

- Spośród nieaktywnych zawodowo absolwentów kierunku turystyka i rekreacja, co trzeci nie pracuje, ponieważ kontynuuje naukę. To o ponad 5 pkt. proc. więcej, niż cztery lata temu. Niemal co piąty niepracujący (18%) dotychczas nie znalazł pracy. Pomimo wysokiego odsetka w tej podgrupie, warto zauważyć, że to znacznie lepsza sytuacja, niż odnotowano w edycjach badań z lat 2007 i 2010 (spadek analogicznie o 7,4 oraz 12 i 3 pkt. proc). Zwiększyła się natomiast grupa osób, które jako powód bezrobocia podają wyjazd za granicę lub powrót z zagranicy.
- 53% pozostających bez pracy nie szuka jej. To niemal identyczny odsetek, jak w roku 2010, a mniej o 7,6 pkt. proc, niż w roku 2007. Wśród tych osób dominują osoby uczące się.
- Diametralnie zmieniła się sytuacja jeśli chodzi o branżę, w której poszukiwana jest praca. W 2010 roku 70% absolwentów szukało pracy zgodnej z wykształceniem zawodowym. W ciągu czterech lat sytuacja uległa odwróceniu i obecnie aż 72,4% absolwentów szuka zatrudnienia niezwiązanego z wykształceniem zawodowym. Przyczyn może być kilka, z których najistotniejszą jest wysoki wciąż odsetek bezrobocia wśród młodzieży oraz nadwyżka absolwentów kierunku turystyka i rekreacja w stosunku do podaży na rynku pracy.

Ocena wyboru profilu kształcenia

- Absolwenci szkół wyższych zapytani zostali o to, czy ponownie wybraliby ten sam profil kształcenia. Tylko 44,4% z nich ponownie dokonałoby tego samego wyboru.
- Wśród absolwentów niezadowolonych z wybranego profilu kształcenia dominują osoby pracujące w branżach spoza obszaru swojego wykształcenia oraz osoby mające problem ze znalezieniem zatrudnienia. Jednocześnie ci absolwenci, którzy nie są zadowoleni z ukończonych studiów uważa, że nie przygotowały ich one do pracy zawodowej.
- Ponadto wśród sceptyków częściej występują absolwenci studiów II stopnia, niż I stopnia.

Praca za granicą

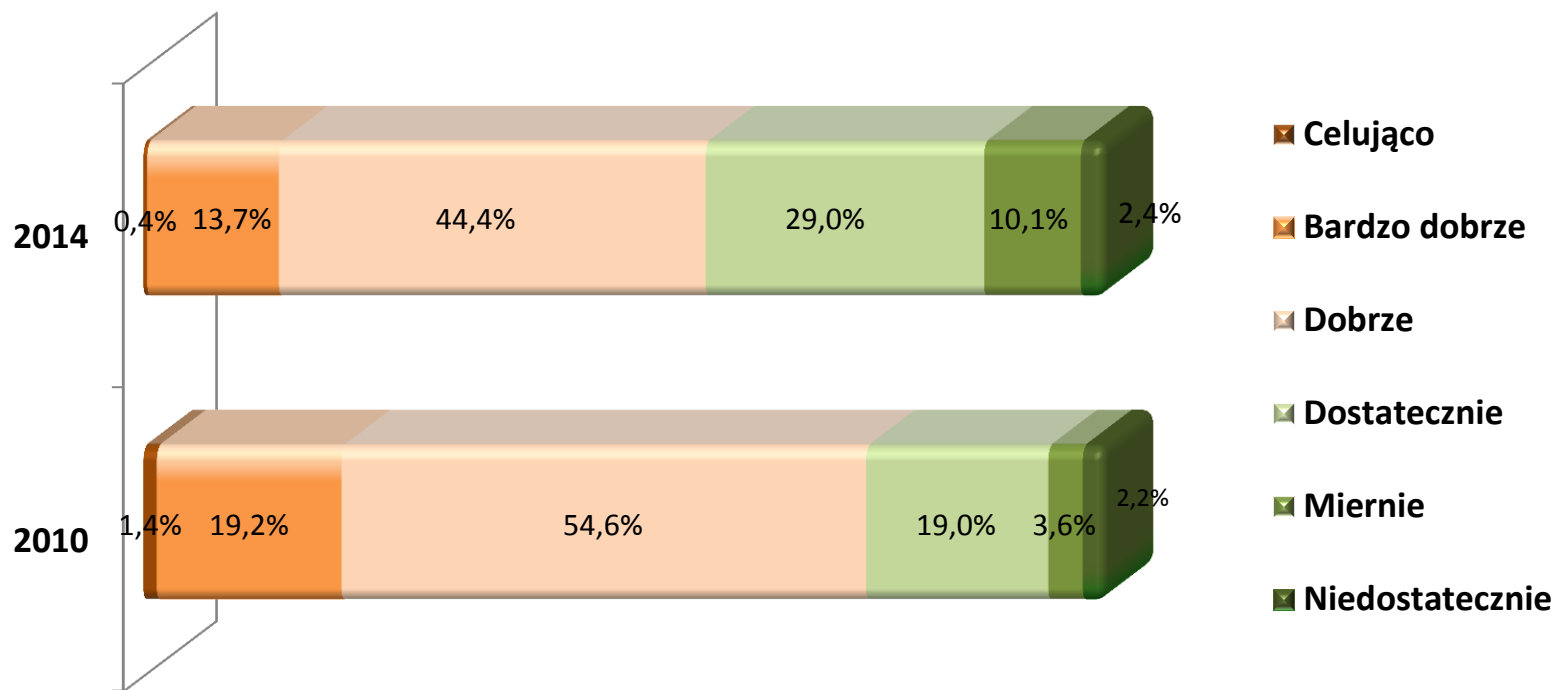
- W 2010 roku aż 40% absolwentów kierunku hotelarstwo i turystyka ma doświadczenie związane z pracą za granicą. W porównaniu do roku 2010 jest to duży skok (z 24%) i świadczy o rosnącej na przestrzeni czterech lat mobilności zarobkowej młodych ludzi.
- Co trzeci absolwent pracował za granicą w przeszłości, a 6,8% pracuje obecnie. Można przyjąć, że odsetek ten jest nieco zaniżony z uwagi na trudności w dotarciu do respondentów mieszkających za granicą i tym samym niedoszacowanie próby tej grupy w próbie.
- Mniej, niż połowa absolwentów pracujących za granicą, wyjeżdżała na krótkie okresy do 3 miesięcy, zapewne korzystając z sezonowej możliwości dorabiania, prawie co trzeci – na okres 3-6 miesięcy, a niemal co czwarty z nich pozostawał lub pozostaje tam dłużej – ponad pół roku.
- Nieco ponad połowa pracujących za granicą (51%) podejmowała pracę poza branżą turystyczno-hotelarsko-gastronomiczną.

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Kompetencje i umiejętności

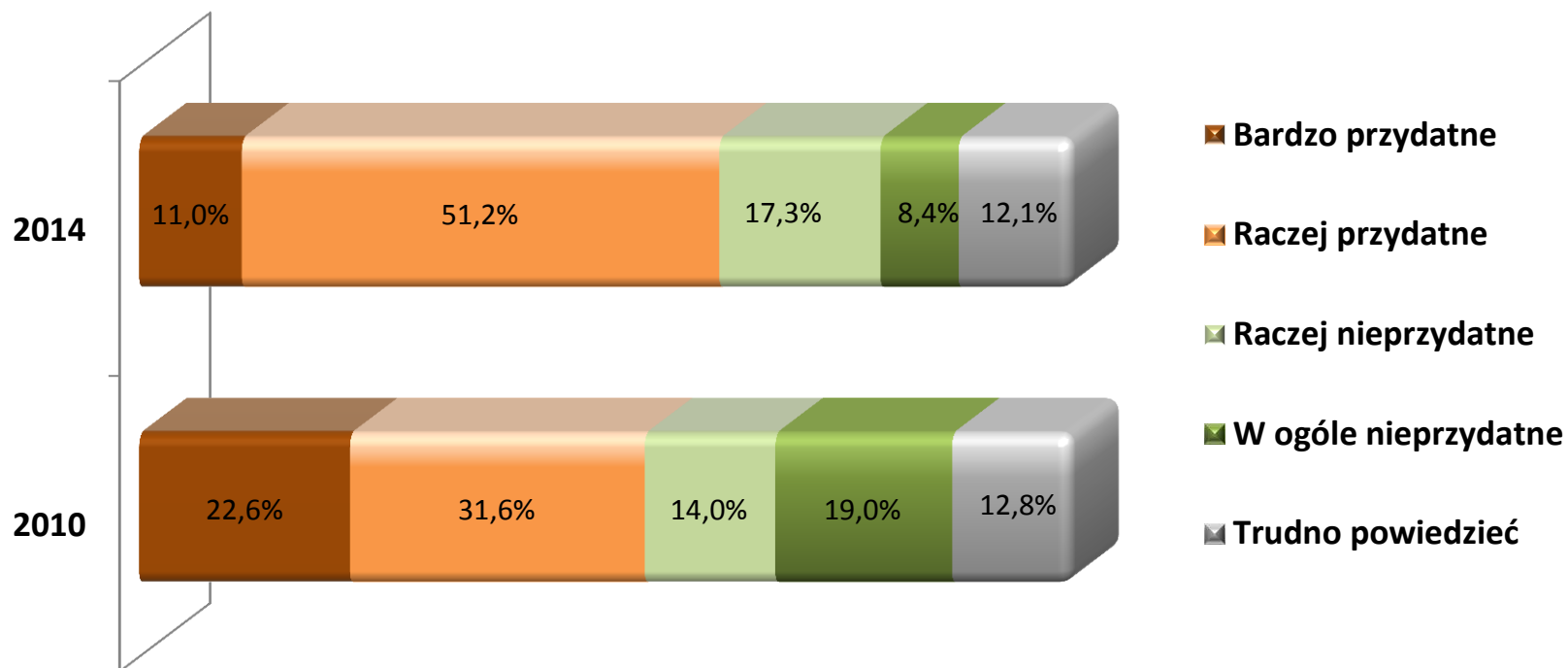
Kompetencje i umiejętności

Rys. 70. Ocena przygotowania do pracy zawodowej zdobytego podczas nauki na studiach.

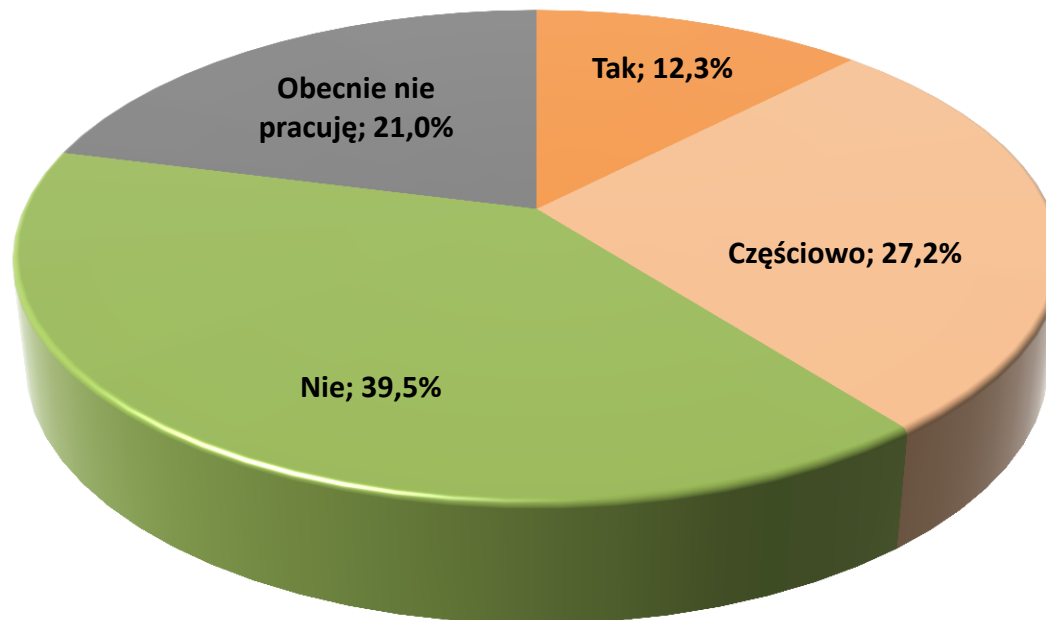
Kompetencje i umiejętności

Rys. 71. Ocena przydatności zdobytych na studiach umiejętności praktycznych.

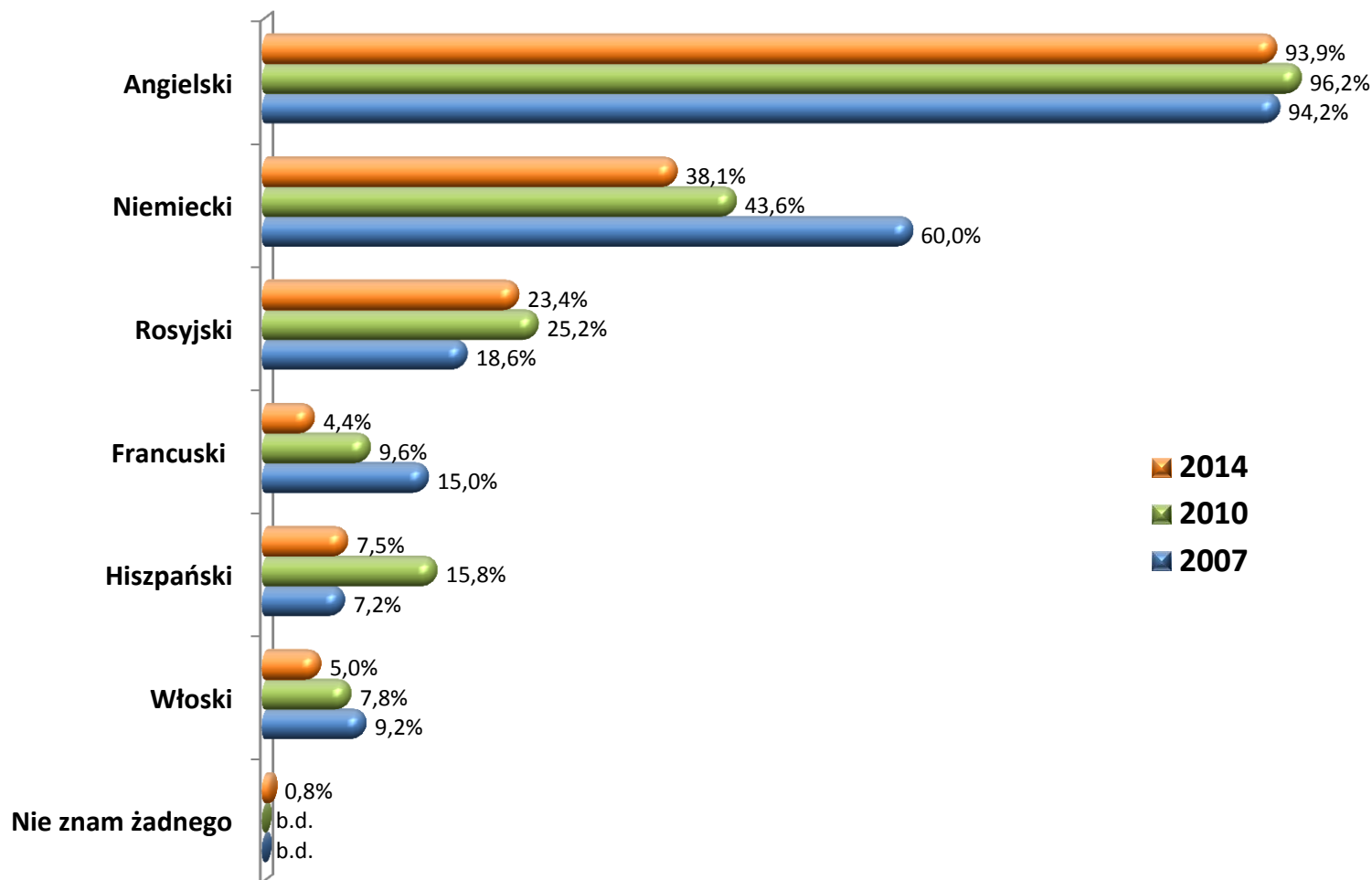
Kompetencje i umiejętności

Rys. 72. Wykorzystywanie umiejętności zdobytych w trakcie nauki w obecnej pracy.

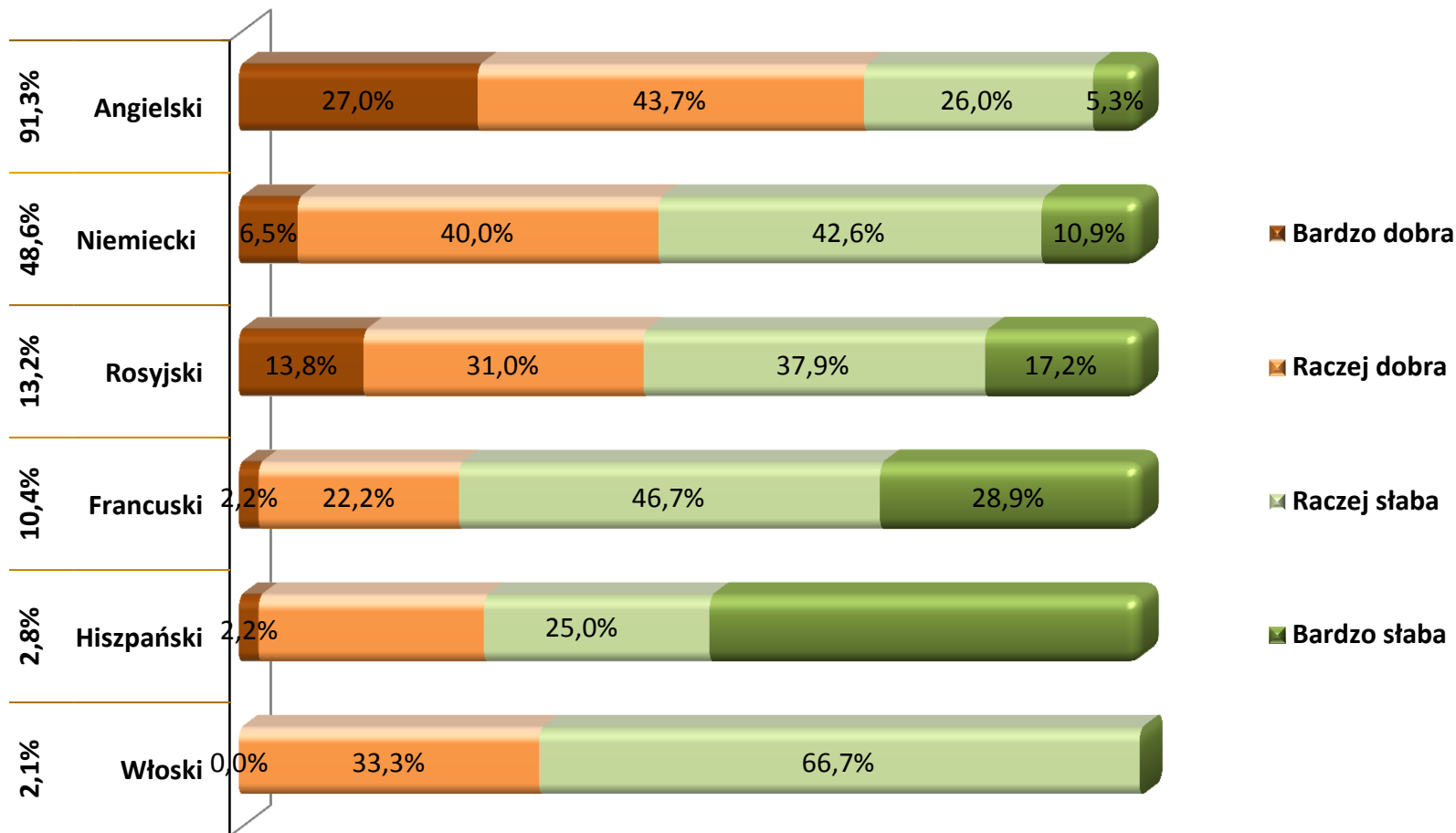
Kompetencje i umiejętności

Rys. 73. Znajomość języków obcych.

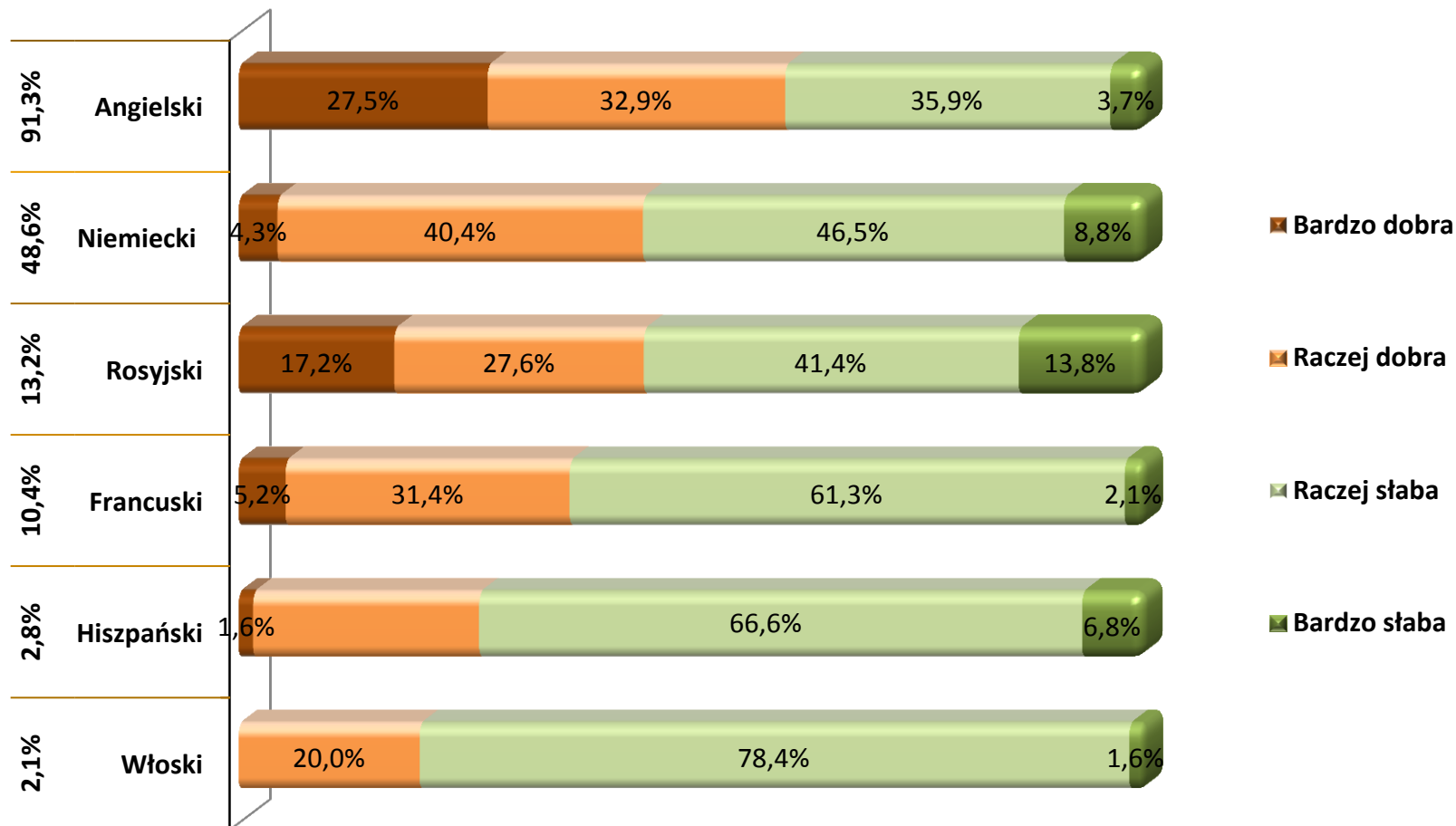
Kompetencje i umiejętności

Rys. 74. Stopień znajomości języków obcych w mowie.

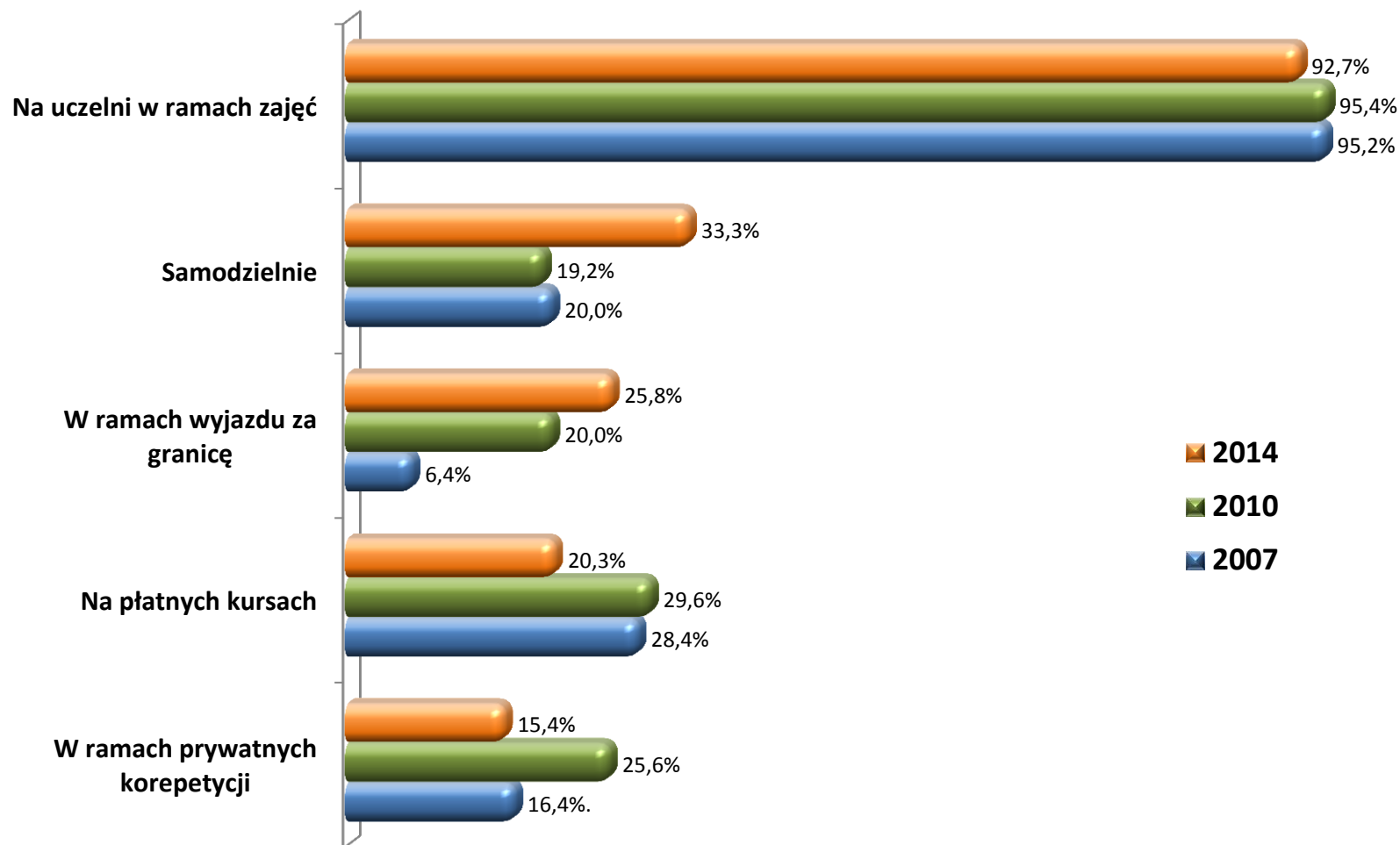
Kompetencje i umiejętności

Rys. 75. Stopień znajomości języków obcych w piśmie.

Kompetencje i umiejętności

Rys. 76. Miejsce nauki języków obcych.

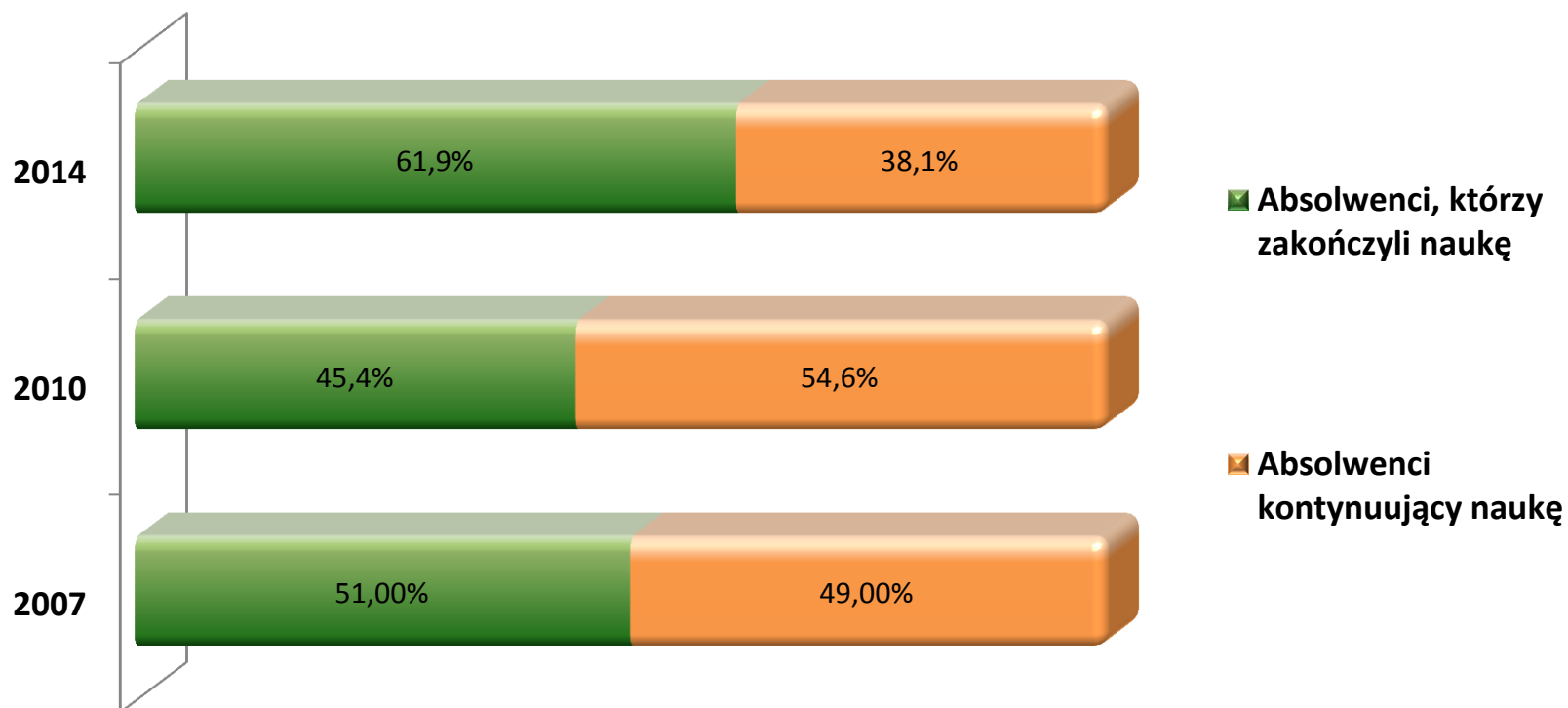

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Kontynuacja nauki

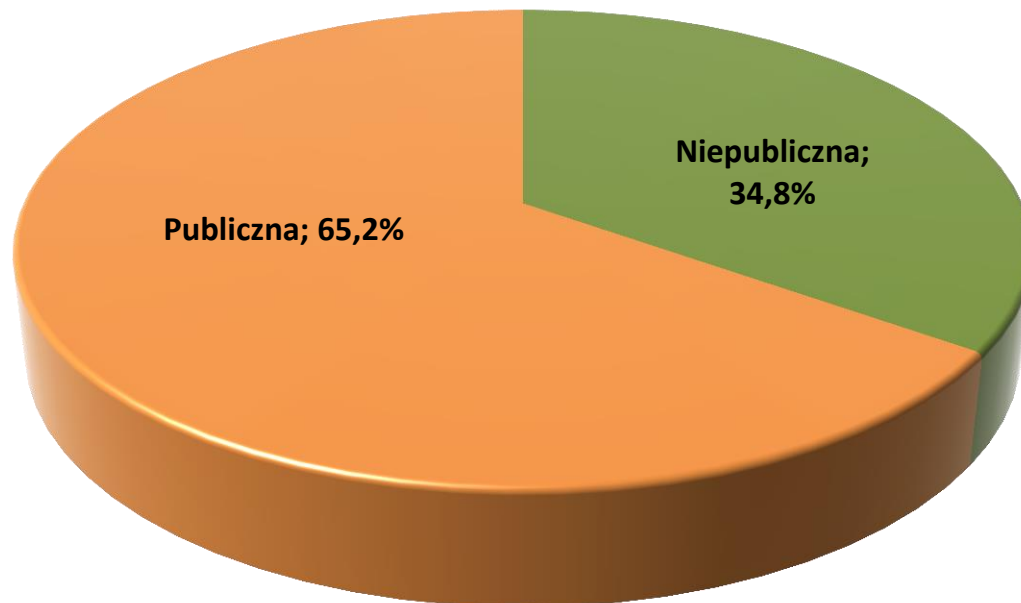
Kontynuacja nauki

Rys. 77. Odsetek absolwentów kontynuujących naukę.

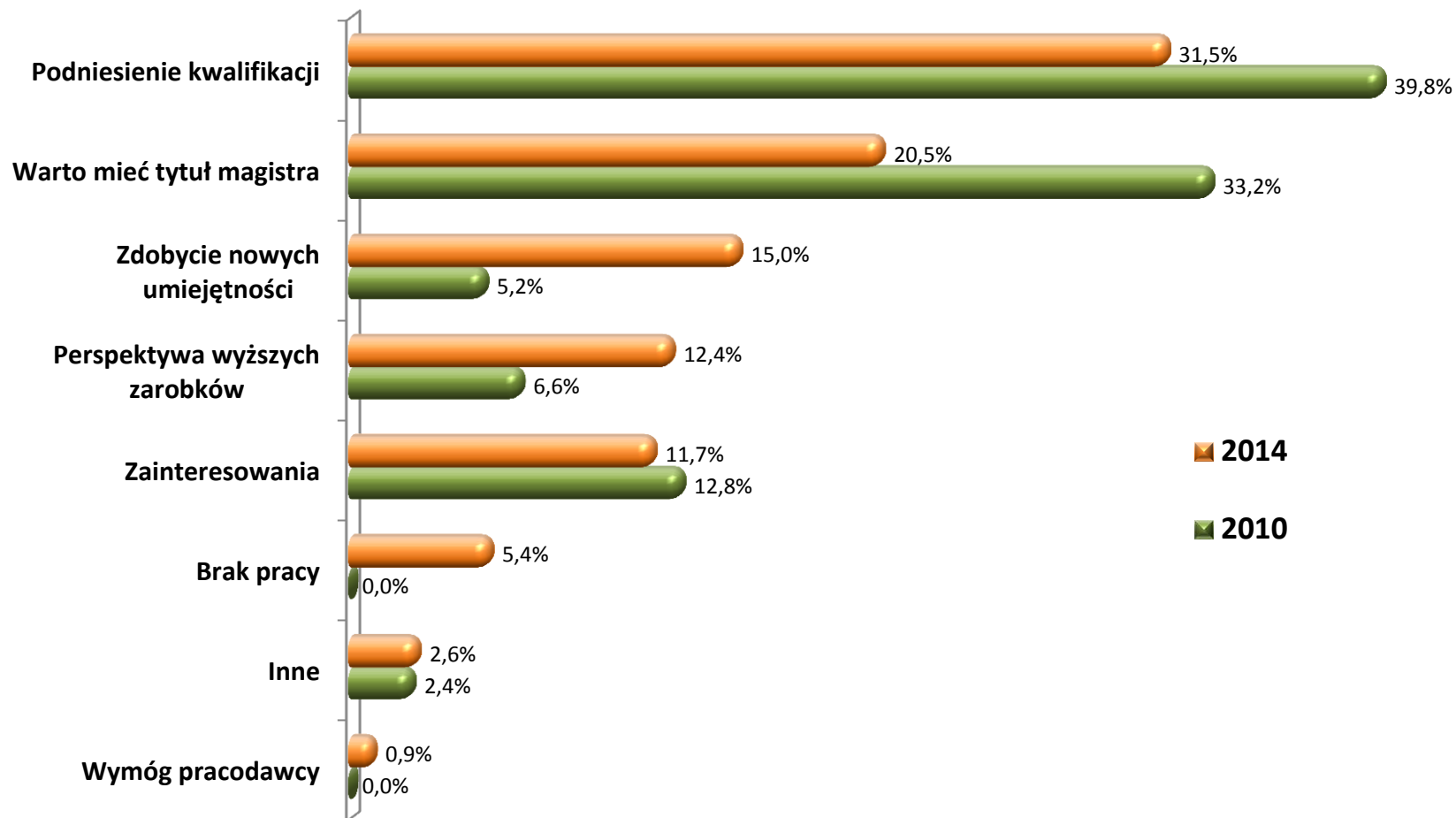
Kontynuacja nauki

Rys. 78. Typ szkoły/uczelni w której kontynuowana jest nauka.

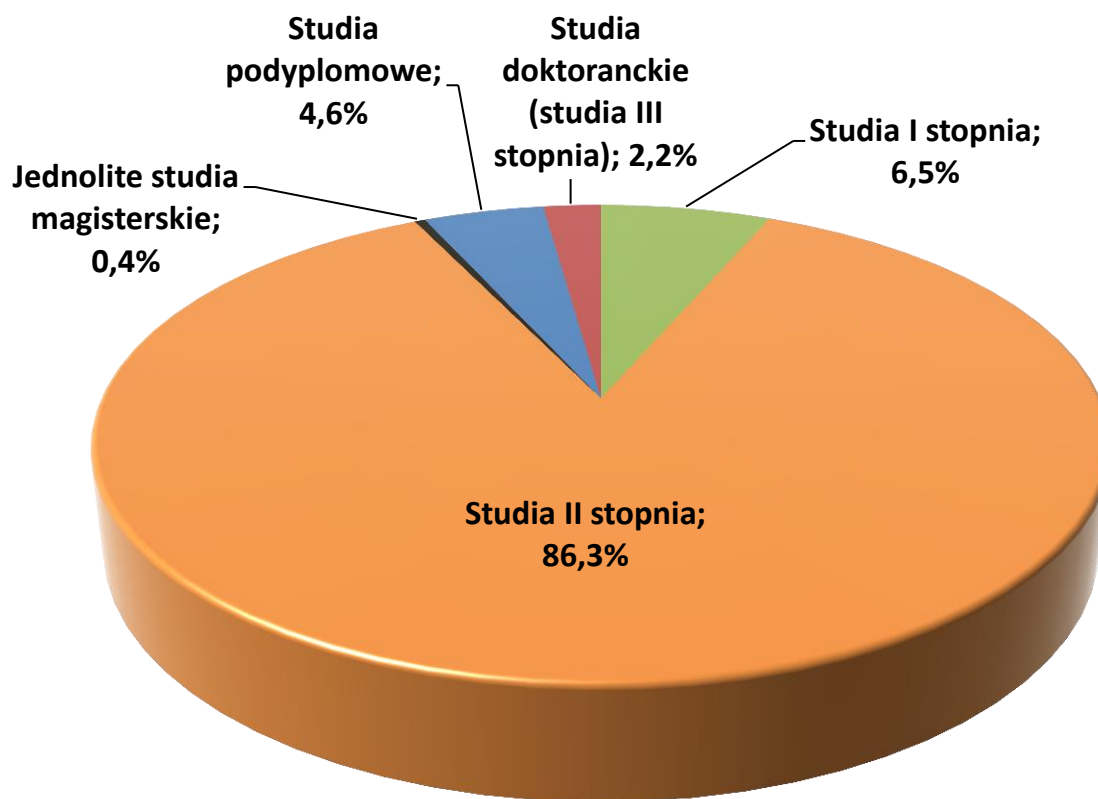
Kontynuacja nauki

Rys. 79. Przyczyny kontynuacji nauki.

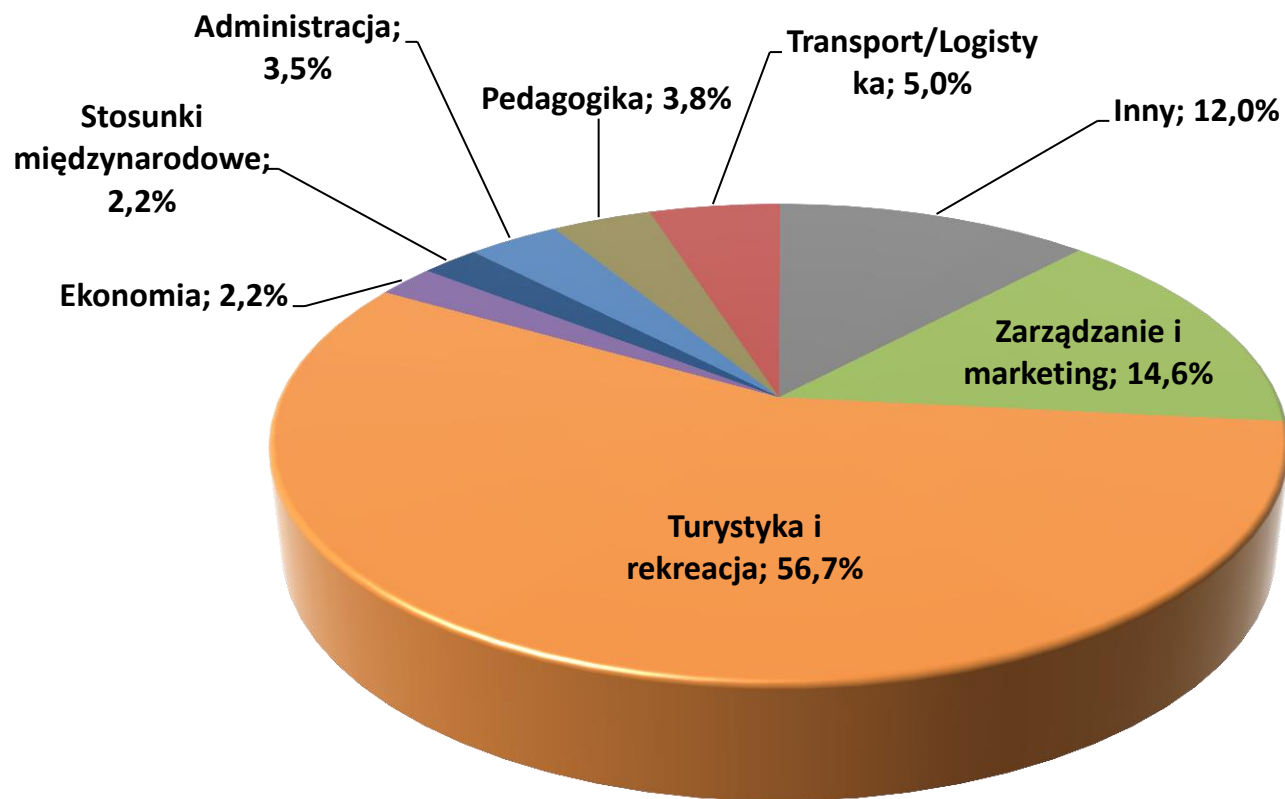
Kontynuacja nauki

Rys. 80. Rodzaj szkoły/studiów, gdzie kontynuowana jest nauka.

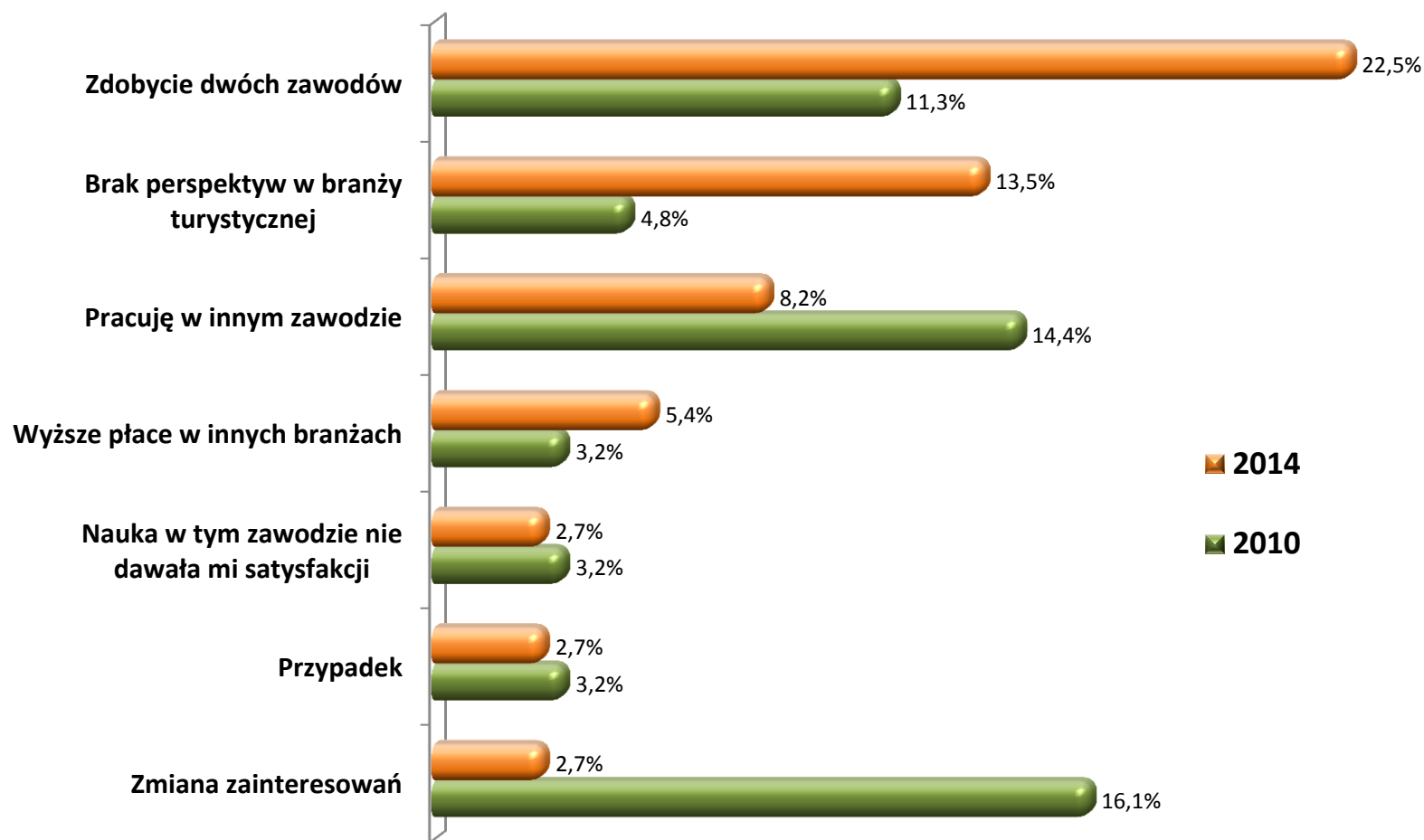
Kontynuacja nauki

Rys. 81. Kierunek na którym kontynuowana jest nauka.

Kontynuacja nauki

Rys. 82. Przyczyny zmiany profilu/kierunku kształcenia.

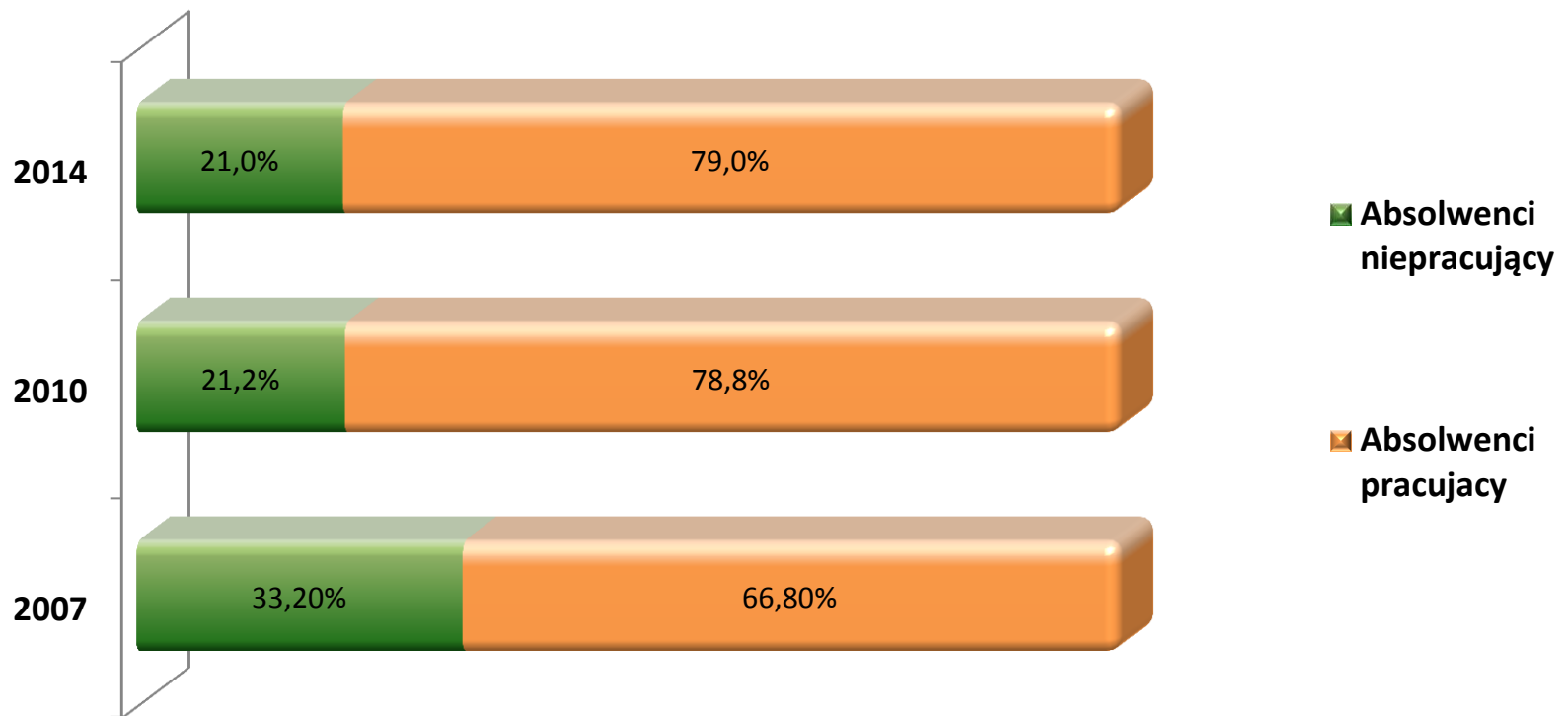

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Praca zawodowa

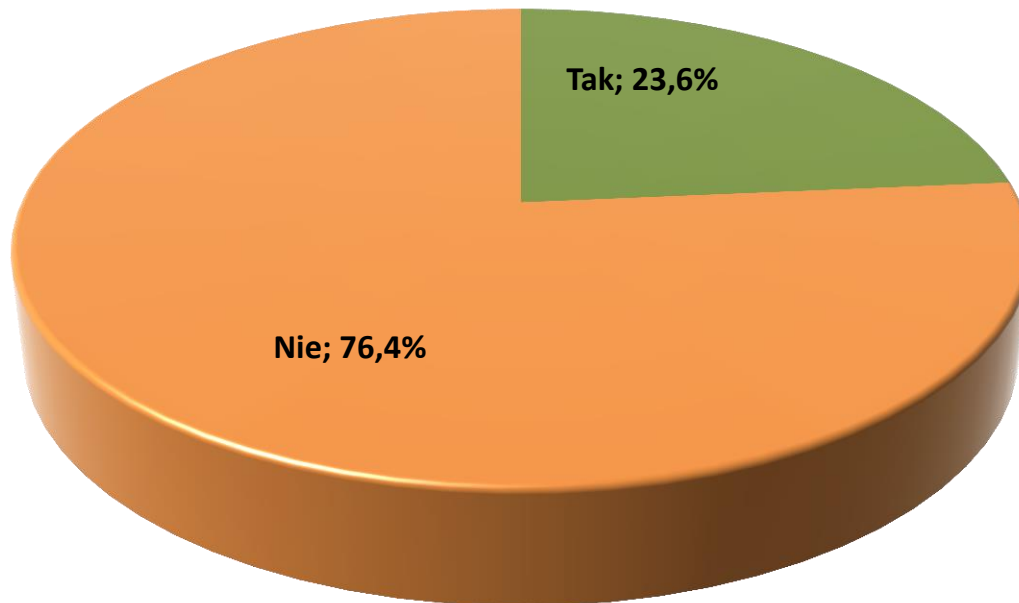
Praca zawodowa

Rys. 83. Odsetek pracujących absolwentów.

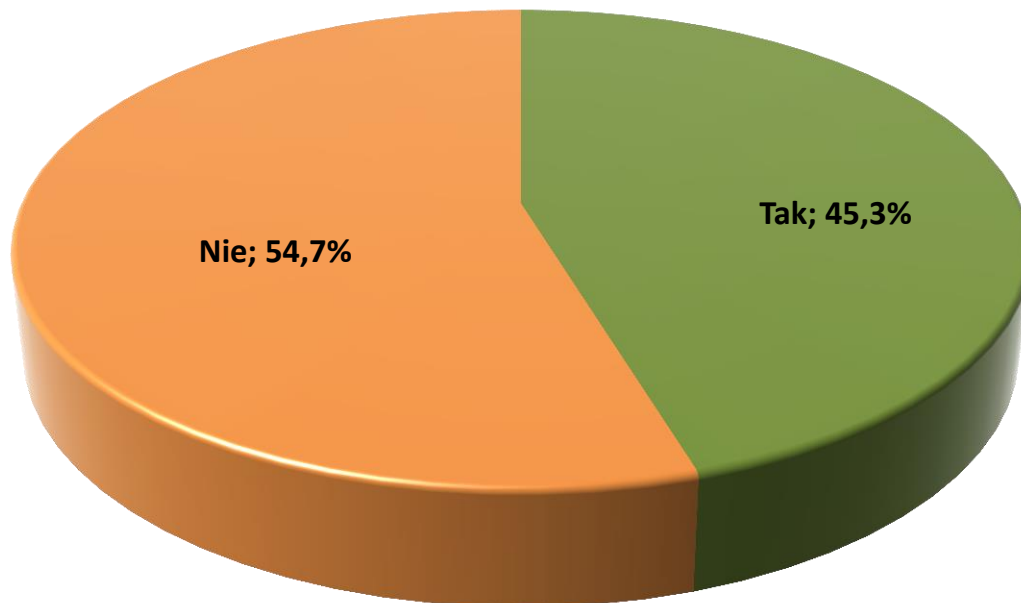
Praca zawodowa

Rys. 84. Podjęcie pracy, a zmiana miejsca zamieszkania.

Praca zawodowa

Rys. 85. Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym.

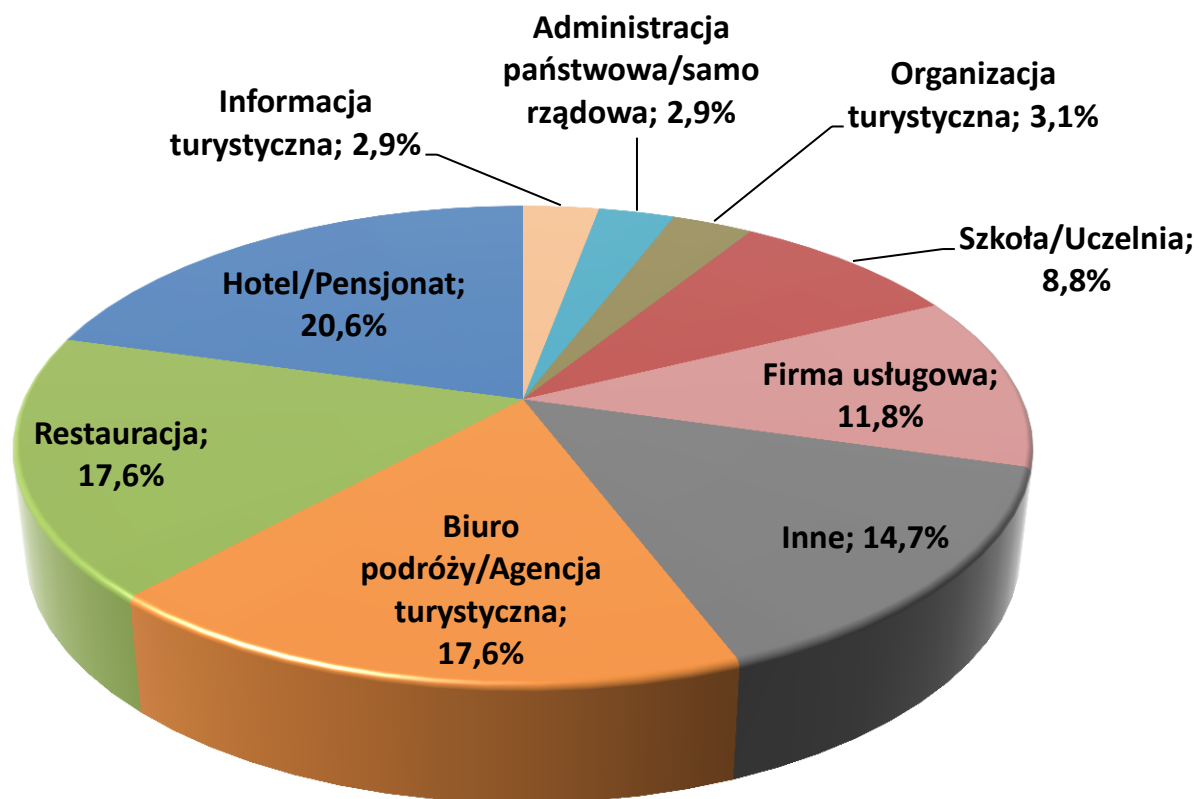

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

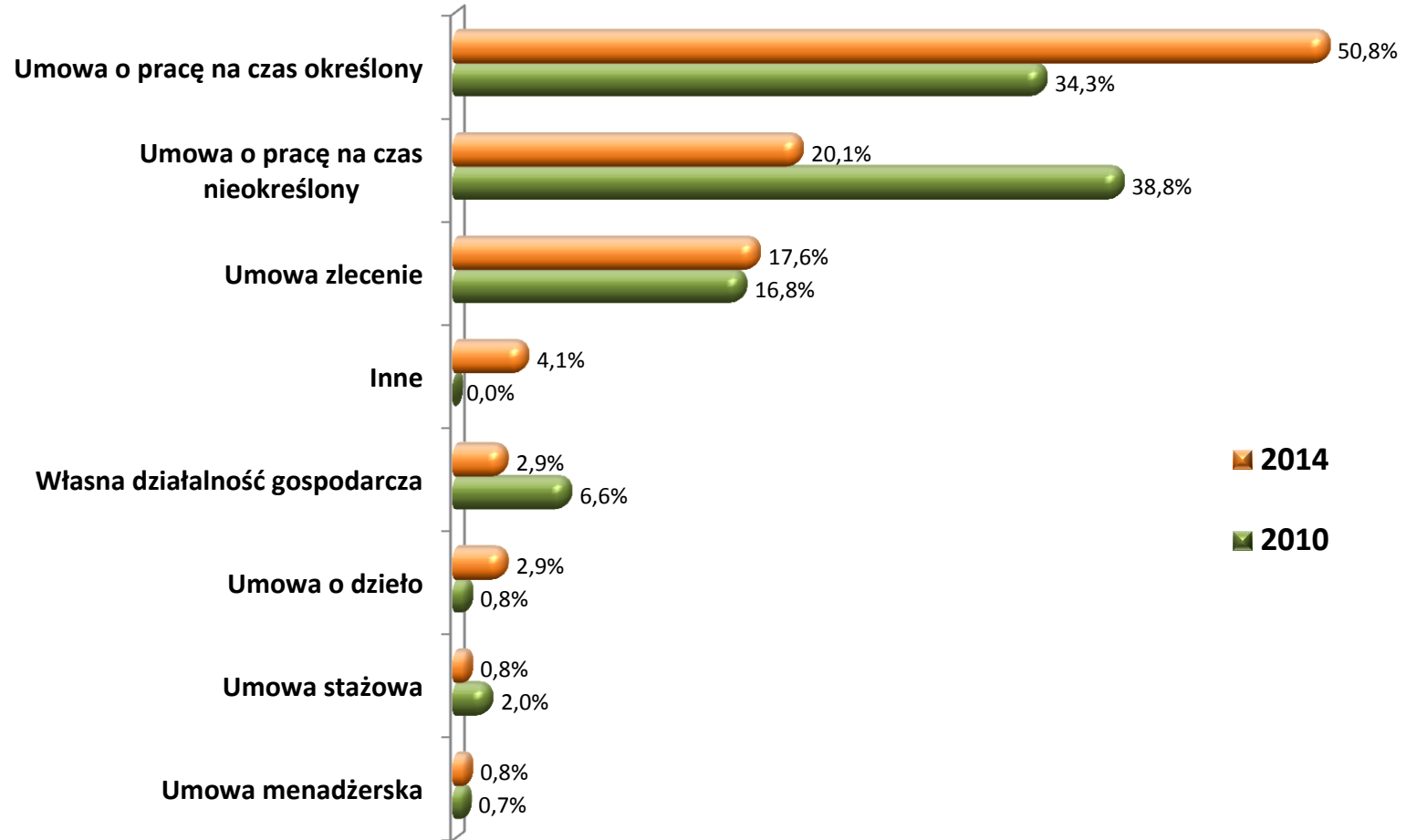
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 86. Obecne miejsce zatrudnienia.

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

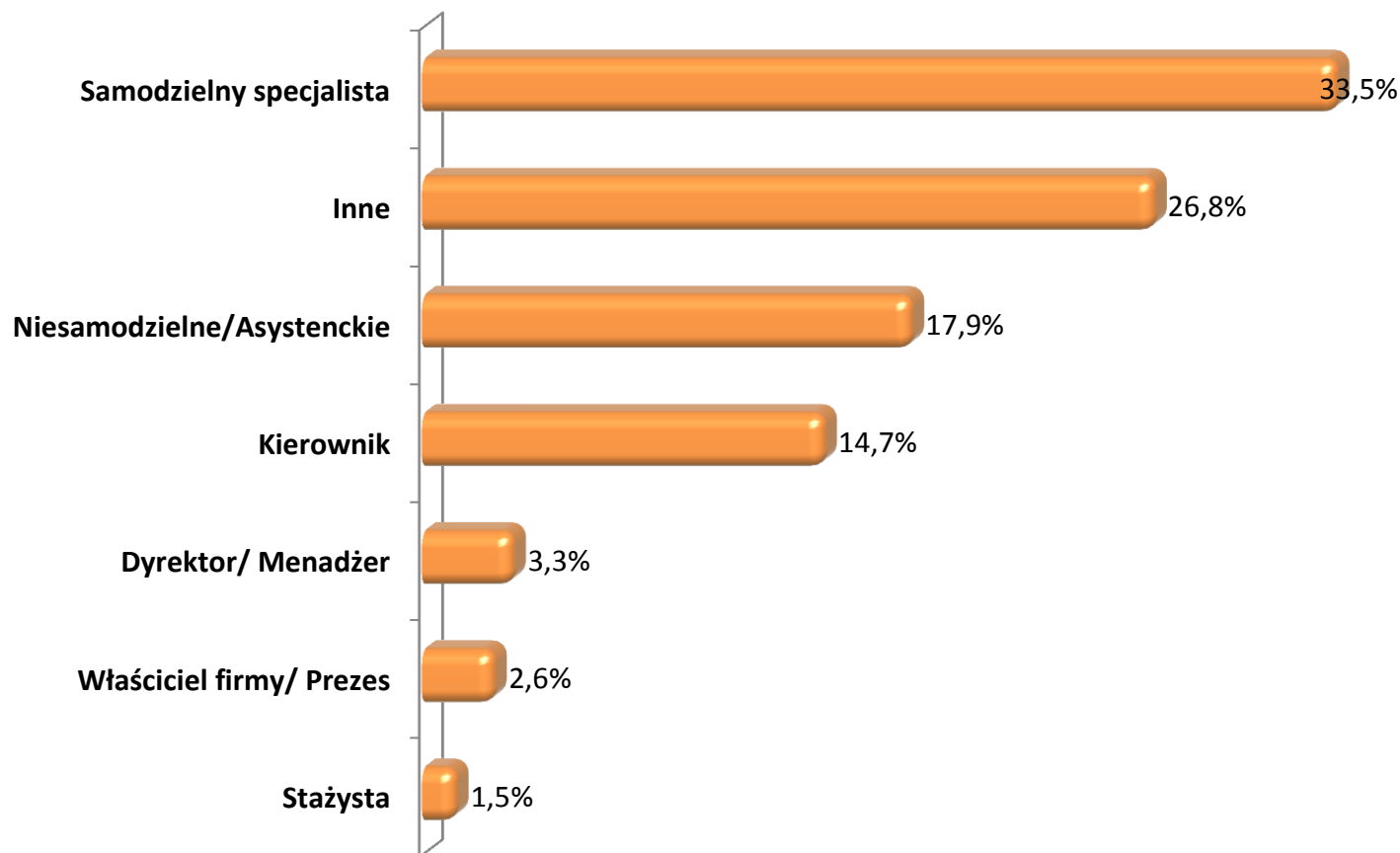
Rys. 87. Forma zatrudnienia.

2014
2010

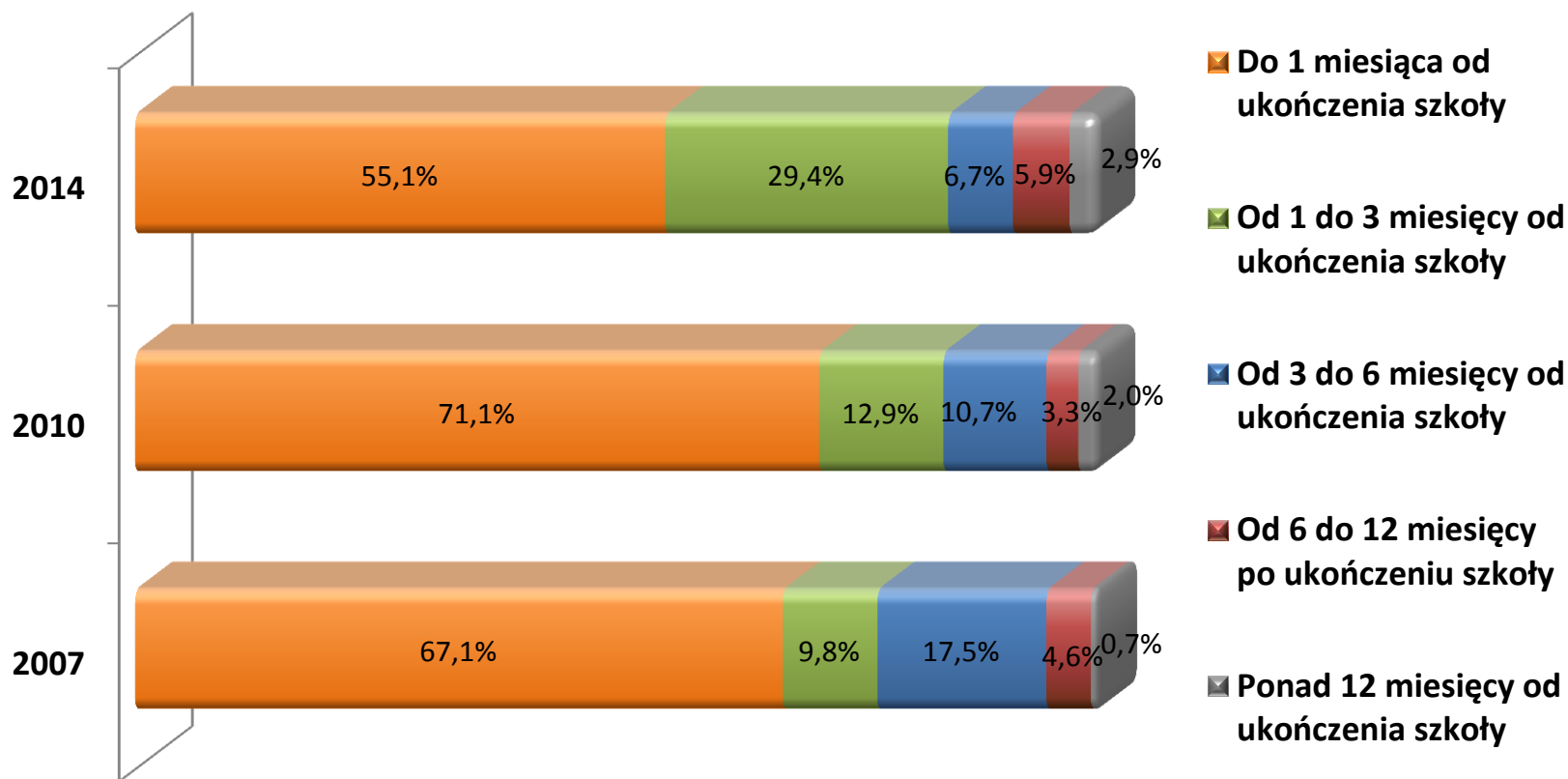
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 88. Stanowisko zajmowane w obecnym miejscu pracy.

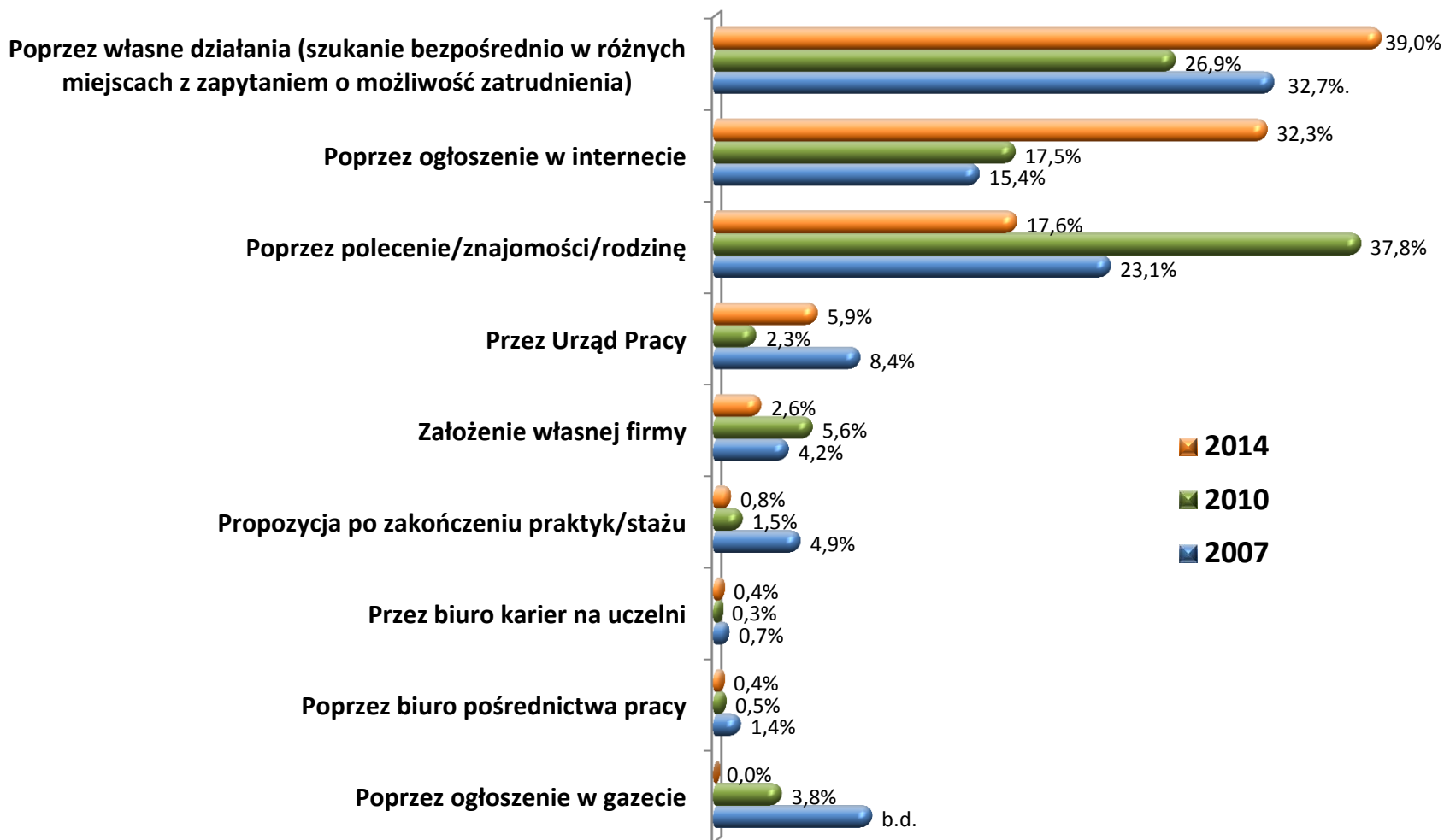
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 89. Okres poszukiwania pracy.

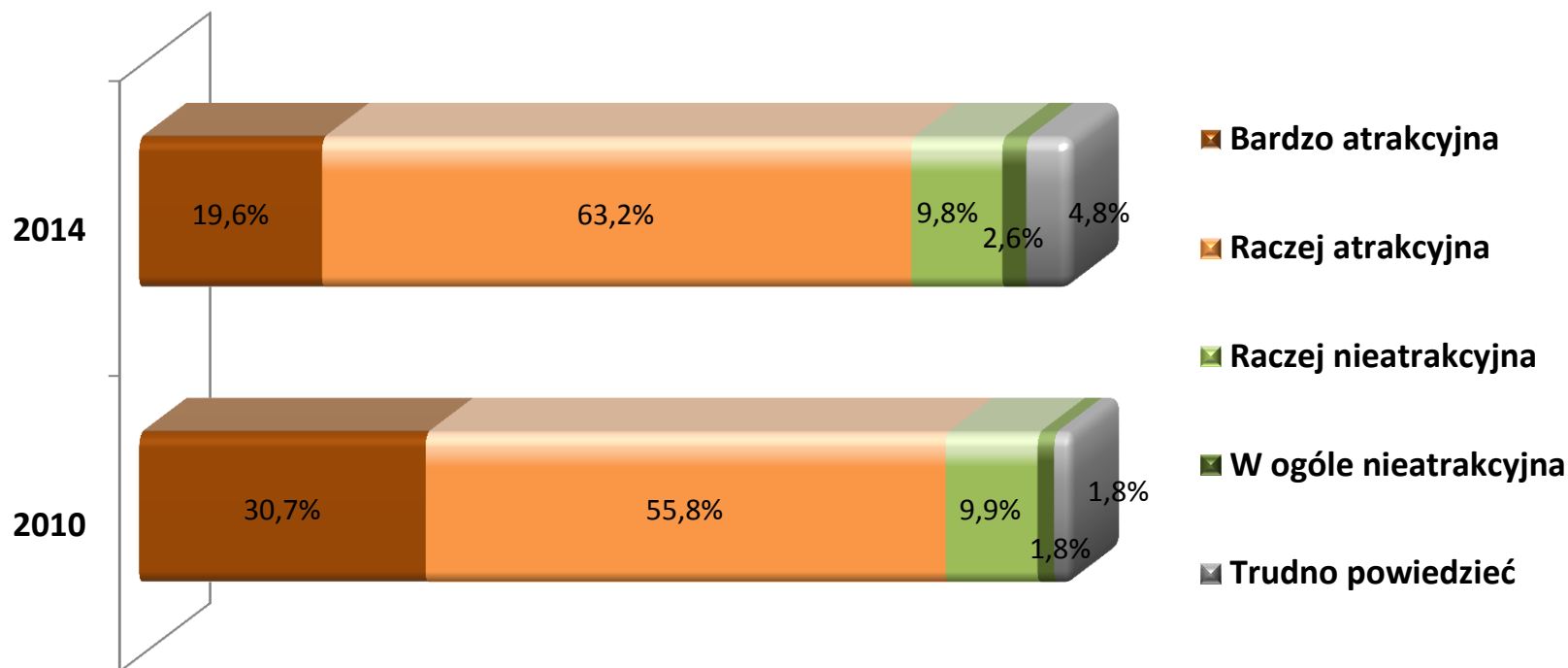
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 90. Sposób pozyskania pracy.

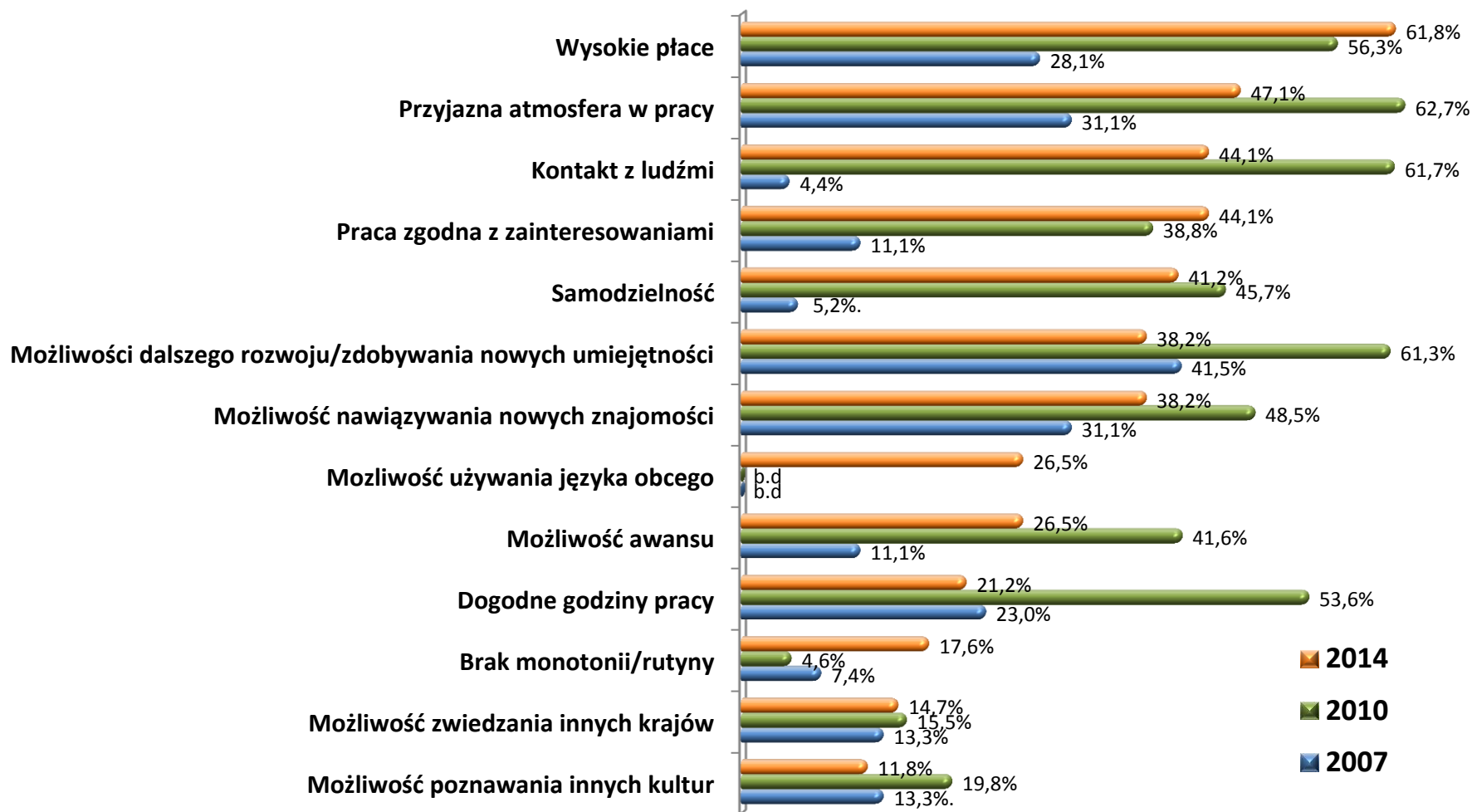
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 91. Ocena atrakcyjności wykonywanej pracy.

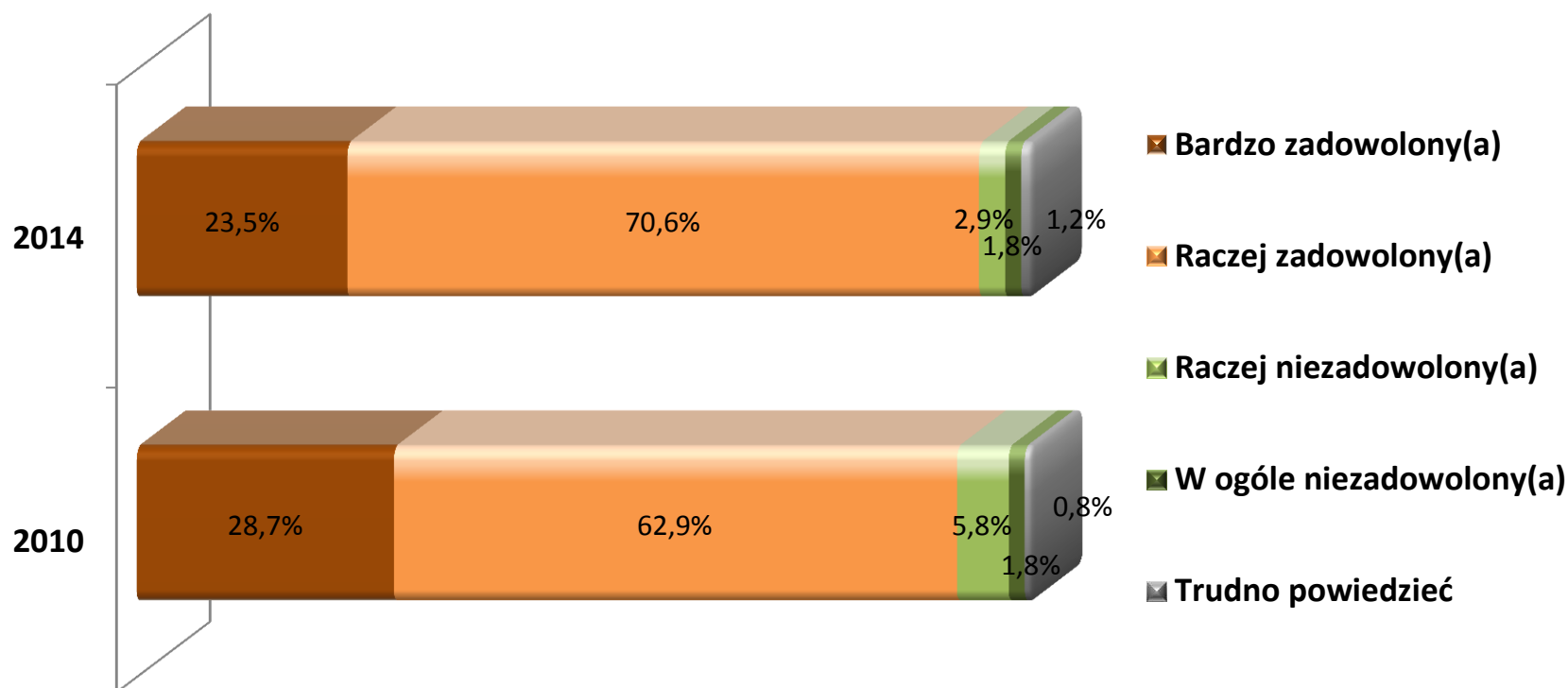
Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 92. Czynniki decydujące o atrakcyjności pracy.

Zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 93. Stopień zadowolenia z wykonywanej pracy.

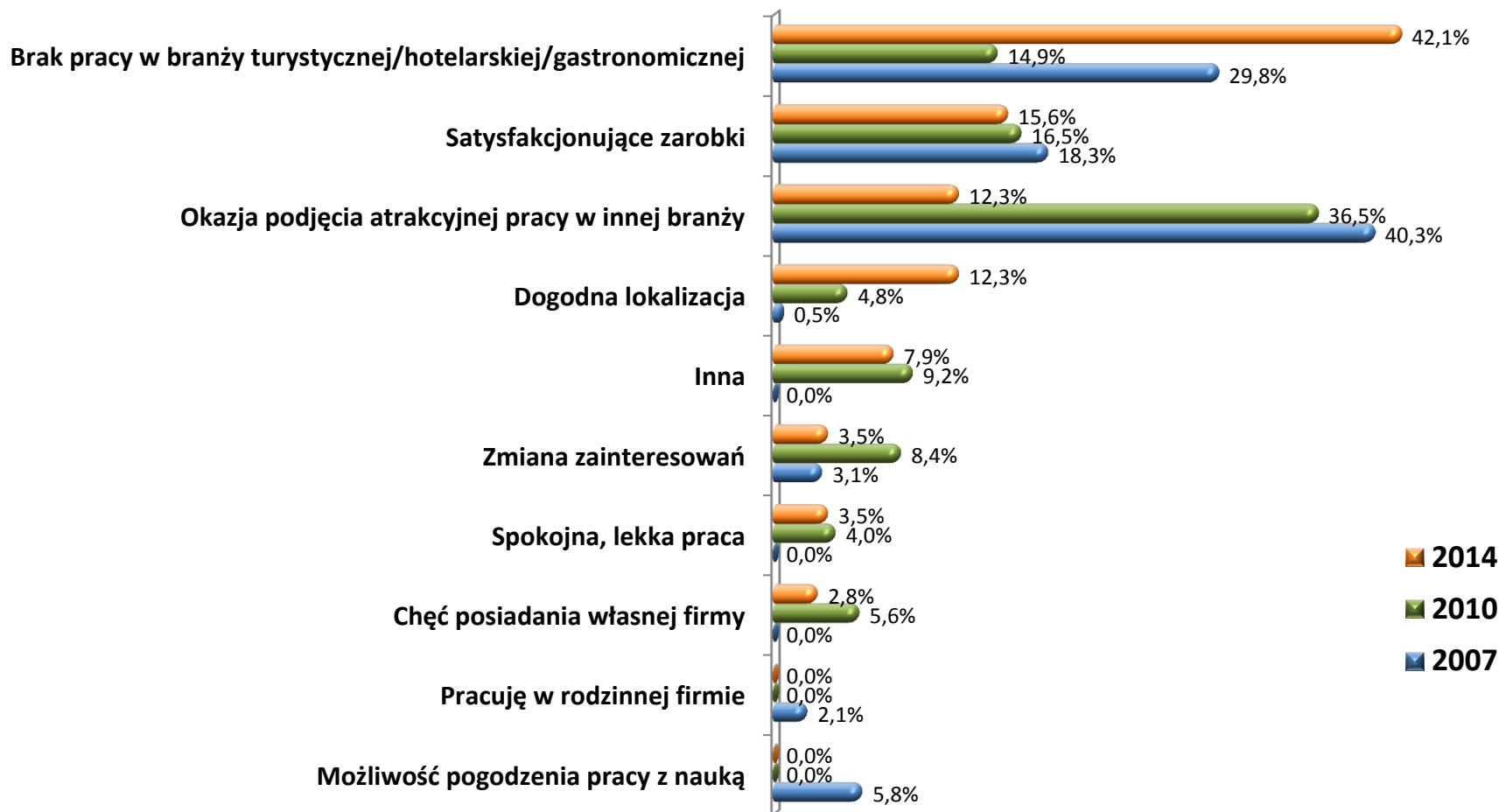

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

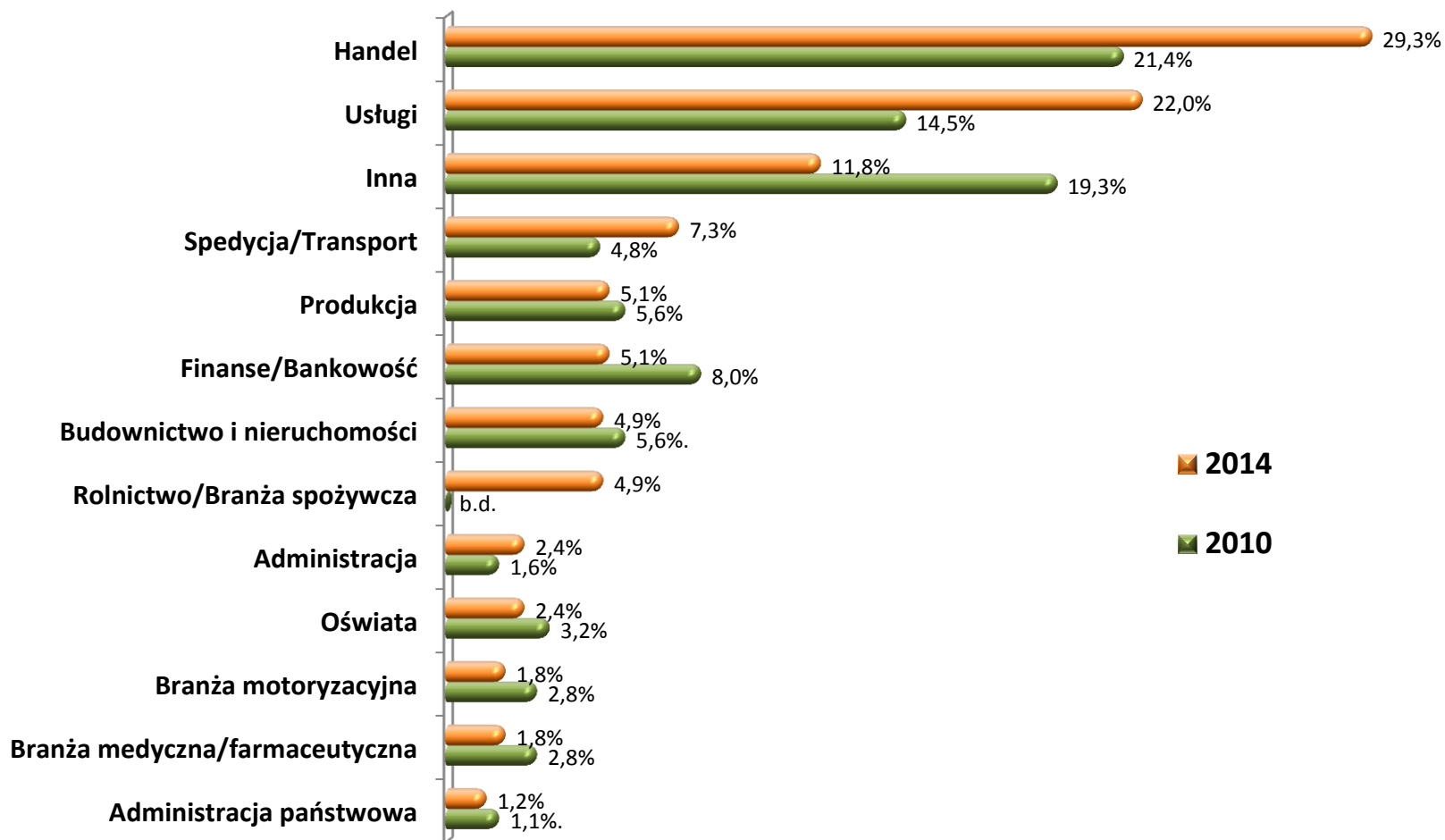
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 94. Przyczyny podjęcia pracy niezgodnej z przygotowaniem zawodowym.

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 95. Miejsce obecnego zatrudnienia (branża).

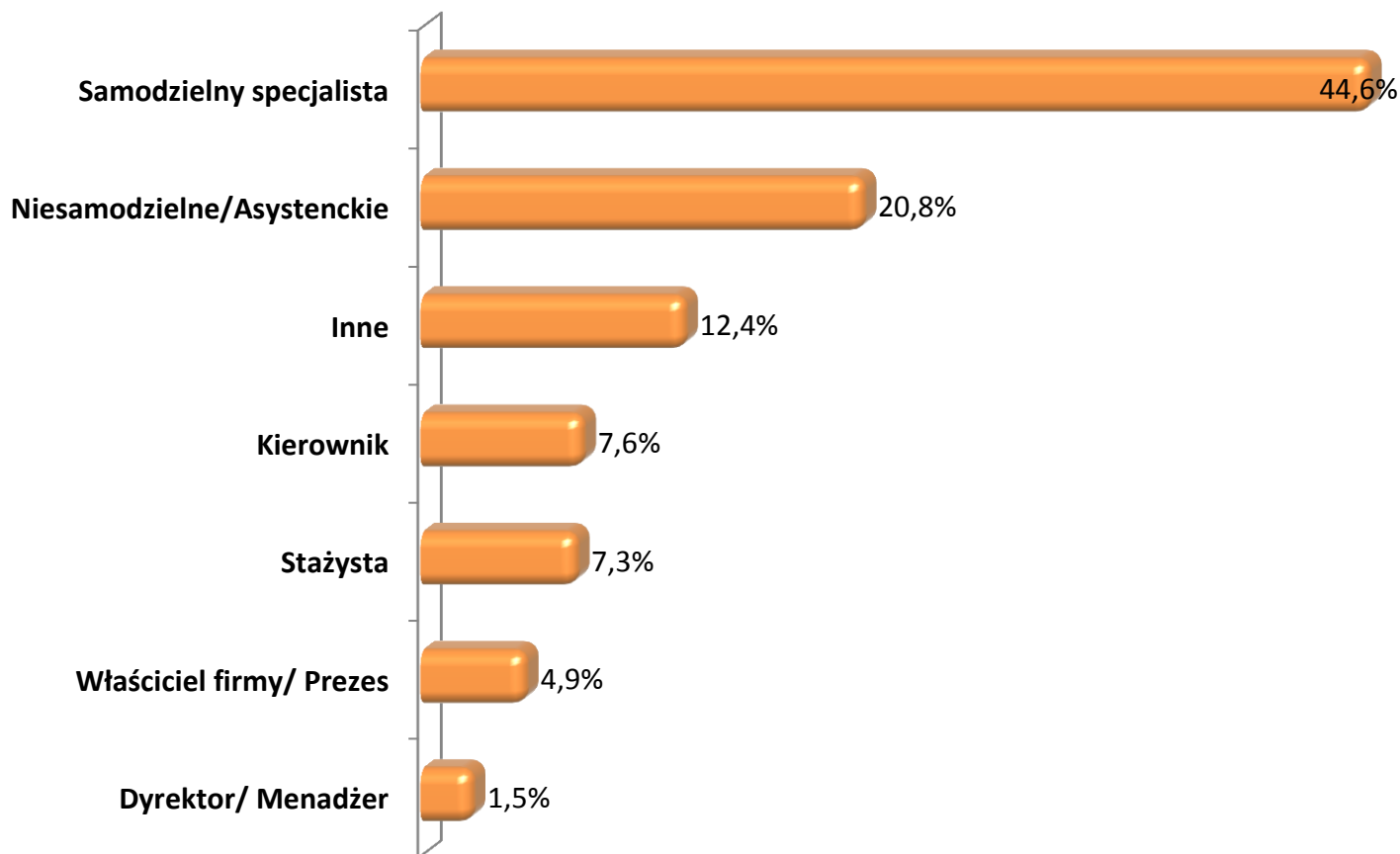

2014

2010

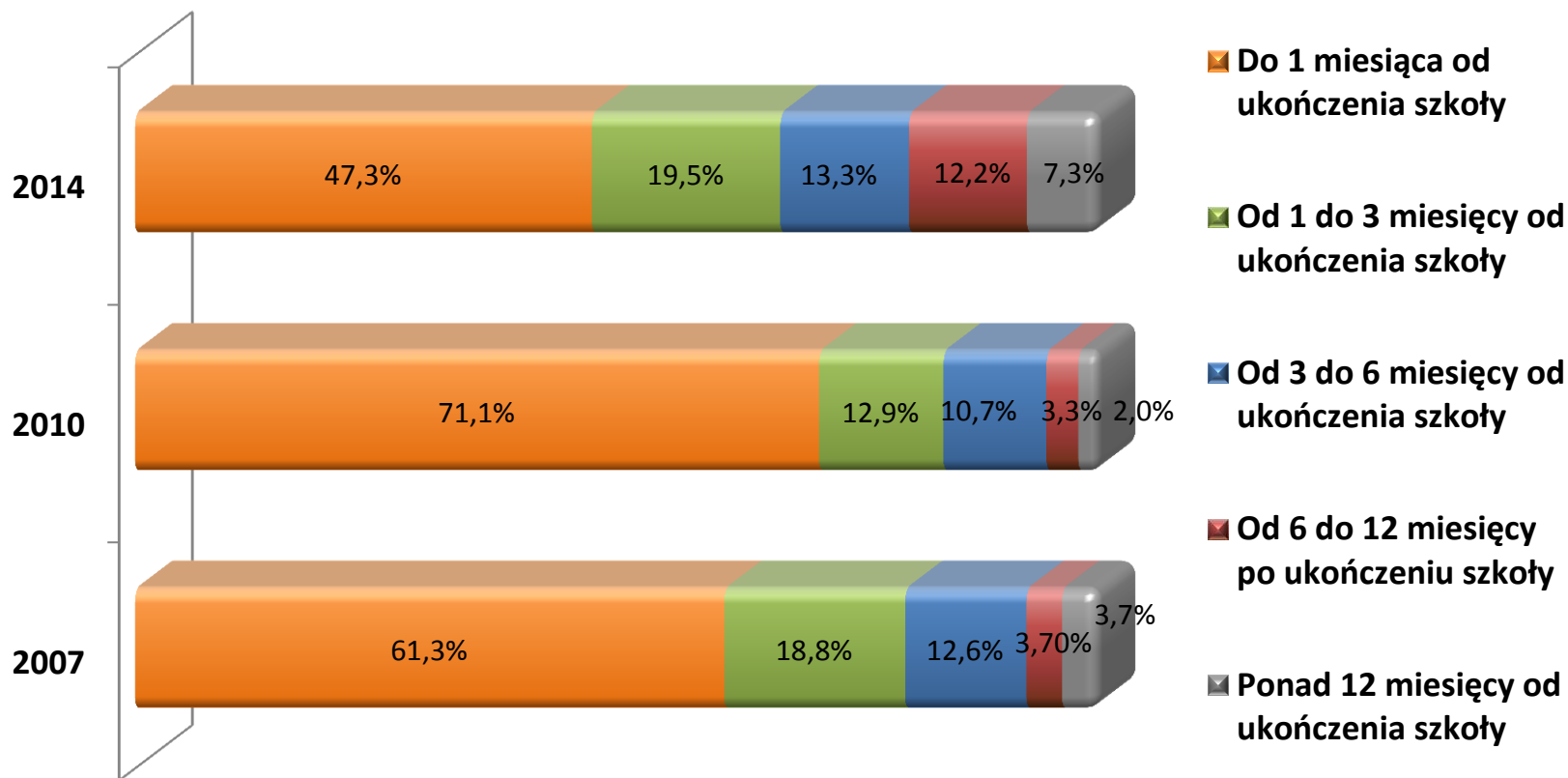
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 96. Stanowisko zajmowane w obecnym miejscu pracy.

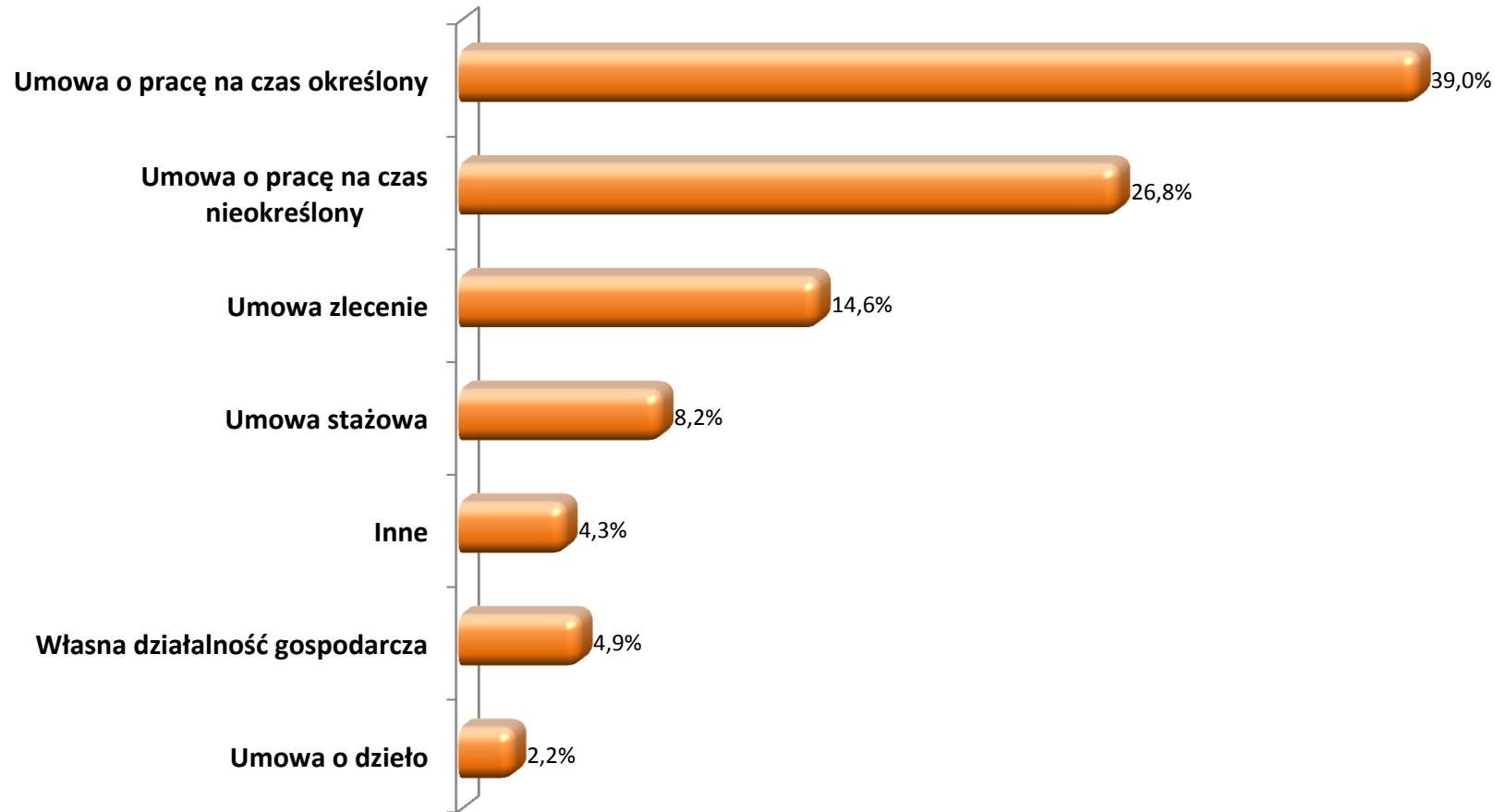
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 97. Okres poszukiwania pracy.

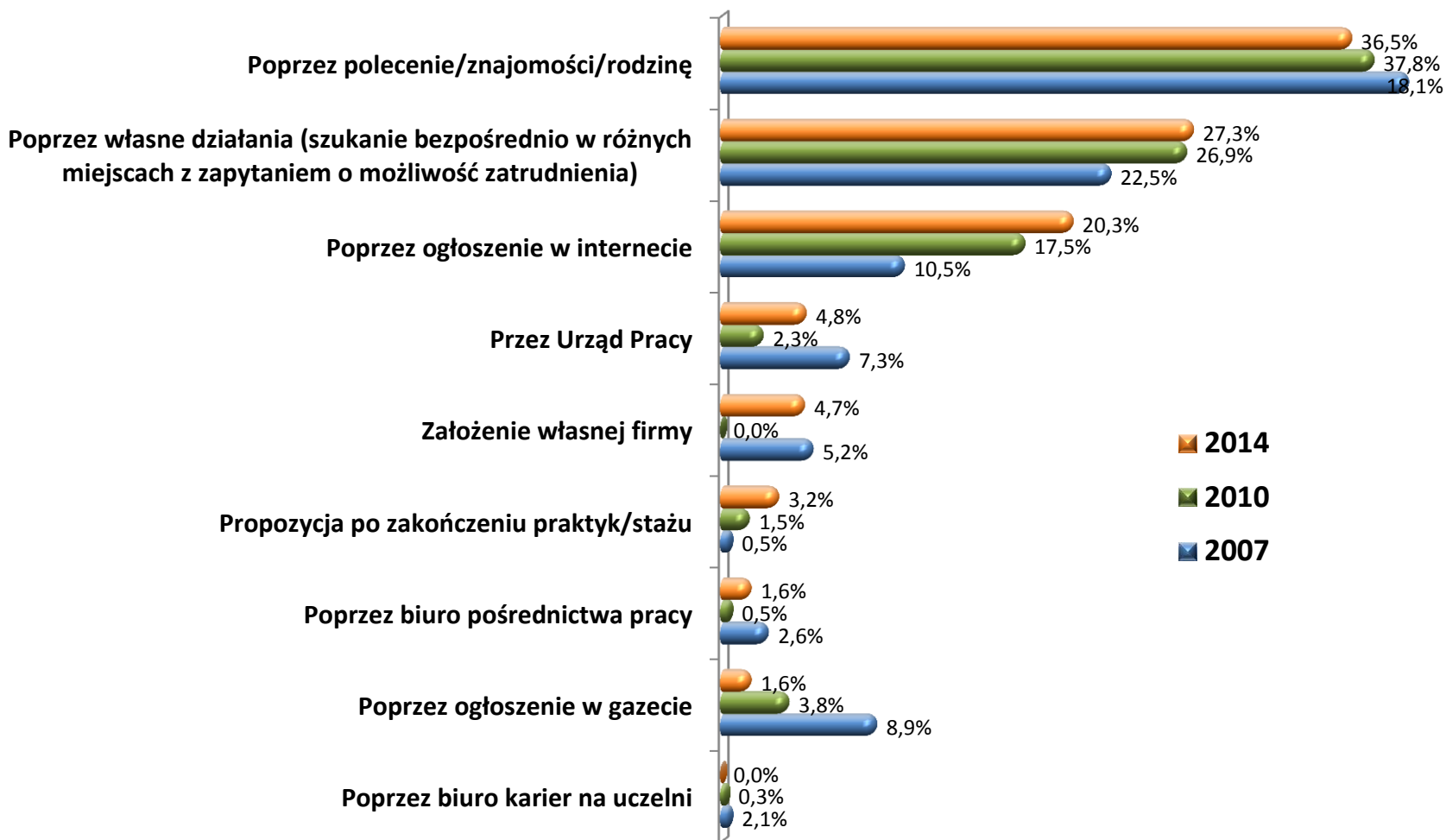
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 98. Forma zatrudnienia.

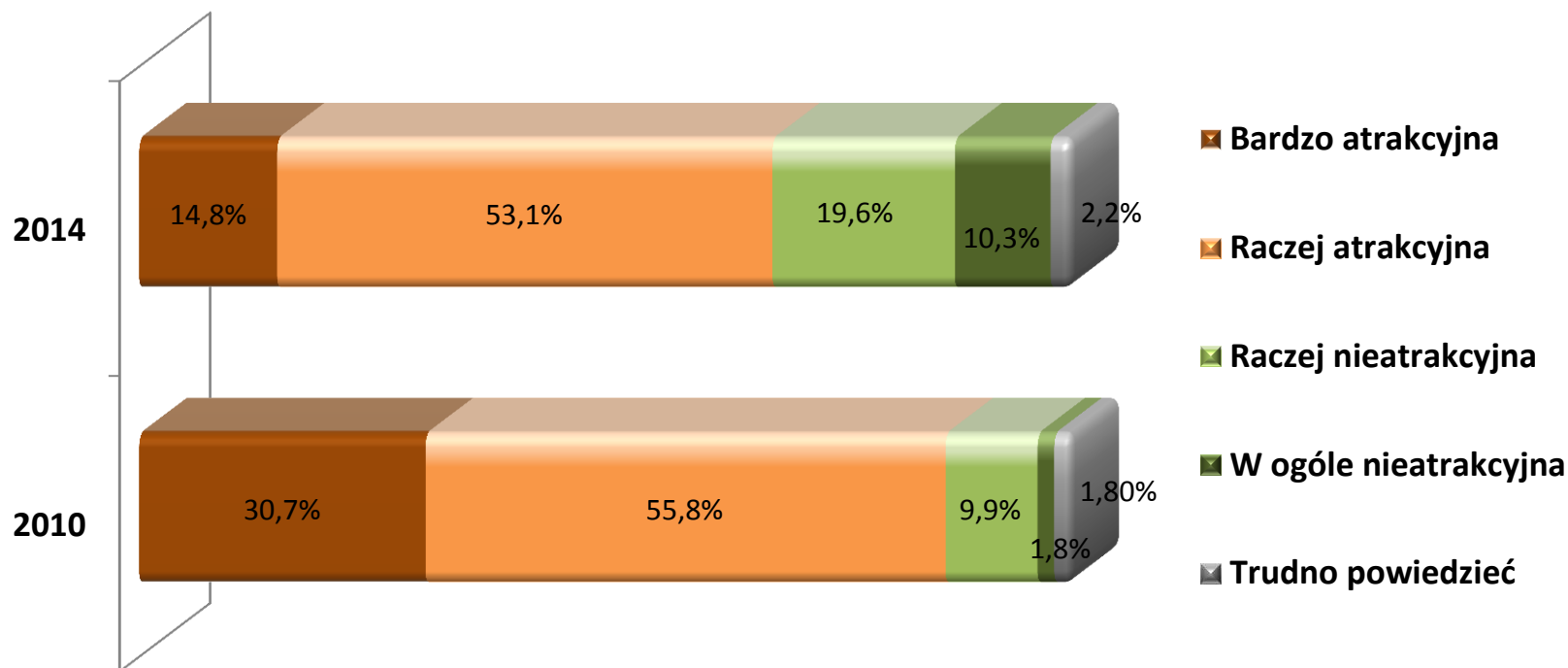
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 99. Sposób pozyskania pracy.

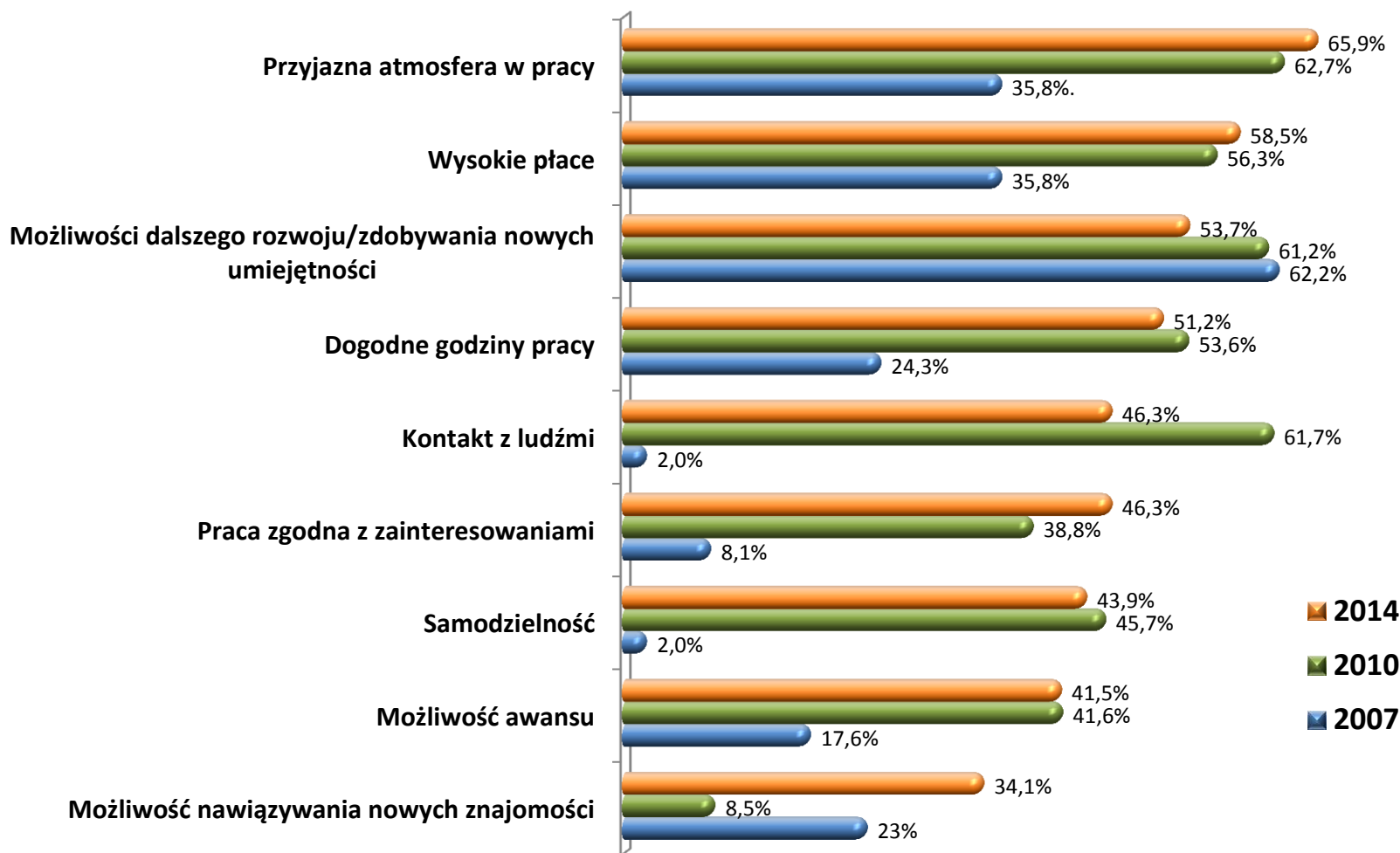
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 100. Ocena atrakcyjności wykonywanej pracy.

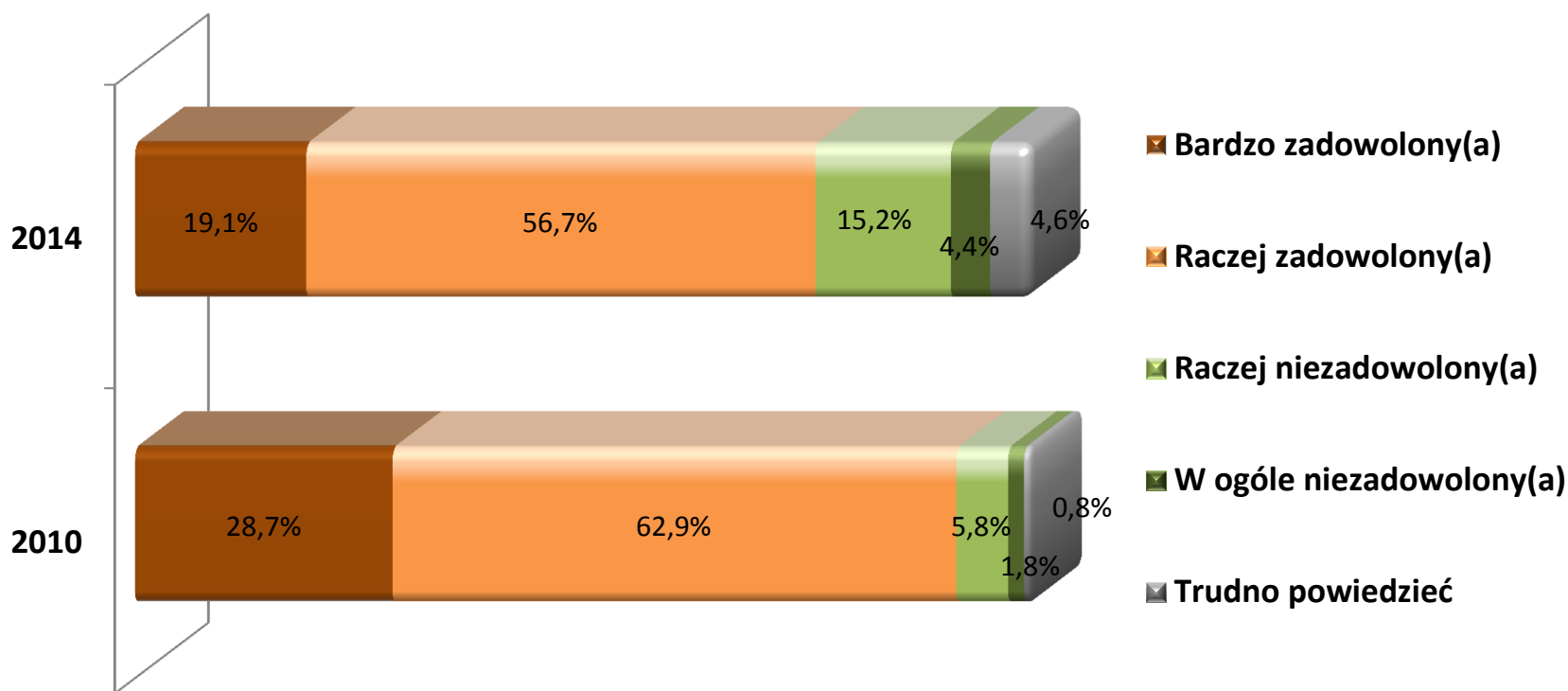
Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 101. Czynniki decydujące o atrakcyjności pracy.

Zatrudnienie niezgodne z przygotowaniem zawodowym

Rys. 102. Stopień zadowolenia z wykonywanej pracy.

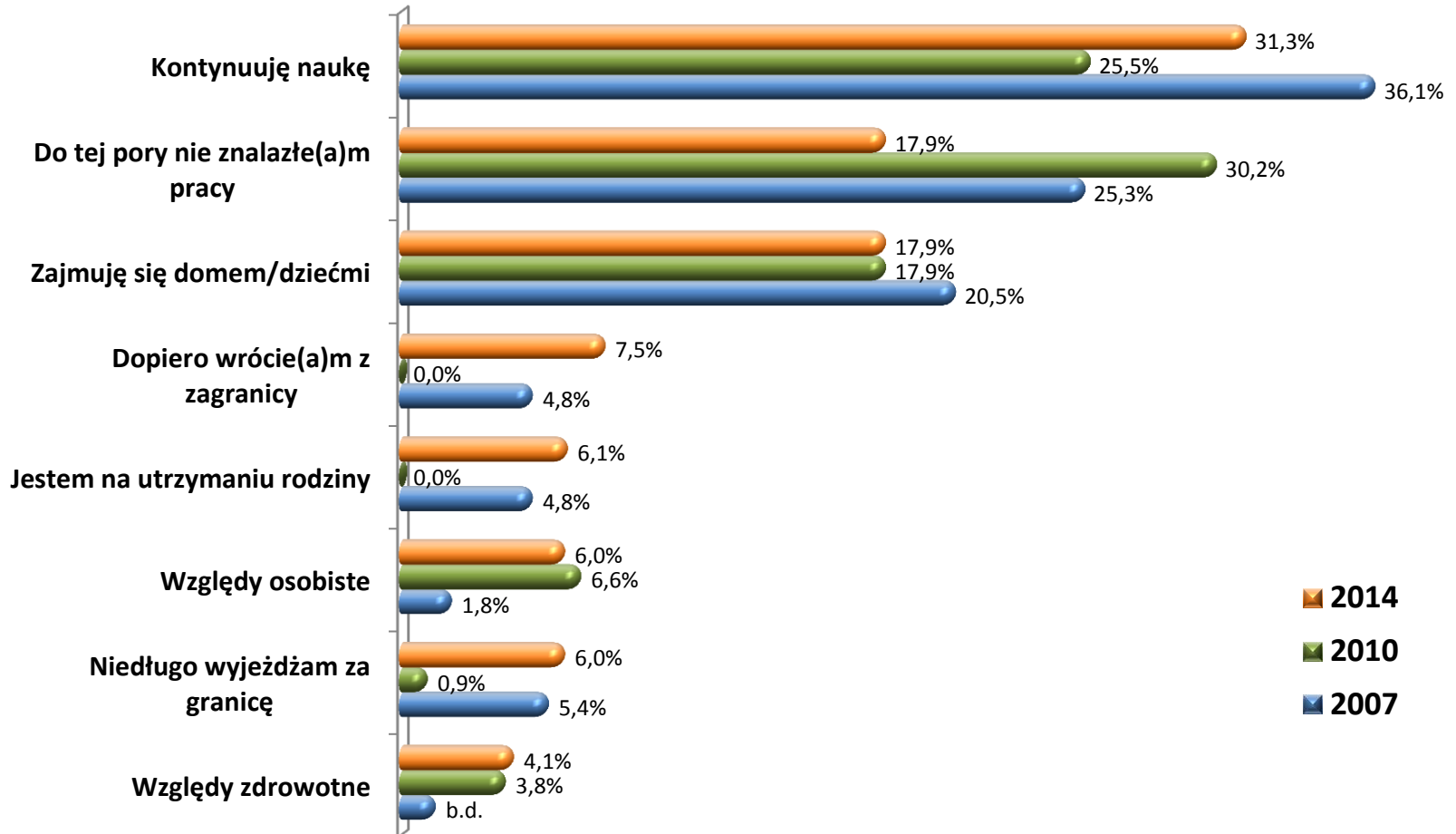

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Brak pracy

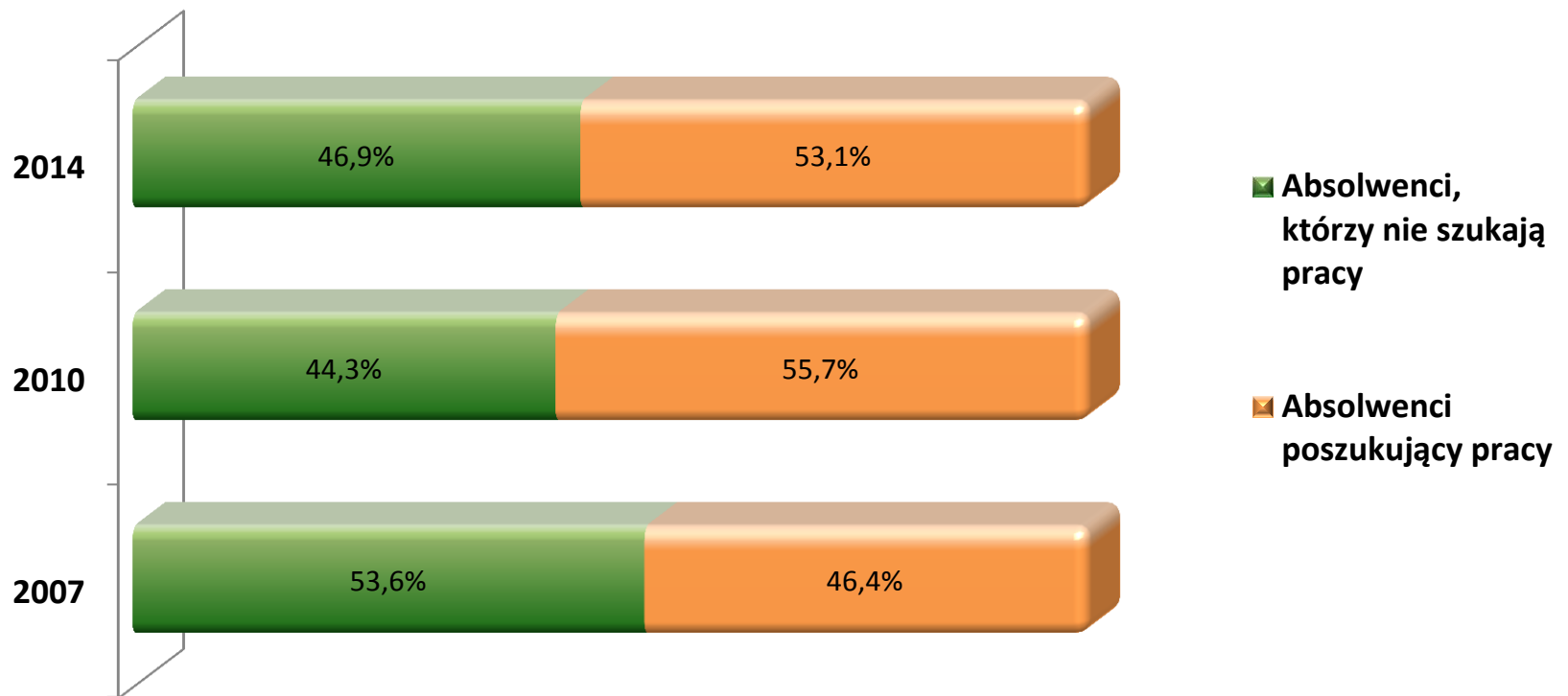
Brak pracy

Rys. 103. Przyczyny braku pracy.

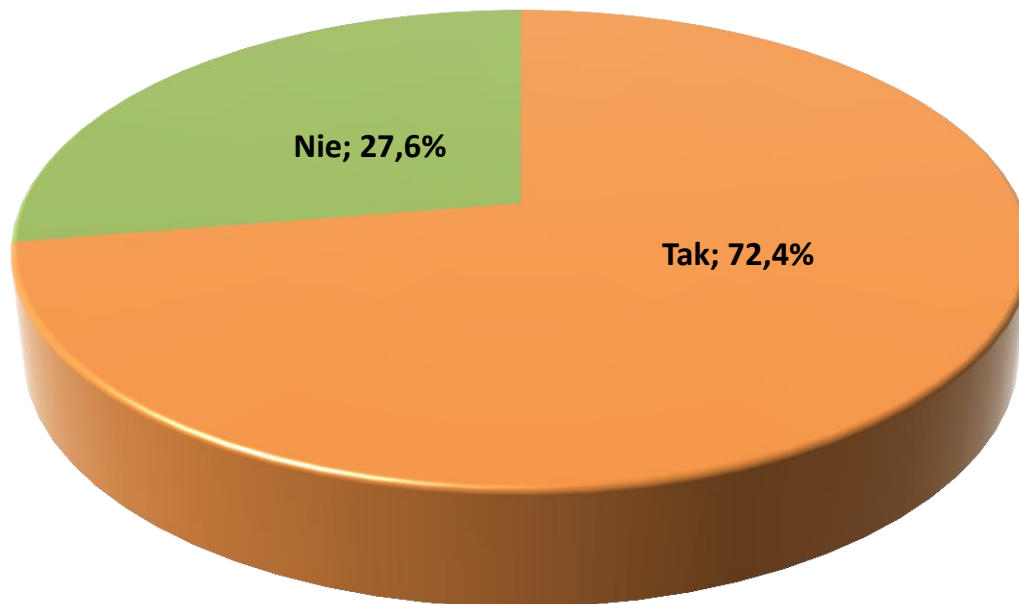
Brak pracy

Rys. 104. Poszukiwanie pracy.

Brak pracy

Rys. 105. Poszukiwanie pracy zgodnej z wykształceniem zawodowym.

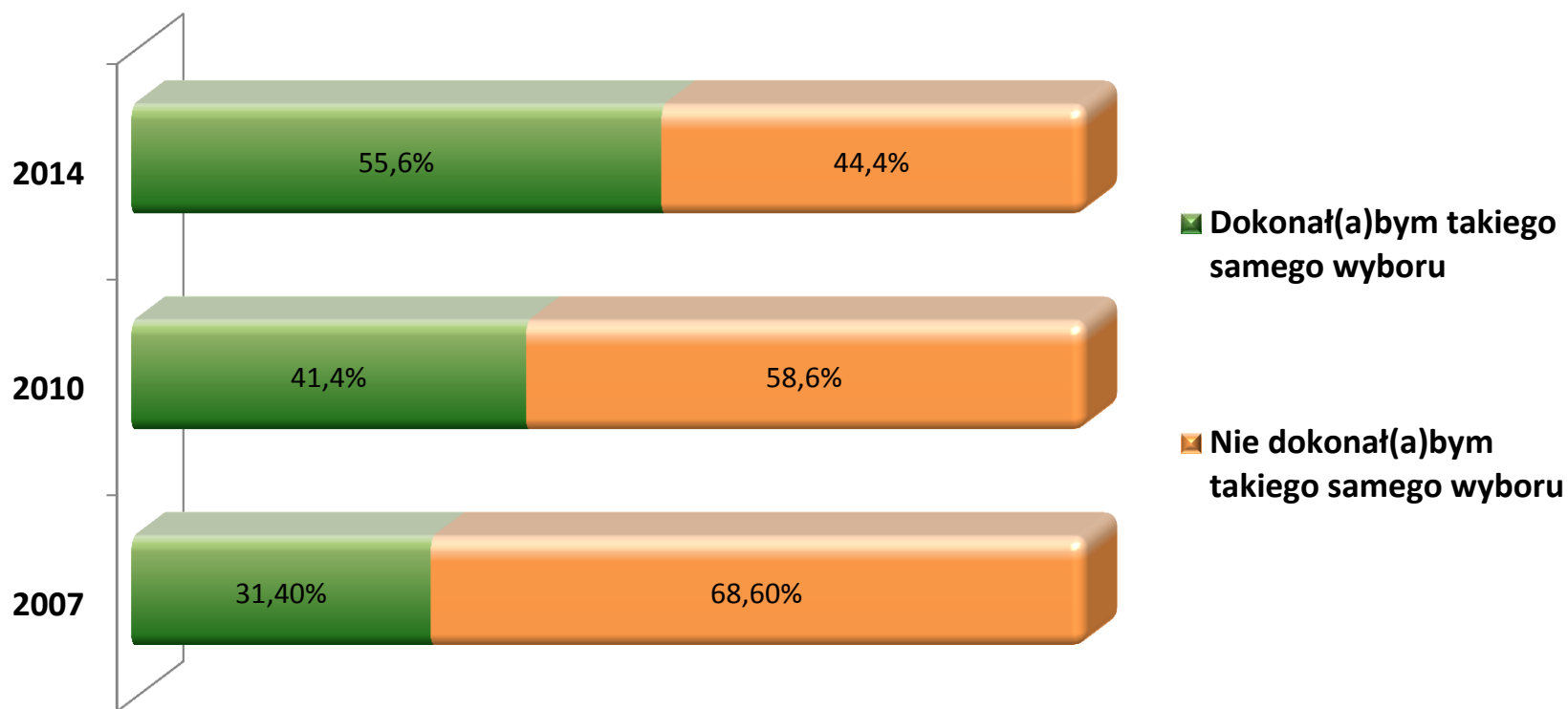

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół wyższych

Ocena wyboru profilu kształcenia

Ocena wyboru profilu kształcenia

Rys. 106. Ocena wyboru profilu kształcenia kierunkowego.

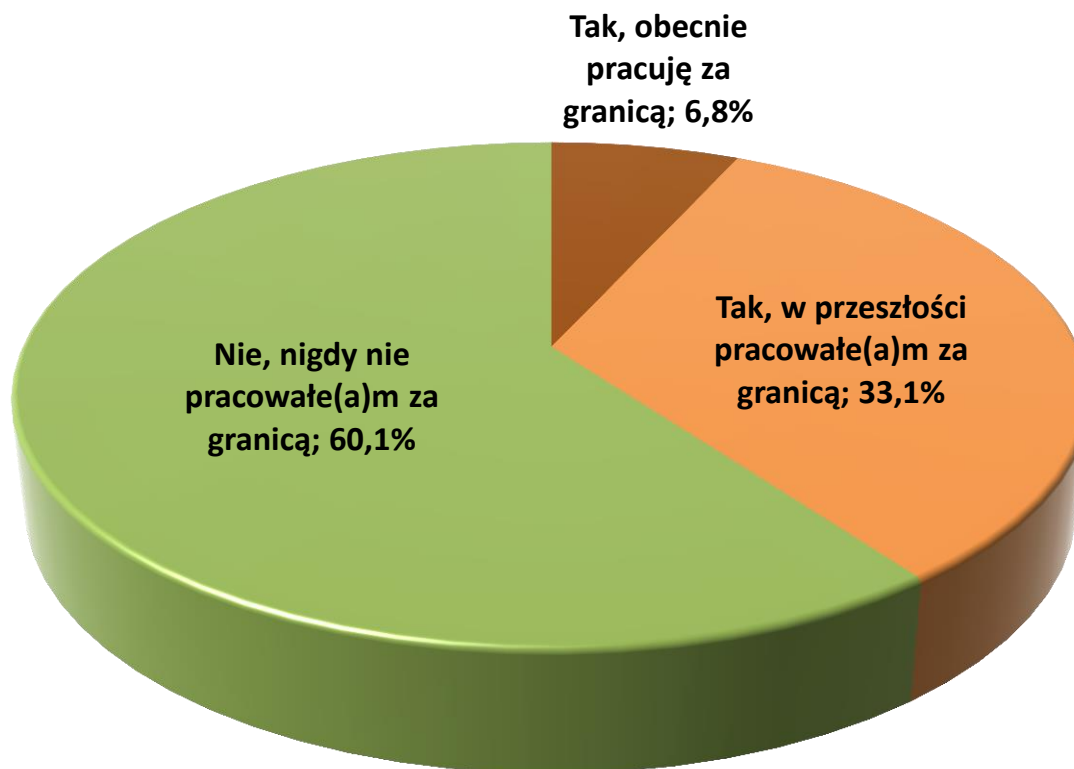

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Praca za granicą

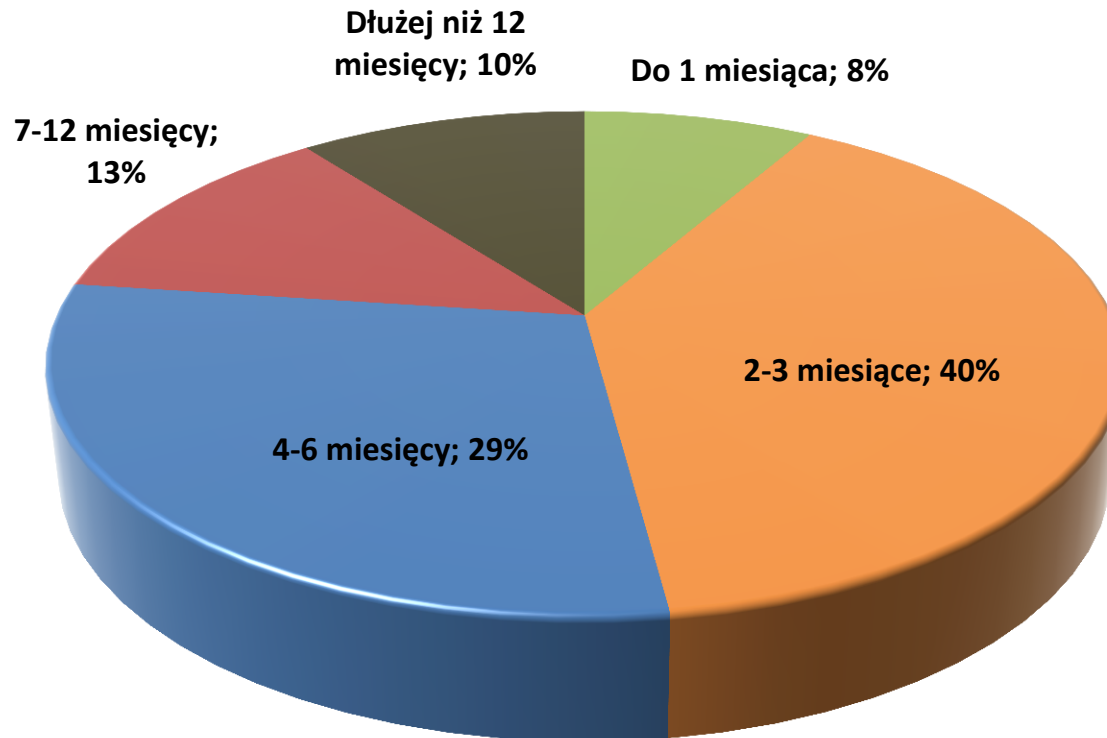
Praca za granicą

Rys. 107. Praca za granicą.

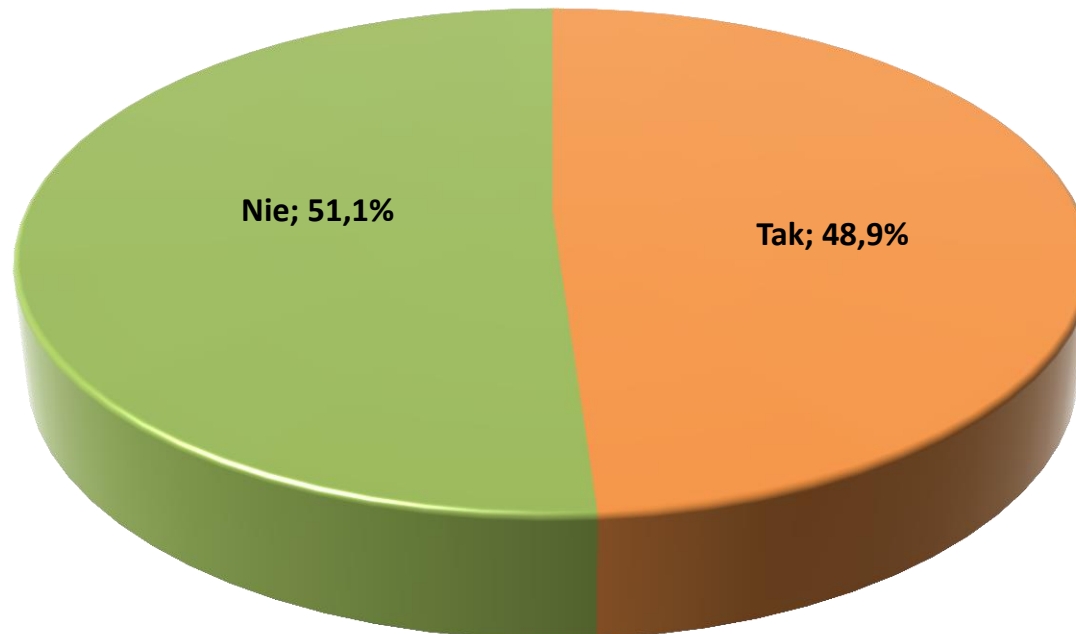
Praca za granicą

Rys. 108. Czas pracy za granicą.

Praca za granicą

Rys. 109. Praca za granicą w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej.

WYNIKI BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD PRACODAWCÓW

Badanie pracodawców – kryteria oceny absolwentów

- W roku 2014 mniej przedsiębiorców (46,7%) niż przed czterema laty, przyznało, że w ciągu ostatnich dwóch lat zatrudniło absolwenta bezpośrednio po ukończeniu szkoły/uczelni. Różnica wyniosła 12,2 pkt. proc., należy jednak wziąć tutaj pod uwagę pogorszenie sytuacji na rynku pracy, szczególnie wśród młodych osób. Według danych Eurostat, na przestrzeni lat 2008-2013, stopa bezrobocia wśród młodzieży w wieku 15-24 lata wzrosła aż o 10 pkt. proc. do poziomu 27,3%. Znaczna nadpodaż na rynku pracy może zatem mieć wpływ na decyzje rekrutacyjne pracodawców, wybierających z grona kandydatów do pracy osoby z doświadczeniem zawodowym.
- Hipotezę powyższą zadaje się potwierdzać również analiza kryteriów oceny kandydatów do pracy. W opinii pracodawców kluczowym kryterium jest doświadczenie zawodowe (21,6%, wzrost o 7,7 pkt. proc). Nadal bardzo istotne są kompetencje miękkie (szczególnie komunikatywność/umiejętność pracy w zespole), choć ich znaczenie w odniesieniu do roku 2010 spadło. Coraz bardziej pożądana jest znajomość języków obcych.
- Spadło znaczenie wykształcenia wyższego. W przeciwieństwie do okresu sprzed czterech lat, obecnie najczęściej zatrudniani są absolwenci techników (34,7%), a dopiero w dalszej kolejności absolwenci uczelni (31,8%; spadek o 16 pkt. proc). O rosnącej popularności wykształcenia zawodowego świadczy również znaczny wzrost zainteresowania absolwentami szkół zawodowych (20,2%; w 2010 r. - 12,1 %).
- Pracodawcy najczęściej uważają, że absolwenci przez nich zatrudnieni są średnio przygotowani do pracy (40% wskazań). Pozytywną ocenę przygotowania wystawiło tylko ponad 38% respondentów; 16% uważa, że przygotowanie absolwentów do pracy jest niewystarczające.
- Wiedza i umiejętności praktyczne zdobyte podczas nauki są w opinii pracodawców kluczowym argumentem przemawiającym za zatrudnieniem absolwentów techników bądź szkół policealnych (41,7% wskazań; wzrost o 11,6 pkt. proc. w stosunku do roku 2010). Nie mniej ważna jest chęć do pracy, którą zauważa 37,6% pracodawców (wzrost o 11 pkt. proc).
- Co trzeci pracodawca, który w ciągu ostatnich dwóch lat nie zatrudnił żadnego absolwenta, jako przyczynę podaje brak zatrudniania nowych osób w tym czasie, co czwarty twierdzi, że takie osoby się nie zgłaszają. 22% pracodawców twierdzi, że woli pracowników z doświadczeniem zawodowym. Cztery lata temu pracodawcy dwa razy częściej, niż obecnie, jako przyczynę niezatrudniania absolwentów techników/szkół policealnych podawali preferencje absolwentów z wyższym wykształceniem. Obecnie tylko niecałe 6%.

Badanie pracodawców – ocena egzaminu zawodowego

- W roku 2014 mniej przedsiębiorców (o 8 pkt. proc), niż cztery lata temu posiada wiedzę na temat egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (30,2%).
- Jednocześnie wzrosła świadomość na temat standardów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (45% - 2014 r., 32,8% - 2010 r.).
- Egzamin ten jest w opinii respondentów wyznacznikiem obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta wiedzy z zakresu danego zawodu. Twierdzi tak 71,7% respondentów, z czego prawie 16% zdecydowanie się zgadza z tym stwierdzeniem. To znacznie więcej, niż cztery lata temu.
- Takie samo przekonanie panuje odnośnie obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta umiejętności praktycznych z zakresu danego zawodu podczas egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (71% pozytywnych opinii, więcej o 18 pkt. proc. w stosunku do roku 2010).
- Pozytywne opinie na temat egzaminu przekładają się na przekonanie, iż jest on atutem na rynku pracy (86,8%). Znacznie przybyło umiarkowanych pozytywnych opinii na ten temat.
- Również idea przeprowadzania egzaminów zawodowych potwierdzających kwalifikacje zawodowe jest odbierana lepiej, niż przed czterema laty (86,8% ocen pozytywnych; w 2010 r – 73,3%).
- Zwolennicy idei przeprowadzania egzaminów uważają najczęściej, że jest ona formą sprawdzenia wiedzy (30%), wskazówką dla pracodawcy (20%), a także potwierdzeniem umiejętności absolwenta (15%).
- Przeciwnicy idei przeprowadzania egzaminów zawodowych argumentują, że egzamin nie odzwierciedla wiedzy ani umiejętności zdającego (43%), sprawdza głównie wiedzę teoretyczną, a nie przygotowuje do pracy (27%).

Badanie pracodawców – ocena egzaminu zawodowego

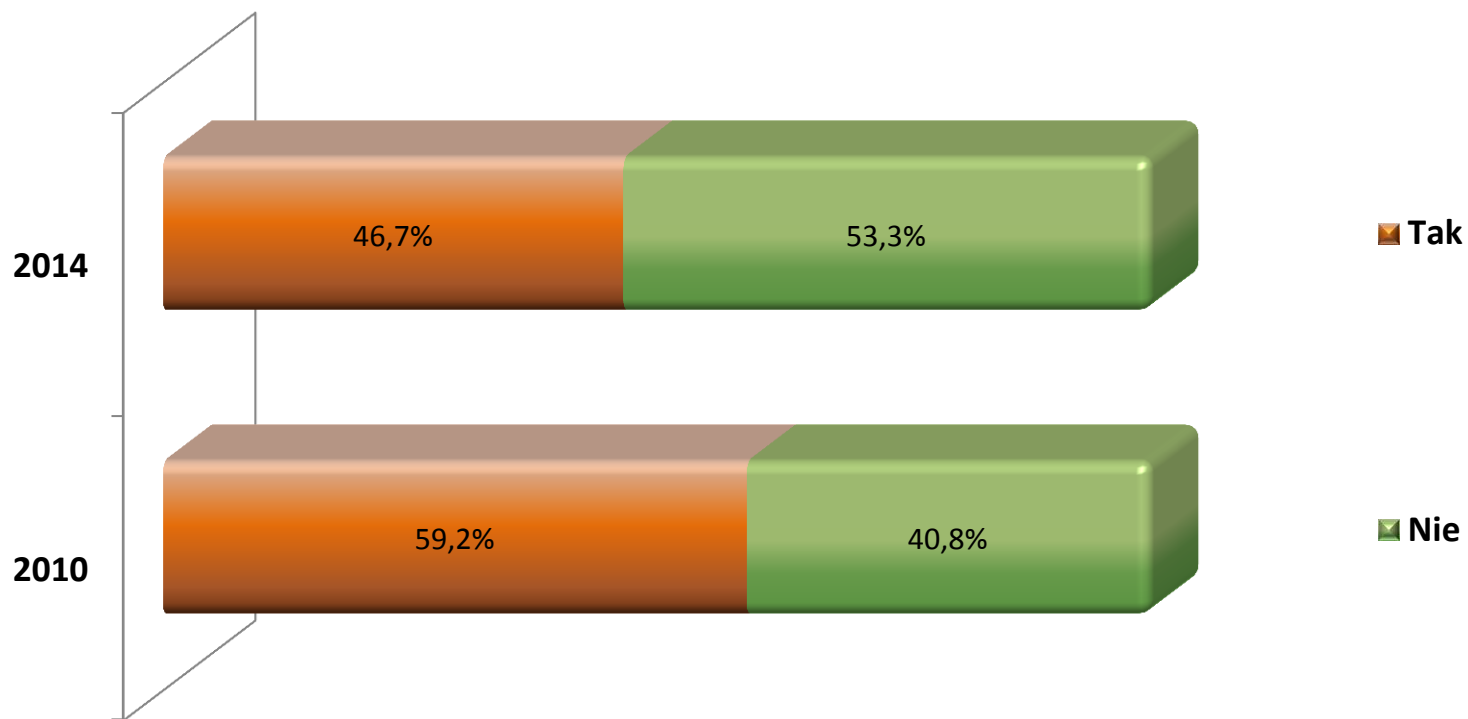
- Pracodawcy mając wybór pomiędzy absolwentem kierunkowego technikum/szkoły policealnej kontynuującym naukę na studiach, a absolwentem kierunkowego technikum/szkoły policealnej, który zdał zewnętrzny egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe wybiorą dwa razy częściej tego drugiego (38,7% vs 61,3%). Jeszcze cztery lata temu wybrano by chętniej absolwenta kontynuującego edukację na poziomie wyższym. To kolejny argument potwierdzający wzrost znaczenia edukacji zawodowej i powrót do tendencji z roku 2007.
- Jeśli chodzi o preferencje odnośnie zatrudniania absolwentów z wykształceniem zawodowym, to jedynie 15% spośród pracodawców nie wybierze osoby z takim wykształceniem. Z kolei 23,3% przedsiębiorców preferuje kandydatów z wykształceniem zawodowym we wszystkich przypadkach, 48% - w niektórych przypadkach.
- Co trzeci pracodawca podczas procesu rekrutacyjnego zadaje wszystkim kandydatom pytanie o egzamin zawodowy, a kolejne 36% - w niektórych przypadkach.

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród pracodawców

Kryteria oceny absolwenta

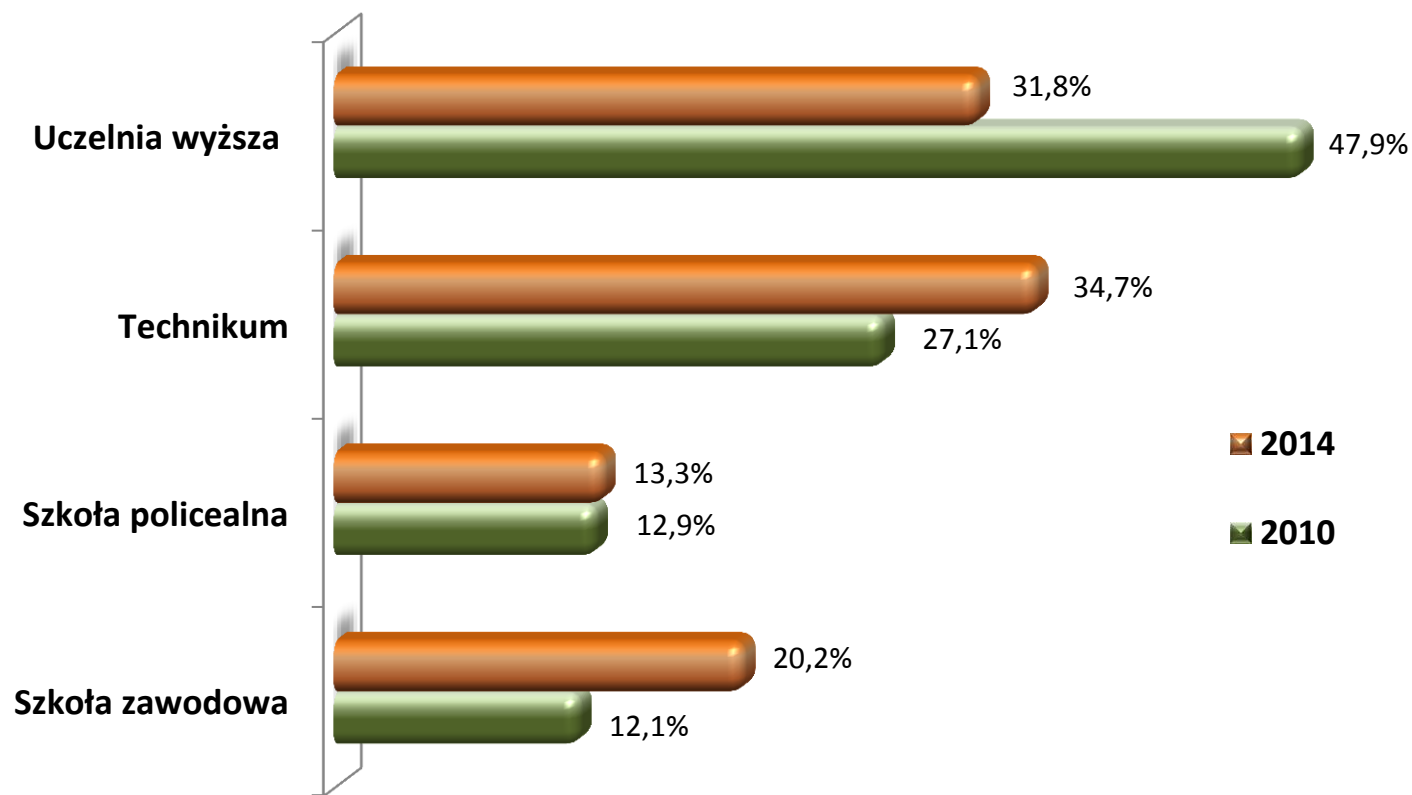
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 110. Zatrudnienie (w ciągu ostatnich 2 lat) absolwenta bezpośrednio po ukończeniu szkoły/uczelni.

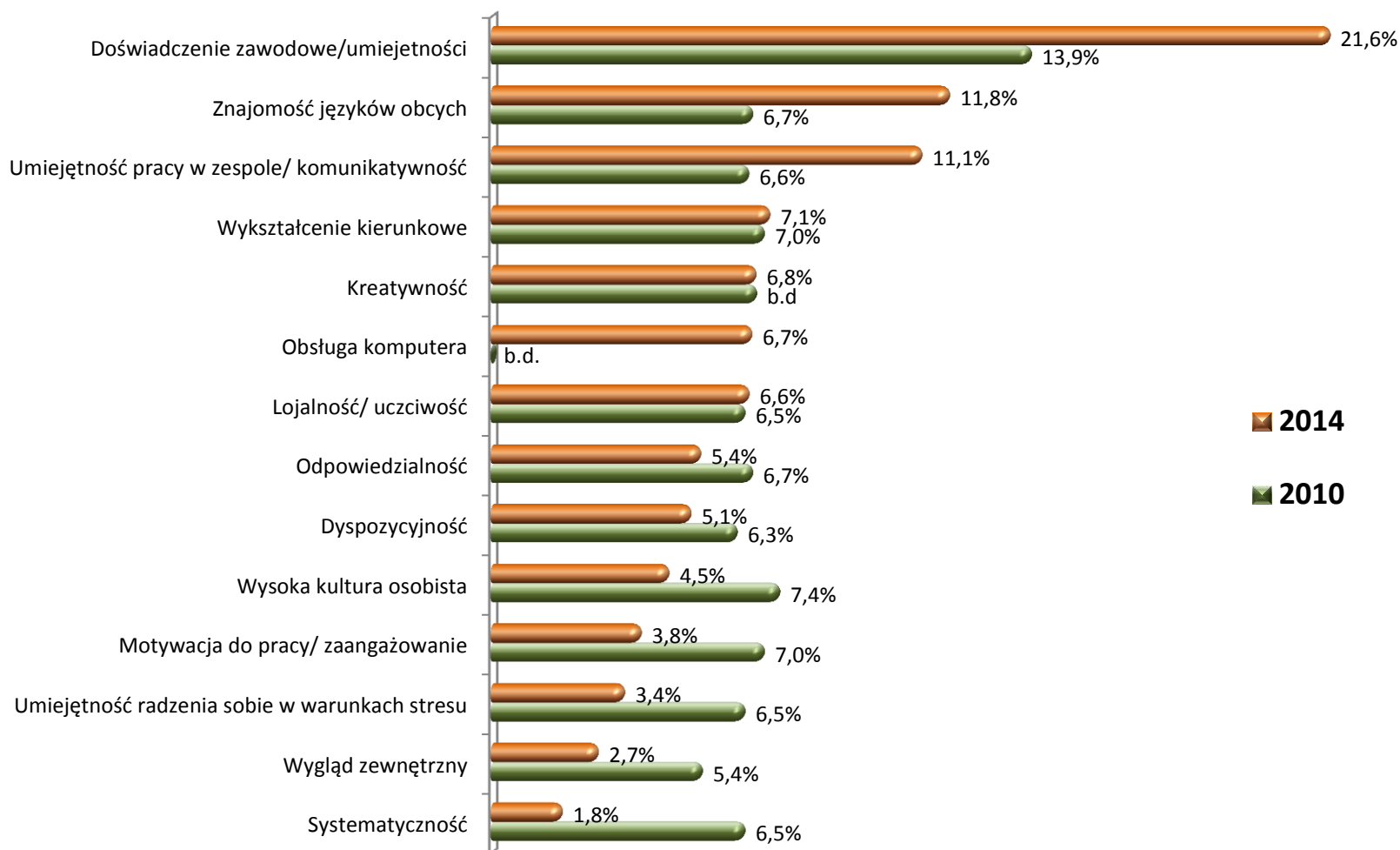
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 111. Absolwenci zatrudnieni (w ciągu ostatnich 2 lat) bezpośrednio po ukończeniu szkoły - według typu szkoły.

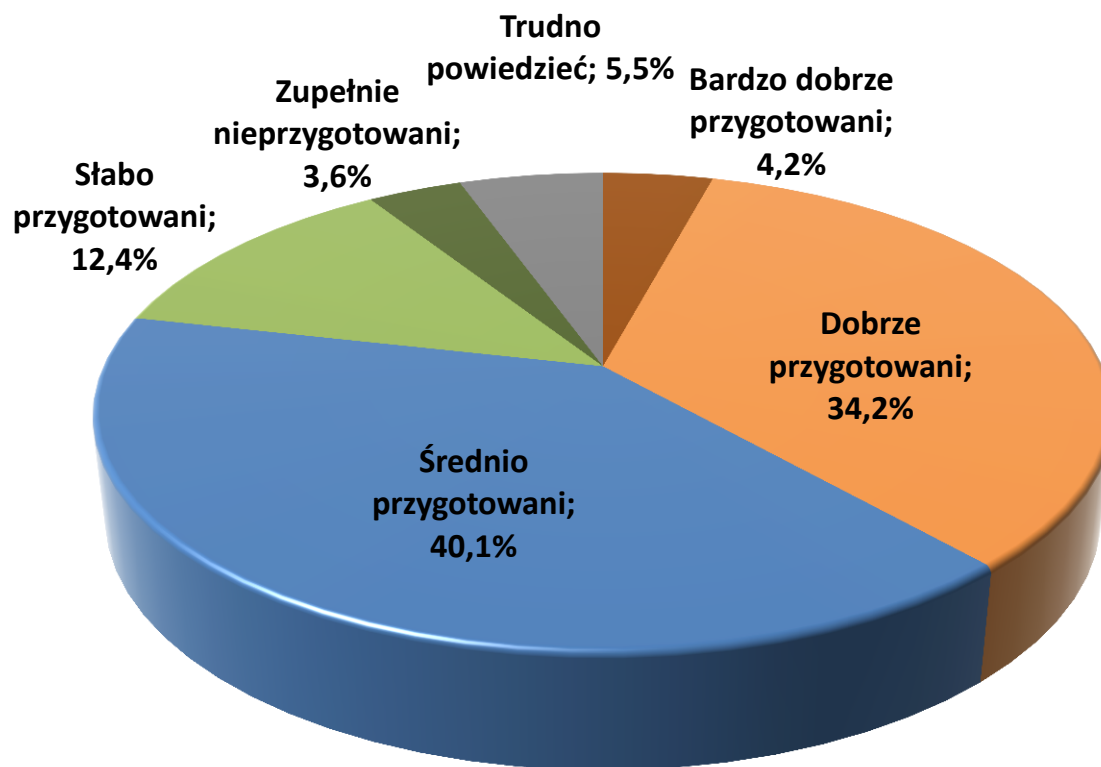
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 112. Kryteria oceny kandydatów do pracy (w %).

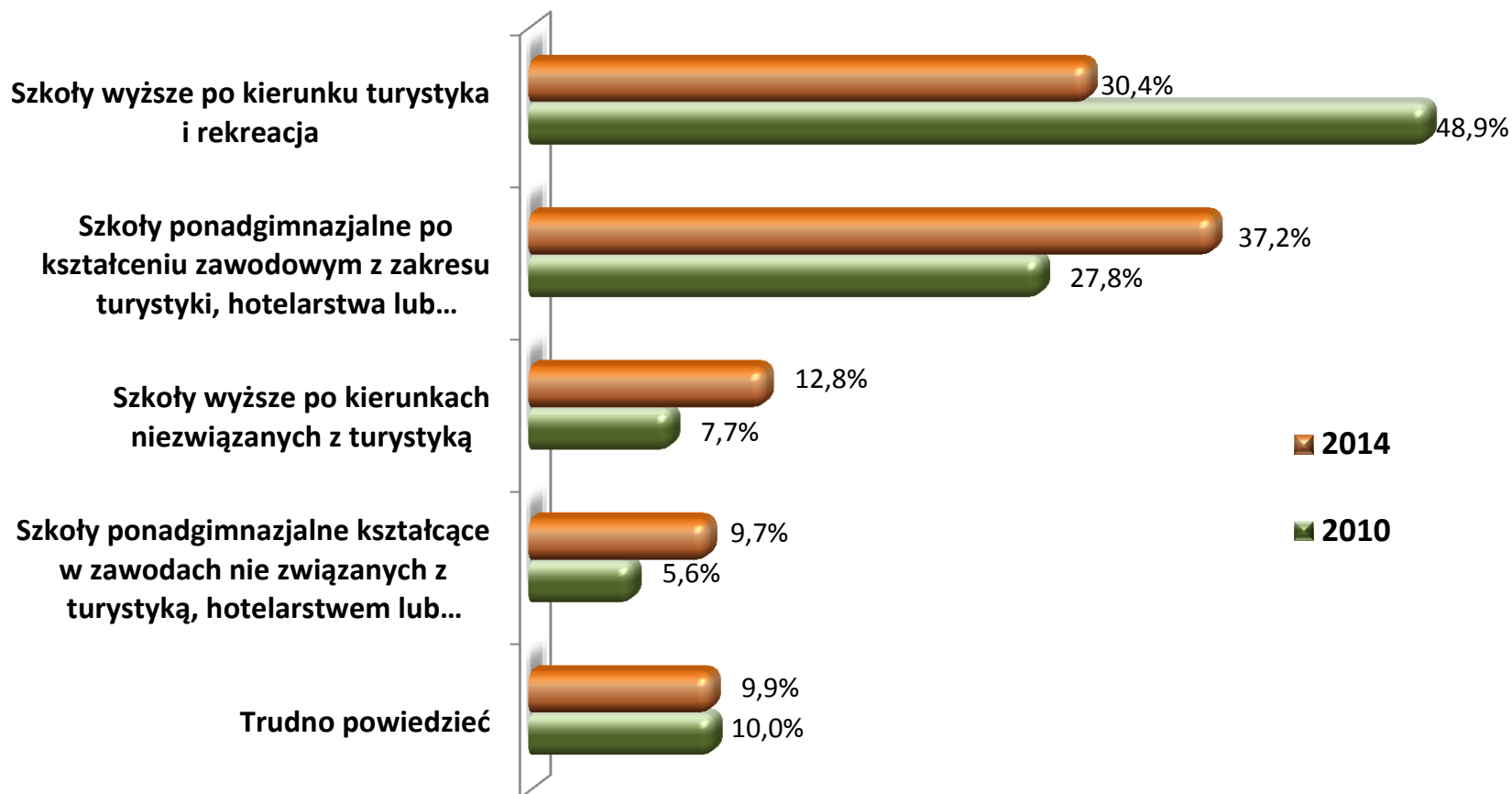
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 113. Ocena przygotowania do pracy zawodowej zatrudnionych absolwentów.

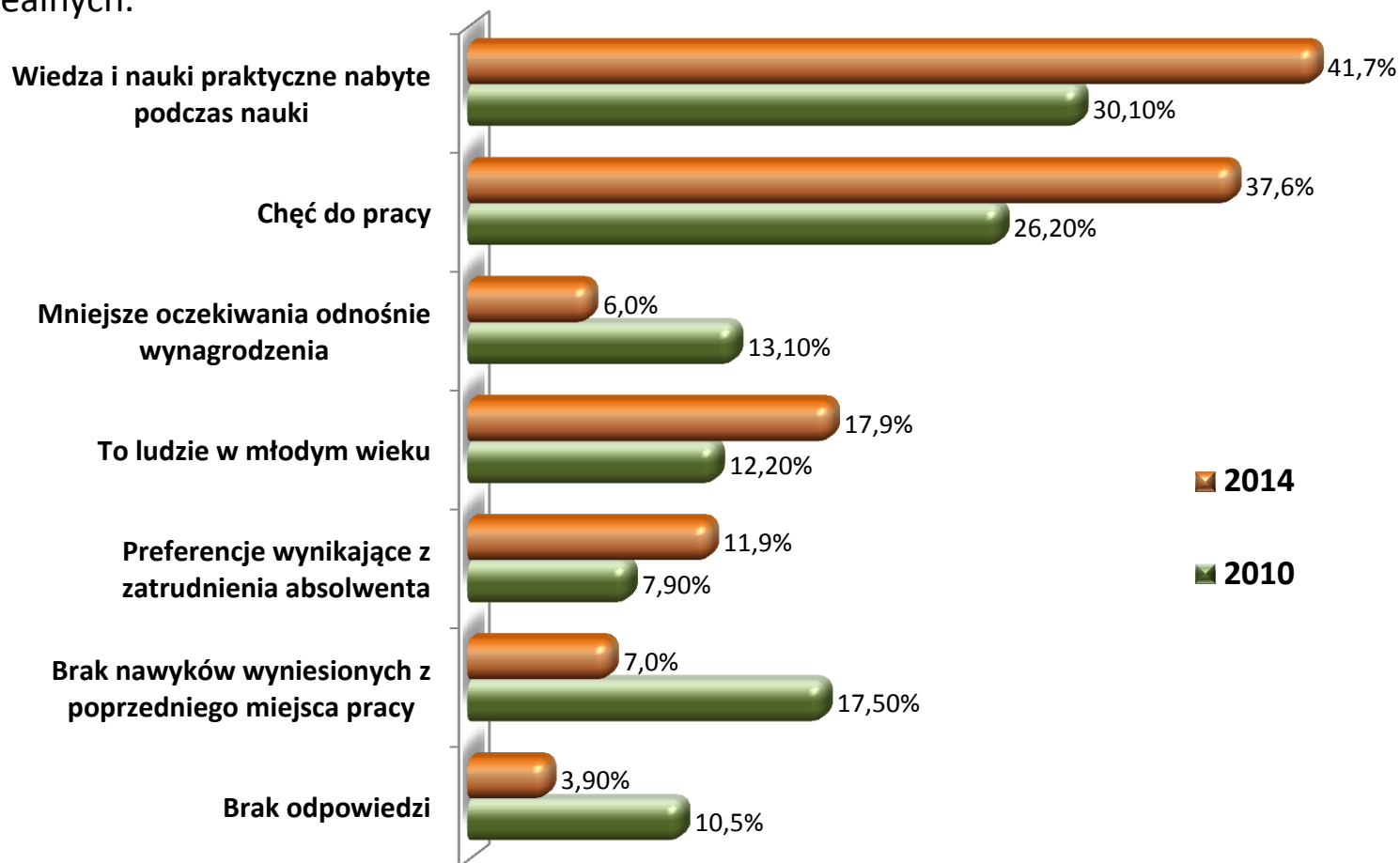
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 114. Identyfikacja potrzeb kadrowych.

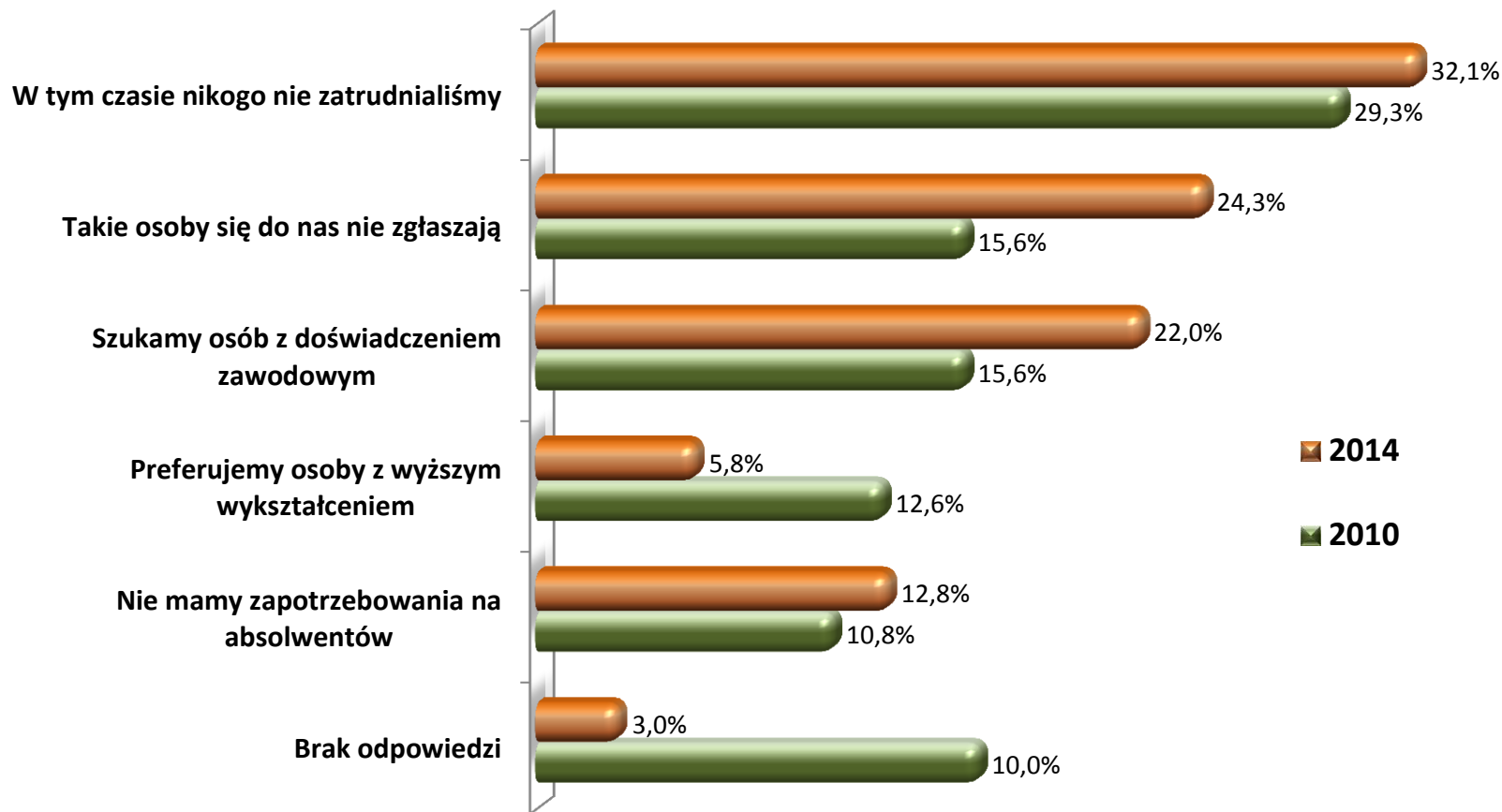
Kryteria oceny absolwenta

Rys. 115. Argumenty przemawiające za zatrudnieniem absolwentów techników/szkół policealnych.

Kryteria oceny absolwenta

Rys. 116. Powody niezatrudniania absolwentów techników/szkół policealnych.

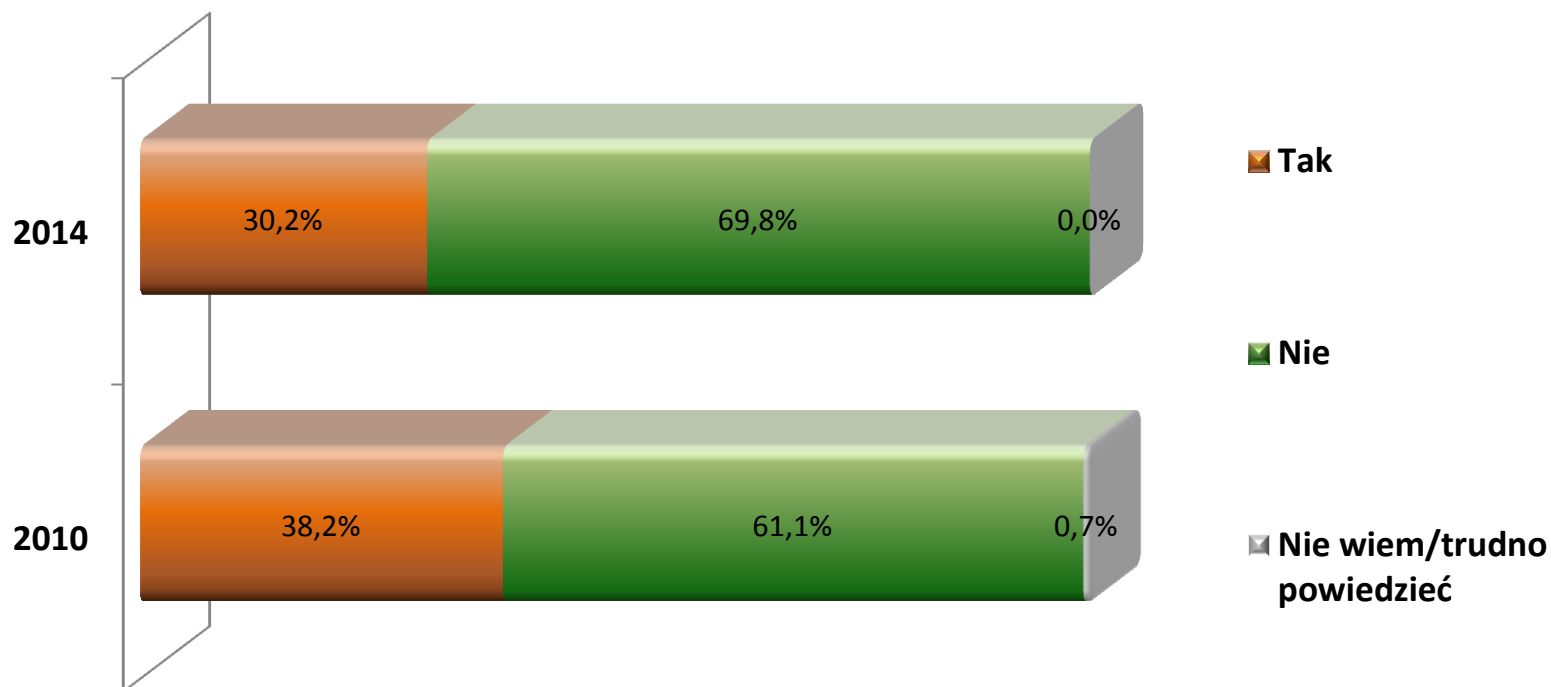

Wyniki badania ilościowego przeprowadzonego wśród pracodawców

Ocena egzaminu zawodowego

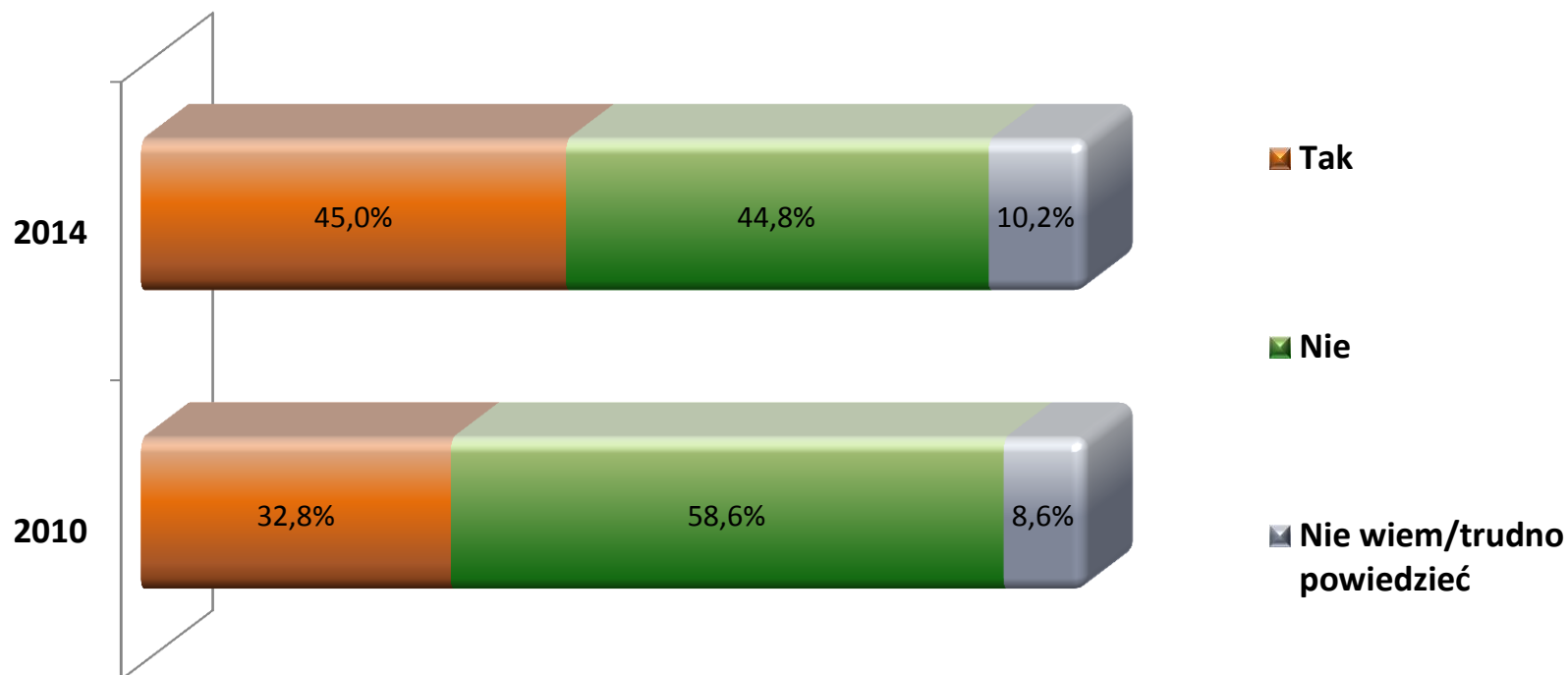
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 117. Wiedza pracodawców na temat egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

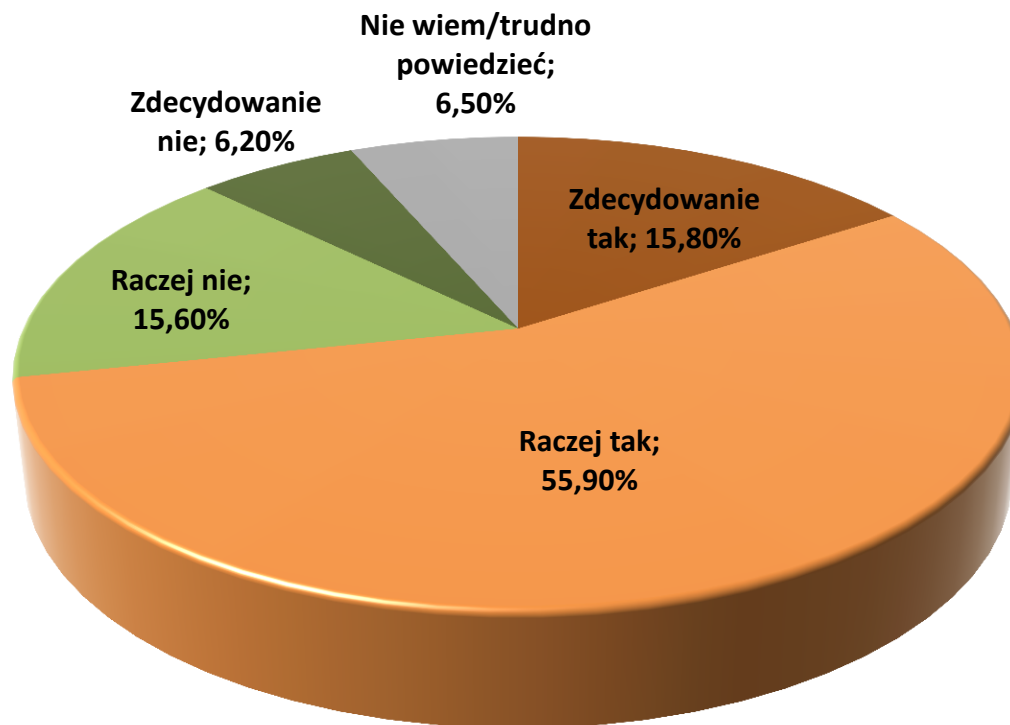
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 118. Wiedza pracodawców na temat standardów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

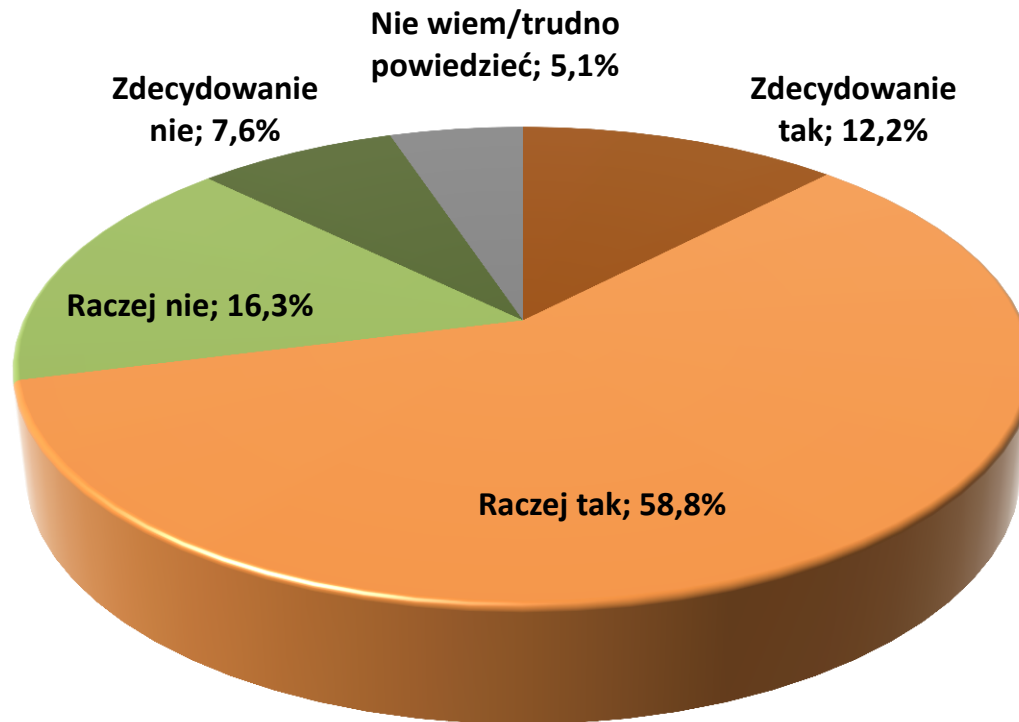
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 119. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a możliwość obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta wiedzy z zakresu danego zawodu.

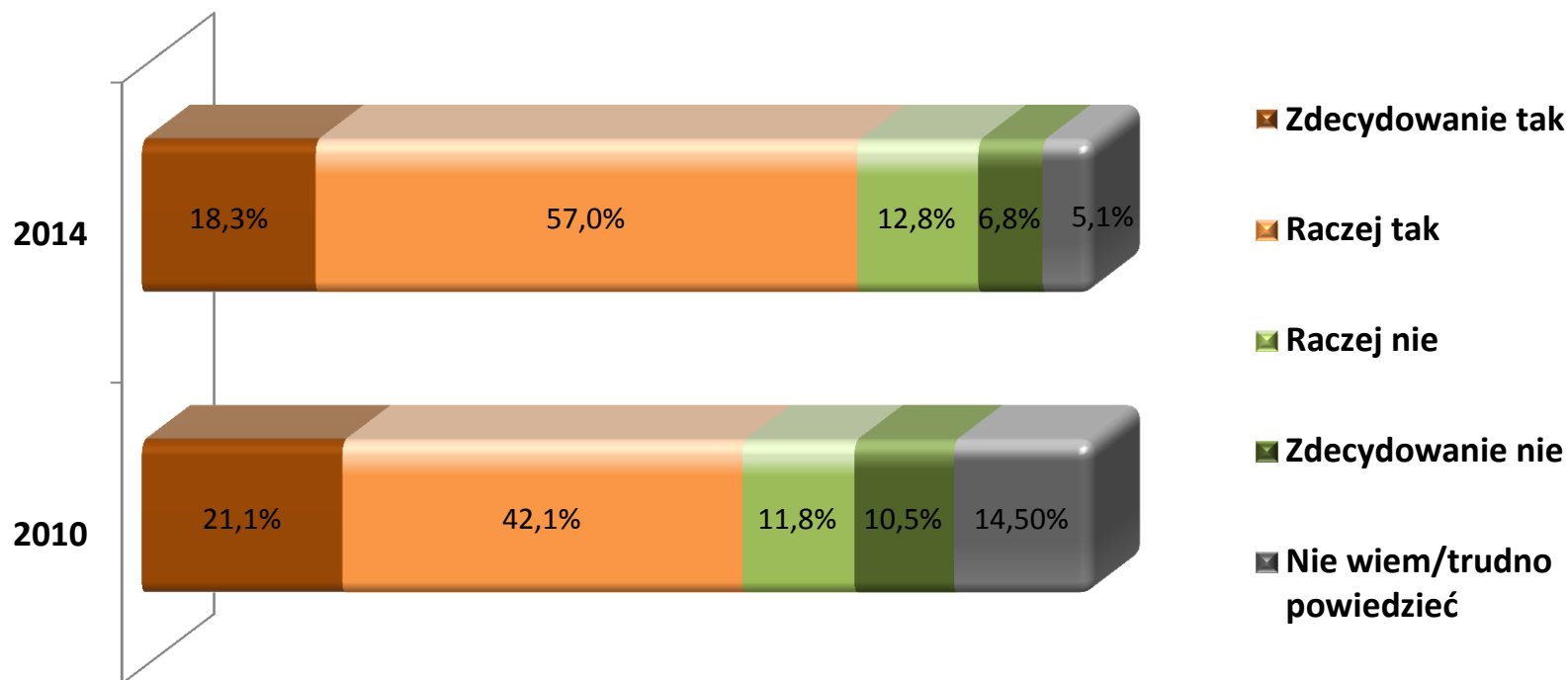
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 120. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a możliwość obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta umiejętności praktycznych z zakresu danego zawodu.

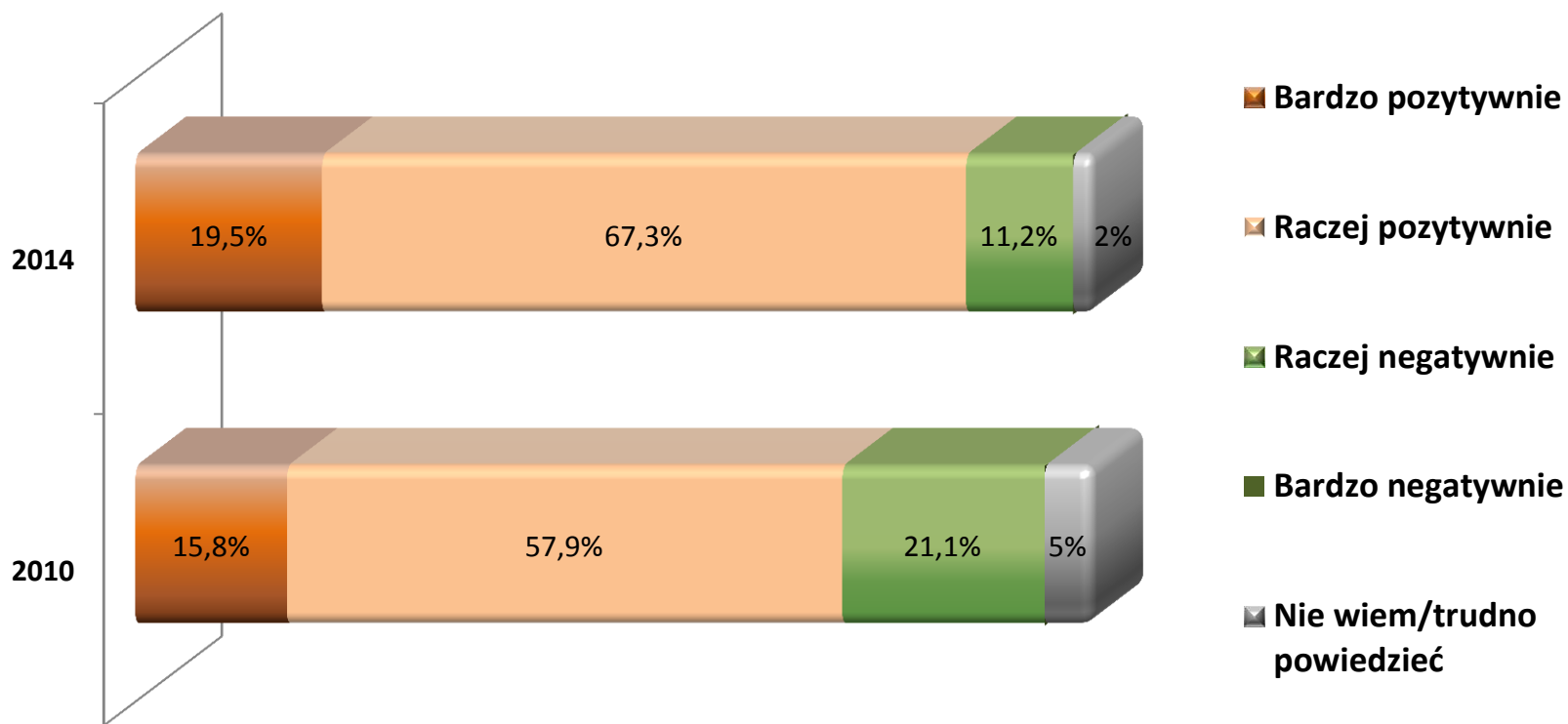
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 121. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe jako atut na rynku pracy.

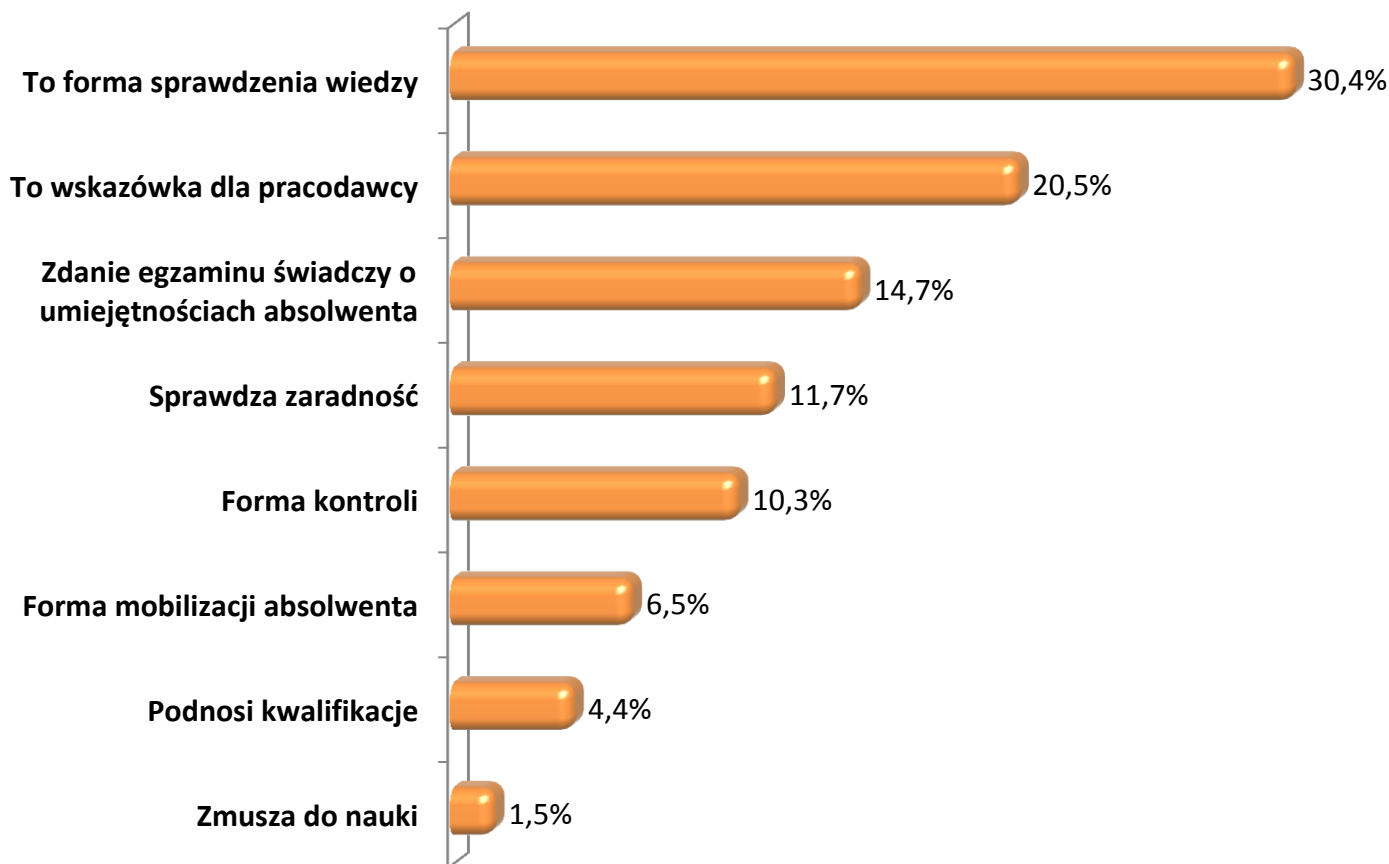
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 122. Ocena idei przeprowadzenia egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

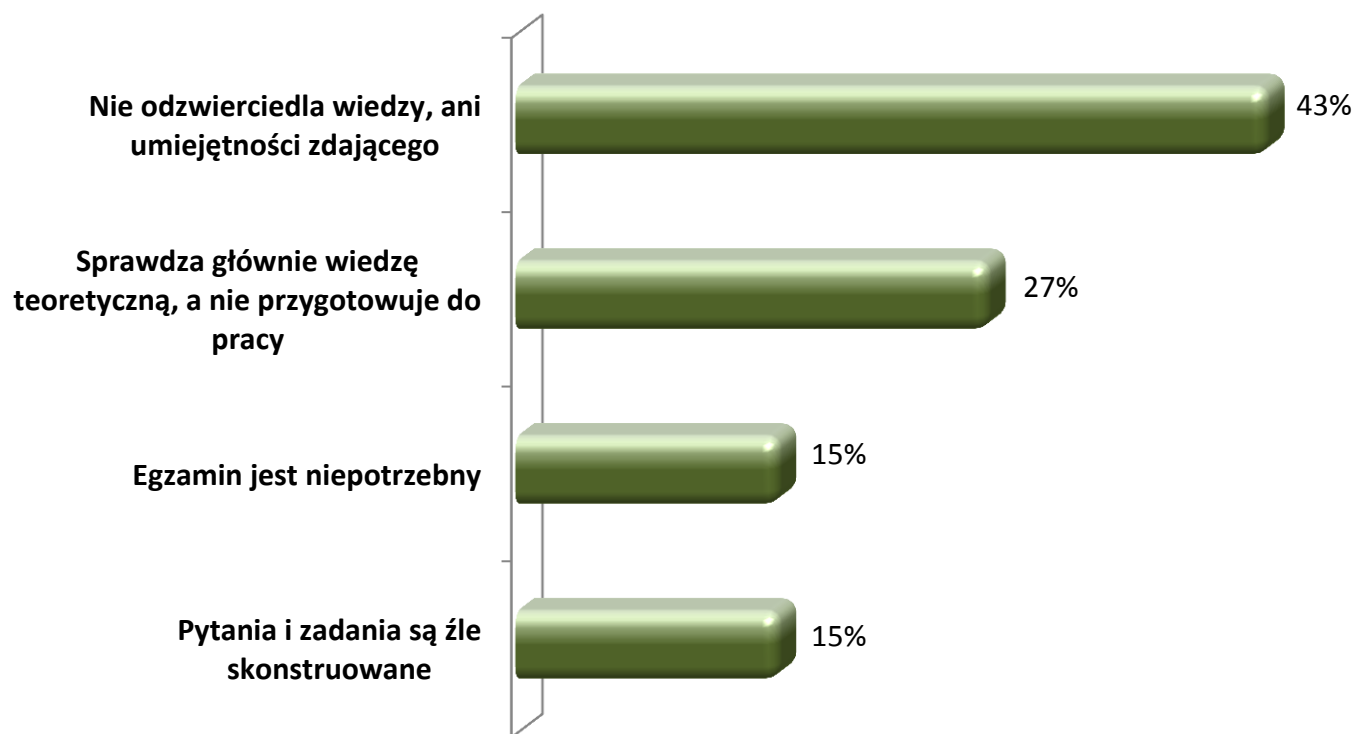
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 123. Przyczyny pozytywnej oceny idei przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

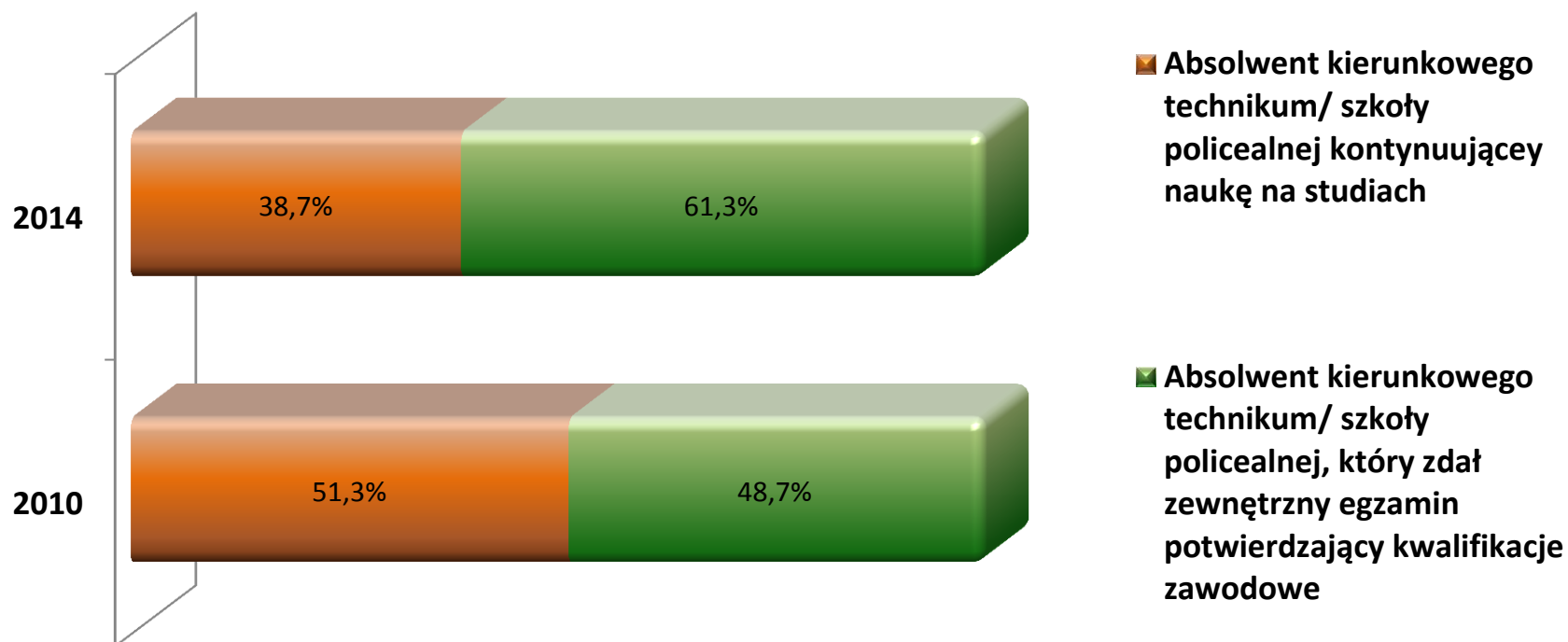
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 124. Przyczyny negatywnej oceny idei przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 125. Preferencje przy zatrudnianiu.

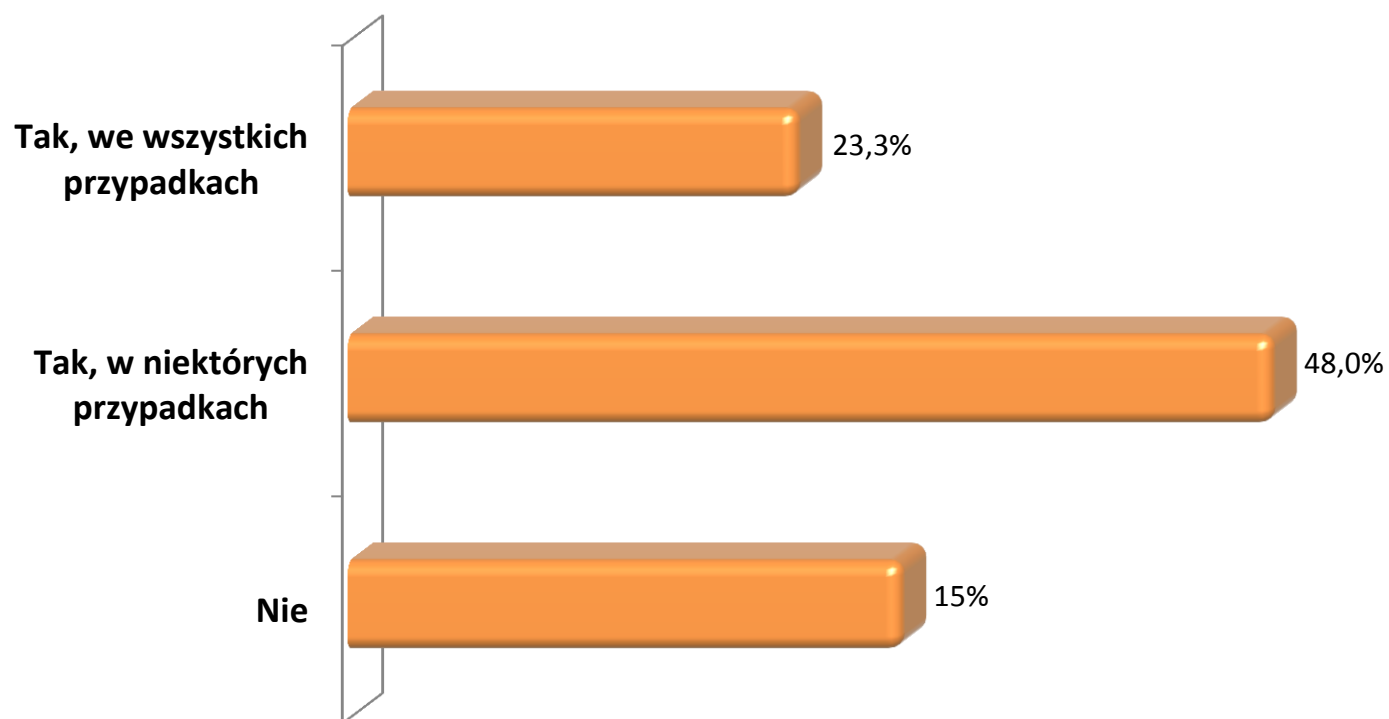

- Absolwent kierunkowego technikum/ szkoły policealnej kontynuujący naukę na studiach

- Absolwent kierunkowego technikum/ szkoły policealnej, który zdał zewnętrzny egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

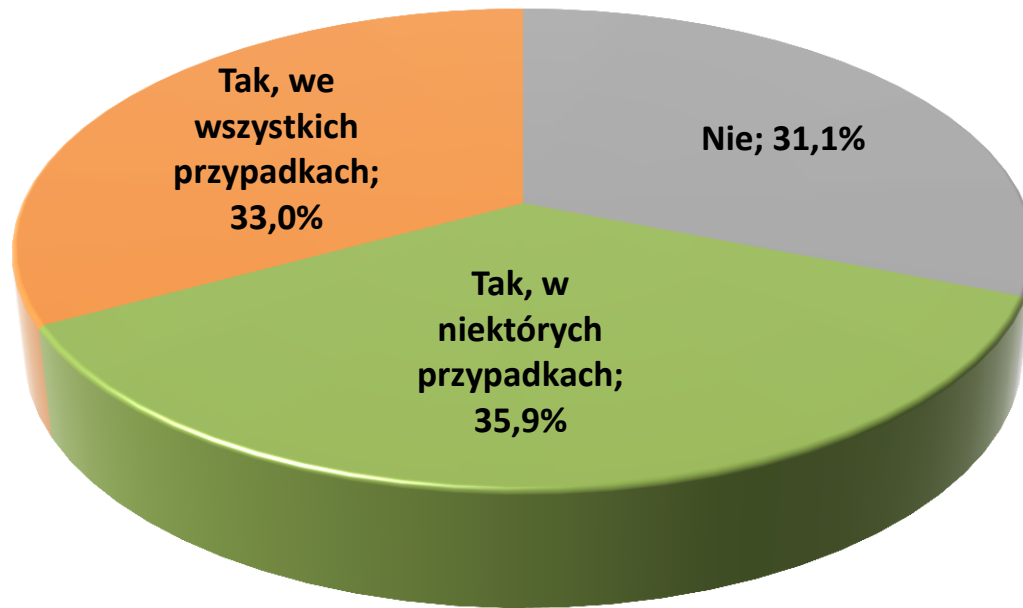
Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 126. Preferencje przy zatrudnianiu absolwentów z wykształceniem zawodowym.

Ocena egzaminu zawodowego

Rys. 127. Pytanie o egzamin zawodowy podczas procesu rekrutacyjnego.

ANALIZA OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH KSZTAŁCĄCYCH KADRY DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ

Źródło danych: System Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Centralna Komisja Egzaminacyjna

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

- W porównaniu z rokiem 2010 ogólna liczba szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla turystyki spadła o ok. 7% (z 2219 szkół w 2010 r. do 2053 w 2014 r.). Zmniejszenie ich liczebności widoczne jest we wszystkich województwach z wyjątkiem mazowieckiego oraz lubuskiego. Procentowo spadek najbardziej widoczny jest w województwach: opolskim i pomorskim (-16%), śląskim (-15%), podlaskim (-14%), wielkopolskim (-12%).
- Województwa posiadające najwięcej szkół to: mazowieckie (232), małopolskie (216) i śląskie (195). Najmniej szkół znajduje się w województwach: opolskim (68), podlaskim (68) i lubuskim (70). W roku 2010 sytuacja ta wyglądała analogicznie.
- W każdym z województw działają zarówno publiczne, jak i niepubliczne placówki edukacyjne, kształcące kadry dla turystyki. Zdecydowana większość z nich należy do pierwszej grupy (ok. 85%). Wart odnotowania jest znaczny ubytek szkół niepublicznych, który wyniósł aż 35% (156 szkół), podczas, gdy liczba szkół publicznych zmniejszyła się tylko o 1%. Największe (procentowo) ujemne zmiany wystąpiły w województwie dolnośląskim (spadek o 68%), a następnie: łódzkim, śląskim, pomorskim, podkarpackim, wielkopolskim, gdzie zanotowano spadek ilości szkół niepublicznych o 45-50%.
- Tryb dzienny jest dominującym trybem nauczania w ofercie edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych i tendencja ta zdecydowanie się pogłębia. W 2014 r. nauczanie dzienne prowadzi ponad 90% szkół, podczas gdy w 2010 r. było ich ok. 80%. We wszystkich województwach występuje korelacja pomiędzy podmiotowością szkoły, a trybem nauczania. Zdecydowana większość szkół publicznych kształci w trybie dziennym, zaś szkoły niepubliczne oferują częściej tryb zaoczny.
- Od 2010 r. nastąpił istotny ubytek szkół kształcących w trybie zaocznym i wyniósł on aż 54% (największy w woj. lubuskim -80% i zachodniopomorskim -77%), podczas gdy ilość szkół kształcących w trybie dziennym wzrosła o 4% (największy wzrost w woj. mazowieckim o 16% i lubuskim o 10%).
- Z uwagi na wygaszanie szkół policealnych, ich liczba zmalała aż o 65% (aż o 260 szkół z 401 w 2010 r. do 141 w 2014 r.) i tendencja ta będzie się utrzymywać. Spadek obserwujemy także w grupie techników uzupełniających - ze 105 w 2010 r. do 86 obecnie.

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

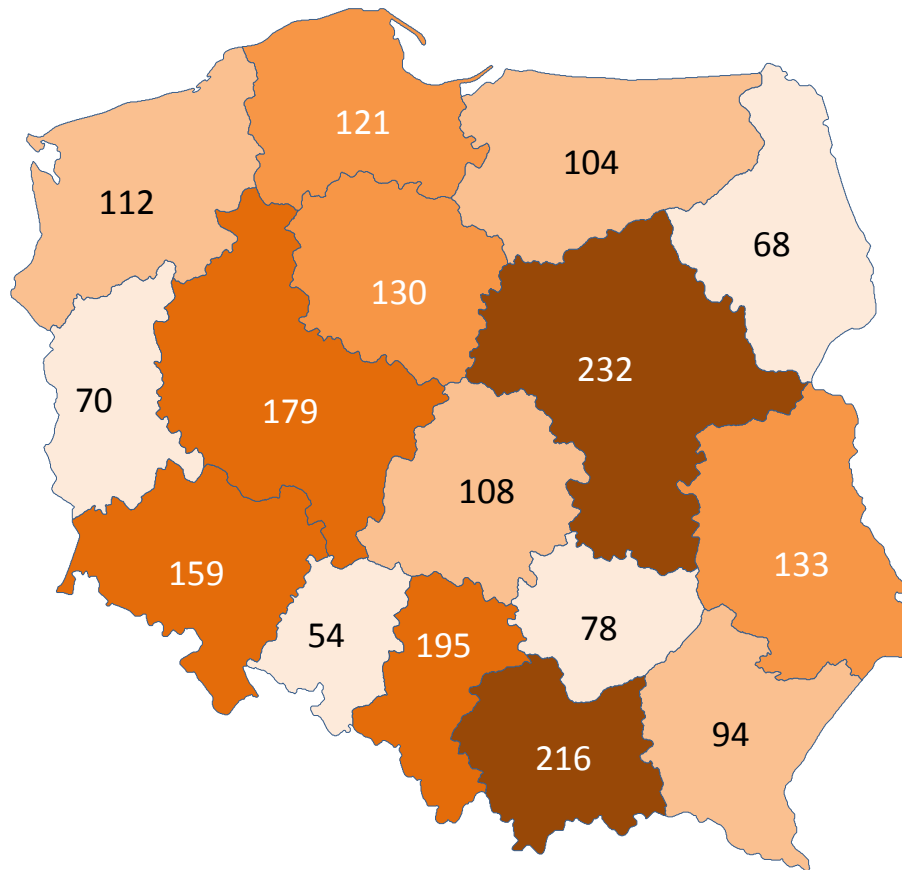
- W 14 województwach przybyło zasadniczych szkół zawodowych (z 1096 w 2010 r. do 1195 w 2014 r.), dając wzrost o 9%. Jeśli zaś chodzi o technika, łączna zmiana w liczbie tych szkół była niewielka i wyniosła tylko +2%.
- Powyższe zmiany powodują, że w 2014 r. struktura szkół ponadgimnazjalnych, kształcących kadry dla turystyki, wygląda następująco: ok. 58% stanowią zasadnicze szkoły zawodowe (w 2010 r. ok 49%), następnie technika ok. 31% (w 2010 r. ok. 28%), później szkoły policealne ok. 7% (w 2010 r. aż ok. 18%) i technika uzupełniająca ok. 4% (w 2010 r. ok. 5%).
- Analizując ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla turystyki, w zdecydowanej większości placówek najpopularniejszymi zawodami, w jakich można podjąć kształcenie są zawody związane z „gotowaniem” - najwięcej placówek naucza zawodu kucharz (1353 szkoły w całym kraju), a drugim pod względem liczebności jest kucharz małej gastronomii (965 szkół w całym kraju).
- Na trzecim miejscu znajduje się nowy zawód – technik żywienia i usług gastronomicznych, którego w ofercie ma 541 szkół. Został on utworzony z połączenia zawodów: kucharz, technik organizacji usług gastronomicznych i technik żywienia i gospodarstwa domowego, na mocy nowelizacji (z 2011 r.) ustawy o systemie oświaty, a nabór do niego odbywa się od roku szkolnego 2012/2013.
- Kolejne miejsca (jednak już o liczebności już 2-5 krotnie mniejszej niż dwa najpopularniejsze zawody) zajmują zawody, których uczniowie kształcą się w technikach – są to: technik hotelarstwa (492 szkół), technik obsługi turystycznej (327 szkół) oraz technik organizacji usług gastronomicznych (255 szkół).
- Najmniej placówek kształci w zawodach: kelner (111 szkół) i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej (105 szkół).
- Ogólna liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, w zawodach związanych z turystyką, praktycznie nie uległa zmianie od roku 2009. Trzeba jednak zaznaczyć, że występują duże fluktuacje w poszczególnych województwach. W ośmiu z nich zanotowano wzrost liczby absolwentów (największy w małopolskim - o 45% i mazowieckim - o 35%); w 2 województwach zmiany liczby absolwentów nie nastąpiły, a w sześciu ubyło absolwentów w stosunku do roku 2009 (najwięcej w: lubuskim - o 36% , podlaskim - o 28% i świętokrzyskim - o 26%).

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

- Najwięcej absolwentów wykształciły szkoły z województw: małopolskiego (4152 osób), mazowieckiego (4005) i śląskiego (3890). Najmniejsza ich liczba pochodzi z woj.: opolskiego (740 osób) i lubuskiego (876) oraz podlaskiego (1086). W obu przypadkach stan ten jest odzwierciedleniem ilości szkół w województwach – małopolskie, mazowieckie i śląskie górują pod względem ilości szkół, a opolskie, lubuskie i podlaskie zajmują trzy ostatnie miejsca w tej kategorii.
- Podstawowym językiem obcym nauczonym w szkołach ponadgimnazjalnych jest angielski. Język ten znajduje się w ofercie edukacyjnej ponad 86% szkół (1769 spośród 2053) kształcących kadry dla turystyki i zakres jego nauczania jest analogiczny z rokiem 2010.
- Język niemiecki proponuje 1284 szkół (ok. 62%), język rosyjski 401 szkół (ok. 20%), a język francuski 151 szkół (ok. 7%). Oferta edukacyjna dotycząca nauczania tych trzech języków uległa zubożeniu w stosunku do roku 2010, gdzie j. niemiecki występował w ok 70% szkół, j. rosyjski w ok. 26% szkół, a j. francuski w ok. 10%.
- Nauczanie języków: hiszpańskiego i włoskiego stanowi marginalną ofertę szkół ponadgimnazjalnych, kształcących kadry dla turystyki, dostępną (łącznie dla tych dwóch języków) w ok. 2% placówek.
- Zaobserwować można korelację pomiędzy nauczaniem językami, a rejonem geograficznym. W województwach Polski zachodniej (zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie, wielkopolskie, opolskie) j. niemiecki jest dostępny w ok. 80-95% spośród wszystkich szkół (śr. krajowa 62%), natomiast w województwach polski wschodniej (podlaskie, warmińsko-mazurskie, lubelskie, świętokrzyskie) język rosyjski możliwy jest do nauki w 25-50% szkół (a śr. krajowa to 20%).

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Mapa 1. Liczba szkół ponadgimnazjalnych w 2014 r., kształcących kadry w badanych zawodach.

Ogółem: 2053 szkoły

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 9. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według podmiotowości w 2010 r.

Podmiotowość szkoły	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba szkół publicznych	140	114	96	66	82	174	178	60	93	65	112	169	55	96	170	98	1768
Liczba szkół niepublicznych	34	28	43	2	32	50	41	4	11	14	32	60	30	10	34	26	451
Ogółem	174	142	139	68	114	224	219	64	104	79	144	229	85	106	204	124	2219

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 10. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według typu w 2010 r.

Typ szkoły	do Inośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Technikum	47	27	34	19	33	64	61	15	34	33	41	56	39	33	51	30	617
Technikum uzupełniające	3	11	11	2	6	9	11	0	4	3	8	16	0	3	15	3	105
Szkoła policealna	37	24	32	7	18	48	30	8	15	11	30	54	10	15	34	28	401
Zasadnicza szkoła zawodowa	87	80	62	40	57	103	117	41	51	32	65	103	36	55	104	63	1096
Ogółem	174	142	139	68	114	224	219	64	104	79	144	229	85	106	204	124	2219

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 11. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według trybu nauczania w 2010 r.

Tryb nauczania	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Tryb dzienny	140	115	109	63	89	175	183	57	90	66	111	175	70	91	161	98	1793
Tryb zaoczny	34	27	30	5	25	49	36	7	14	13	33	54	15	15	43	26	426

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 12. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według podmiotowości w 2014 r.

Podmiotowość szkoły	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba szkół publicznych	148	106	93	64	92	178	204	51	88	59	104	164	55	97	160	95	1758
Liczba szkół niepublicznych	11	24	40	6	16	38	28	3	6	9	17	31	23	7	19	17	295
Ogółem	159	130	133	70	108	216	232	54	94	68	121	195	78	104	179	112	2053

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 13. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według typu w 2014 r.

Typ szkoły	do Inośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Technikum	46	31	32	21	34	66	80	14	30	26	41	55	30	33	56	36	631
Technikum uzupełniające	4	10	18	1	4	8	10	0	5	2	8	8	1	2	4	1	86
Szkoła policealna	8	7	17	0	8	24	13	3	9	7	6	15	3	8	7	6	141
Zasadnicza szkoła zawodowa	101	82	66	48	62	118	129	37	50	33	66	117	44	61	112	69	1195
Ogółem	159	130	133	70	108	216	232	54	94	68	121	195	78	104	179	112	2053

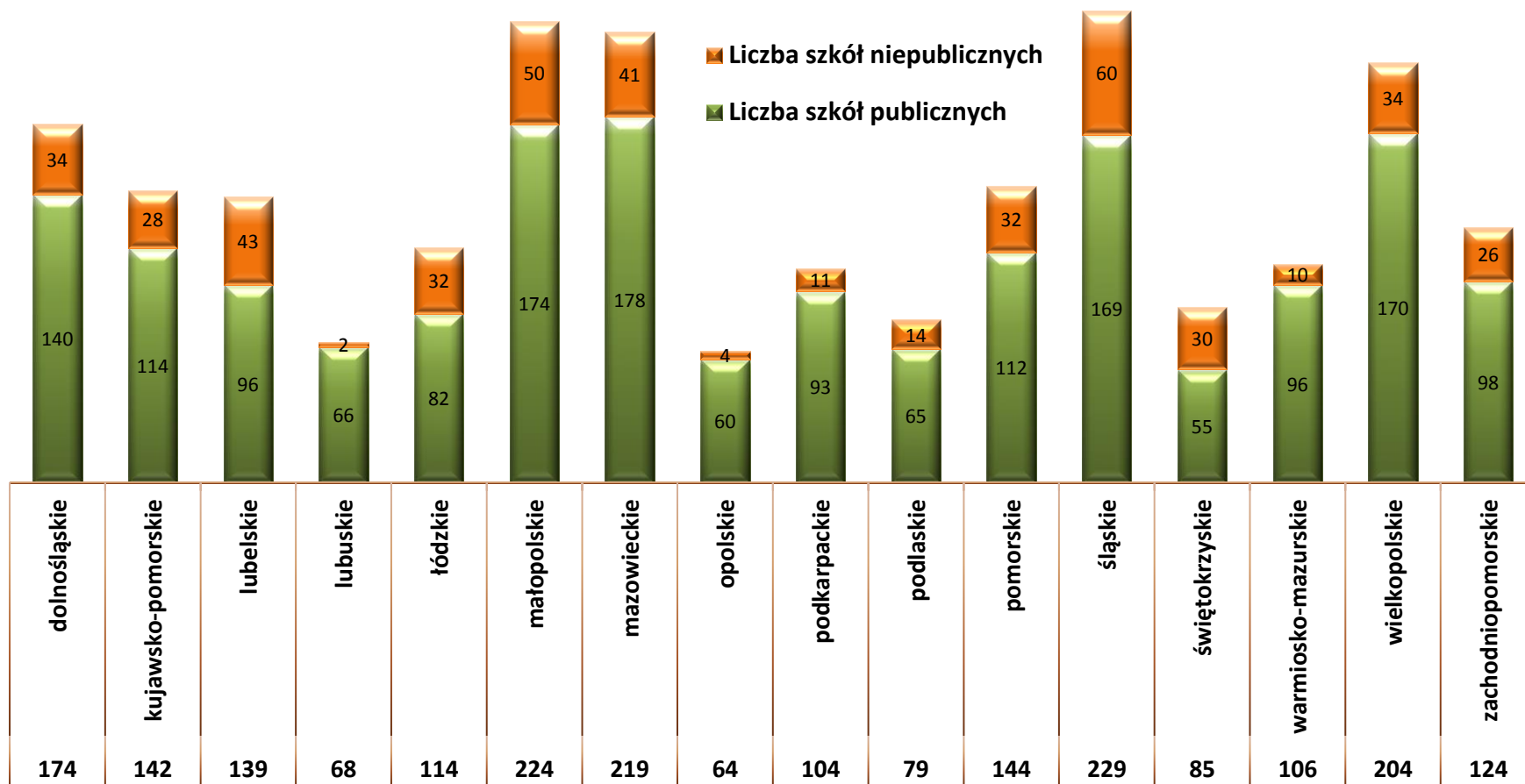
Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 14. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według trybu nauczania w 2014 r.

Tryb nauczania	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Tryb dzienny	148	118	106	69	95	189	213	50	83	61	111	175	73	94	168	106	1859
Tryb zaoczny	11	12	27	1	13	27	19	4	11	7	10	20	5	10	11	6	194

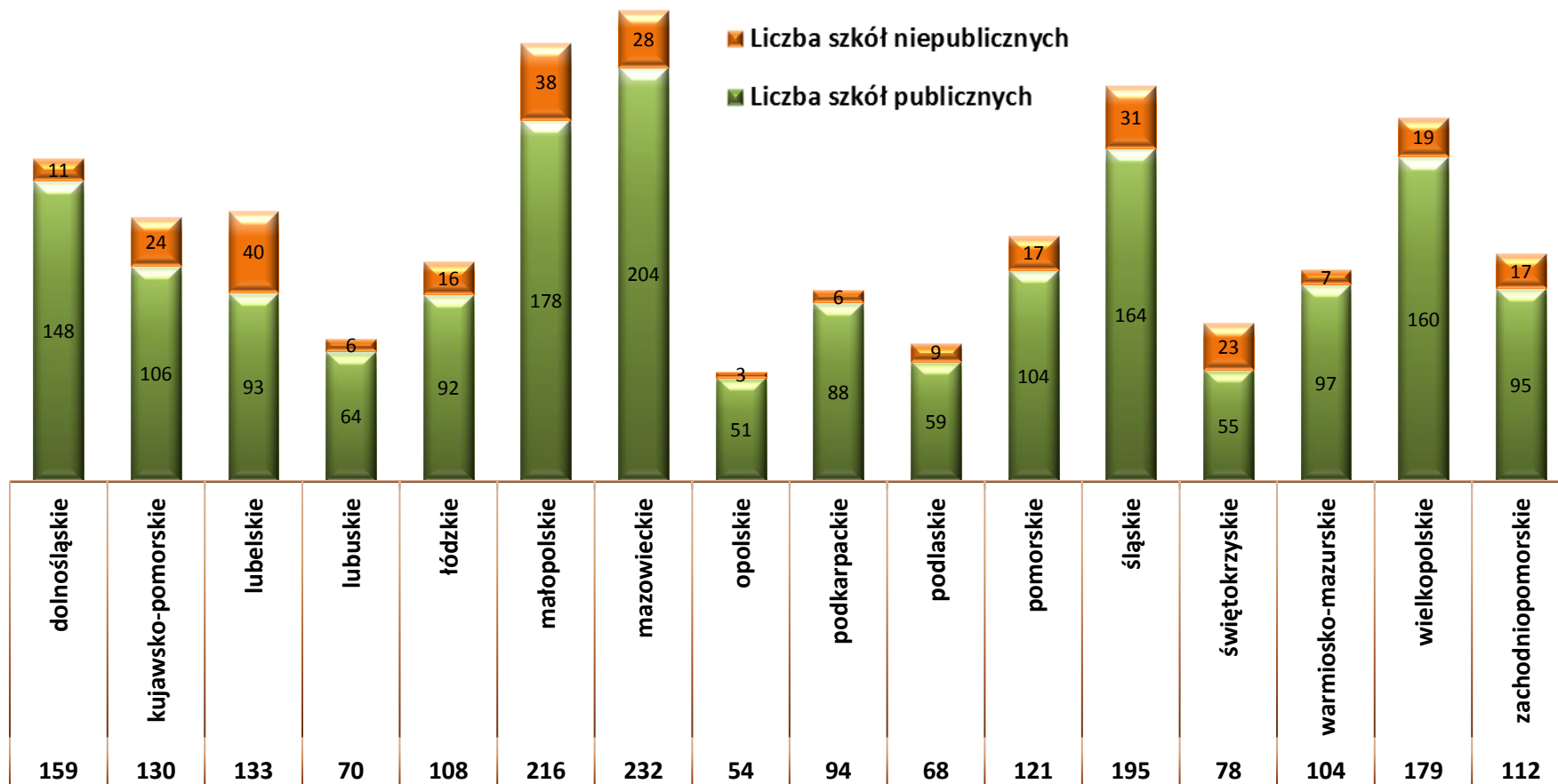
Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 128. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według podmiotowości w 2010 r.

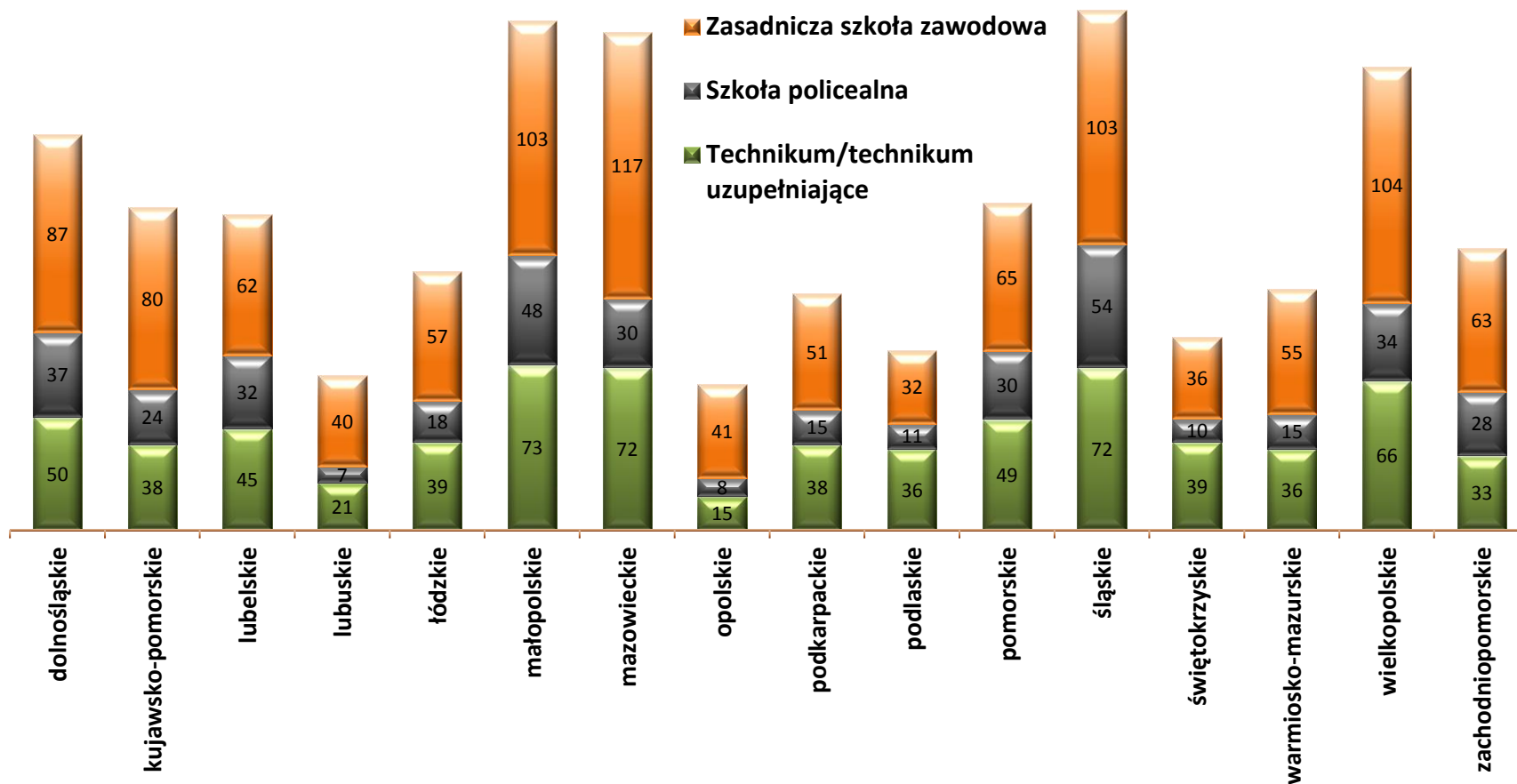
Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 129. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według podmiotowości w 2014 r.

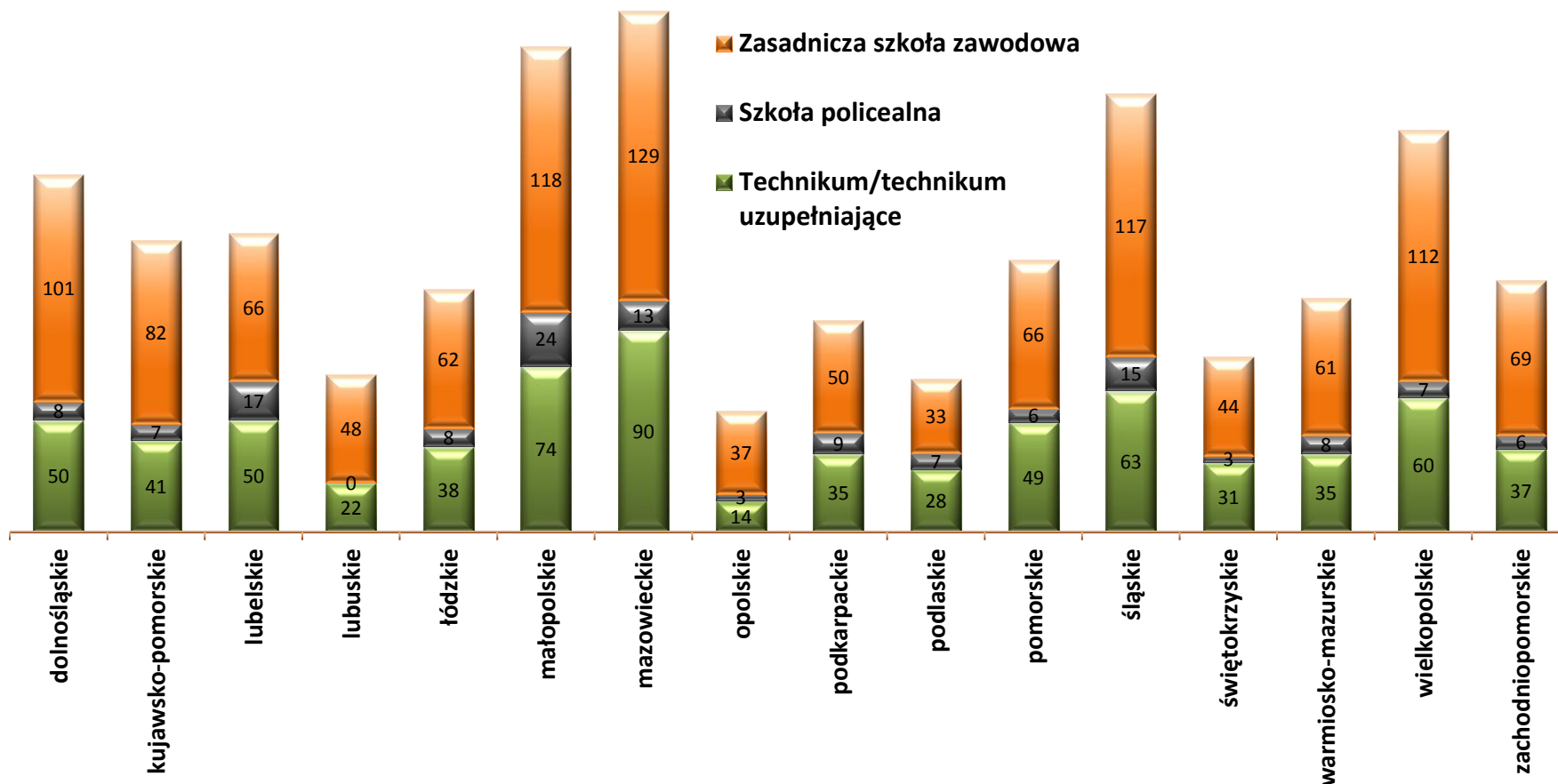
Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 130. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według typu w 2010 r.

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 131. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według typu w 2014 r.

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 15. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według nauczanych zawodów w 2010 r.

Zawód	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Kelner	7	7	7	1	4	17	17	1	13	3	4	13	4	6	5	4	113
Kucharz	21	30	35	6	17	35	41	7	17	5	25	45	4	8	28	13	337
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	2	5	0	2	4	8	4	2	3	2	5	11	0	5	3	5	61
Technik hotelarstwa	59	32	37	20	24	57	61	12	28	26	40	68	32	28	54	37	615
Technik obsługi turystycznej	45	23	25	9	24	58	42	16	20	21	44	75	10	19	38	27	496
Technik organizacji usług gastronomicznych	25	8	12	9	24	27	25	8	13	16	19	31	17	19	22	14	289
Kucharz małej gastronomii	88	80	73	41	61	107	129	41	52	33	70	108	37	57	120	67	1164
Ogółem	247	185	189	88	158	309	319	87	146	106	207	351	104	142	270	167	

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 16. Liczba szkół ponadgimnazjalnych według nauczanych zawodów w 2014 r.

Zawód	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Kelner	5	6	7	1	6	20	17	0	13	3	3	16	3	4	4	3	111
Kucharz	107	98	99	47	68	143	150	36	62	34	80	137	44	60	119	69	1353
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	8	8	3	3	5	11	12	1	3	2	13	12	1	9	7	7	105
Technik hotelarstwa	40	22	29	18	24	60	48	10	24	21	28	43	26	27	37	35	492
Technik obsługi turystycznej	21	14	18	6	16	40	44	11	14	11	25	40	10	20	24	13	327
Technik organizacji usług gastronomicznych	17	7	13	10	17	28	29	9	13	11	15	27	13	16	20	10	255
Kucharz małej gastronomii	79	70	52	38	52	99	96	28	45	21	61	93	34	47	96	54	965
Technik żywienia i usług gastronomicznych	29	32	36	17	24	60	59	12	37	21	33	42	32	26	52	29	541
Ogółem	306	257	257	140	212	461	455	107	211	124	258	410	163	209	359	220	

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 17. Szacowana liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2009 i 2013.

	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
2009	1822	2162	2039	1365	1537	3771	2963	695	1705	1499	2592	4980	1564	1730	3023	1822	35269
2013	2633	2137	2053	876	1820	4152	4005	740	2049	1086	2721	3890	1151	1848	2824	1712	35697
Zmiana w % 2013/2009	45%	-1%	1%	-36%	18%	10%	35%	6%	20%	-28%	5%	-22%	-26%	7%	-7%	-6%	1%

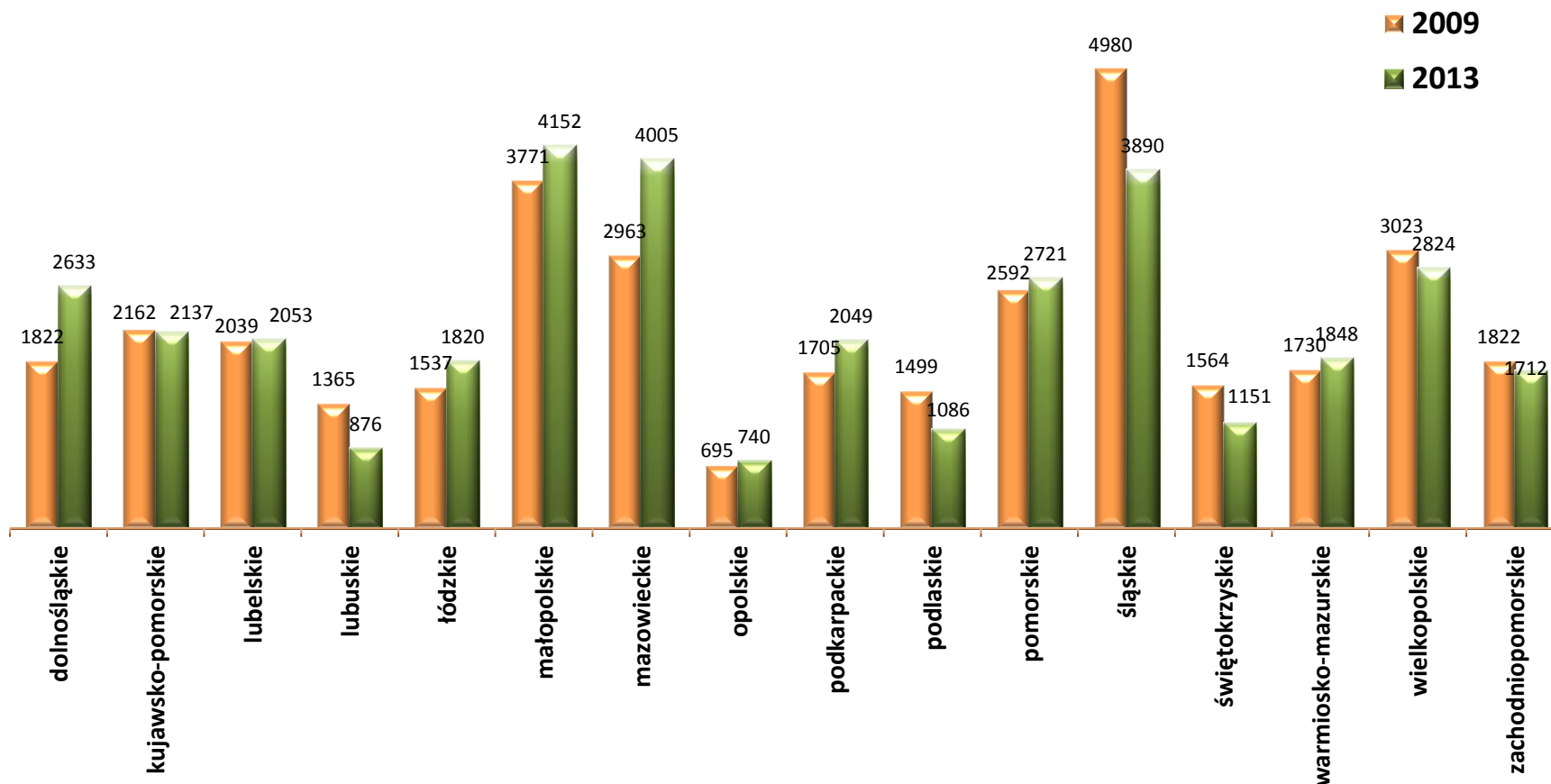
Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 18. Szacowana liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2013 r. w podziale na zawody.

Szacowana liczba absolwentów	2013 r.
Kelner	1180
Kucharz	4545
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	313
Technik hotelarstwa	9809
Technik obsługi turystycznej	3788
Technik organizacji usług gastronom.	4375
Kucharz małej gastronomii	11687
Ogółem	35697

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 132. Szacowana liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2009 i 2013.

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 19. Oferta szkół ponadgimnazjalnych według nauczanych języków w 2010 r.

Oferowane języki obce	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba szkół mających w ofercie język angielski	117	101	130	64	112	189	226	64	112	88	83	242	90	77	109	112	1916
Liczba szkół mających w ofercie język niemiecki	125	77	85	80	90	136	149	64	96	48	88	162	61	61	125	115	1562
Liczba szkół mających w ofercie język francuski	8	13	8	13	11	24	37	2	18	13	8	48	5	0	16	8	232
Liczba szkół mających w ofercie język rosyjski	8	45	80	16	43	29	96	13	26	53	11	59	37	24	19	18	577
Liczba szkół mających w ofercie język włoski	2	0	2	0	0	2	3	0	0	2	0	5	0	0	0	0	16
Liczba szkół mających w ofercie język hiszpański	0	2	2	0	2	0	16	0	1	0	0	2	0	0	0	0	25

Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 20. Oferta szkół ponadgimnazjalnych według nauczanych języków w 2014 r.

Oferowane języki obce	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba szkół mających w ofercie język angielski	119	114	113	37	100	200	209	49	86	63	98	193	72	92	152	72	1769
Liczba szkół mających w ofercie język niemiecki	124	71	48	63	66	124	109	45	60	28	96	107	38	70	143	92	1284
Liczba szkół mających w ofercie język francuski	11	6	8	6	7	24	18	0	9	3	8	36	1	2	8	4	151
Liczba szkół mających w ofercie język rosyjski	6	28	48	4	23	26	92	1	19	34	17	27	23	24	23	6	401
Liczba szkół mających w ofercie język włoski	0	0	2	0	0	4	1	0	3	1	0	3	0	0	0	0	14
Liczba szkół mających w ofercie język hiszpański	1	0	3	0	0	1	12	0	1	0	2	5	0	0	2	1	28

ANALIZA OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ WYŻSZYCH KSZTAŁCĄCYCH KADRY DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ

Źródło danych: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

- W 2014 roku 89 szkół wyższych oferuje kształcenie na kierunku turystyka i rekreacja. W porównaniu do roku 2010 zanotowano wzrost o blisko 15% liczby szkół wyższych (z 78 do 89) posiadających w swojej ofercie kierunek turystyka i rekreacja.
- Występuje nieznaczna przewaga uczelni niepublicznych (ok. 53%) nad publicznymi (ok. 47%). Różnica na korzyść uczelni niepublicznych, zwiększyła się nieznacznie od roku 2010, w którym oba typy uczelni występowały niemalże po równo.
- Widoczne są natomiast zdecydowane dysproporcje w liczbie uczelni wyższych, kształcących na kierunku turystyka i rekreacja, w układzie wojewódzkim. Szczególnie wyróżnia się województwo mazowieckie z 16 uczelniami, które stanowią prawie 18% całej oferty edukacyjnej na tym kierunku. Kolejne miejsca zajmują duże ośrodki akademickie i jednocześnie województwa atrakcyjne turystycznie: wielkopolskie (10 uczelni), małopolskie (9), pomorskie (8), dolnośląskie (7). Należy jednak zauważyć, że uczelnie w każdym z tych województw jest ok. 40-50% mniej niż w woj. mazowieckim.
- Na uwagę zasługują dwa województwa ze ściany wschodniej – podlaskie i podkarpackie, które dysponują ofertą odpowiednio 6 i 5 uczelni (w woj. podlaskim o 100% więcej, niż w 2010 r.). Wydaje się, że rozwój oferty uczelni, kształcących kadry dla turystyki związany jest w tych województwach z rosnącą świadomością dotyczącą możliwości rozwoju turystyki na tych obszarach, a co za tym idzie zapotrzebowaniem rynku na dobrze wykształcone kadry. Na drugim biegunie znajdują się województwa: łódzkie i zachodniopomorskie (po 2 uczelnie) oraz opolskie i warmińsko-mazurskie (po 1 uczelni).
- Analizując strukturę własności szkół (publiczne/niepubliczne), obserwujemy bardzo duże zróżnicowanie w zależności od regionu. W ok. połowie województw oba rodzaje uczelni są równoliczne lub prawie równoliczne, natomiast są regiony ze znaczną przewagą szkół niepublicznych (pomorskie, śląskie, mazowieckie) i takie ze znaczną przewagą uczelni publicznych (podkarpackie, lubuskie, lubelskie). Duże aglomeracje i zamożniejsze regiony zdominowane są przez ofertę prywatną, podczas gdy w mniejszych i uboższych województwach lepiej funkcjonują szkoły publiczne. Takie zróżnicowanie w strukturze własnościowej uczelni funkcjonuje (z nieznacznymi wahaniem) w całym okresie ostatnich 4 lat.

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

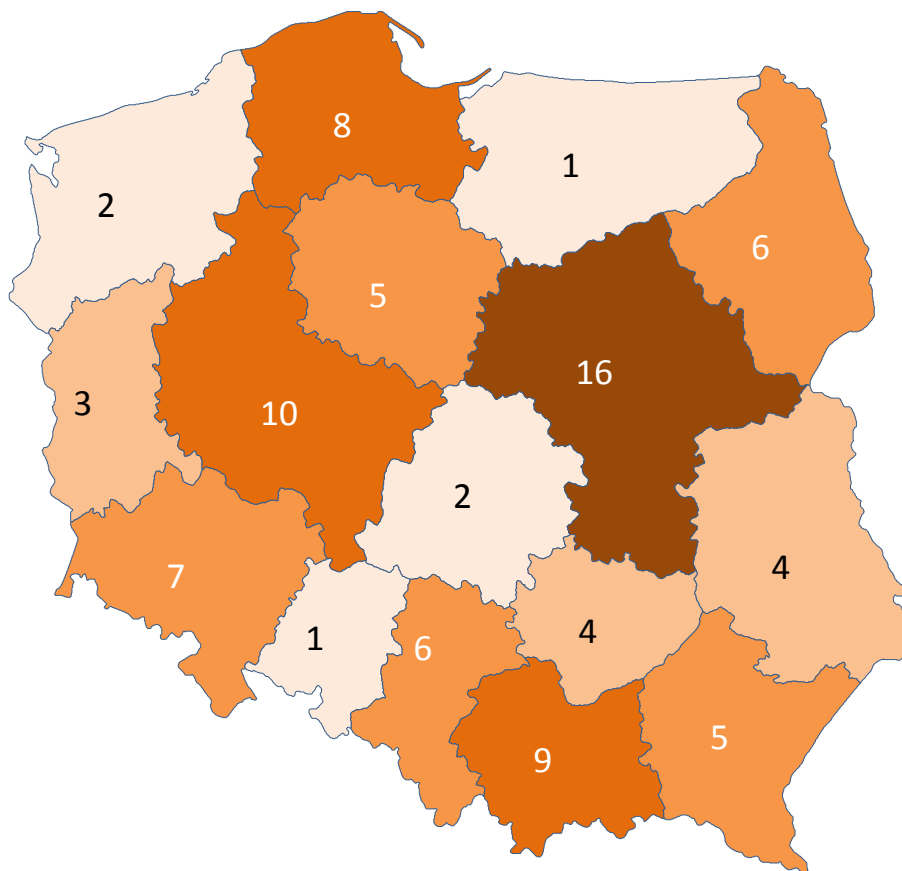
- Warto również zauważyć, że spośród 11 uczelni, które od roku 2010 uruchomiło kierunek turystyka i rekreacja, aż 7 to uczelnie niepubliczne, z czego 4 w województwie pomorskim.
- Niemal wszystkie uczelnie posiadające kierunek turystyka i rekreacja oferują kształcenie na studiach I stopnia (87 z 89 ogółem; o 14 więcej, niż w 2010 r.), zatem w każdym województwie jest możliwość ukończenia studiów „licencjackich” na tym kierunku.
- Kształcenie na studiach II stopnia prowadzi prawie 40% uczelni, ale w dwóch województwach (lubelskie i warmińsko-mazurskie) oferta ta jest w ogóle niedostępna. To jednak lepsza sytuacja, niż w 2010 roku, kiedy w czterech województwach nie było możliwości kontynuowania studiów na II poziomie i łącznie tylko niecałe 35% szkół wyższych prowadziło studia na tym poziomie.
- Studia I stopnia oferowane są najczęściej przez uczelnie z woj. mazowieckiego (15), wielkopolskiego (10) i małopolskiego (9), czyli regiony z największą liczbą uczelni.
- Kształcenie na kierunku turystyka i rekreacja w trybie stacjonarnym oferuje praktycznie taka sama liczba uczelni, co kształcenie w trybie niestacjonarnym (odpowiednio 81 i 82). W stosunku do roku 2010 na 7 uczelniach więcej można wybrać tryb stacjonarny, a na 10 więcej - tryb niestacjonarny. Największe wzrosty (w obu trybach kształcenia) odnotowało województwo podlaskie.
- W ciągu czterech lat liczba uczelni kształcących kadry dla turystyki wzrosła o 12, mimo to globalna liczba absolwentów na tym kierunku w 2013r. spadła w stosunku do 2009 r. aż o ok. 2000 osób (-15%). Dopatrywać się tu należy głównie wpływu niżu demograficznego. Ponadto aż 18 spośród 89 uczelni nie miało w 2013 r. absolwentów na tym kierunku. Zapewne są to uczelnie, na których kierunek turystyka i rekreacja został niedawno wprowadzony do programów nauczania.
- Jeśli chodzi o układ wojewódzki absolwentów z rocznika 2012/2013 to odzwierciedla on zróżnicowanie ilościowe uczelni. Najwięcej absolwentów było w woj. mazowieckim (prawie 20% wszystkich), następnie wielkopolskim (ok. 14%), dolnośląskim i małopolskim (po ok. 9%).

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

- Struktura zmian (roku 2013 do 2009) liczby absolwentów w układzie regionalnym jest bardzo zróżnicowana. W pięciu województwach absolwentów przybyło - największe przyrosty procentowe miały miejsce w kujawsko-pomorskim (wzrost o ok. 160% tj. ok. 400 osób.), podlaskim (wzrost o ok. 135% tj. ok. 190 osób), zachodniopomorskim (wzrost o ok. 120% tj. ok. 440 osób) i opolskim (wzrost o ok. 110% tj. ok. 130 osób). Warto również zaznaczyć duży przyrost bezwzględny absolwentów w woj. dolnośląskim (ok. 230 osób) i śląskim (ok. 180 osób).
- Największe spadki procentowe absolwentów odnotowano w województwach: lubuskim (spadek o ok. 75%, tj. ok. 160 osób), pomorskim (spadek o ok. 50%, tj. ok. 890 osób), mazowieckim (spadek o ok. 48% tj. ok. 1840 osób).
- Język angielski jest podstawowym językiem obcym w ofercie szkół wyższych. W 2010 r. nauczanie tego języka było prowadzone w 73 spośród 78 uczelni, a w 2014 r. już każda szkoła wyższa kształcąca na kierunku turystyka i rekreacja oferowała naukę języka angielskiego.
- W stosunku do roku 2010 najbardziej wzrosła liczba uczelni oferujących naukę języka włoskiego (wzrost z 29 do 51 uczelni), a następnie języka rosyjskiego (wzrost z 48 do 69 uczelni).
- Oferta nauczania innych języków obcych (hiszpański, francuski, niemiecki) została również znacznie zwiększona w szkołach wyższych, kształcących kadry dla turystyki. O ile w 2010 r. łączna ilość ofert nauczania wszystkich ww. 6 języków obcych w 78 uczelniach wynosiła 297, o tyle w roku 2014 ta suma ofert 89 uczelni wynosi już 388. Jest to efekt rosnącej świadomości potrzeby posługiwanie się już nie jednym, ale kilkoma językami obcymi, szczególnie w branży turystycznej.
- W przekroju wojewódzkim oferta językowa została rozwinięta najbardziej w woj. podlaskim (w 2010 r. – 3 uczelnie z łącznie 9 ofertami nauczania języków obcych, w 2014 r. – 6 uczelni z 26 ofertami), następnie w lubuskim (w 2010 r – 2 uczelnie z 6 ofertami, w 2014 r. – 3 uczelnie z 13 ofertami).
- Globalnie najbogatszą ofertę kształcenia językowego mają oczywiście największe aglomeracje i województwa: mazowieckie (16 uczelni z łącznie 75 ofertami, wielkopolskie (10 uczelni z 45 ofertami), małopolskie (9 uczelni z 41 ofertami).

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

Mapa 2. Liczba szkół wyższych w 2014 r. posiadających w swojej ofercie kierunek turystyka i rekreacja.

Ogółem: 89 uczelni

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 21. Liczba szkół wyższych według podmiotowości w 2010 r.

Podmiotowość uczelni	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni publicznych	3	3	4	2	1	5	4	1	3	2	2	2	0	0	5	1	38
Liczba uczelni niepublicznych	4	1	1	0	1	4	11	0	1	1	2	4	4	1	4	1	40
Ogółem	7	4	5	2	2	9	15	1	4	3	4	6	4	1	9	2	78

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 22. Oferta szkół wyższych według poziomów kształcenia w 2010 r.

Poziom kształcenia	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni kształcących na studiach I stopnia	7	4	4	2	2	9	13	1	4	3	4	4	4	1	9	2	73
Liczba uczelni kształcących na studiach II stopnia	1	1	1	0	1	5	6	0	2	1	2	2	0	0	4	1	27
Liczba uczelni kształcących na jednolitych studiach magisterskich	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Tab. 23. Oferta szkół wyższych według trybów kształcenia w 2010 r.

Tryb studiów	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni kształcących w trybie stacjonarnym	7	4	5	2	2	9	14	1	4	3	4	3	4	1	9	2	74
Liczba uczelni kształcących w trybie niestacjonarnym	8	3	5	2	2	10	15	1	4	3	4	3	4	1	10	2	77

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 24. Liczba szkół wyższych według podmiotowości w 2014 r.

Podmiotowość uczelni	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni publicznych	3	2	3	3	1	5	5	1	4	3	2	1	1	1	5	2	42
Liczba uczelni niepublicznych	4	3	1	0	1	4	11	0	1	3	6	5	3	0	5	0	47
Ogółem	7	5	4	3	2	9	16	1	5	6	8	6	4	1	10	2	89

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 25. Oferta szkół wyższych według poziomów kształcenia w 2014 r.

Poziom kształcenia	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni kształcących na studiach I stopnia	6	5	4	3	2	9	15	1	5	6	8	6	4	1	10	2	87
Liczba uczelni kształcących na studiach II stopnia	3	1	2	0	1	4	7	1	2	4	2	2	1	0	4	1	35
Liczba uczelni kształcących na jednolitych studiach magisterskich	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2

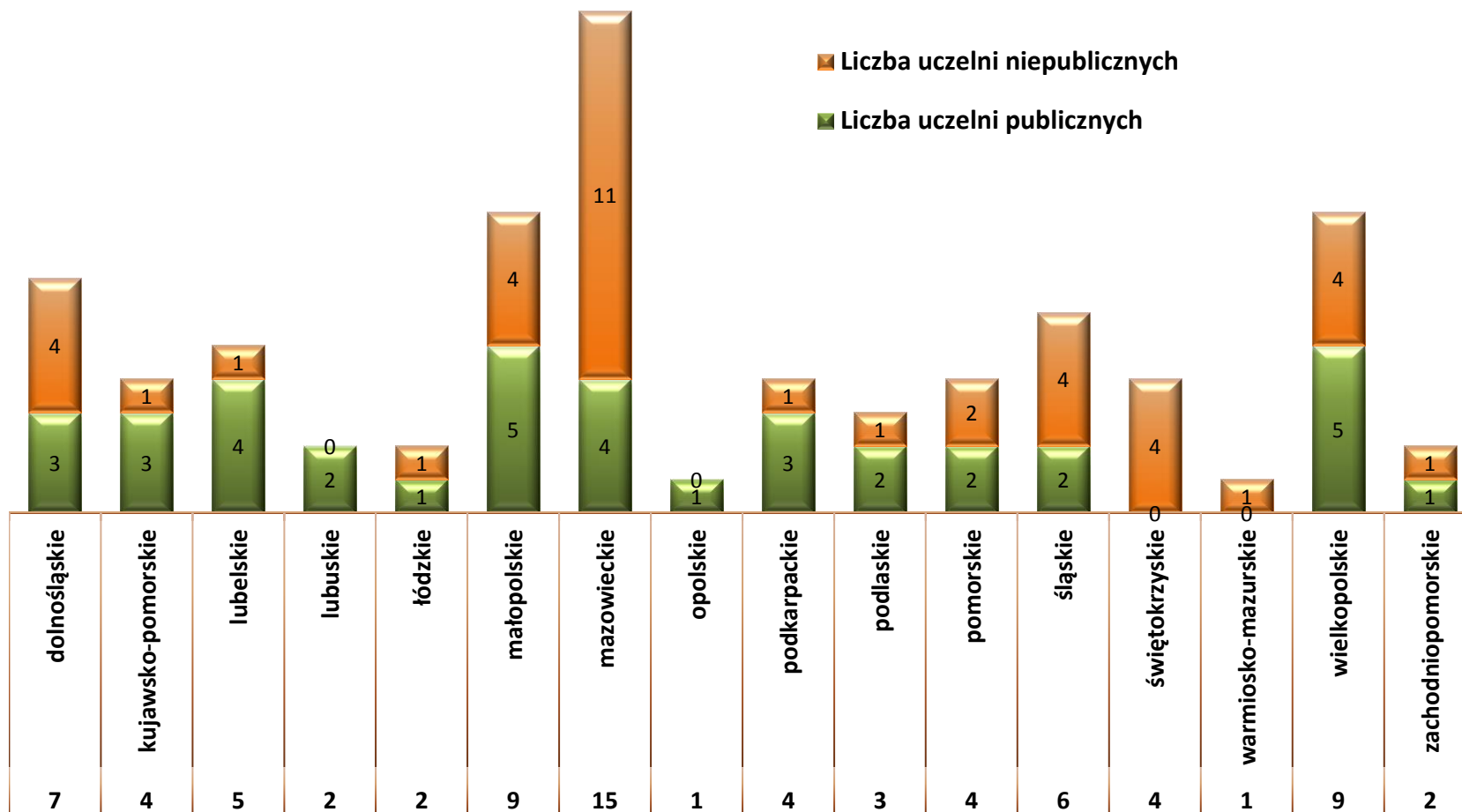
Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Tab. 26. Oferta szkół wyższych według trybów kształcenia w 2014 r.

Tryb studiów	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni kształcących w trybie stacjonarnym	7	5	4	3	2	9	16	1	5	4	7	3	3	1	9	2	81
Liczba uczelni kształcących w trybie niestacjonarnym	6	5	3	3	2	9	15	1	4	5	8	5	4	0	10	2	82

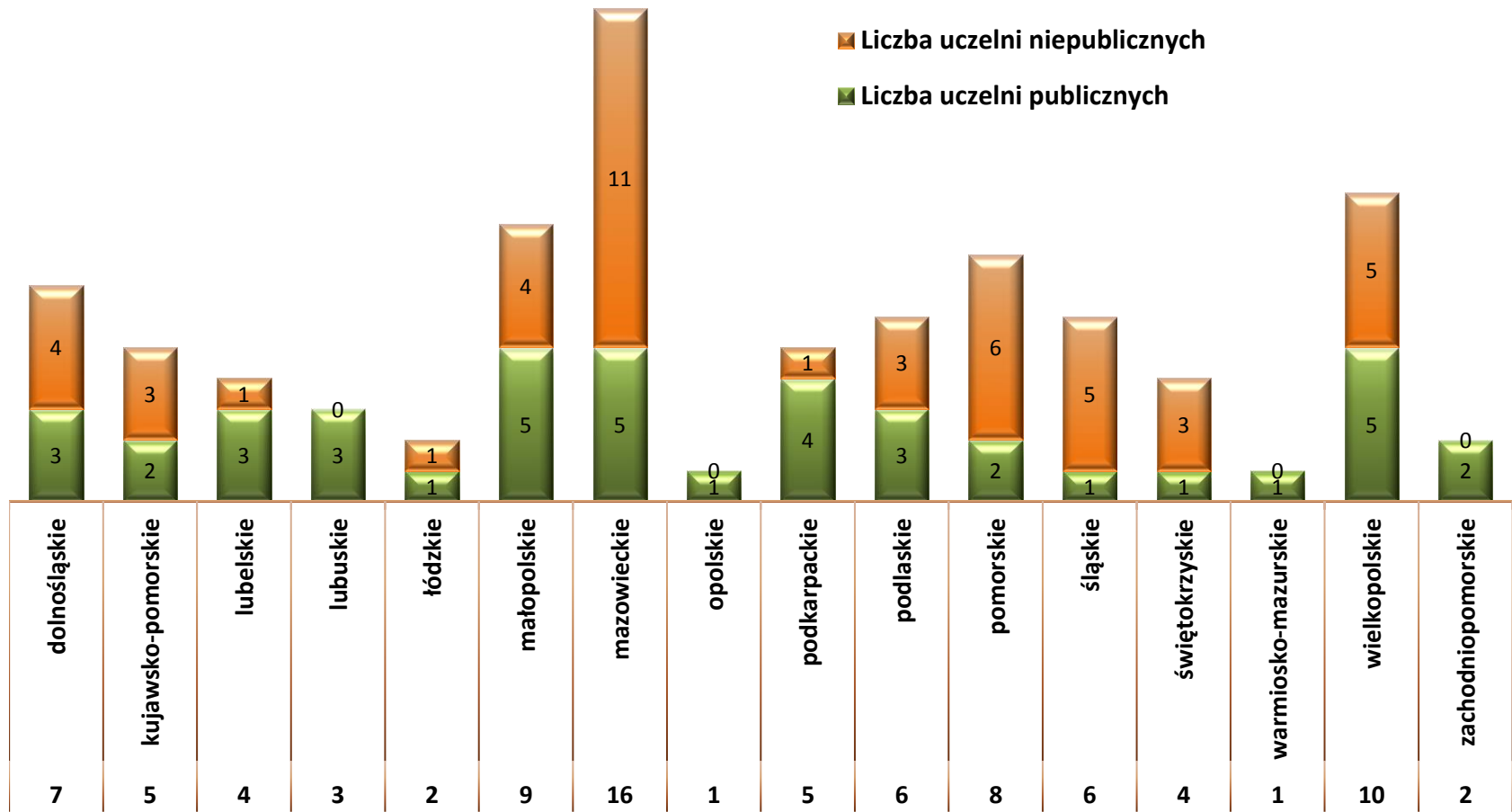
Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2010

Rys. 133. Liczba szkół wyższych według podmiotowości w 2010 r.

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej – rok 2014

Rys. 134. Liczba szkół wyższych według podmiotowości w 2014 r.

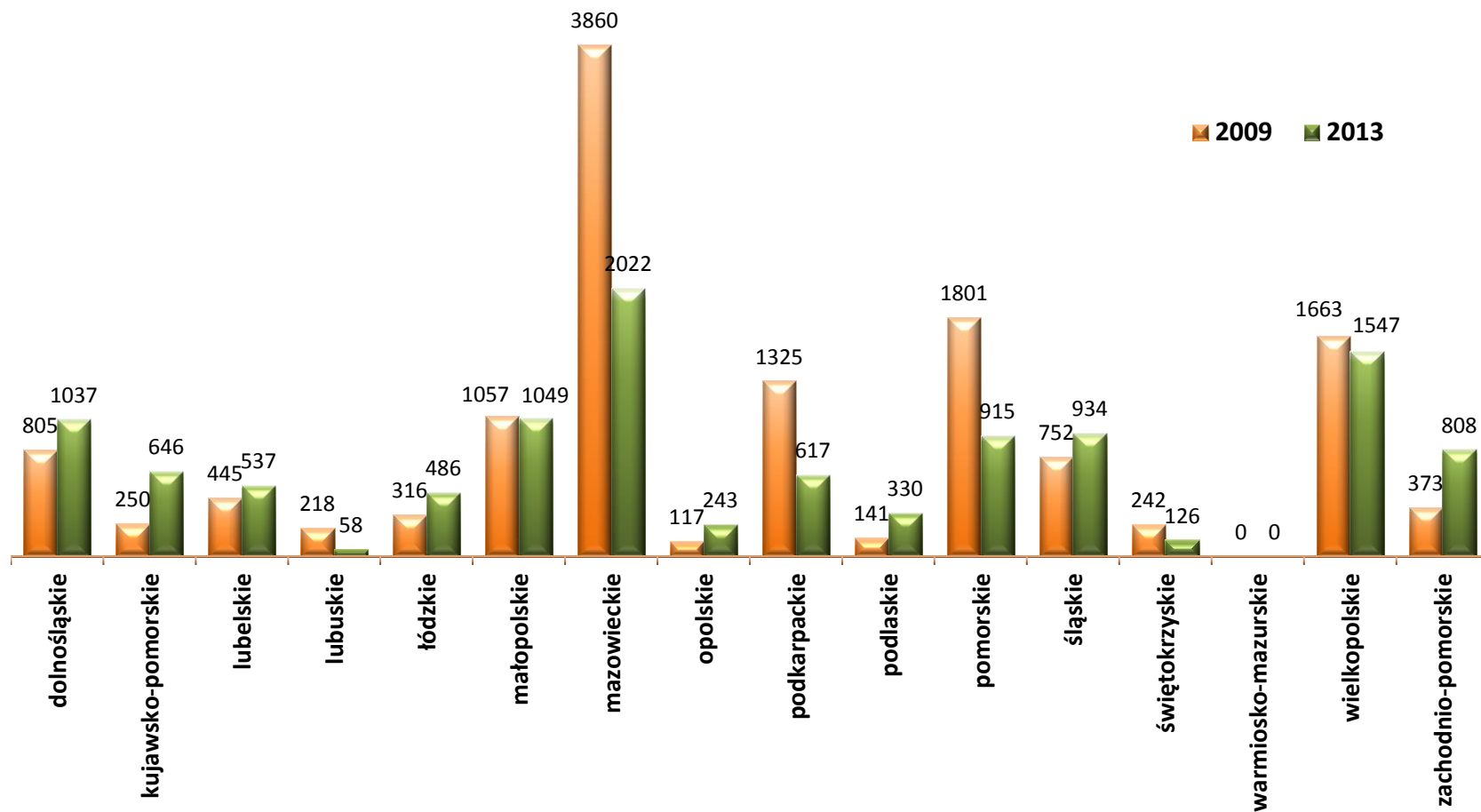
Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 27. Szacowana liczba absolwentów na kierunku turystyka i rekreacja w latach 2009 i 2013.

Szacowana liczba absolwentów	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
2009	805	250	445	218	316	1057	3860	117	1325	141	1801	752	242	0	1663	373	13365
2013	1037	646	537	58	486	1049	2022	243	617	330	915	934	126	0	1547	808	11355
Zmiana w % 2013/2009	29%	158%	21%	-73%	54%	-1%	-48%	108%	-53%	134%	-49%	24%	-48%	0%	-7%	117%	-15%

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

Rys. 135. Szacowana liczba absolwentów na kierunku turystyka i rekreacja w latach 2009 i 2013.

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 28. Oferta szkół wyższych według nauczanych języków w 2010 r.

Oferowane języki obce	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni mających w ofercie język angielski	6	4	5	2	2	9	14	1	4	3	4	4	4	1	9	1	73
Liczba uczelni mających w ofercie język niemiecki	6	3	5	1	2	8	12	1	4	2	4	3	3	1	8	1	64
Liczba uczelni mających w ofercie język francuski	2	1	4	1	2	7	9	1	2	1	2	3	2	1	6	1	45
Liczba uczelni mających w ofercie język rosyjski	2	2	5	1	2	5	10	1	2	2	3	3	2	1	6	1	48
Liczba uczelni mających w ofercie język włoski	0	0	2	1	2	6	6	1	1	0	3	3	1	0	3	0	29
Liczba uczelni mających w ofercie język hiszpański	1	2	2	0	2	6	9	1	3	1	2	3	1	0	5	0	38

Analiza oferty edukacyjnej szkół wyższych kształcących kadry dla branży turystycznej

Tab. 29. Oferta szkół wyższych według nauczanych języków w 2014 r.

Oferowane języki obce	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie	Ogółem
Liczba uczelni mających w ofercie język angielski	7	5	4	3	2	9	16	1	5	6	8	6	4	1	10	2	89
Liczba uczelni mających w ofercie język niemiecki	7	3	2	3	2	8	14	1	3	4	7	6	3	1	9	2	75
Liczba uczelni mających w ofercie język francuski	4	3	2	2	1	6	13	1	3	4	5	4	2	0	8	1	59
Liczba uczelni mających w ofercie język rosyjski	5	4	4	2	2	7	12	0	5	6	6	5	3	1	6	1	69
Liczba uczelni mających w ofercie język włoski	5	2	2	2	1	6	11	0	2	3	4	4	2	0	6	1	51
Liczba uczelni mających w ofercie język hiszpański	3	2	1	1	1	5	9	1	2	3	5	4	1	0	6	1	45

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE ZAWODOWE

Źródło danych: Centralna Komisja Egzaminacyjna, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Ministerstwo Edukacji Narodowej

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe („stary”) – podstawy prawne

Podstawowym aktem prawnym regulującym sprawę oświaty jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). W myśl tej ustawy trzyletnie zasadnicze szkoły zawodowe, czteroletnie technika oraz szkoły policealne dla osób z wykształceniem średnim to szkoły, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie. Dalsze sprawy związane z tym egzaminem regulują rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie utworzenia okręgowych komisji egzaminacyjnych oraz określenia ich zasięgu terytorialnego (Dz. U. z 1999 r. Nr 14, poz. 134, ze zmianami)
- Zarządzenie MEN z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie nadania Statutów Okręgowym Komisjom Egzaminacyjnym. (MP nr 12, 1999, poz. 169, ze zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. (Dz. U. z 2007, Nr 124, poz. 860) ze zmianami (Dz. U. z 2008 r., Nr 144, poz. 903; Dz. U. z 2010 r., Nr 60, poz. 374)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (Dz. U. z 2010 r., Nr 103, poz. 652)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 35, poz. 177)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji roku szkolnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 186, poz. 1245)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2010 r., Nr 244, poz. 1626).

„Stary” egzamin zawodowy przeprowadzany jest dla osób, które rozpoczęły naukę przed 1 września 2012 r. i będzie przeprowadzany do roku szkolnego 2016/2017.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie („nowy”) – podstawy prawne

Z dniem 1 września 2012 r. weszły w życie nowe przepisy, które wprowadziły szereg zmian w szkolnictwie zawodowym, w tym w egzaminie, którego obecna nazwa to **egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie**. Zmiany związane są z realizacją celów kształcenia zawodowego. Wraz z wprowadzeniem nowej klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, wprowadzono modyfikację sposobu potwierdzania kwalifikacji zawodowych.

W latach 2013-2016 można prowadzić zarówno egzaminy oparte na dotychczasowych zasadach, jak i potwierdzające wyodrębnione kwalifikacje (wg nowych zasad). Zmiany w systemie kształcenia oraz zasady prowadzenia „nowych” egzaminów zawodowych regulowane są rozporządzeniami:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r. poz. 184).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 262).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 188),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 186 z późn. zm.).

„Nowy” egzamin zawodowy przeprowadzany jest dla osób, które rozpoczęły naukę nie wcześniej niż 1 września 2012 r. lub przystępują do egzaminu w trybie egzaminu eksternistycznego.

Za przeprowadzanie egzaminów w każdej („starej” i „nowej”) formie odpowiedzialne są: Centralna Komisja Egzaminacyjna i okręgowe komisje egzaminacyjne na terenie swojej działalności.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe („stary”) – informacje ogólne

- „Stary” egzamin zawodowy, czyli egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu.
- Przeprowadzany jest dla osób, które rozpoczęły naukę przed 1 września 2012 r. i będzie przeprowadzany do roku szkolnego 2016/2017 . Po tym terminie, zdający mogą przystąpić do „nowego” egzaminu zawodowego.
- Egzamin zawodowy przeprowadzany jest dla absolwentów: zasadniczych szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających, szkół policealnych.
- Zakres wiadomości i umiejętności został ustalony w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu. Propozycje standardów wymagań opracowała Centralna Komisja Egzaminacyjna, a zatwierdził rozporządzeniem minister właściwy ds. oświaty i wychowania.
- Uczniowie i słuchacze składają deklaracje przystąpienia do 30 września roku szkolnego w którym zamierzają przystąpić do egzaminu (jeśli przystępują w sesji styczniowej) lub do 20 grudnia (jeśli przystępują w sesji czerwcowej).
- Laureaci i finaliści turniejów i olimpiad tematycznie związanych z wybranym obszarem kształcenia są zwolnieni z etapu pisemnego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i na dyplomie potwierdzającym kwalifikację w zawodzie otrzymują najwyższy wynik.
- Aby zdać egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, należy uzyskać:
 - z etapu pisemnego – co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania z części I oraz co najmniej 30% z części II, oraz
 - z etapu praktycznego – co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania.
- Zdający, który zdał egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, wydany przez komisję okręgową. Na wniosek absolwenta, do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dołącza się Europass - Supplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe, który stanowi uzupełnienie informacji zawartych w dyplomie i ma ułatwić poruszanie się po krajowym i europejskim rynku pracy.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe („stary”) – przebieg egzaminu

Egzamin zawodowy składa się z etapu pisemnego i etapu praktycznego.

1. Etap pisemny trwa 120 minut i składa się z dwóch części:

- części pierwszej – 50 zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności właściwe dla zawodu,
- części drugiej – 20 zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności związane z zatrudnieniem i działalnością gospodarczą.

Wszystkie zadania są zadaniami zamkniętymi, zawierającymi cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa.

2. Etap praktyczny trwa nie krócej niż 180 minut i nie dłużej niż 240 minut i w zależności od zawodu polega na:

- wykonaniu zadania egzaminacyjnego,
- opracowaniu projektu realizacji określonych prac,
- opracowaniu projektu realizacji określonych prac i wykonanie określonej pracy lub prac na stanowisku egzaminacyjnym.

Czas trwania etapu praktycznego dla danego zawodu określony jest w informatorze.

Dodatkowo, na zapoznanie się z treścią zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym oraz z wyposażeniem stanowiska egzaminacyjnego zdający ma 15 minut, których nie wlicza się do czasu trwania etapu praktycznego egzaminu zawodowego.

-
- W 2013 roku egzamin zawodowy zdało 71,42% osób, które do niego przystąpiły. To analogiczny odsetek, jak w 2009 roku, kiedy egzamin zdało 72,04% absolwentów.
 - Najwyższy odsetek osób, które zdały egzamin zawodowy, był w grupie uczących się w zawodach: pracownik pomocniczy obsługi hotelowej (87,04%) oraz kelner (79,25%). Najmniej osób, które zdały egzamin kończyło szkołę w zawodach: kucharz (56,84%) oraz technik organizacji usług gastronomicznych (63,09%).

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie („nowy”) – informacje ogólne

- „Nowy” egzamin zawodowy, czyli egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, jest formą oceny poziomu opanowania przez zdającego wiadomości i umiejętności z zakresu jednej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.
- Przeprowadzany jest dla osób, które rozpoczęły naukę nie wcześniej niż 1 września 2012 r. lub przystępują do egzaminu w trybie egzaminu eksternistycznego.
- Do egzaminu mogą przystąpić: uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników, uczniowie (słuchacze) szkół policealnych, absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych, osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół ponadgimnazjalnych lub szkół ponadpodstawowych, osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy.
- Egzamin zawodowy jest także przeprowadzany jako egzamin eksternistyczny dla osób, które: ukończyły gimnazjum albo ośmioletnią szkołę podstawową oraz co najmniej dwa lata kształciły się lub pracowały w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.
- Zakres wiedzy i umiejętności dla każdej kwalifikacji został ustalony w podstawie programowej kształcenia w zawodach.
- Uczniowie i słuchacze składają deklaracje przystąpienia najpóźniej na 4 miesiące przed terminem egzaminu. Natomiast osoby przystępujące do egzaminu w trybie eksternistycznym składają wniosek o dopuszczenie do egzaminu do 31 stycznia (jeśli zamierzają przystąpić do egzaminu w danym roku) lub do 30 września (jeśli zamierzają przystąpić w roku kolejnym).
- Laureaci i finaliści turniejów i olimpiad tematycznie związanych z wybranym obszarem kształcenia są zwolnieni z części pisemnej egzaminu i na świadectwie potwierdzającym kwalifikację w zawodzie otrzymują najwyższy wynik.
- Aby zdać egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, należy uzyskać:
 - z części pisemnej – co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania (czyli minimum 20 punktów), oraz
 - z części praktycznej – co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania.
- Zdający, który zdał egzamin potwierdzający kwalifikację w danym zawodzie, otrzymuje świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie. Do świadectwa może być dołączony Europass - Supplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje w Zawodzie.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie („nowy”) – przebieg egzaminu

Egzamin zawodowy składa się z części pisemnej i części praktycznej.

1. Część pisemna trwa 60 minut i przeprowadzana jest w formie testu składającego się z 40 zadań zamkniętych, zawierających cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna jest prawidłowa.

Część pisemna może być zdawana z wykorzystaniem wydrukowanych papierowych arkuszy egzaminacyjnych lub przy komputerze.

2. Część praktyczna trwa nie krócej niż 120 minut i nie dłużej niż 240 minut. Jest przeprowadzana w formie testu praktycznego, polegającego na wykonaniu przez zdającego zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym na stanowisku egzaminacyjnym. Każdy zdający pracuje przy osobnym stanowisku egzaminacyjnym, które powinno być tak przygotowane, aby zapewniona była samodzielna praca zdających.

Rezultaty wykonania testu praktycznego to:

- wyrób,
- usługa,
- dokumentacja,
- kombinacje ww. rezultatów, np.: jeden lub więcej wyrobów, wyrób i dokumentacja, usługa i dokumentacja, wyrób, usługa i dokumentacja itp.

Czas trwania części praktycznej egzaminu zawodowego dla konkretnej kwalifikacji określony jest w informatorze. Dodatkowo na zapoznanie się z treścią zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym oraz z wyposażeniem stanowiska egzaminacyjnego zdający ma 10 minut, których nie wlicza się do czasu trwania części praktycznej egzaminu zawodowego.

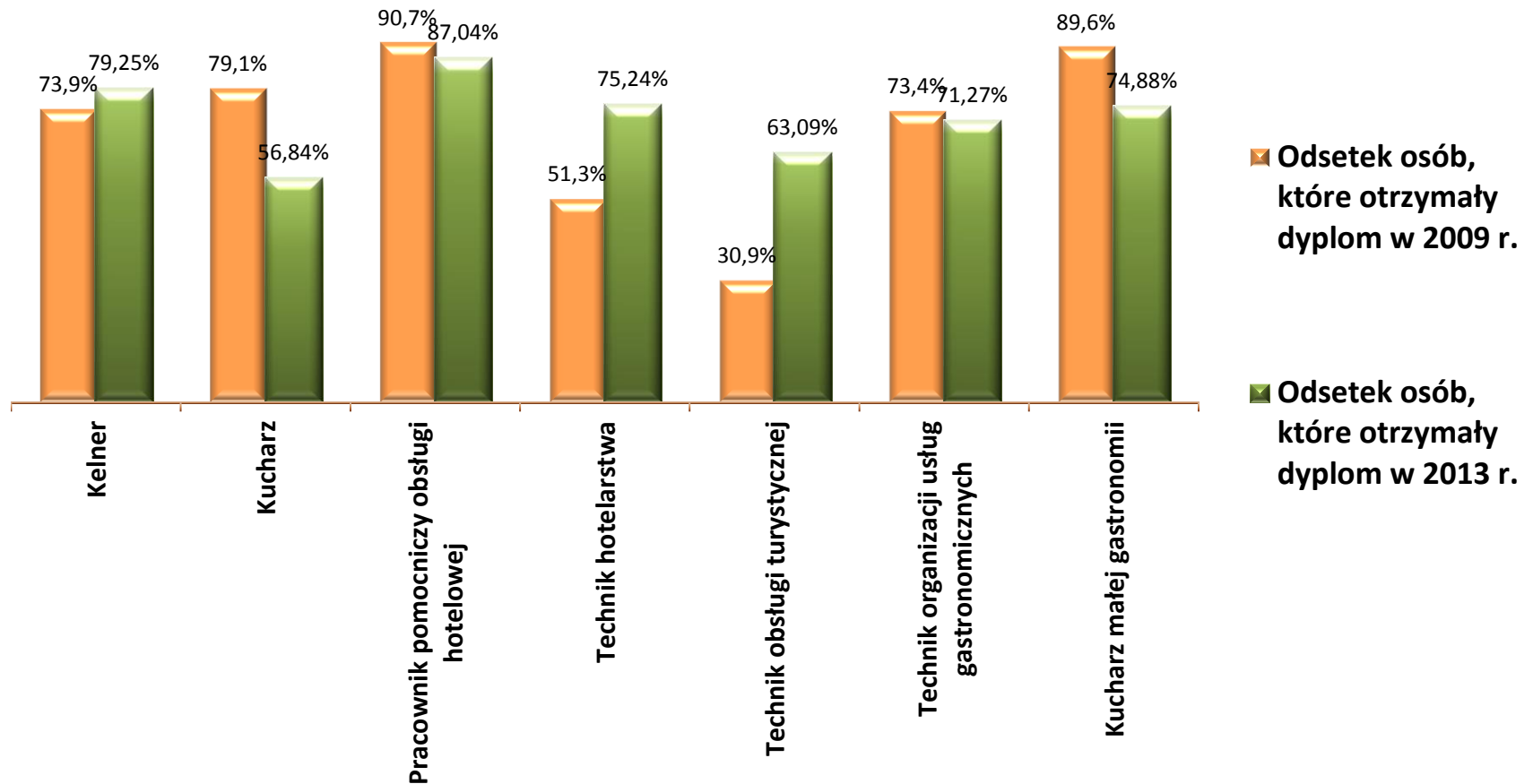
Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Tab. 30. Wyniki egzaminów zawodowych w latach 2009 i 2013.

Zawód	2009			2013		
	Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu	Liczba osób, które otrzymały dyplom	Odsetek osób, które otrzymały dyplom	Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu	Liczba osób, które otrzymały dyplom	Odsetek osób, które otrzymały dyplom
Kelner	778	575	73,90%	1 012	802	79,25%
Kucharz	3054	2415	79,10%	3 693	2 099	56,84%
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	118	107	90,70%	247	215	87,04%
Technik hotelarstwa	8423	4320	51,30%	8 848	6 657	75,24%
Technik obsługi turystycznej	1209	374	30,90%	3 219	2 031	63,09%
Technik organizacji usług gastronomicznych	3413	2505	73,40%	4 124	2 939	71,27%
Kucharz małej gastronomii	11104	9946	89,60%	10 352	7 752	74,88%
Ogółem	28099	20242	72,04%	31495	22495	71,42%

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Rys. 136. Wyniki egzaminów zawodowych w roku 2009 i 2013.

- Odsetek osób, które otrzymały dyplom w 2009 r.
- Odsetek osób, które otrzymały dyplom w 2013 r.

ZMIANY W SYSTEMIE EDUKACJI

Źródło danych: opracowania Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Zmiany w systemie oświaty – Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego

Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego to – w największym uogólnieniu – szczególna metoda opisu kształcenia, jakie polskie uczelnie oferują studentom. Metoda ta wyróżnia się dwiema charakterystycznymi cechami. Po pierwsze, opisy sformułowane są w języku efektów kształcenia, to znaczy przedstawiają wymagania, jakim powinien sprostać student po ukończeniu nauki w ramach danego cyklu kształcenia. Po drugie – opisy te, za pomocą wspólnego europejskiego systemu pozwolą na dokonywanie porównań dyplomów uzyskiwanych w różnych uczelniach na terenie całej Europy, ułatwiając mobilność edukacyjną i zawodową.

Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego to zrozumiały w kontekście międzynarodowym opis systemu kształcenia na poziomie wyższym w danym kraju, określający kompetencje osób uzyskanych na tym poziomie. Opis zawiera hierarchię poziomów kwalifikacji i przyporządkowuje je odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji.

Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego to zatem opis kwalifikacji zdobywanych w polskim systemie szkolnictwa wyższego, przez określenie efektów kształcenia.

Kwalifikacje — efekty kształcenia, poświadczone dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Atrybutem kwalifikacji może być też profil, określający charakter uzyskanych efektów kształcenia (np. profil praktyczny, profil teoretyczny) lub też specyficzny obszar tematyczny (dziedzina) kształcenia (np. humanistyka, technika, sztuka).

Efekty kształcenia to zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia przez osobę uczącą się. Efekty kształcenia opisane są w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych.

Studenci zdobywają kwalifikacje na trzech poziomach i w dwóch profilach:

- kwalifikacje pierwszego stopnia — efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia;
- kwalifikacje drugiego stopnia — efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia;
- kwalifikacje trzeciego stopnia — uzyskanie stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie;
- kwalifikacje podyplomowe — osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych.

Zmiany w systemie oświaty

Celem zmian w kształceniu zawodowym i ustawicznym rozpoczętych 1 września 2012 r. jest podniesienie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego tak, by odpowiadało na potrzeby zmieniającego się rynku pracy i wyzwania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Aby ten cel zrealizować, zaproponowano:

- dostosowanie struktury szkolnictwa do założeń kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- zmodyfikowanie klasyfikacji zawodów szkolnych,
- wdrożenie podstawy programowej kształcenia w zawodach opisanej językiem efektów kształcenia,
- ujednoczenie systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe i otwarcie go na efekty uczenia się:
 - formalnego,
 - pozaformalnego/nieformalnego.

Od roku szkolnego 2012/13 nauka w liceach ogólnokształcących, technikach i zasadniczych szkołach zawodowych jest powiązana z nauką w gimnazjach. Ogólnokształcące treści rozpoczęte w gimnazjum są kontynuowane w pierwszych latach szkół ponadgimnazjalnych na poziomie podstawowym. W technikum i zasadniczej szkole zawodowej uczniowie mają do opanowania te same zagadnienia z kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym, co uczniowie w pierwszej klasie liceum. Dzięki takim zmianom absolwenci zasadniczych szkół zawodowych w nowym modelu, aby uzyskać wykształcenie średnie, mogą kontynuować naukę w liceach ogólnokształcących dla dorosłych bezpośrednio od klasy drugiej.

Nowością w obecnym systemie kształcenia zawodowego jest wprowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych (jako jedna z form kursowych). Przeprowadzenie kursów będą mogli szkołom czy placówkom zlecać pracodawcy. Dzięki temu szkoły i placówki oświatowe łatwiej dostosują ofertę kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. W kwalifikacyjnych kursach zawodowych mogą uczestniczyć osoby dorosłe. Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą organizować szkoły publiczne i niepubliczne szkoły o uprawnieniach szkół publicznych prowadzące kształcenie zawodowe wyłącznie w zakresie zawodów, w których kształcą. Przepisy dotyczące szkolnictwa zawodowego umożliwiają również łączenie szkół zawodowych w centra kształcenia zawodowego i ustawicznego, w skład którego powinna wchodzić co najmniej jedna szkoła prowadząca kształcenie zawodowe.

W wyniku tych zmian wygaszane są: licea uzupełniające, technika uzupełniająca oraz licea profilowane. Osoby pełnoletnie, które zechcą uzyskać wykształcenie średnie, mogą kontynuować naukę w liceach ogólnokształcących dla dorosłych.

Zmiany w systemie oświaty – klasyfikacja zawodów

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego została ujednoczona z **klasyfikacją zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy** w zakresie nazw zawodów i ich symboli cyfrowych. Jest podstawowym źródłem informacji przy planowaniu kształcenia zawodowego.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego określa kwalifikacje wyodrębnione i nazwane dla wskazanych zawodów na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum i szkoły policealnej.

Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestaw oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalających na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych.

Oprócz tradycyjnego kształcenia w zawodach, kształcenie w zakresie kwalifikacji może być prowadzone na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, których ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji.

Zawody wpisane do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego to zawody jednokwalifikacyjne, dwukwalifikacyjne i trójkwalifikacyjne. Kwalifikacje w danym zawodzie oznaczono odpowiednio porządkowymi symbolami K1, K2 i K3.

Zawody jednokwalifikacyjne to przede wszystkim zawody ujęte w grupach wielkich 6, 7 i 8, nauczane w zasadniczej szkole zawodowej. Wśród zawodów, w których kształcenie jest prowadzone w technikum, dominują zawody dwukwalifikacyjne i trójkwalifikacyjne.

W zawodach nauczanych w technikum pierwszą kwalifikacją (K1) jest na ogół kwalifikacja ustalona dla zawodu nauczanego w zasadniczej szkole zawodowej, a stanowiąca merytoryczną i programową podbudowę do nabywania kolejnych – wyższych – kwalifikacji w zawodzie w ramach tego samego obszaru kształcenia.

W zawodach tzw. szerokoprofilowych, w których do kształcenia na poziomie wygaszanego technikum uzupełniającego podbudowę programową stanowiło wiele zawodów nauczanych w zasadniczej szkole zawodowej, przewidziano możliwość alternatywnego wyboru kwalifikacji stanowiących pierwszą kwalifikację w zawodzie (K1).

Zawody wpisane do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego ujęto w grupy wielkie, duże i średnie, zgodnie z podziałem zawodów ustalonym w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. W klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego zostały ujęte zawody w grupach wielkich od 3 do 9. Symbol cyfrowy zawodu przyjęty w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego jest zgodny z symbolem cyfrowym zawodu przyjętym w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy.

Zmiany w systemie oświaty – klasyfikacja zawodów

Obszary kształcenia obejmują zestawy zawodów pogrupowanych pod względem wspólnych lub zbliżonych kwalifikacji wymaganych do realizacji zadań zawodowych w obrębie danego zawodu. Uwzględniając Polską Klasyfikację Działalności (PKD), wyodrębniono osiem obszarów kształcenia:

- 1) administracyjno-usługowy (A);
- 2) budowlany (B);
- 3) elektryczno-elektroniczny (E);
- 4) mechaniczny i górniczo-hutniczy (M);
- 5) rolniczo-leśny z ochroną środowiska (R);
- 6) turystyczno-gastronomiczny (T);**
- 7) medyczno-społeczny (Z);
- 8) artystyczny (S).

Nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego obejmuje 200 zawodów, w ramach których wyodrębniono 252 kwalifikacje.

Z dawnej klasyfikacji wykreślono 29 zawodów, a 19 zawodów stało się podstawą do utworzenia nowych. Niektóre ze starych zawodów połączono.

W odniesieniu do **zawodów gastronomicznych** należy wyjaśnić, że z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego wykreślono zawód: **kucharz małej gastronomii** (nauczany w dotychczasowej dwuletniej zasadniczej szkole zawodowej), a w zawodzie **kucharz** kształcenie przeniesiono na poziom zasadniczej szkoły zawodowej. Jednocześnie część treści właściwych dla zawodu kucharz nauczanego dotychczas na poziomie technikum lub szkoły policealnej weszła w zakres kwalifikacji wyodrębnionych dla nowego zawodu **technik żywienia i usług gastronomicznych**, powstałego z połączenia trzech zawodów: kucharz (nauczanego dotychczas w technikum), technik żywienia i gospodarstwa domowego oraz technik organizacji usług gastronomicznych.

Zmiany w systemie oświaty – klasyfikacja zawodów

Tab. 31. Wymagane kwalifikacje zawodowe w poszczególnych zawodach.

Zawód	Rodzaj szkoły, w której prowadzone jest kształcenie	Wymagane kwalifikacje
Kelner	Technikum	K1 Wykonywanie usług kelnerskich K2 Organizacja usług gastronomicznych
Kucharz	ZSZ	K1 Sporządzanie potraw i napojów
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	ZSZ (kształcenie wyłącznie dla upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim)	K1 Wykonywanie prac pomocniczych w obiektach świadczących usługi hotelarskie
Technik hotelarstwa	Technikum	K1 Planowanie i realizacja usług w recepcji K2 Obsługa gości w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie
Technik obsługi turystycznej	Technikum	K1 Planowanie i realizacja imprez i usług turystycznych K2 Prowadzenie informacji turystycznej oraz sprzedaż usług turystycznych
Technik żywienia i usług gastronomicznych	Technikum	K1 Sporządzanie potraw i napojów K2 Organizacja żywienia i usług gastronomicznych
Technik turystyki wiejskiej	Technikum, Dwuletnia szkoła policealna	K1 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich K2 Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

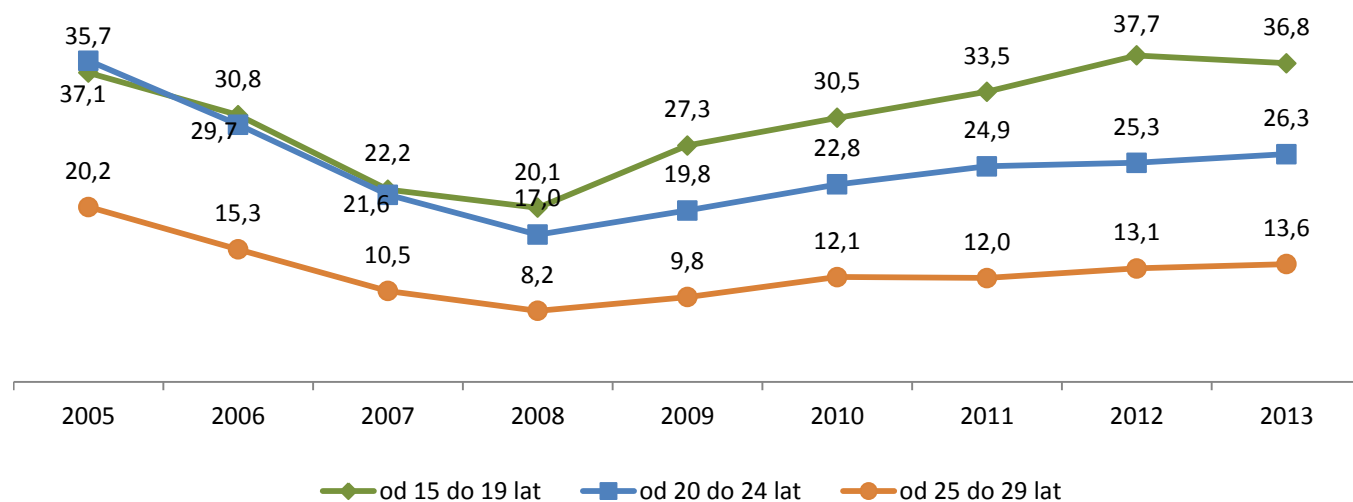
ANALIZA RYNKU PRACY W ZAKRESIE TURYSTYKI

Analiza rynku pracy

Zmiany w systemie kształcenia zawodowego i wyższego polegające na wyodrębnieniu kwalifikacji, pozwalają na elastyczność w rozwoju własnym ucznia i studenta, łatwiejszy wybór nowego zawodu i prostsze poruszanie się po polskim i europejskim rynku pracy. Szczególnie istotne jest to w sytuacji wysokiego bezrobocia w grupie najmłodszych osób.

Wg Eurostatu, w Polsce najwyższy wskaźnik bezrobocia odnotowany jest wśród osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy. Do roku 2008 stopa bezrobocia w tej grupie spadała, aby następnie w wyniku kryzysu rosła przez kolejne pięć lat. Wówczas też zaczęły pogłębiać się dysproporcje w poziomie bezrobocia w zależności od wieku - im młodsza osoba, tym większe ryzyko pozostawania bez pracy.

Rys. 137. Stopa bezrobocia wśród młodych osób w Polsce w latach 2005-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Analiza rynku pracy – bezrobocie wśród absolwentów

Grupa absolwentów objętych badaniem weszła na rynek pracy w roku 2013. W tym roku w urzędach pracy zarejestrowało się 779,6 tys. osób do 25 r. ż. (tj. 28,8% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 304,1 tys. młodych, a po raz kolejny 475,6 tys. osób. W porównaniu do roku 2012 odnotowano wzrost rejestracji wśród młodych o 2,5 tys. osób, tj. o 0,3%.

W latach 2010-2012 liczba bezrobotnych absolwentów zwiększała się, choć dużo wolniej niż w latach wcześniejszych. Spadek natomiast odnotowano w końcu 2013 r., kiedy to w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 121,2 tys. absolwentów, tj. o 5,3 tys. (4,2%) mniej niż w 2012 r.

Odsetek bezrobotnych absolwentów w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2013 r. wyniósł 5,6%, a rozpiętość tego wskaźnika kształtowała się w przedziale od 7,8% w województwie małopolskim do 4,1% w województwie zachodniopomorskim, a więc wyniosła 3,7 p. p. (wobec 4,1 p. p. w końcu 2012 r.).

W 2013 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 311,3 tys. absolwentów (tj. 11,5% napływu do bezrobocia ogółem). W porównaniu do roku 2012 odnotowano wzrost rejestracji w tej grupie bezrobotnych o 3,6 tys. osób, tj. o 1,2%. W 2013 r. podjęcia pracy wśród absolwentów (97,8 tys. osób) stanowiły 7,7% ogółu podjęć pracy. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost podjęć pracy w tej subpopulacji o 10,8 tys. osób (12,5%).

W 2013 r. do urzędów pracy zgłoszono 6,8 tys. ofert pracy dla osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, co stanowiło 0,8% ogółu zgłoszonych ofert pracy. W porównaniu do 2012 r. liczba ofert pracy dla absolwentów zmalała o blisko 1,0 tys. ofert, tj. o 12,5%. W tym samym czasie liczba ofert pracy ogółem wzrosła o 11,1%.

Stopa bezrobocia osób z wyższym wykształceniem jest relatywnie najniższa, również wśród absolwentów. W przypadku osób z wyższym wykształceniem w IV kw. 2013 r. wyniosła ona 5,6% wobec 19,0% w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym. Oznacza to jednak, że ponad ćwierć miliona Polaków z wyższym wykształceniem było bezrobotnych.

W końcu 2013 r. zarejestrowanych było 29,9 tys. bezrobotnych, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 r. ż. (tj. 1,4% bezrobotnych ogółem). W porównaniu do 2012 r. liczba bezrobotnych w omawianej grupie zmalała o 1,6 tys. osób (tj. o 5,1%), przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 1,0%.

Analiza rynku pracy – sytuacja absolwentów badanych kierunków i zawodów

Uwzględniając sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności, w grupie przedsiębiorstw skupionych na „Działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych w 2013 roku, była o połowę mniejsza od napływu bezrobotnych.

Turystyka i rekreacja to kierunek studiów, którego absolwentom spośród wszystkich szkół wyższych najtrudniej o pracę. Według danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego niemal 20% absolwentów tych studiów trafia na bezrobocie. Jeszcze gorzej sytuacja przedstawiała się w latach 2010-2012, kiedy to aż ok. 30% z ogółu absolwentów tego kierunku nie posiadało zatrudnienia, co stanowi 18,4% wszystkich bezrobotnych (BKL – Badanie Ludności 2010–2012).

W odniesieniu do absolwentów szkół zawodowych, techników i policealnych kształcących kadry dla turystyki, szanse na znalezienie zatrudnienia zależą, poza poziomem wykształcenia, od zdobytego podczas nauki zawodu. Według analiz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zawartych w opracowaniu „Zawody deficytowe i nadwyżkowe w 2013 roku”, zawody kucharz i kucharz małej gastronomii znalazły się w pierwszej dziesiątce rankingu 30 zawodów nadwyżkowych, czyli z przewagą liczby bezrobotnych nad liczbą zgłoszonych wolnych miejsc pracy (wskaźniki nadwyżki podaży siły roboczej wyniosły odpowiednio: 25251 – 29% oraz 23710 – 6%). Na końcu rankingu znalazł się ponadto technik hotelarstwa (wskaźnik nadwyżki – 8710). Oznacza to, że te trzy zawody są najbardziej nadwyżkowe.

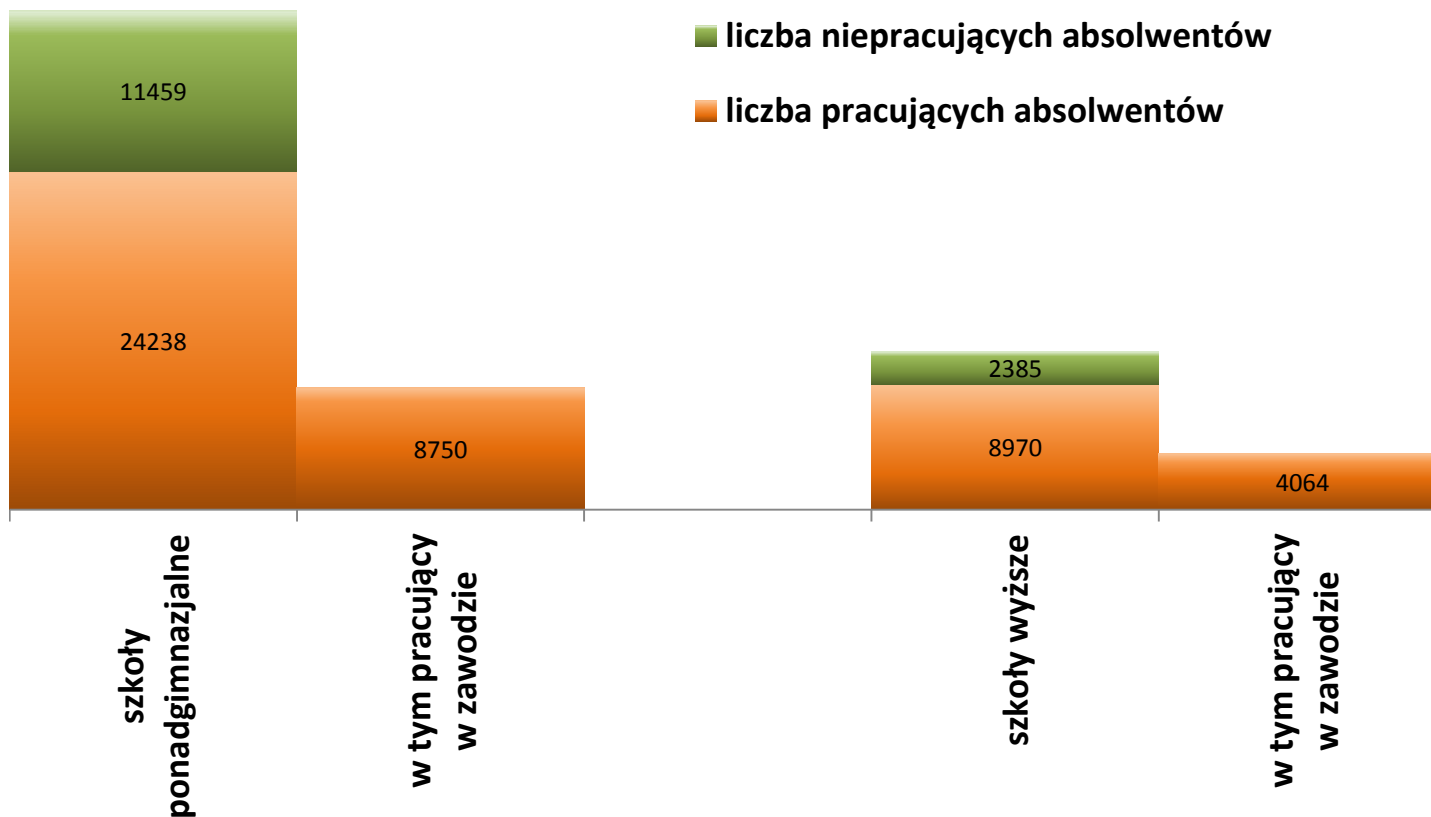
Nieco lepiej kształtowała się sytuacja bezrobotnych kelnerów (stosunek liczby ofert pracy do liczby bezrobotnych – 55%) oraz pracowników pomocniczych obsługi hotelowej (43%), zaś technicy obsługi turystycznej (7%), technicy organizacji usług gastronomicznych (niecałe 2%) oraz technicy turystyki wiejskiej (4%) najczęściej zmuszeni są do poszukiwania pracy poza swoim wykształceniem.

Jednocześnie wg. wspomnianego wyżej opracowania, w przypadku zawodu kucharz małej gastronomii, bezrobocie generowane było w 2013 roku w dużej mierze przez absolwentów (2960 osób, 14,7% wszystkich absolwentów ogółem). Bezrobotnych absolwentów techników hotelarstwa zarejestrowanych było 1286 (22,2% absolwentów w liczbie bezrobotnych w danym zawodzie ogółem), zaś absolwentów – kucharzy - 855 (2,6%).

Według metodologii przyjętej przez MPiPS, wszystkie badane zawody były w roku 2013 uznawane za nadwyżkowe.

Stan zatrudnienia w zawodach gastronomiczno-hotelarskich w oparciu o wyniki badania

Rys. 138. Liczba pracujących absolwentów, w tym absolwentów pracujących w zawodzie (w oparciu o wyniki badania).

Perspektywy rynku pracy w sektorze

Analizując prognozę zatrudnienia netto w dziale Restauracje/Hotele przygotowaną przez Manpower Group, obserwujemy w 2014 r. tendencję wzrostową, a dla IV kwartału b.r. wynosi ona +10%. Oznacza to pozytywny trend na rynku pracy w tym sektorze.

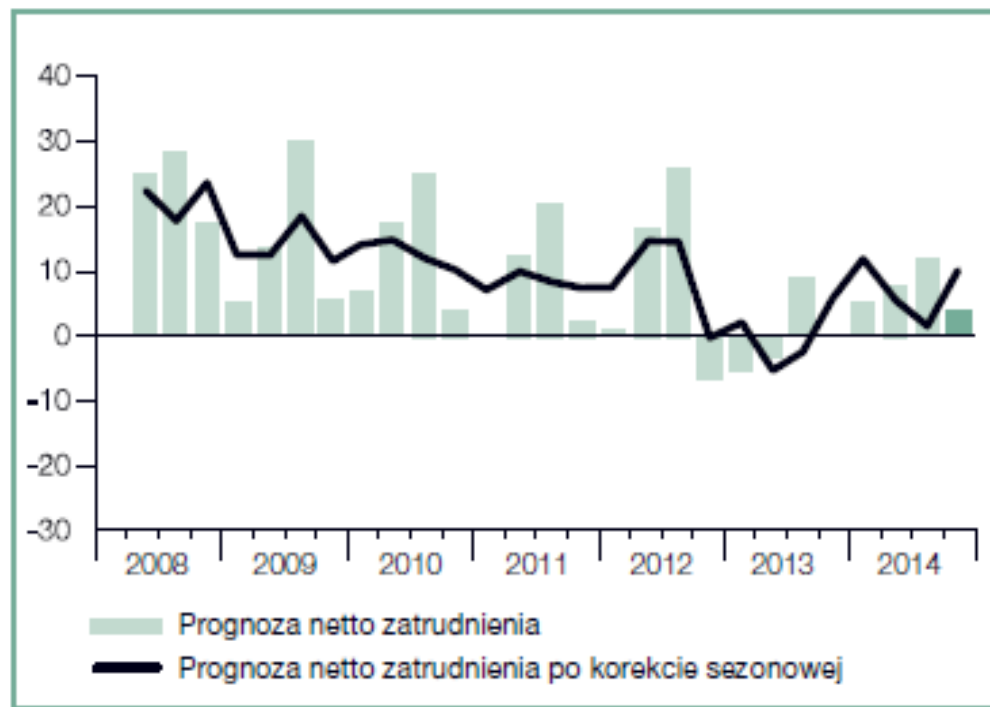
Po gwałtownych spadkach odnotowywanych w latach 2012-2013, prognozy zatrudnienia w sektorze **Restauracje/Hotele** w obecnym roku pozwalają na optymizm. Prognozowane wartości wzrosły zarówno w ujęciu kwartalnym, jak i rocznym, odpowiednio o 9 i 4 punkty procentowe.

Dodatkowym czynnikiem pozwalającym oczekiwać poprawy sytuacji na rynku pracy jest większy, niż oczekiwany, spadek poziomu bezrobocia, który obserwujemy od początku 2014 roku, w tym bezrobocia wśród młodzieży.

Na zmniejszenie liczby bezrobotnych w sektorze turystyki może, paradoksalnie, mieć wpływ niż demograficzny skutkujący spadkiem liczby absolwentów oraz obserwowane w ostatnich latach natężenie emigracji zarobkowej wśród młodzieży.

Warto również zwrócić uwagę na stały trend wzrostowy w turystyce polskiej, przekładający się na rozwój tej branży.

Rys. 139. Prognoza netto zatrudnienia w sektorze Restauracje/Hotele

Brak słupka wskazuje prognozę netto zatrudnienia na poziomie 0.

Źródło: Barometr Manpower Perspektyw Zatrudnienia Polska, Raport z badania Manpower Group IV kwartał 2014 roku.

PODSUMOWANIE

Podsumowanie – sytuacja ogólna

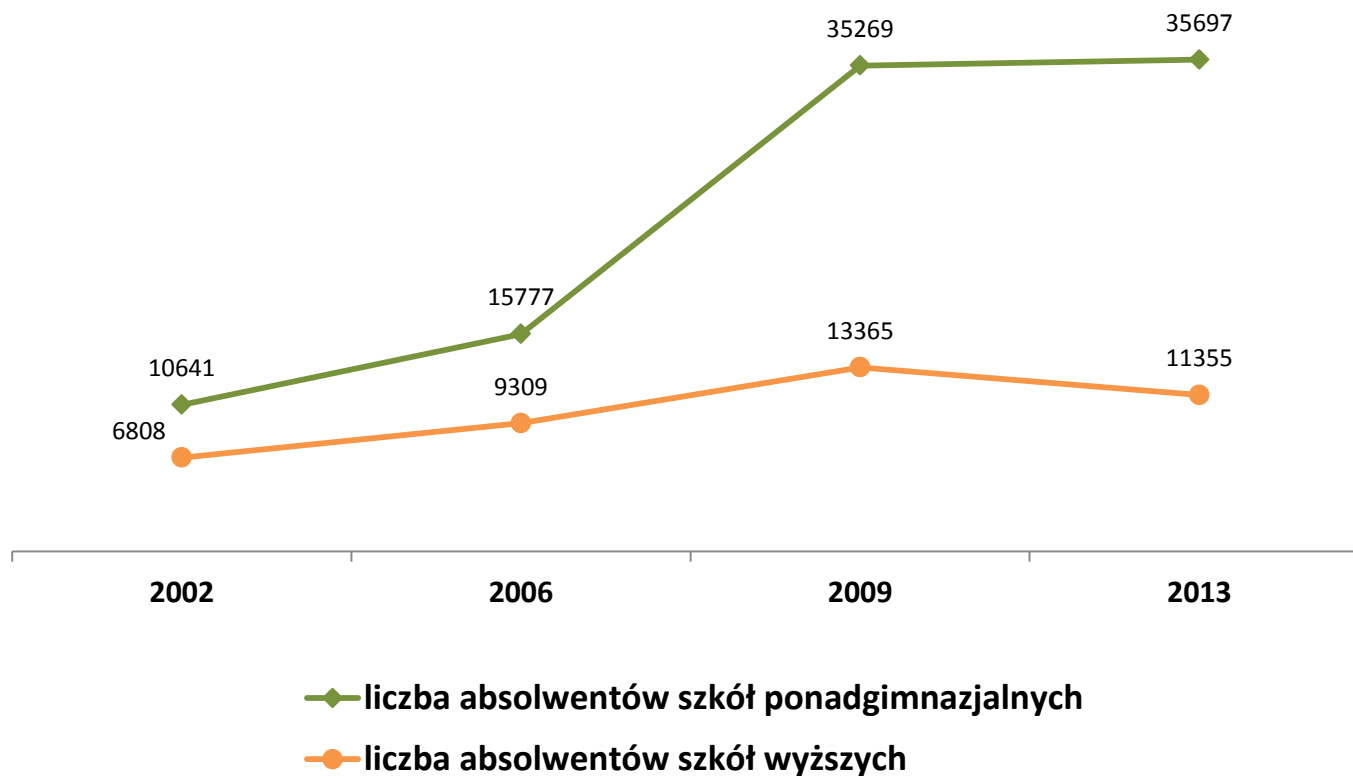
Zrealizowana w 2014 roku kolejna edycja badania „Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki” metodologicznie zaprojektowana została w sposób analogiczny do poprzednich edycji realizowanych w latach 2003, 2007 i 2010, za każdym razem mając na celu ułatwienie porównywania wyników badania. Dobór próby stanowi więc kompromis pomiędzy rzeczywistym odwzorowaniem poszczególnych frakcji w rozkładzie populacji generalnej, a rozkładem próby z poprzedniej edycji badania.

Porównując wyniki badań, należy pamiętać o warunkach zewnętrznych istotnie wpływających na badane zjawiska. Na przestrzeni lat 2002 – 2014 zmieniła się nie tylko sytuacja gospodarcza Polski, ale również geopolityczna (wstąpienie w szeregi Unii Europejskiej), otworzyły się unijne rynki pracy, zwiększyła mobilność. W tym okresie Polska przeżywała boom edukacyjny, szczególnie w zakresie edukacji wyższej, zmianie ulegały także systemy kształcenia. Z drugiej strony, niezwykle istotnym czynnikiem wpływającym na losy absolwentów, było pogłębiające się bezrobocie, zapoczątkowane kryzysem w roku 2008. Ponadto od kilku lat obserwujemy wejście na rynek edukacyjny młodzieży z tzw. „niżu demograficznego”, co ma wpływ nie tylko na zmiany w jakości kształcenia, ale również szeroko pojęty rynek edukacyjny, który w dość krótkim czasie wymagać będzie drastycznych przeobrażeń. Efektem niżu jest większa, niż w latach poprzednich, dostępność edukacji publicznej dla młodzieży, a także likwidacja części szkół niepublicznych. Z drugiej strony, paradoksalnie, edukacja na poziomie wyższym jest coraz mniej popularna. Dewaluacja wykształcenia wyższego, rozczarowanie brakiem wartości dyplomu uczelni na rynku pracy, połączone z promocją wykształcenia zawodowego, przeniosły punkt ciężkości z oczekiwań w zakresie ponoszenia poziomu wykształcenia na poszerzanie umiejętności i kompetencji.

Rok 2014 to więc, w pewnym sensie, rok odwrócenia wieloletnich tendencji w sytuacji absolwentów szkół i uczelni kształcących dla branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej. Trwa proces kolejnych zmian w kształceniu zawodowym, którego celem jest podniesienie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego tak, by odpowiadało na potrzeby zmieniającego się rynku pracy i wyzwania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy oraz ułatwiało mobilność zawodową na unijnych rynkach pracy. Nie bez znaczenia jest również, wspomniana wyżej zmiana mentalności i oczekiwań w zakresie wykształcenia, pragmatyczne postrzeganie rynku pracy. Obserwujemy też poprawę zdolności dostosowania się do zmieniających się warunków środowiska pracy. Wszystkie te czynniki wsparte poprawą sytuacji gospodarczej, również w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej, spadkiem w 2014 roku poziomu bezrobocia i - co ważne - bezrobocia wśród młodzieży, pozwalają prognozować na bieżący rok pierwszą od kilku lat poprawę sytuacji absolwentów na rynku pracy. Na spadek ilości pracowników w branży będzie mieć również wpływ niż demograficzny oraz odpływ wykształconej młodzieży emigrującej „za pracą”, powodujące spadek podaży siły roboczej.

Podsumowanie

Rys. 140. Liczba absolwentów szkół i uczelni kształcących kadr dla turystyki w latach 2002, 2006, 2009 i 2013

Podsumowanie – oferta edukacyjna

Wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z rocznika 2012/2013 (w wyuczonych zawodach związanych z turystyką, hotelarstwem i gastronomią), podobnie jak w 2010 roku, dominują abiturienti techników oraz zasadniczych szkół zawodowych. Natomiast, z uwagi na wygaszanie szkół policealnych, badanych absolwentów tych szkół było mniej, niż w poprzednich edycjach badania.

Zmiana, jaka zaszła od 2010 roku, będąca głównie pochodną sytuacji demograficznej, dotyczy spadku ogólnej liczby szkół ponadgimnazjalnych kształcących kadry dla turystyki o ok. 7% (z 2219 szkół w 2010 r. do 2053 w 2014 r.). Wpływ na tę sytuację miał 35% spadek udziału placówek publicznych. Ponadto obecnie uczniowie częściej wybierają kształcenie w systemie stacjonarnym (dziennym) i tendencja ta zdecydowanie się pogłębia.

Podstawowym językiem obcym nauczonym w szkołach ponadgimnazjalnych jest j. angielski (równie popularny, jak cztery lata temu). Oferta edukacyjna dotycząca nauczania języków niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego uległa zubożeniu w stosunku do roku 2010 o kilka procent każdego, prawdopodobnie z uwagi na coraz powszechniejszy w użyciu język angielski, wypierający powoli inne języki obce. Ten proces w przypadku szkół ponadgimnazjalnych obserwowany jest od 2007 roku.

W 2014 roku 89 szkół wyższych oferuje kształcenie na kierunku turystyka i rekreacja (+15% w odniesieniu do 2010 r.). Duże aglomeracje i zamożniejsze regiony Polski zdominowane są przez ofertę prywatną, podczas gdy w mniejszych i uboższych województwach lepiej funkcjonują szkoły publiczne. Różnica na korzyść uczelni niepublicznych zwiększyła się nieco od roku 2010. Niemal wszystkie uczelnie oferują kształcenie na studiach I stopnia, natomiast kształcenie na studiach II stopnia prowadzi prawie 40% z nich. Kształcenie w trybie stacjonarnym oferuje praktycznie taka sama ilość uczelni, co kształcenie w trybie niestacjonarnym.

W ciągu czterech lat liczba uczelni kształcących kadry dla turystyki wzrosła o 12, mimo to globalna liczba absolwentów na tym kierunku w 2013 r. spadła w stosunku do 2009 r. aż o 2000 osób (-15%). Oznacza to, że uczelnie jeszcze wciąż decydują się na prowadzenie tego kierunku, pomimo, że statystycznie kształci się na nim coraz mniej młodzieży.

Język angielski jest podstawowym językiem obcym w ofercie szkół wyższych. W 2010 r. nauczanie tego języka było prowadzone w 73 spośród 78 uczelni, a w 2014 r. występuje już każdej szkole wyższej. Przez cztery lata najbardziej wzrosła liczba uczelni oferujących naukę języka włoskiego oraz rosyjskiego, ale też hiszpańskiego, francuskiego i niemieckiego. O ile w 2010 r. łączna liczba ofert nauczania wszystkich ww. 6 języków obcych w 78 uczelniach wynosiła 297, o tyle w roku 2014 ta suma ofert 89 uczelni wynosi już 388. Jest to efekt rosnącej świadomości potrzeby posługiwanie się już nie jednym, ale kilkoma językami obcymi, szczególnie w branży turystycznej.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

W stosunku do roku 2010 ogólna ocena przydatności zdobytych w szkole ponadgimnazjalnej umiejętności praktycznych jest wyższa. Jednocześnie rosnące zadowolenie z nabytych umiejętności praktycznych nie przekłada się na lepszą ocenę przydatności zdobytego przygotowania w pracy zawodowej. Wiązać to można z bezrobociem potęgującym niezadowolenie ze zdobytego wykształcenia. Ponadto jedynie co trzeci respondent wykorzystuje nabyte umiejętności w pracy zawodowej. Wykorzystywanie umiejętności jest ściśle powiązane z wykonywaną pracą. Jeśli praca jest zgodna z przygotowaniem zawodowym, z nabytych umiejętności nie korzysta jedynie 23% respondentów, jeśli pracują w innych zawodach – nie korzysta 60%.

Najczęściej wskazywanymi umiejętnościami nabytymi podczas nauki są umiejętności praktyczne. Częściej, niż cztery lata temu, doceniano poprawę znajomości języków obcych i obsługi komputera oraz umiejętności miękkich – organizacji i kreatywności. Jednocześnie w ocenie absolwentów egzaminy z języków obcych w niewystarczającym stopniu sprawdzają znajomość języka w mowie, skupiając się na testach.

Odsetek absolwentów deklarujących znajomość języków obcych pozostaje na podobnym, jak w 2010 r. poziomie. Najpopularniejszym językiem nadal jest angielski – 91,3% wskazań, następnie niemiecki – 48,6%. Spadł nieco odsetek osób deklarujących znajomość języka rosyjskiego, wzrósł - francuskiego. Stopień znajomości najpopularniejszego języka obcego – angielskiego można określić mianem pół na pół. Zarówno w mowie, jak i w piśmie, około połowa respondentów deklaruje znajomość dobrą i bardzo dobrą, a druga połowa – słabą i bardzo słabą. Niemal wszyscy absolwenci szkół uczyli się języków obcych w szkole. Więcej osób, niż przed czterema laty, uczy się samodzielnie oraz podczas zagranicznych wyjazdów, coraz mniej osób korzysta z płatnych korepetycji. Dwa razy częściej lepszą znajomość języków obcych deklarują absolwenci, którzy kiedykolwiek pracowali za granicą.

Do egzaminu zawodowego w 2013 r. przystąpiło 96,5% badanych respondentów, z czego 11,1% go nie zdało. Tylko 3,5% respondentów zrezygnowało z egzaminu w ogóle. Podobnie było w 2010 roku. Idea przeprowadzania egzaminu jest nadal bardzo popularna wśród kończących szkoły zawodowe, ma $\frac{3}{4}$ zwolenników spośród badanych. To jednak mniej, niż w 2010 roku, kiedy aż 83% pozytywnie i bardzo pozytywnie oceniło tę ideę. Zwolennicy egzaminów zawodowych popierają je głównie za sprawą zdobycia tytułu zawodowego, potwierdzenia zdobytych umiejętności, w tym umiejętności praktycznych. W 2010 r., głównym atutem egzaminu zawodowego było rzetelne sprawdzenie wiedzy. To zmiana postrzegania wagi egzaminu, od którego absolwenci oczekują wymiernej wartości – bardziej praktycznej, niż teoretycznej. Jednocześnie egzamin ten jest, mimo wszystko, w opinii absolwentów, częściej potwierdzeniem zdobycia wiedzy, niż umiejętności.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Od 2003 do 2010 roku systematycznie wzrastała liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych kontynuujących naukę. W okresie ostatnich czterech lat ta tendencja uległa odwróceniu i obecnie absolwentów, którzy nie podjęli dalszego kształcenia jest 56%, niemal o 22 pkt. proc. więcej, niż w 2010 roku. Niewątpliwie wpływ na to miała dewaluacja wykształcenia wyższego z jednej strony oraz wzrost zainteresowania pracodawców osobami po szkołach zawodowych z drugiej strony. Dodatkowo trend ten spotęgował wzrost odsetka pracujących absolwentów oraz emigracja zarobkowa.

Absolwenci, którzy zdecydowali się kontynuować naukę, najczęściej wybierali kształcenie w trybie dziennym na studiach I stopnia. Coraz częściej jako miejsce dalszego kształcenia wybierane są uczelnie publiczne, w których liczba dostępnych miejsc w przeliczeniu na ilość kandydatów jest większa, niż w latach ubiegłych.

Jako powód podjęcia dalszego kształcenia najczęściej wskazywane są aspekty praktyczne takie, jak: podniesienie kwalifikacji i zdobycie nowych umiejętności. Obecni absolwenci są nieco bardziej pragmatyczni, niż ci sprzed czterech lat, częściej motywowani są potencjalnymi korzyściami zawodowymi, niż zainteresowaniami i względami osobistymi.

Tendencja zmiany profilu kształcenia zaobserwowana kolejno w latach 2003, 2007 i 2010 nadal się utrzymuje, a jednocześnie znacznie pogłębia. W 2014 roku jedynie 18% absolwentów podejmujących dalszą edukację, kontynuowało ją na dotychczasowym profilu, najczęściej na studiach I stopnia. Wśród przyczyn decydujących o zmianie profilu kształcenia nadal dominują względy praktyczne takie, jak: rozszerzenie kwalifikacji, zdobycie dwóch zawodów. Istotna jest również zmiana zainteresowań. W obecnej edycji badania, częściej, niż wcześniej, wskazywano na brak perspektyw w branży turystycznej oraz lepsze perspektywy finansowe. Znacznie wzrósł również odsetek osób, którym nauka w dotychczasowym zawodzie nie dawała satysfakcji.

Najczęściej wybieranym kierunkiem niezwiązanym z dotychczasowym profilem kształcenia jest nadal pedagogika, dalej kierunki ekonomiczne, humanistyczne i techniczne. Coraz bardziej zróżnicowana oferta edukacyjna, szczególnie na uczelniach, powoduje coraz większe rozproszenie kierunków kształcenia. Na zmiany te wpływ mają również trwające procesy zmian w systemie edukacji, szczególnie wygaszanie liceów profilowanych, szkół uzupełniających dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej – tj. dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego oraz trzyletniego technikum uzupełniającego, a także zasadniczej szkoły zawodowej dla dorosłych i technikum dla dorosłych.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Rezygnacja z dalszego kształcenia i podejmowanie pracy stało się bardziej popularne, niż przed czterema laty. W roku 2014 odsetek pracujących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych jest wyższy, niż w poprzednich latach. Połowa absolwentów pracuje i nie kontynuuje nauki, a ok. 17% jednocześnie i uczy się, i pracuje.

Z każdym rokiem zwiększa się mobilność zawodowa (obecnie 28%), nie jest to jednak poziom odpowiadający mobilności europejskiej. Przyrost mobilności w odniesieniu do 2010 roku jest w znacznej mierze efektem zwiększonej mobilności zewnętrznej.

Obserwujemy odpływ kadr wykształconych dla branży gastronomiczno-hotelarsko-turystycznej do innych branż. Spośród wszystkich pracujących absolwentów, prawie 2/3 nie pracuje w zawodzie. To znacznie więcej, niż w 2010 roku (54%).

W „branży” pracę znajdują najczęściej absolwenci techników. Coraz częściej powierzane im są samodzielne stanowiska. Brak pracy w branży gastronomiczno-hotelarsko-turystycznej jest głównym powodem poszukiwania przez absolwentów pracy niezgodnej z profilem wykształcenia. Połowa absolwentów w tej grupie wybrała zatrudnienie w handlu i usługach, również pracując najczęściej na stanowisku samodzielnego specjalisty.

Okres poszukiwania pracy skrócił się w odniesieniu do 2010 roku, jednak z analizy wynika, że na szybsze znalezienie pracy mieli szanse absolwenci, którzy podjęli pracę zgodną z wykształceniem.

W branży gastronomiczno-hotelarsko-turystycznej pogłębia się negatywne zjawisko polegające na wzroście popularności umów o pracę na czas określony oraz umów cywilno-prawnych. Dla odmiany, absolwenci pracujący w innych branżach, częściej, niż w 2010 r. zatrudniani są na czas nieokreślony. Niemniej jednak, umowa o pracę na czas określony to zdecydowanie dominująca forma zatrudniania młodych ludzi.

Poszukiwanie pracy poprzez samodzielne działania jest coraz mniej popularne, natomiast coraz częściej wykorzystywane są tzw. „znajomości” - bazowanie na nieformalnym, towarzysko-rodzinnym sposobie poszukiwania pracy. Z każdym rokiem dynamicznie rośnie znaczenie internetu jako źródła informacji o rynku pracy, wypierając tradycyjne nośniki, jak np. gazety.

Ocena atrakcyjności wykonywanej pracy i zadowolenie z niej wypadają lepiej wśród pracujących zgodnie z przygotowaniem zawodowym, choć są to oceny niższe, niż w 2010 roku. Pomimo spadków zadowolenie z pracy jest nadal bardzo wysokie.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

W porównaniu z rokiem 2010 spadł odsetek absolwentów, którzy nie podjęli zatrudnienia i obecnie jest to 32% wszystkich absolwentów. Prawie połowa z niepracujących pozostaje bez pracy, ponieważ kontynuuje naukę. Więcej, niż co czwarty - dotychczas nie znalazł zatrudnienia. Warto zauważyć, że oba te odsetki nieco zmalały w stosunku do 2010 roku. Zwiększyła się natomiast grupa osób, które jako powód pozostawania bez pracy podają wyjazd za granicę (prawdopodobnie w celu podjęcia tam pracy). Jednocześnie wzrósł odsetek osób, które pracy nie szukają. Są to najczęściej uczący się na studiach stacjonarnych. Spośród osób aktywnie szukających pracy, ponad połowa kieruje swoje kroki w stronę przedsiębiorstw spoza branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej.

Jeden na czterech absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ma doświadczenie związane z pracą za granicą. Na emigrację zarobkową częściej decydują się absolwenci techników. Co piąty absolwent pracował za granicą w przeszłości, a 4,4% pracuje obecnie. Odnosząc udział absolwentów mających na swoim koncie epizod pracy za granicą do sytuacji z roku 2010, obserwujemy wzrost migracji zarobkowej o 10 pkt. proc.

Znaczenie egzaminu zawodowego na rynku pracy zdaje się być zupełnie nieadekwatne do wartości, jaką jest w oczach absolwentów szkół. 3/4 poszukujących zatrudnienia uważa, że zdany egzamin zawodowy jest atutem na rynku pracy, natomiast w procesie rekrutacji, tylko co czwarty z nich usłyszał pytanie o egzamin zawodowy. W przypadku absolwentów pracujących w wyuczonym zawodzie, tylko co trzeciemu zadano pytanie o egzamin zawodowy, a w przypadku pracujących poza „branżą” – co dziesiątemu. Pomimo niewielkiego zainteresowania pracodawców egzaminem zawodowym, jego rola w procesie rekrutacji jeszcze spadła od 2010 roku.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Z perspektywy roku po ukończeniu szkoły, ocena procesu kształcenia i jego przydatności powinna być już na tyle obiektywna, aby móc zweryfikować efektywność dostępnej edukacji ponadgimnazjalnej.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych zapytani zostali o to, czy ponownie wybraliby ten sam profil kształcenia. 2/3 spośród nich ponownie dokonałoby tego samego wyboru. Im wyższy poziom edukacji ponadgimnazjalnej, tym poziom zadowolenia z wyboru kierunku kształcenia jest większy. Wyraźnie częściej wybór obecnego profilu pozytywnie oceniają osoby związane dalej zawodowo lub edukacyjnie z branżą turystyczno-hotelarsko-gastronomiczną.

Warto pamiętać, że na proces decyzyjny przyszłego ucznia składają się nie tylko czynniki zewnętrzne takie, jak: wartość danego zawodu na rynku pracy, dostępność oferty edukacyjnej w pobliżu miejsca zamieszkania, uzyskane w szkole oceny, możliwości finansowe itp., ale też czynniki wewnętrzne, m.in: opinie rodziny, kolegów, własna motywacja i ambicje.

Twórcy systemu edukacji w Polsce są świadomi, że ich działania mogą mieć jedynie częściowy wpływ na proces decyzyjny ucznia. O ile usprawnienie systemu kształcenia jest efektem celowych działań, o tyle sytuacja na rynku pracy nie jest już tak przewidywalna. Od wielu lat eksperci rynku pracy starają się z wyprzedzeniem przewidzieć „przyszłość” przygotowując listy zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jednak przełożenie tych prognoz na rzeczywistość edukacyjną zajmuje najczęściej kilka lat.

Obecnie jesteśmy w takim punkcie zwrotnym, kiedy przesylenie rynku pracy w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej zaczyna mieć wpływ na dalsze losy edukacyjne absolwentów (kierunki spoza branży), zwrot w stronę rynku pracy zamiast dalszego kształcenia oraz praca poza wyuczonym zawodem. W odniesieniu do absolwentów szkół zawodowych, techników i policealnych kształcących kadry dla turystyki, szanse na znalezienie zatrudnienia zależą, poza poziomem wykształcenia, od zdobytego podczas nauki zawodu.

Według metodologii przyjętej przez MPiPS, wszystkie badane w niniejszym projekcie zawody były w roku 2013 uznawane za nadwyżkowe (w tym kucharz i kucharz małej gastronomii znalazły się w pierwszej dziesiątce rankingu 30 zawodów nadwyżkowych).

Jeśli więc sytuacja na rynku pracy w badanej branży nie ulegnie poprawie, możemy spodziewać się zmniejszenia napływu kolejnych uczniów na kierunki kształcące kadry dla turystyki.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół wyższych

W 2014 roku ocena przygotowania do pracy zawodowej, w opinii absolwentów szkół wyższych, jest nadal wysoka, choć mniej korzystna, niż w 2010 roku. Co ósmy absolwent kierunku turystyka i rekreacja uważa, że studia nie przygotowały go do pracy zawodowej. Jednocześnie ogólna ocena zdobytych na studiach umiejętności praktycznych wypada nie najgorzej i jest wyższa, niż przed czterema laty. Zadowolenie ze zdobytych umiejętności nie koresponduje z rzeczywistością zawodową. Umiejętności te są coraz rzadziej wykorzystywane w pracy zawodowej.

Odsetek absolwentów deklarujących znajomość języków obcych pozostaje na podobnym, jak w 2010 r. poziomie. Najpopularniejszym językiem nadal jest angielski, następnie niemiecki. Spadł nieco odsetek osób deklarujących znajomość języka rosyjskiego. Deklarowana znajomość języków obcych jest nieco lepsze w mowie, niż w piśmie. Najpopularniejszy język – angielski – jest też najlepiej opanowanym językiem obcym. Dwa razy częściej lepszą znajomością języków obcych mogą się pochwalić absolwenci, którzy kiedykolwiek pracowali za granicą. Więcej osób, niż przed czterema laty, uczy się języków obcych samodzielnie oraz podczas zagranicznych wyjazdów, coraz mniej osób korzysta z płatnych korepetycji.

Od 2003 do 2010 roku systematycznie wzrastała liczba absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę. W okresie ostatnich czterech lat ta tendencja uległa odwróceniu i obecnie absolwentów, którzy nie podjęli dalszego kształcenia jest więcej, niż w 2010 roku. Naukę kontynuuje tylko 38% absolwentów. Ponad połowa z nich, kontynuuje naukę na dotychczasowym profilu – turystyka i rekreacja na studiach II stopnia.

Najczęściej wybieranym kierunkiem niezwiązanym z dotychczasowym profilem kształcenia jest zarządzanie i marketing, dalej transport i logistyka, pedagogika i administracja oraz inne kierunki ekonomiczne i humanistyczne. Wśród przyczyn decydujących o zmianie profilu kształcenia najistotniejszy to zdobycie dwóch zawodów. Odsetek osób wskazujących na tę odpowiedź jest dwukrotnie większy, niż przed czterema laty. Z jednej strony jest to efekt ugruntowanych już zmian i wprowadzenia trójstopniowego systemu studiów zgodnie z postanowieniami Deklaracji Bolońskiej, mających na celu uelastycznienie procesu kształcenia i promocję interdyscyplinarnej ścieżki rozwojowej, z drugiej strony spadek bezpieczeństwa na rynku pracy wymusza elastyczne podejście do własnej edukacji. O zmianie profilu kształcenia generalnie decydują względy pragmatyczne i finansowe, coraz mniejsze znaczenia mają zainteresowania uczącego się.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół wyższych

Wskaźnik zatrudnienia absolwentów kierunku turystyka i rekreacja wzrastał do roku 2010, aby zatrzymać się w kolejnych latach na podobnym poziomie. Obecnie 79% absolwentów tego kierunku deklaruje się jako osoba pracująca. Większość z tych osób już się nie uczy. Z kolei co piąty absolwent jednocześnie pracuje i kontynuuje naukę.

Badani w 2010 roku absolwenci są nieco bardziej mobilni, niż ci sprzed czterech lat, nadal jednak poszukują pracy w pobliżu swojego miejsca zamieszkania. Tylko co czwarty z nich zmienił miejsce zamieszkania podejmując zatrudnienie.

W odniesieniu do roku 2010 wzrósł nieco udział absolwentów wykonujących pracę zgodną z wykształceniem zawodowym. Najczęściej zatrudniani są oni w hotelu bądź pensjonacie, w biurze podróży /agencji turystycznej, w większości zajmując stanowisko samodzielnego specjalisty.

Głównym powodem poszukiwania przez absolwentów pracy niezgodnej z profilem wykształcenia jest brak pracy w szeroko pojętej branży turystycznej. Najwięcej osób w tej grupie znalazło zatrudnienie w handlu i usługach.

Znalezienie pracy, w opinii absolwentów uczelni, wymaga więcej czasu, niż deklarowali to ich koledzy cztery lata temu. Zatrudnienie szybciej jednak znajdowały osoby poszukujące jej w branży turystycznej, niż ci, którzy zdecydowali się na pracę poza zawodem. Jeśli chodzi o formę zatrudnienia, nadal najpopularniejsza jest umowa o pracę, natomiast częściej, niż w 2010 roku, umowa ta jest podpisywana na czas określony, niż nieokreślony. Ta niekorzystna tendencja pogłębia się już od roku 2007.

Badani w tej edycji absolwenci szukający pracy wykazali się większym osobistym zaangażowaniem w jej zdobyciu, niż ich koledzy cztery lata temu, choć nadal dominującą formą zdobywania pracy, szczególnie w branży turystycznej, są prywatne kontakty rodzinno-towarzyskie. Wart zaznaczenia jest dwukrotny wzrost znaczenia internetu w procesie poszukiwania pracy.

Absolwenci pracujący poza branżą turystyczną, postrzegają swoją pracę jako mniej atrakcyjną, niż pracujący w wyuczonym zawodzie. W 2014 roku ta ocena była również mniej optymistyczna, niż cztery lata temu, choć nadal bardzo wysoka. Analogicznie – spadek odsetek osób zadowolonych z pracy.

Podsumowanie – losy absolwentów szkół wyższych

Spośród nieaktywnych zawodowo absolwentów kierunku turystyka i rekreacja, co trzeci nie pracuje, ponieważ kontynuuje naukę. To nieco więcej, niż cztery lata temu. Niemal co piąty niepracujący dotychczas nie znalazł pracy. Zwiększyła się grupa osób, które jako powód bezrobocia podają wyjazd za granicę lub powrót z zagranicy.

Ponad połowa pozostających bez pracy nie szuka jej (podobnie, jak w 2010 roku). Wśród tych osób dominują osoby uczące się.

Jeszcze cztery lata temu 70% absolwentów szukających pracy próbowało znaleźć zatrudnienie w branży turystycznej, obecnie podobny odsetek absolwentów szuka zatrudnienia niezwiązanego z wykształceniem zawodowym. To niepokojące zjawisko pokazuje skalę niedopasowania zdobytego wykształcenia do potrzeb rynku pracy. Świadczy o tym również odsetek osób, które ponownie nie wybrałyby tego samego profilu kształcenia – 56%. Jednocześnie w każdej kolejnej edycji badania uwypukla się coraz bardziej marginalna rola uczelni (Biur Karier) w procesie poszukiwania pracy.

Wśród tych niezadowolonych dominują osoby pracujące w branżach poza obszaru swojego wykształcenia oraz osoby mające problem ze znalezieniem zatrudnienia. Jednocześnie ci absolwenci, którzy nie są zadowoleni z ukończonych studiów uważają, że nie przygotowały ich one do pracy zawodowej. Częściej wśród sceptyków występują absolwenci studiów II stopnia, niż I stopnia.

W 2014 roku aż 40% absolwentów kierunku turystyka i rekreacja ma doświadczenie związane z pracą za granicą. W porównaniu do roku 2010 jest to duży skok świadczący o rosnącej mobilności zarobkowej młodych ludzi. Nieco ponad połowa pracujących za granicą podejmowała pracę poza branżą turystyczno-hotelarsko-gastronomiczną.

Podsumowanie – perspektywa pracodawców

W 2014 roku 57% przedsiębiorców działających w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej przyznało, że w ciągu ostatnich dwóch lat zatrudniło absolwenta bezpośrednio po ukończeniu szkoły/uczelni. To mniej, niż przed czterema laty. Biorąc pod uwagę dostępność kadry na rynku pracy, pracodawcy wybierają doświadczonych pracowników, o czym świadczy również wskazane przez pracodawców kluczowe kryterium oceny kandydatów do pracy - doświadczenie zawodowe.

Oprócz doświadczenia, nadal bardzo istotne są kompetencje miękkie (szczególnie komunikatywność/umiejętność pracy w zespole), choć ich znaczenie w odniesieniu do roku 2010 spadło. Coraz częściej pożądana jest znajomość języków obcych. Spadło znaczenie wykształcenia wyższego. W przeciwieństwie do okresu sprzed czterech lat, obecnie najczęściej zatrudniani są absolwenci techników, a dopiero w dalszej kolejności absolwenci uczelni. O rosnącej popularności wykształcenia zawodowego świadczy również znaczny wzrost zainteresowania absolwentami szkół zawodowych.

Pracodawcy mając wybór pomiędzy absolwentem kierunkowego technikum/szkoły policealnej kontynuującym naukę na studiach a absolwentem kierunkowego technikum/szkoły policealnej, który zdał zewnętrzny egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe wybiorą dwa razy częściej tego drugiego. Jeszcze cztery lata temu wybrano by chętniej absolwenta kontynuującego edukację na poziomie wyższym. To kolejny argument potwierdzający wzrost znaczenia edukacji zawodowej i powrót do tendencji z roku 2007.

Wiedza i umiejętności praktyczne zdobyte podczas nauki są w opinii pracodawców kluczowym argumentem przemawiającym za zatrudnieniem absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Pomimo tego, pracodawcy najczęściej uważają, że absolwenci przez nich zatrudnieni są średnio przygotowani do pracy.

Egzamin zawodowy, z perspektywy pracodawców, traci na znaczeniu. W 2014 roku tylko 30% pracodawców posiadało wiedzę na jego temat. Jednocześnie dla tych przedsiębiorców, którzy są zaznajomieni z tematyką egzaminu zawodowego, jest on coraz częściej wyznacznikiem obiektywnej oceny opanowania przez absolwenta wiedzy i umiejętności praktycznych z zakresu danego zawodu i jest przez nich lepiej oceniany, niż w 2010 roku. To właśnie ci pracodawcy podczas procesu rekrutacyjnego zadają kandydatom do pracy pytanie o wynik egzaminu zawodowego.

Rekomendacje

- Promocja i popularyzacja wśród pracodawców egzaminu zawodowego (zarówno „starego” - potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, jak i „nowego” – potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie), jako zintegrowanego systemu zewnętrznego oceniania.
- Kampania informacyjna wśród pracodawców na temat reformy szkolnictwa zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem idei kształcenia w zakresie kwalifikacji oraz możliwości i korzyści, jakie daje uelastycznienie podejścia do rozwoju zawodowego pracownika.
- Zwiększenie roli pracodawców w procesie kształcenia, szczególnie praktycznego, m.in. poprzez zaangażowanie ich we współtworzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych.
- Stałe zwiększanie roli zajęć praktycznych w procesie edukacji zarówno szkół, jak i uczelni.
- Zwiększenie nacisku na kształcenie w zakresie języków obcych, ze szczególnym nastawieniem na podniesienie umiejętności płynnego posługiwania się co najmniej jednym obcym językiem w mowie. Zwiększenie roli konwersacji na egzaminie językowym.
- Uelastycznienie programu nauczania na kierunku turystyka i rekreacja, szybsze reagowanie szkół i uczelni na potrzeby zmieniającego się rynku pracy, w tym prowadzenie działań wyprzedzających w zakresie nowych specjalizacji.
- Zwiększenie roli doradztwa zawodowego w szkołach.
- Dbanie o pozytywne i trwałe relacje z potencjalnymi pracodawcami, zwiększanie sieci współpracy na płaszczyźnie szkoła/uczelnia – przedsiębiorcy.
- Zwiększenie zaangażowania szkół i uczelni (szczególnie Biur Karier) w proces poszukiwania pracy przez absolwenta.
- Tworzenie większych zachęt, preferencyjnych warunków dla przedsiębiorców decydujących się na zatrudnienie absolwenta zaraz po ukończeniu nauki.